a.
n. 539.

B.9.

Nederlandsche Entomologische Vereeniging

ONOMASTICON ZOICON,

Plerorumque ANIMALIUM

Differentias & *Nomina* Propria pluribus Linguis exponens.

Cui accedunt

MANTISSA ANATOMICA;

Et quædam

De Variis *FOSSILIUM* Generibus.

Autore

Gualtero Charletono, M. D. *CAROLI* II. Magnæ *Britanniæ* Regis, Medico Ordinario, & Collegii Medicorum *Londinenſium* Socio.

LONDINI,

Apud *Jacobum Alleſtry* Regalis Societatis Typographum. MDCLXVIII.

A. Ondemans Jrz
Zool & Bot Laud

DUPLUM B.U.H.

PRÆFATIO.

AUCTOR

LECTORI Candido

εὐπράττειν, καὶ σπουδαίως ζῆν.

QUi *HISTORIÆ NATURALIS* Sacrarium (quo ſanè, in ampliſſimo & πολυορόφῳ *Sophiæ* templo, nil magnificentius, liberalis ingenii ſcrutinio dignius nil exiſtit; ſive jucunditatem ejus ſpectes, ſive communem in uſibus vitæ utilitatem) jam ingreſſuri ſunt: his Duo imprimis conſideranda, imo & conjunctim perdiſcenda, ſe ipſo in limine offerunt; RES ſcilicet, & NOMINA.

RES;

RES; ut, quemadmodum infinitam penè Rerum varietatem *Senſibus* noſtris viſendam ac contemplandam, in hoc Mundi theatro inferiori, expoſuit alma *Naturæ* benignitas: ita & nos *Homines* viciſsìm in earum inquiſitione *Animos* attentè, & cum uniuſcujuſq; interſtinctione ſpecifica, quoad Facultates noſtræ tulerint, exerceamus. Idq; ne aut ingrati ſimus erga tantam largitatem; aut fictitias longéq; à vero abhorrentes Rerum imagines, genuinarum loco, in mentem admittentes, deplorandum illud, nec per totam deinde vitam facilè eradicandum *Præjudicii* cacoethes improvidè induamus. Quo certè nil magis obſtat *Scientiæ*; quæ non ex tralatitiis inq; nihilum mox regreſſuris *Opinionum* præconceptarum umbris, aſt perſimilibus Rerum ipſarum ideis ſive notionibus extruitur.

NOMINA verò, ut & quibus vocibus, tanquam Characteribus propriis, Anteceſſores noſtri varia Rerum genera ab invicem diſcriminarunt, ediſcamus; & examinemus ſimul, quatenus unumquodq; ex Nominibus iſtis cum natura & proprietatibus rei, cui aſſignatum eſt, conveniat. Quod ut aditus omnes ſemper præcludit *Confuſioni*, item ſæpiſſimè etiam faciliori re-

rum

rum inquiſitarum *Cognitioni*, eiſdémq; animo altiùs imprimendis haud parum conducit. Quotus enim quiſq; eſt, qui vel ingenio ſit tam obtuſo, ut certi nil quicquam expiſcari poſſit ex æquabili *Nominis* alicujus cum *Nominato* collatione; adeóve infelicis memoriæ, ut quod exinde ſemel collegerit, ſibi ex animo elabi unquam patiatur? Ὃς τὰ ὀνόματα εἰδῇ, καὶ τὰ πράγματα; *qui nomina, etiam res intelligit*, eſt *Platonis* effatum: &, *nomina ſi neſcis, perit cognitio rerum*, *Iſidori*. ¶

MEDIA autem, quibus cuiq; utendum eſt, ne in Horum alterutro decipiatur, ſed ad exoptatum in utroq; certitudinis finem tandem perveniat; pariter ſunt Duo: *OBSERVATIO* nimirum ſive Autopſia; & eorum Autorum, qui Animalium, Vegetabilium, Foſſilium, cæterorúmq; hujuſmodi, quorum eſt adeò jucunda cognitu varietas, *Hiſtorias* maxima cum fide conſcripſerunt, *LECTIO* aſſidua.

Quoad *PRIUS*; tantum certè abeſt ab ea, quam nonnulli, præ incuria, ſegnitiéve, ſibi ſunt imaginati, *Difficultate*; ut inſignem potiùs ſibi conjunctam habeat *voluptatem*. Sapientiſſimus enim Mundi Conditor, Majeſtatem

ſuam

ſuam ubiq; exerens, Homini (operum ſuorum quaſi Syntagmati & Complemento) indidit ſicut Facultates percipiendi, ita & Deſiderium quoddam ſive aviditatem penitiùs inſpiciendi, ſeriòq; contemplandi quicquid varietatis in hac rerum Univerſitate occurreret. Hæc verò Aviditas (Græcis φιλοθεαμοσύνη) dum inſpectando ac perſcrutando expletur, & *Scientiam* parit, & individuam Scientiæ comitem, *Voluptatem*. Hincq; fit proculdubio, ut nemo non impensè delectetur *novis*; utq; denſo agmine convolet populus ad quævis antea non viſa Naturæ ſpectacula: nec quenquam vel ex infima plebe invenias, qui eò, ubi publicè ſpectanda exhiberi ſolent Animalia *Exotica*, vento velociùs accurrere nolit. Adeò nos exercet urgetq; congenitus iſte, nec ulla morum barbarie unquam extinguendus *Curioſitatis* igniculus, quo omnes ad rariora Naturæ luſtranda perpetuò accendimur.

At verò, tam diſpari reguntur fato Mortalium ſortes, ut iſthanc viſendi Curioſitatem omnes pari aut obſervationum felicitate, aut obſervandorum multitudine ſatiare nequeant. Etenim Naturæ viſum eſt, varia Rerum genera in diver-

ſas

ſas Orbis partes, in totidem veluti claſſes, diſponere & Æthera, Terras, Maria, ſingula ſuis incolis exornare: nec adeò cum Operibus ſuis improvidè egit, ut ubiq; omnia indiſcriminatim naſcerentur; ſed alia in his, alia in aliis Globi hujus Terraquei regionibus, prout ſingulorum genio eſſet convenientiſſimum. Hominum verò pars maxima domi conſidit iners, nec tranſgredi unquam audet anguſtos patriæ fines;

Sua quiſq; piger littora tangens,
Patrioq; ſenex factus in arvo.

Unde perpauci ſunt, quibus ea contigit felicitas, ut perluſtratis regionibus Exteris, propriis conſpexerint oculis quicquid Animalium, Plantarum, Mineralium in unaquaq; earum extiterit. Cæterùm vix ullam mihi dabis utrovis in Orbe partem adeò ſterilem atq; incultam, quin hujuſmodi obſervationibus poſſit materiam ſat copioſam ſuppeditare. Meſſis quidem ubiq; locorum perampla eſt; ſed deſiderantur paſſim Meſſores, qui non patiantur etiam in patria ſua ignorari, quæ, ut omnium oculis verſarentur, ibi ſata fuêre; quorumq; apud Exteros ignoratio in cauſa ſit, ut *Hiſtoria Naturalis* diutius adhuc manca permaneat & jejuna. Accedit, quòd

a ad

4-10

ad quæ noſcenda iter ingredi, tranſmittere maria ſolemus, ea ſub oculis poſita negligimus: ſeu quia ita natura comparatum eſt, ut proximorum incurioſi, longinqua ſectemur; ſeu quòd omnium rerum cupido langueſcit, cùm facilis occaſio eſt; ſeu quod differimus tanquam ſæpe viſuri, quod datur videre, quoties velis cernere. Magnopere tamen expedit, ne cuivis indigena etiam neglectui habeantur. Siquidem in rerum Naturalium ſpeculatione, haud minùs quàm in deciſione Forenſium, opus eſt teſtibus *oculatis*. Et qui ex *Libris* ac peregrinantium *Relationibus* ſolùm res dignoſcere ſatagunt, ſimiles videntur Præconibus, qui formam quidem & notas fugitivi mancipii, licet ipſi viderint nunquam, ſtentoria voce publicarè ſolent; at, ſi fortè, quem præconio indicant, propè aſſiſteret, agnoſcere eum non valerent; ut olim facetè adnotatum à *Galeno*.

Quoad *POSTERIUS*, *Lectionem* ſcilicet aſſiduam; nec opus eſt profectò, nec Præfatiunculæ ſinit anguſtia, ut hîc expendendo immoremur, quantum & delectationis, & emolumenti exinde colligi poſſit: maximè quum id ex ſe ſatis jam innotuerit vel leviter in hoc genere argumenti verſatis. Et loci hujus magis intereſt,

ut

ut paucis attingamus, quid *Difficultatis* in ea occurrere ſoleat *Juventuti* Hiſtoriæ Naturalis ſtudioſæ.

Extant quidem (fateor, nec ſine grata memoria recordor) haud pauca ſuper eo, in quo nunc verſamur, ſubjecto Volumina; eaq; à viris ſumma cùm eruditione, tum induſtria fideq; conſpicuis, partim ex ſuis, partim aliorum obſervationibus, condita. In his tamen (quod seriò dolendum) tanta *Lectores* premit ac remoratur ſententiarum diſcordia, non ſolùm circa Deſcriptiones, ſed de ipſis quoq; *Nominibus* quorundam *Animalium* & *Foſſilium* (ut Vegetabilia, quibus nullum in hoc Libro locum conſignavimus, ſilentio prætereamus) ut eas ſibi invicem conciliare, planè videatur impoſſibile; ſummè verò arduum, decernere, cuinam ex Animalibus aut Foſſilibus in ſpecie deſcriptiones iſtæ ac nomina rectiùs poſſint debeantq; accommodari. Eorum enim, quæ ab *Ariſtotele*, *Theophraſto*, *Dioſcoride*, *Æliano*, cæteriſq; *Græcis* deſcripta ſunt, haud exigua pars vel nobis hodie prorſus ignota videtur; vel tanta diſſimilitudine à *Modernis* depicta, ut legendo ſolùm ne hariolari quidem liceat, cujus Ectypa Prototypis magis ſimilia cenſeantur, cujuſve auctoritati tutiùs ſit acquieſcendum.

 Plinius

Plinius etiam ipſe (quem tamen inter *Latinos* par eſt hac in re omnium inſtar agnoſcamus) quæ ex *Græcorum* ſcriptis hauſerat, tanta vocum de novo effictarum licentia, pro arbitratu ſuo, plerumq; mutavit, ut haud raró non eadem cum Exemplaribus, quæ ad amuſſim ſequi debuit; aſt alia, longeq; ab iſtis diverſa indigitaſſe eum credas. Deinde, ſi quis *Lexicographos*, Veterumve *Interpretes* (ſic enim audire amant) ſuper ejuſmodi dubiis, ex Appellationum ſive multitudine, ſive incertitudine oriundis, conſultum iverit; ſpe ſua identidem fruſtrabitur. Hi quippe nullibi magis cæcutiunt, quàm in propriis Animalium nominibus ex mente Veterum reddendis. Unde uſu venit, ut in *Lexicis* & *Dictionariis* vulgaribus, voculæ unius, quam ad propriè deſignandum genus quoddam Animantium prudentèr excogitavit, poſteriſq; ſervandam reliquit Antiquitas, alicubi reperias decem interpretamenta: & ſi varias Textûs alicujus Græci *Verſiones* inter ſe contuleris, & iſtas quoq; videbis haud minori diſcordia laborare. Qua tamen in re iſtiuſmodi Autores eò minùs culpandi videntur, quòd multiplex *Linguarum* varietas perpetuas hujuſmodi ſtudiis tenebras offuderit; quodq; aliis

atq;

atq; aliis nominibus, non ſolùm diverſi terrarum mariumq; tractus, ſed & *Provinciæ* etiam finitimæ eadem Animalia appellitent. ¶

His equidem nodis haud levitèr irretitum anxieq; remoratum inter legendum cùm Meipſum olim ſenſiſſem, καὶ πάντας τοὺς λόγους ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφων καὶ ἐπισκοπῶν (ut verbis utar *Platonis*) diu mecum conſideraſſem, quî ab iiſdem faciliùs tandem liberari poſſem : veniebat fortè in mentem, commodiſſimum fore, ſi à *Zoographis* traditas Animalium Deſcriptiones cum vivis Naturæ Exemplaribus, quotquot ſaltem mihi oculis propriis inſpicere & contemplari daretur, accuratè conferendo examinarem. Sperabam nempe, hoc pacto me & ſingulorum notas genuinas ab adulteratis diſtinguere, & haud pauca ad proprias ſibi Familias reducere poſſe. Ex eo igitur tempore, hac vera vereq; regia inquirendi via multos annos inſiſtens, nil intentatum reliqui, quò tam laudabili inſtituto, quatenus liceret, ſatisfacerem. Luſtratis ſcilicet quibuſcunq; Animalium, perfectiorum ſaltem, Generibus, quæ *Britanniam* noſtram, quæ *Galliam*, quæ *Germaniam* ſuperiorem inferioremve aut perenniter incolunt, aut ingruente hyeme quotannis

tannis inviſere ac frequentare ſolent; quæ item *Novus Orbis* Emporiis noſtris quandoq;, raritatis causâ, immittere gaudet: pleraq; eorum & cum deſcriptionibus, quas in *Geſnero*, *Wottono*, *Rondeletio*, *Mouffeto*, *Salviano*, *Bellonio*, *Aldrovando*, *Johnſtono*, cæteriſq; id genus Autoribus legiſſem, qua potui fide ac diligentia, contuli; & propriis inſignita nominibus in *Tabulas* conjeci, juxta methodum ab *Aldrovando* obſervatam.

Quo in opere haud exiguo mihi adjumento fuit, tum Auguſtiſſimi Potentiſſimiq; CAROLI II. Regis noſtri, inſtructiſſimum ζωοτροφεῖον ſive Vivarium; tum inclytiſſimæ *SOCIETATIS REGIÆ*, ab eodem ad Naturalem Scientiam promovendam fundatæ, Muſæum. *Hîc* enim tantus oſtenditur Rerum Naturalium cumulus, ut vix dies ſufficere poſſit ad immenſam earum varietatem vel perfunctoriè viſendum; ad ſingulatim dignoſcendum, vix annus. *Illic* verò, ad paſcendos curioſorum oculos, aluntur quamplurima Ferarum Volucrumq; rariorum genera, à remotiſſimis etiam Orbis Terrarum regionibus eò allata. Quæ ſi Tute ibi ſemel aſpiceres, Arcam *Noëmicam* ſecundò jam ingreſſuris Animantium omnium paribus intereſſe

Te,

Te, haud immeritò crederes. Auxilii inſuper nonnihil mihi ipſe comparabam ex *Aucupio*; cui à prima uſq; pueritia acriter addictus (ὁ μισέων θεοῦ ἔργα, ut *Hippocrati Democritus*; ſed diſſectionum amans) quoties *Avem* aliquam, vel antea mihi non ſatis perſpectam, vel oris *Britannicis* novam, fortè videre contigit; eam mox inſequi, & in aere volantem Sclopeto conficere ſolitus ſum; tum ita confectam modò dictis *Tabulis* inſerere, habita priùs cum *Aldrovando* & *Johnſtono*, circa nomen ejus & naturam, conſultatione. In *Piſcium* deniq; inquiſitione, auxiliares mihi manus ſubinde commodare dignati ſunt Ornatiſſimi Collegæ mei, *D. Dr Ent*, Eques Auratus (qui æternis ingenii ſui monumentis, quæ jam lucem aſpiciunt, quantum ſolida doctrina erudit, tantum peramœno ſcribendi genere & ſtyli elegantia Lectorum animos allicit imbuitq;) & *D. Dr Merret*, Vir omnigena eruditione clarus, quiq; in dignoſcendis Piſcium differentiis ſingularem ἀκρίβειαν conſecutus eſt. Et his equidem adjutus ſubſidiis, pro virili mea, in hoc pulvere deſudavi.

Jam verò, cùm Adverſariorum meorum rudera in Ὀνομαστικὸν ζωϊκὸν (molis profectò, ut vides, exiguæ, nec Libri nomine dignum) redegiſſem;

ſem; idq; noſtratium quibuſdam, in Eruditorum comitiis non capite tantùm cenſis, commonſtraſſem, ut quæ minùs placerent, obelo ſuo liberè transföderent: Hi mox, nugis meis nimiùm indulgentes, quà hortatu, quà precibus, me urgebant, ut quod in privatum memoriæ meæ ſubſidium, calamoq; volante conſcripſeram, *Tyronum* gratia, publica luce donarem. Gravatim ego primò; atq;, inter alia, Tabulas has, omiſſis plerorumq; Animalium tum deſcriptionibus, tum Iconibus, mancas obſcuraſq; fore cauſſabar. Quid plura? Impetrant tandem; ipſeq; conſilio eorum imperioq; obſequens, Schedulas has, de *Animalium Differentiis* & *Nominibus*, poſtliminiò reviſas, omnium Naturæ cupidorum oculis exponere conſtitui. Crimèn nempe levius eſſe duxi, honoris mei vel gloriolæ, ſi qua ingenuis ſtudiis parta eſt, jacturam planè facere, quàm incivili pertinacia obluctari honeſtiſſimo Amicorum deſiderio.

Cæterùm huic Tractatui & jam *Alium* ſubjunxi, de variis FOSSILIUM Generibus; quem ex Analectis ſelectioribus, aliquot ante annos, in meum ſolummodò uſum, conſimili methodo, compoſueram. Hocq; eo quidem nomine feci potiſſimùm, ut haud paucos *Dictionariorum*

ctionariorum noſtrorum *Errores*, circa Mineralium nomina *vernacula*, oſtenderem, poſitiſque rectioribus è medio tollerem.

His dictis de ſcriptionis hujus occaſione, aliud nil afferam in tam præcocis Editionis excuſat onem, præter *Ciceronianum* illud; *intemperantis eſſe arbitror, ſcribere, quod occultari velit.* Hoc unicum addam tamen, ne Tu, *Lector* candide, conſilii mei ignarus ſis; *Onomaſticon* hoc à me & ſcriptum fuiſſe, & in dias luminis oras (ut cum *Lucretio* loquar) emiſſum; non ut novi multum adderem, ſed ut ea, quæ in re diſperſa, atq; infinita propè viderentur, ratione & diſtributione ſub uno adſpectu ponerentur; idq; in juventutis, præſertim *Britannicæ*, gratiam à me factum eſt.

Proinde quum hoc vel illud legis (*Plinii ſecundi* votum recito) ſuccinctè nimis traditum, ita ſingulis veniam, ut non ſingulis dabis. An cæteris artibus excuſatio in numero; Litteris durior lex, in quibus difficilior effectus eſt? Quid autem ego de venia, quaſi ingratus? nam ſi ea facilitate hæc proxima acceperis, qua priora; laus potiùs ſperanda, quàm venia obſecranda eſt: mihi tamen venia ſufficit. Quin libentiùs illud dico; adnota quæ putaveris

 cor-

corrigenda. Ita enim magis credam cætera tibi placere, ſi quædam diſplicuiſſe cognovero. Interim benè vale, *Lector benevole*, & dicti illius, μηδὲν ἁμαρτεῖν, ἐςὶ Θεῶν ϗ πάντα κατορθοῦν, memor eſto.

Ex Muſæo noſtro, Idibus Junii, Anno reparatæ Salutis humanæ, MDCLXVII.

TYPO-

TYPOGRAPHUS
Erudito LECTORI
S.

H*Umanum eſt, errare; alienis erroribus ignoſcere, humanum; eoſdem verò candidè & cum judicio ab omni inſolentiæ faſtûſq; rubigine repurgato corrigere, magis humanum, imò propè divinum.* Ne *igitur me aut ſortis humanæ immemorem, aut quàm claro* Tute *judicii lumine præditus ſis ignarum eſſe exiſtimes* : En! *Tibi*, Lector Cordate, *corrigenda, ſaltem* pro *eximia tua, quà inſita, quà* ex *eruditione acquiſita humanitate, ſilentio tegenda modeſtè relinquo, quæcunq;* Σφάλματα (*quæ tamen nec multa, ſpero, nec ejuſmodi ſunt, ut ſenſûs claritatem perturbent*) Typothetarum *noſtrorum incuria, abſente* Autore, *in* Librum hunc *irrepſiſſe obſervaveris.* Hoc *ſi feceris,* & Autorem *tibi devinctiorem reddes, & animum mihi addes ſtudiis tuis porrò inſervire. Interim* Vale, *mihiq; alia nonnulla, ab* Ingeniis *non Vulgaribus conſcripta, in lucem propediem educturo fave.* ¶ b 2

Οὐ παντὸς ἐστὶ ὄνομα θέσθαι, ἀλλ' ὀνοματουργοῦ.
Non eſt cujuſvis nomina imponere, ſed nominum Artificis.
Plato in *Cratylo.*

Animalium Nomina ſunt egregium Antiquitatis Monumentum.
Bochartus in Præfat. *Hierozoici.*

Gualteri Charletoni

ONOMASTICON ZOICON.

A

5to *Junii*, 1668.

Librum inſcriptum *ONOMASTICON ZOICON*, Animalium *Nomina* & *Differentias* pluribus Linguis exponens; Cui accedunt *MANTISSA ANATOMICA*, & quædam de variis *FOSSILIUM* Generibus, Autore GUALTERO CHARLETONO, Medicinæ Doctore, & Collegii Medicorum Londinenſium Socio, planè dignum cenſemus qui imprimatur.

Franciſcus Gliſſon, Coll. Med. Lond. Præſes.

Georgius Ent, Eques Auratus.
Thom. Coxe.
Daniel Whiſtler
Thom. Wharton

Cenſores.

ANIMALIUM QUADRUPEDUM
Differentiæ & Nomina.

ANIMAL (Græcè Ζῶον, & ubi plantæ, cui etiam ineſſe *vitam* agnoſcunt omnes, opponitur, Ἔμψυχον, *Animatum* : & Hebraicè *Chaja*, ratione vitæ) eſt (1) λογικὸν, *Rationale*, (2) ἄλογον, *Irrationale.*

RATIONALE nullum eſt præter *Hominem*, cui Deus in creatione imaginem ſuam indidit, & inſpiravit halitum vitæ duplicis, *mortalis* & *immortalis.* Hebræis *Animal loquens*, quia ratio eſt ſermo mentis.

IRRATIONALE, ſive *Brutum*, Hebræi dividunt in quatuor ſumma Genera ; nempe Animal *Quadrupes*, (2) *Avem*, (3) *Reptile*, & (4) *Piſcem* : ex ſacro illo textu. *Timor veſtri ſit ſuper omnes quadrupedes terræ, & ſuper omnes volucres cœli, & ſuper omnia, quæ repunt in terram, & ſuper omnes maris piſces.*

Philoſophi verò communiter dividunt Animantia *Bruta* in *Terreſtria*, *Aquatilia*, *Aeria.*

TERRESTRIA ſubdividuntur in { *Quadrupeda.* / *Multipeda.* / *Apeda.* }

QUADRUPEDA rurſum in {

1. Μονώνυχα, *Solidipeda*, ſeu *ſolipeda*, quaſi una tantum ungula prædita : Anglicè *Whole-hooft Beaſts.*
2. Δίχηλα, *Biſulca* , quorum pedes

binis fiſſuris utrinque, hoc eſt, à parte anteriori & poſteriori, diducuntur: *Cloven-footed.*

3. Πολυδάκτυλα, *Multifida*, & multipliciter *digitata*; quòd pedes, manuum noſtrarum inſtar, multifidos habeant: *Claw-footed.*

SOLIDIPEDUM Claſſis.

INter SOLIPEDA cenſentur

I. EQUUS (vel quaſi *Æquus*, quia Equi, quando quadrigis jungebantur, æquabantur, paréſque forma, & ſimiles curſu, copulabantur; ut *Iſodoro* placuit: vel ab ὀχέω, *veho*; ut ita dicatur, quaſi *ochus*, vel *echus*, ut *Martinio* & *Voſſio*) *a Horſe.*

Qui eſt vel

Admiſſarius, *a Stallion*
Curſorius, *a Running*
Veredarius, *a Poſt*
Deſultorius, *a light*
Plauſtrarius, *a Cart*
Vectarius, *a Pack* } *Horſe.*
Molarius, *a Mill*
Succuſſarius, *a Trotting*
Tollutarius, *an Ambling*
Cataphractus, *a Barb'd*
Sellarius, *a Saddle*
Mannus, *a little Nagg.*
Caballus, *a Palfrey, or Pad Nagg.*

Hin-

Hinnus } *a Ginnet.*
Ginnus }
Canterius, *a Gelding.*

Partes ejus nonnullæ vocabulis propriis inſigniuntur: ut

Ungulæ [ὅπλαι] *Hoofs.*

Chelidon, ſeu *Hirundo*, ungularum concavitas, nidum Hirundinis ſpecie referens; *the Hollow of the Hoof.*

Rana [βάτραχος] *the Frog of the Hoof.*

Corona [στεφάνη; *Hippocrati*, τοῦ ὄνυχος ἁρμονία] commiſſura ungulæ cum pede; *the Circle at the top of the Hoof.*

Suffrago [καμπὴ] *the Hough or Paſtern.*

Cirri, ſubcirri, *Fetlocks.*

Cauda, cauſes, *the Dock.*

Muſcerium, Setæ, Longiones, quibus muſcas abigunt equi; *the Tail.*

Juba [χαίτη] *the Main.*

Caprona [προκόμιον] *the Fore-lock.*

Criſta; *the Creſt.*

II. ASINUS (quaſi ἀσινὴς, qua voce *Homerus* & *Æſchylus* uſi pro *innocuo*; ut ingenioſè *Heinſius* in erudita & feſtiva laude Aſini) ὄνος, *an Aſs.* Cujus ſpecies ſunt

Onager (ὄναγρος) *the wild Aſs.*

Aſinus Monoceros Indicus, *the Unicorn Aſs of India.* De quo *Plin. lib.* 11. *Cap.* 37.

Aſinus domeſticus, *the tame Aſs.*

III. MULUS (à μόλος, hoc eſt, *labor*; quia eſt animal viribus in labore eximium: & ἡμίονος, ſemiaſinus) *a Mule, or Moyl*, qui vocatur

Hinnus, ſi ex equa & aſino naſcatur:

Mulus verò, ſi ex equo & aſina.

Hoc ζῶον ἑτερόγονον, ex diverſo ſemine natum, *ſterile* eſſe tradunt omnes antiqui, *Varrone* excepto, qui affirmare auſus eſt, Mularum fœtus regionibus Africæ adeo non prodigioſos haberi, ut tam familiares ſint incolis partus earum, quàm ſint nobis Equarum.

IV. ZEBRA Indica, Mulo per omnia ſimilis, niſi quòd fœcunda ſit, & fimbriatis lineatiſq; pilis miro aſpectu videatur. Deſcriptionem ejus videas apud *Pigafetam in hiſt. regn. Congo.*

V. ELEPHAS (vel ab Hebræo *Alaph, diſcere*; quòd docilitate reliqua animalia ſuperet: vel ab *Eleph, Bos*, quia magnum eſt animal, & βὲ augendi vocabulum.) *an Elephant.*

Partes ejus notabiles ſunt:
- Proboſcis, *Trunc.*
- Cutis cancellata, *wrinkled skin.*
- Dentes, Ebur, *Ivory.*

BISULCORUM non *RUMINANTIUM* Claſſis.

BISULCA ſunt vel non *Ruminantia*, vel *Ruminantia*. Prioris generis cenſentur

I. MONOCEROS, Unicornu, *the Unicorn.* An in rerum natura ſit, vel fuerit, meritò dubitatur

II. ASINUS CORNUTUS Bifidus, *the horned and cloven-footed Aſs*; quem reperiri ſcribunt in India, Scythia, & Africa.

RUMI-

RUMINANTIUM Claſſis.

RUMINANTIA dicuntur, quæ pabulum ſemel deglutitum, mox ad os regurgitans revolvunt, iterumq; dentibus comminuunt. Unde Ruminationis actum, *Apuleius* rumigare, *Quintilianus* & *Plinius* remandere, Græci μηρυκάζειν, μηρυκᾶν, παρὰ τὸ μηρύειν, quod eſt *revolvere*, dixerunt.

Hujuſmodi Animalia quatuor habent *Ventriculos*, viz.

- Ventrem, Rumen [κοιλίαν] *the Cud.*
- Reticulum, [κεκρύφαλον] *the Paunch.*
- Omaſum, [ἐχῖνον] *the Tripe.*
- Abomaſum [ἤνυστρον] *the Honey-Tripe.*

Dividuntur in { *Cornigera.* / *Non cornigera.* }

E CORNIGERIS ſunt

I. BOS *domeſticus*, qui, pro varia ætate & ſexu, diverſa nomina ſortitur.

- Bos, *an Ox.*
- Taurus, *a Bull.*
- Vacca, *a Cow.*
- Juvencus, *a Heifer.*
- Junix, *a Stiere.*
- Vitulus, *a Calf.*

II. BOS *Silveſtris*, cujus plures dantur ſpecies, viz.

Urus

Urus { Jubatus, *the Owre.*
Lybicus, ſive *Catoblepa.*

Biſon { Magnus.
Jubatus.

Bonaſus, *the Bugle.*
Bubalus Africanus.
Buffelus, *the Buffal, or Buff.*
Bos Strepſiceros, *the wild Ox with wreath'd horns.*
Bos Scythicus Gibboſus; *the little Scythian Ox with a bunch back.* Qualis hodiè viſitur in auguſtiſs. Regis noſtri vivario, dicto *St. James's Park.*

III. OVIS (ab ὄϊς; ita enim antiqui dicebant, non, ut nunc, πρόβατον.) *a Sheep.* Cujus diverſa apud Latinos nomina ſunt, pro varietate ætatis & ſexus, viz.

Ovis, *an Ewe.*
Aries, *a Ram, or Tupp.*
Vervex, *a Weather.*
Agnus, *a Lamb* { Subrumis, *Sucking.*
Abrumis, *Weaned.*
Bidens, *a young Sheep with two teeth.*
Adaſia, *an old Ewe that hath newly yean'd.*
Minæ, *Sheep wanting wool on their bellies.*
Apicæ, *Sheep of little bodies, and leſs wool.*
Lanatæ, *Sheep rich in wool.*

Species Ovium magis notabiles ſunt.
Anglica
Hiſpanica } ob lanæ mollitiem.
Æthiopica, quæ lanam non habet.
Turcica, Caudæ tam amplæ, ut eam ſine vehiculo vix

vix ſuſtineat; *the Turkey Sheep with a great tail.*
Lybica, quæ aſelli magnitudinem æquat.
Chilenſis, non Lanata, ſed prolixis admodum villis veſtita, & quæ ſputum ejaculatur in vexantes. Hujus deſcriptionem ac iconem videre eſt apud *Georg. Marcgravium in Apendice ad Hiſtoriam Rerum Natural. Braſiliæ.*
Peruana, quæ quinquaginta oneris pondo ſuſtinere valet, & ad aliquot paſſuum millia vehit. Deſcribitur à *Benzone, hiſtoria Novi orbis.*

IV. CAPRA (à carpendis virgultis, ut *Varro, Cicero,* & *Nonnius*) Ἀιξ, *a Goat.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Hircus domeſticus* [τράγος, fortè à τράγειν, & τραγεῖν, *edere*, quòd vorax ſit] *the houſe Goat.*
2. *Rupicapra* [ἄιξ ἄγειος, & αἴγαγρος *Oppiano Cyneget. lib.* 2. *vers.* 343.] Tridentinis & circumvicinis populis, *Camozza, the Rock-goat.* In animalis hujus ventriculo reperiuntur ſæpenumerò Globuli quidam adeo Cardiaci & Alexicaci, ut lapides Bezaardicos virtutibus longè antecellant; ſi credimus *Velſchio*, qui peculiarem de iis non ita pridem ſcripſit tractatum, titulo *de Ægagropilis.* Quem ideo conſulas velim.
3. *Dama* [νεβρὸς] cornibus, tanquam unco, prominentes rupes apprehendens, eoq; pacto tutam ſe reddens à venatoribus, *the mountain Goat with horns hookt at the top.*
4. *Caper Hiſpanicus*, the Spaniſh Goat.
5. *Ibex* [ἄιξ ἴξαλος *Homero*] ab ἰβύω, quod *Heſychius* exponit, *ferio.* Nam non raró cum magno impetu in venatorem fertur, eumq; præcipitat: *The Stone-bock.* De quo vide *Scaligerum ad Cardanum Exercit.* 207. & *in Ariſtotelis librum de Hiſt. Animal.* 2. *Sect.* 130.

6. Caper-

6. *Caper Mambrinus*, auribus longiſſimis, quem deſcribit *Marcgravius, Hiſt. Braſil. l. 6. cap.* 10.

7. *Capra Strepſiceros*, the Anthelop, or Antelope of Barbary. Dicitur etiam *Gazella.*

8. *Capra Moſchi*, the Musk Goat. Hujus in folliculo colligitur odoramentum illud, quod *Moſchum* vocant. Ferunt odoratis paſci, ac potiſſimum Nardo; unde etiam Moſcho, *i. e.* ſanguini circa umbilicum collecto, odor concilietur. Conſule *Aldrovandum, Hiſt. Biſulcor. cap.* 10.

9. *Hircus Bezoarticus*, vel potius *Pazaharticus*; the Bezoar Goat: de quo adeundus eſt *Bontius de Medicin. Indor. p.* 46.

10. *Suhak Scytharum*, auribus ita demiſſis, ut ſpectent ad terram; *the long ear'd Goat of Scythia.* Quæ lana ſeu pilis, facieq; & cornibus Ovem potius, quàm Capram referre videtur; judice *Aldrovando, Hiſt. Biſulc. cap.* 23.

11. *Fliris, Oryx* (παρὰ τὸ ὀρύττειν, ſeu ὀρύσσειν, *fodere*: quòd ad ortum accedente Lunâ, prioribus pedibus terram effodere dicatur.) Contrario veſtitur pilo, & ad caput converſo. Lege plura *in Aldrovandi Hiſt. Biſulcor. cap.* 25.

V. CERVUS (ἀπὸ τῶν κεράτων, quaſi κεράος, ut Feſtus tradit) ἔλαφος, (quaſi ἐλαφρὸς, i. e. *levis*, ob curſus velocitatem) *the Stag.*

De Cornibus Cervorum obſervare eſt; quòd Cervis anniculis (*Calves*, or *Fawns*) nondum cornua naſcantur; Bimulis verò oriantur ſimplicia & recta, ad ſubulonum ſimilitudinem: quamobrem [πατταλίας] ſubulones, (*Brocks*, or *Prickets*) eos per id temporis vocant venatores. Trimulis deinde bifida, & tunc *Sorells* nominantur.

tur. Quadrimis trifida, atque deinceps ramoſa fiunt; indeque nominantur *Stags, or Bucks.* Conſtat tamen, in multo plures ramos ea dividi ante quartum annum. Ex *Novellis*, ſive Typhis ſanguine adhuc manantibus deſtillatur Aqua ſummè Cardiaca, *Rhizotica* dicta, contra Febres Malignas.

Ad *Cervorum* familiam ſpectant

Tragelaphus, qui Hirco & Cervo ſimilis eſt (unde nomen) *the Goat-Deer.* Germani vocant *Brandthirſch*, quòd nigrioris coloris ſit, quàm Cervus: quo etiam major eſt & robuſtior. In ſaltibus Bohemiæ vicinis frequens eſt.

Tarandus, *the Rein-Deer*; ſeptentrionalibus, quibus familiaris eſt, *Rehenſchier* dicitur. Tergori ejus tanta durities, ut thoraces ex eo faciant.

Rangifer (ita dictus duplici ratione; tum quòd in capite alta cornua, velut arborum ramos, gerat: tum quòd inſtrumenta, cornibus pectorique, quibus hyemalia plauſtra trahit, impoſita *Ranga* & *Loga*, patrio ſermone, vocentur.) *Sanguis* ejus excellentiſſimum perhibetur *Scorbuti* remedium: & *Ungulæ* Spaſmaticis proſunt.

Alces, Germanis *Elend*, *the Elk.* De quo *Cardan. lib.* 10. *de ſubtilit.* Ungulæ ejus, *Epilepſiæ* & *Hyſtericæ* affectioni ſummoperè opitulantur.

Dorcas (παρὰ τὸ δέρκω, *video*, quòd acutiſſimè videat) *Capreolus*, *the Roe-Buck*, Scotiæ perfamiliaris.

Pygargus, fera ſpecie Cervi, quæ retriores partes albas habet: ideo & Pygargus dicitur, quia Græcè nates πυλὴ dicuntur. *Vetus Scholiaſtes.*

VI. RHINOCEROS, cui nomen à Cornu,

quod è naſo pullulat, datum eſt. Cujus Cutis, inſtar Elephantinæ, rugoſa admodum eſt, cum profundis plicaturis; adeoque craſſa, ut ictui Japonicæ machæræ facile reſiſtat. *The Horn-noſe.*

BISVLCORVM NON-CORNIGERORVM Claſſis.

E *NON-CORNIGERIS ſunt*

I. CAMELUS [Κάμηλος] (vel ab Ebraico, *Gamal*; vel à Κάμνω, *laboro*; eſt enim animal ad labores natum) *the Camel.* Cujus ſpecies ſunt

- 1. *Camelus* propriè ſic dictus, qui ratione regionis eſt vel
  - 1. *Arabicus*, qui vocatur *Hugium*, ingentis ſtaturæ & roboris, pondo mille librarum ferens.
  - 2. *Bactrianus*, cui bina in dorſo tubera ſunt, unde δίτυλος & δίκυφος dicitur, oneribus ferendis & equitationi aptiſſimus.
  - 3. *Caſpius*, qui unum in tergo tuberum, alterum verò in pectore, cui incumbat, gerit. Ut *Sam. Purcas. peregrinat. l. 6, cap. 1. ſ. 2.*
  - 4. *Indicus verſicolor.*
- 2. *Camelopardalus* (à *Camelo* & *Pardale* nomen ſortitus) modernis *Giraffa*; tantâ in anterioribus proceritate, ut diductis latiſſimè tibiis cibum & potum capere cogatur.

cogatur. Corporis vaſtitate Camelum, macularum varietate Pardum imitatur. Reperitur in Africa, apud Troglodytas, & in Æthiopia.

3. *Dromedarius*, minoris quidem ſtaturæ, ſed curſus velocioris: Unde & nomen habet (nam δρόμος Græcè curſus velocitas appellatur) *the Dromedary*. Centum & amplius milliaria uno die pergere ſolet.

BISULCORUM NON-RUMINANTIUM Claſſis.

I. SUS [ὗς] *a Swine*. (ſic dictus forſan a θύω, *macto & ſacrifico*, quia id animal ſacrificiis accomodatum: *ut Varro, 2 de re ruſtic. cap. 4.*) Cujus varia occurrunt nomina, *viz.*

Porcus [χοῖρος] quaſi *ſpurcus*, quòd ſe cœno & limo immergat: *a Hog.*

Scropha [γρομφὰς, σκρόφα] Porca quæ ſæpius peperit; *an old Sowe.*

Verres, porcus non caſtratus, & manſuetus; *a Bore.*

Aper, a wild Bore.

Maialis, verres caſtratus, *a Gelt Hog, or Barrow Pig.*

Ejus ex Carne & aliis conficiuntur (1.) Pernæ, *Gamons of Bacon*; (2.) Callus aprugnus, *Brawn*; (3.) *Iſicia, Sauciges*; (4.) Proſecta, *Fricaces of Sweet-breads*; (5.) Lucanicæ, *Andulia's*; (6.) Faliſci, Farcimina, *Puddings*; (7.) Funduli, Hiræ, *Chitterlings*; (8.) Botelli, *dryed Puddings*; (9.) Apexabones, *Harſlet-Puddings*; (10.) Tomacula, *Liverings*; (11.) Offa, *a Pudding-pie*; (12.) Afratum,

ium, *a kind of meat of Swines-fleſh, like froth*; (13.) Tuccta, *minced meat*; (14.) Sartuli, *Hogs-fleſh mixt with meal and fryed*, &c.

Ad genus ſuillum referuntur

Taxus porcinus, the Pig-badger.

Sus Cornutus, the Horned Swine.

Babirouſſa, ſeu *Porcus Indicus*, in quo plurima miranda. Ejus & deſcriptionem, & effigiem videre eſt apud *Cl. Thom. Bartholin. Hiſtor. anatomic. cent.* 2. *hiſt.* 96.

Porcus Americanus, à *Marcgravio* deſcriptus, *l.* 6. *Hiſt. Brazil. cap.* 7.

II. HIPPOPOTAMUS, qui parte anteriore bubulam figuram, reliquo corpore ſuillam refert; *the River-Horſe, frequent in Nile.* Hunc beſtiam illam eſſe immanem, quam in libro *Job* deſcriptam legimus, ſub nomine *Behemoth*, rationibus plurimis probat πολύγλωττος ille *Sam. Bochartus in Hierozoic.*

Dentes ejus, in annulos tornati, plurimùm valere creduntur adverſus *Spaſmum flatulentum*, noſtro idiomate *the Cramp* dictum.

Quadrupeda DIGITATA ſunt vel Ζωοτόκα, *Vivipara*, vel ᾠοτόκα, *Ovipara* : &c.

VIVIPARA rurſum vel { *Fera.* / *Domeſtica.* / *Dubia.* }

Ex FERIS ſunt

I. LEO [λέων, παρὰ τὸ λάω, *video*; quòd perſpicaci præ cæteris oculorum acie polleat.] *the Lion.* Cui affines ſunt Feræ (1.) *Mitzli*, (2.) *Quamitzli*, (3.) *Macamitzli*, de quibus videatur *Nierembergius lib. 9. cap. 24.*

II. PARDUS (ſeu ab ἄρδω, *irrigo*; quòd ejus pellis nigris maculis quaſi irrigata ſit: ſeu ab ἀρδαλόω, *inquino*, quòd iis quaſi inquinata ſit.) *Leopardus* (quaſi ex Leæna & Pardo genitus) & *Panthera* (quòd omni-faria feritate ſit prædita [Fœmina ſcilicet] nec crudelitatis unquam etiam manſuefacta obliviſcatur.) *The Leopard, or Panther.* Cujus ſpecies quædam eſt

Daſypodes pinnus, ſicut vocant Hiſpani, *Theotochtli* Indi; quem exactè deſcriptum invenias *à Nieremberg. l. 9. c. 1.*

III. LYNX [λύγξ, ἀπὸ τῆς λύκης, à *Luce*; quòd omnium animalium acutiſſimè videat: undè nomen factum eſt fabuloſo iſti *Lynceo*, qui acie oculorum penetrare dictus terram ipſam, videreque ea, quæ apud inferos fierent; ut *Apollonius* in *Argonauticis* ait; eo quòd primus reperiſſet æris & argenti fodinas] *the Lynx.* Pellis ejus maximo venditur pretio, per totam Europam.

IV. TYGRIS (nomen à velocitate datum, à Medis, qui *tigrim* ſagittam vocant, putatur) *the Tygre.*

V. URSUS (vel ab Hebræo UR, ob igneam animantis indolem; vel à ſupino verbi *urgeo*, quia animantes alias urgendo & impellendo proſternit) ἄρκτος (ab ἀρκέομαι, quòd ſine externo alimento hyemem totam tranſigat.) & δασύτριχος, hirſutus: *The Bear.*

VI. LUPUS (à λύκος, K in P. mutato, à rabie rapacitatis) *the Wolf.* Cujus ſpecies ſunt Lupus

1. *Vulgi-*

1. *Vulgaris*, the common Wolf.
2. *Aureus*, qui minor eſt lupo communi, ſed voracitate par; in Cilicia & Turcia frequens.
3. *Scythicus*, qui in ultima *Scandinavia*, poſt *Norwegiam* & *Gothiam*, reperitur; perpetuò iracundus & rabie percitus. Germani, ab acie unguium, quibus maximè ſævit, *Grimme-Claw* vocant.
4. Marinus, *the Sea-Wolf*; animal amphibium, magnitudine Urſi, pelle adeo durâ, ut gladiis penè ſit impenetrabilis. Pellis ad veſtimenta militum gregariorum ac nautarum adhibetur.

VII. GULO (à voracitate inſatiabili) *the Glutton*. Qui veſcitur cadaveribus, tantumque devorat, ut tympani inſtar infletur. Plenus, anguſtiam duarum arborum aut rupium ingreditur, & vi per infernas & ſuperas partes excrementa extrudit, rurſumque ad cadaver regreſſus ſeſe implet. Unde *Scaliger Vulturem quadrupedem* vocat. Reperitur in *Lithuania*, *Muſcovia*, & aliis ſeptentrionalibus regionibus.

VIII. DABUH Arabum, Africanis *Seſef* dicta; magnitudine & forma Lupum referens, quæ etiam ſepulta cadavera eruit. Fortè eſt eadem cum veterum *Hyæna*; quod & *Geſnero* placuit. Sanguis hujus feræ pro potu venatoribus inſervit: & melle rariſſimo conditus, in pompis nuptialibus propinatur.

IX. VULPES (à celeritate, κατὰ Συγκοπὴν, pro *volipes*, quòd pedibus quaſi volet.) Ἀλώπηξ (παρὰ τὸ ἀλῶ & τῶν ὠπὸς, à fallendis oculis) *the Fox*. Cujus ſpecies quædam eſſe videtur

Vulpes Americana, *Mapach* dicta, Anglicè *Ratton*. Quæ illud ſibi peculiare habet, quod aquæ injectum, quicquid offertur, prius anterioribus pedibus lavet & ver-

verſet, quàm ori admoveat. Iconem hujus peritè delineari curavit, & *Muſæi ſui lib. pag.* 319. inſeruit *Cl. Ol. Wormius.*

Digitatorum SEMIFERORUM Claſſis.

SEMIFERA vocamus, quæ licet feris ſint inſtructa moribus; ob parvam tamen corporis molem, ab hominibus facilè regi & domari poſſunt. Cujuſmodi ſunt.

I. SIMIA, & nonnunquam *Simius* (vel à depreſſis & *ſimis* naribus: vel, quod *Voſſio* magis placuit, quaſi *Mimia*, à μιμεῖσθαι, *imitari*; quia cum homines non ſint, homines tamen imitantur. Quod ipſum indicat *Claudianus lib.* I. *in Eutropium.*

Humani qualis ſimulator ſimius oris.)

[Πίθηκος, παρὰ τὸ πείθεσθαι ὑφ' ἡμῶν, quia facilè ab hominibus perſuadeatur] *the Ape.* Cujus variæ ſpecies ſunt, *viz.*

1. *Babio*, the Baboon. Dicitur etiam *Papio*, & Germanis *Pavion.*
2. *Cercopithecus* (i.e. *Simia Caudata*; κέρκος enim *caudam* ſignificat, & πίθηκος *ſimiam*) *the Monkey.* Qui eſt vel *Barbatus*, vel *Erectus*, vel *Leoninus*, vel *Moſchatus*, vel *Ambiguus.* De quibus differentiis conſulendi *Marcgravius & Johnſtonus.*
3. *Cercopithecus Minor*, the Marmoſet.
4. *Cynocephalus* (à canino capite) *Æliano*, Κυνοπρόσωπος (quòd faciem habeat caninam) *the Dogs-Headed Monkey*: ingenio ſingulari, & proxime ad humanum

acce-

accedente. In Ægypto quippe (ubi in ſacris nutriebantur olim, ut inde tempus Synodi Luminarium ſcire poſſent) diſcunt ad quemlibet Epiſtolas deferre: & obſervavit *Bellonius*, qui nummos hero deferendos, manu protensâ, à ſpectatoribus exigerent. Hujus generis unum in aula ſua ſervabat *Carolus* 1. olim Rex noſter; ſed, poſt biennium, ſclopeto confici juſſit, ob inſignem ſalacitatem. Fuit enim tam ſolutiſſimum animal, ut, ad primum puellarum aulicarum conſpectum, libidine efferveſceret, & in amplexus ruere auderet.

5. *Satyrus Indicus*; *Orang Outang*, Indis; & *Homo Sylveſtris*, dictus *Nicol. Tulpio* (qui ejus tum effigiem, tum admirandum ingenium communicavit in *Obſervat. Medicar. lib.* 3. *cap.* 56.) *the Drill.* De quo mira retulit *Gaſſendus*, in *vita Peireſcii.*

II. *Upalim*, fera Cercopitheci Æthiopici magnitudine. Pellis autem quaſi cocco tincta rubet, maculis aliquot in locis conſperſa. Caput inſtar globi rotundum. Uti deſcribitur ab *Ambroſino Hiſt. Digitator. lib.* 9. *c.* 9. & *Johnſtono lib. de Quadrup. pag.* 145.

III. *Tamandua Guacu* Braſilienſis, Congenſibus (ubi & frequens eſt) *Umbulu*; Belgis verò, *de groote Mierneter*, the *great Ant-eater* (quia formicis veſcitur; linguam prælongam exſerens, formicarumque tumulo tam diu imponens, donec formicis plena ſit, quas deglutit. Teſte *Marcgravio Hiſt. Braſilienſ. lib.* 6. *cap.* 4. ubi & extat animalis hujus icon: ut & alterius, *Tamandua-i*, i. e. *the leſſer Ant-eater*, dicti.)

IV. *Ai*, ſive *Ignavus*, *the Sluggard*. Animal magnitudine vulpis, ſed adeo ignavum & tardigradum, ut unius diei ſpacio vix quinquaginta paſſus pervadere poſſit.

Hujus

Hujus iconem videre eſt in *Ol. Wormii Muſæo.* Luſitani *Perillo ligero*, ſeu *caniculam agilem*, per antiphraſin, vocant: aliquando *Priguiza*, i.e. *Pigritia.*

V. TATU, ſeu *Armadillo* Hiſpanicè (quia eſt animal Cataphractum, cruſta undiq; tectum, militari & cataphracto equo perſimile) *the Armadillo.* Specubus, cuniculi more, conditur; unaq; nocte ſpatium leucæ excavat: ſi credere fas ſit *Nierembergio Hiſt. Exot. l.* 9. *cap.* 6.

VI. TAXUS, etiam *Daxus* (fortè à Græco δασὺς, hirſutus & villoſus) *the Badger, or Brock, or Bawſon.* Cujus ſpecies videtur

Heyrat, ſive *Taxus Americanus*, beſtia magnitudine Cati, mellis avidiſſima, ideoq; apum opificium ſedulò in arboribus inquirens.

VII. CASTOR (quaſi γάςωρ, quia eſt animal *ventricoſum.* Ideoq; ridiculi ſunt, qui à caſtrando deducunt; quaſi venatoribus viſis, conſcius ſe propter teſticulos peti, eoſdem dentibus evellat, & abjiciat. Parvos enim habet, & ſpinæ adhærentes, qui, ſuperſtite ipſo, avelli non poſſunt.) *Fiber* (quòd φίβρες habeat pilos, i.e. *molles*: undè levicula mutatione aliud nomen ejus *Beter*, quomodo Belgis vocatur *Bever*, Gallis *Bievre*, Italis & Hiſpanis *Bevaro*: ut *Voſſio* placuit.) *the Bever, or Caſtor.*

VIII. LUTRA (ab Æolico ἐλύδρης, pro ἔνυδρης, ſive ἐνυδρὶς, quòd in aqua utplurimum verſetur; quomodo *Lutram* Græci vocant: nempe generali nomine, cum propriè omnia Aquatica ſint ἔνυδρα. Æolos, eorumq; exemplo Latinos N. in L. mutare, ſatis conſtat: unde νύμφη, *lympha*; ex quo νυμφόληπτοι, *lymphatici*; teſte *Euſtathio*) *the Otter.* Cui congeneres videntur Lutræ Americanæ, *Saricovieme*, & *Carygueibeju.* Priorem deſcribit *Ambroſinus*,

broſinus, *Hiſt. Digitat. l.* 2. *c.* 13. alterum *Marcgrav. Hiſt. Braſil. l.* 6. *c.* 9.

IX. MUS ALPINUS, *Marmota*, nonnullis ἀρκτομῦς (ob ſimilitudinem, quam cum mure & urſo gerit.) qui capite leporem refert, magnitudine cuniculum, aureſq; tam breves habet, ut vix ſupra caput emineant. De *Inferioribus*, obſervationes *Severini* (*Zootomiæ Democrit. pag.* 325.) hæ ſunt. Teſtes aliquantulum ſuperiores. Cœcum peramplum, ventriculi modo, internè aſperum & reticulatum, in quo valva inſignis introrſum externè. Hepar multifidum, ſeptenis lobis diſtinctum. Cyſtis fellis cholidochi valvula ad Duodenum. Splen longus hirundinis majoris modo. Ureteres non recto ductu deſcendentes à renibus, ſed dorſo adhærentes & exigui.

X. ICHNEUMON (ab ἰχνεύω, *inveſtigo*; ſive quòd inſtar canis venatici inveſtiget Crocodilum, & Aſpidem, eorumque ova obſervet, quam rationem affert *Geſnerus*: ſive potiùs quòd roſtro ſuo (id ſimile roſtro ſuillo) cibum ruſpetur & inveſtiget; unde & ὕλλος ab ὗς dicitur *Piſidæ* in Ἑξαημέρῳ.) hodie, teſte *Bellonio*, *Mus Pharaonis*, ſeu *Ægypti* vocatur: & *Æliano Mus Indicus*; *The Egyptian Rat.* Amphibium eſt animal, magnitudine felis, ſed longius, pilis inſtar pili lupini duris, albicantibus per intervalla & leucophæis. Hepate Crocodili delectari, & ideo in dormientis ventrem irrepere, communitèr traditur. Illud ſibi peculiare habet, quòd meatum quendam habeat extra foramen excrementi peramplum, undiq; pilis cinctum, pudendo muliebri non diſſimilem, quem magno urgente æſtu, loco excrementi interim clauſo, aperire ſolet. Hinc ſcriptores omnes indiſcriminatim, *Ichneumones* omnes & mares & fœminas eſſe arbitrati ſunt.

XI. HYSTRIX (à θρὶξ, & ὗς, *pilus* & *ſus*, ut ad verbum

bum ſonet, *ſus pilos habens*: unde proverbium θρὶξ ὕστριχος, *hiſtricis ſeta.*) *the Porcupine.*

XII. ERINACEUS (fortè ab *hærendo*, quia fructus, ſimiliaq; ejus tergi aculeis infixa hæreant: pro qua ſententia eſt locus *Plinii lib.* 8. *cap.* 37. Præparant hyemi & Erinacei cibos, ac volutati ſupra jacentia poma affixa ſpinis, unum non amplius tenentes ore portant in cavas arbores.) *Echinus terreſtris* (ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι ἔχεσθαι διὰ τὰς ἀκάνθας, ὅ ἐστιν ὁ ἀκράτητος, quòd ob aculeos teneri non poſſit.) *the Hedghog*, or *Urchin.*

XIII. MUSTELA (vel à *Mus*, *tela* enim vocis productio eſt, ex ſententia *Voſſii*: vel à μῦς & τίλλω, quòd mures è cavernulis ſurripere credatur) *the Weaſel.* Cujus ſpecies cenſentur

1. *Muſtela Silveſtris.*
2. *Hermellanus*, the Ermin.
3. *Viverra* (quòd vi verruncet, i. e. Animantes à cuniculis expellat) *the Ferret.*
4. *Furo* (ſeu quod more *furis* prædam, noctu ſurripiat: ſeu à *fureo*, i.e. obſcuro colore) the *Fitchet*, or *Fitchaw.*
5. *Putorius* (quia putidum ex ore halitum, ſemper exſpirat) *the Polcat.*
6. *Martes* (à ferocia, quia *Martia*, ſive pugnax eſt.) *the Marten, or Martern.* Excrementa moſchum ſpirant. Pellis pretium ingens.
7. *Muſtela Zibellina*, Ariſtoteli *Satherius*, Nipho *Cebalus*, Alciato *Mus Sarmaticus* & Scythicus; *the Cebal, or Sable.* Quam *Agricola* paulò minorem Marte facit, totam obſcuro colore fulvam, præter guttur, quod cinereum eſt. Frequens eſt in extremis *Muſcovitarum* ſilvis. Præſtantiſſimæ ſunt pelles, quas *Tartari* & *Lappones* mittunt.

XIV. GENETTA (unde nomen deſumptum ſit, ignoratur) *Cattus Hiſpaniæ*, & *Genethocatus*; nonnullis *Panthera minor*; the Genet, or Genet-Cat.

XV. ANIMAL ZIBETHI, Græcis modernis *Zapetion*, Scaligero *Catus Zibethicus*, aliis *Civetta*, & Bellonio *Hyæna odorata*, *the Civet-cat*. Folliculum circa inguina geſtat, in quo odoramentum, Zibethum dictum, colligitur: de cujus materia, generatione, uſu, collectione, extractione, optimè ſcripſit *Petrus Caſtellus Romanus*, in Exetaſi *de Hyæna Odorifera*, quam ad calcem *Hiſt. ſuæ de Quadrup.* appoſuit *Johnſtonus*.

XVI. FELIS (à φῆλος, *fallax*, impoſtor; eſt enim animal callidum & fraudulentum: unde *Felon*, *a Thief*) *the Cat*: quæ eſt *Domeſtica*, *Houſe-cat*; & *Silveſtris*, *Wild-cat*; *Syriaca* multis punctis interſtincta, *the Cyprus-cat*.

XVII. LEPUS (à Græco vocabulo antiquo, quòd Æoles eum Bœotii λέποριν appellabant; ut *Varro ipſemet* 3. *de R.R.* deduxit, & poſt eum *Scaliger* in ſuis *de Cauſſ. L. L.* libris *cap.* 179.) λαγωὸς, & δασύπους; quòd molliſſimè, propter villoſos pedes, incedat.) *the Hare*. Poſt primum congreſſum ſuperfœtat, ut verè *Poeta* ſcripſerit:

Prolis amans, gignit fœtus, lactatq; tenellos,
Dumq; ſuperfœtat, dum parit, uſq; coit.

Non eſt ergo mirum, catulos prægnantes in diſſecto lepore inventos; quod apud Ælianum legimus. *Amatus Luſitanus* tradit, animal facie & magnitudine leporis in India vagari, quod incolæ tam diu baculis cædunt, donec moriatur, Mortuum pelle nudant, & carnem ex ictibus lividam conterunt, manibuſq; quaſi ad paſtam redigunt; quam pellibus ejuſdem animantis involutam, *Moſchum* nominant.

XVIII. CUNICULUS (ab eo, quòd ſub terra *cuniculos* ſibi ipſe fodere ſoleat, ubi lateat in agris) *Vegetio*, Lepuſculus; & *Straboni*, Lepus foſſor; *the Coney or Rabbet*. Recens natus & adhuc impilis, *Liberis*, *Laberis*, & *Laurix* indigitatur (fortè à voce λεβηρὶς, quæ Græcis antiquis ὁ τῆς ὄφιος γῆρας, ſerpentis ſpolium) unde *Leveret*. Differentiæ à colore, magnitudine & loco ſumuntur. Huc etiam refertur

Porcellus Indicus, ſive *Guinienſis*, *the Ginny Pig*, cujus Anatomen accuratiſſimè adminiſtravit immortalis *Entius*.

Nierembergius H. E. lib. 9. *cap.* 7. novem Cuniculorum Indicorum ſpecies obſervat; qui proinde videndus.

XIX. SCIURUS (à Σκία, *umbra*, & ὀὐρα, *Cauda*; quòd cauda ſibi umbram faciat.) ἵππουρος, & καμψίουρος (fortè ἀπὸ τοῦ κάμπτειν, à *flectendo*, quòd clunibus inſidens caudam ſupra dorſum flectat) *the Squirrel*. Cujus variæ ſunt ſpecies, *viz*.

1. *Sciurus*, ſive *Mus Ponticus*, ita *Ariſtoteli* dictus & *Plinio* (quòd ex regionibus circa *Pontum*, olim ad uſum & veſtitum peteretur.)
2. *Sciurus*, ſive *Mus Getulus* (à *Getulia*, ubi frequens eſt.
3. *Sciuri Indici*, quorum ſex differentias invenies in *Nierembergii H. E. lib.* 9. *cap.* 34.

XX. GLIS (ſeu à *gliſco*, hoc eſt *creſco* & *pingueſco*; quia Glires pingues efficit ſomnus; ut *Martialis lib.* 13. *Epigr.* 59.

Tota mihi dormitur hyems, & pinguior illo
Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit.

Seu ex Æolico γέλειος, pro ἔλειος, per Syncopen, ut ex γάλανος, pro βάλανος; glans. Glis eſt ἔλειος μῦς, quaſi di-

eas

cas *arboreus* vel *ſilveſtris mus*; ſic deducente. *Cl. Salmaſio in Exercit. Plinian.*) *the Dormouſe.* Plus quàm unam hujus animantis ſpeciem in India obſervavit *Nieremberg. H. E. lib.* 9. *cap.* 75.

XXI. MUS [μῦς] (vel à μύειν, quod eſt abdere ſe in latibula, ſive *inlatebrare*: vel à Perſico *Mus*, quod idem ſignificat.) *the Mouſe.* Cujus familiæ ſunt Mus

1. *Avellanarius*, *the Hazel-mouſe.*
2. *Araneus*, *the Hardſhrew*, *or Spitemouſe*, *or Erdſhrew.* Qui à figura, nomen *muris*; ab agilitate, vel à venefica qualitate, *aranei* nomen accepit.
3. *Norwegicus*, (quia *Norwegiæ* peculiaris eſt) è nubibus quandoq; decidens, paſcuis & ſegetibus cladem inferens ingentem. De quo luculenter ſcripſit *Cl. Cl. Wormius in ſuo Muſæo prope calcem.* Ubi & Iconem & Sceleton videas ad vivum uſq; depicta.
4. *Aquaticus*, cujus meminit *Ariſtoteles* in libro *Mirabilium*, & cui *Bellonius* tres meatus aſſignat, unum pro fæcibus, alterum pro urina, tertium pro fœtu.
5. *Indicus*, dictus *Coyopollin*, à *Nierembergio* deſcriptus *H. E. lib.* 9. *cap.* 5.

XXII. SOREX (quòd in modum ſerræ res arrodat & præcidat) ὕραξ (quoniam roſtrum ſuillo perquàm ſimile habet) *the Rat.* Qui, eſt vel

1. *Domeſticus*, *the Houſe-Rat.*
2. *Aquaticus*, *the Water-Rat.*
3. *Moſcardinus*, Italiæ proprius.
4. *Muſcoviticus*, ſive *Odoriferus.*

XXIII. TALPA (κατὰ μετάθεσιν pro *tapla*, vel, *tupla*: nempe à cæcitate, ex Græco τυφλὰ: vel a Græco θάλπω, *fodio*;

fodio; quod Etymon reſpexiſſe videtur *Virgil.* I. *Georg.*

Aut oculis capti fodêre cubilia talpæ.)

the Mole, or Want, or Wont. Rara in extis hujus animalis obſervata à *Severino* (*in Zootomia Democrit. pag.* 317.) hæc ſunt (1.) Præterquam quòd nullum Colon, inteſtinaq; reliqua ferè uniformia; nullum etiam Cœcum. (2.) Teſtes intrò conditi, colore tamen nigro: neq; in loco, qui proximè renibus eſſe ſolet (puta in Daſypodis) ſed à lateribus veſicæ, in infimia abdominis cavitate. (3.) Renes conjuncti proximæ venæ Cavæ puſillo, ſive ſpatio Emulgentium. (4.) Fel pro corpore majuſculum, cum conſpicuis cholidochis. (5.) Ventriculi janitor linea quadam tranſverſa veluti ligatus atq; diſtinctus. (6.) Vaſa ferentia ſuffulta Ureteris. (7.) Larynx, qualis in Teſtudine terreſtri; mutum enim animal. (8.) Panniculus carnoſus totus & mirè commiſſus cuti, *&c.*

XXIV. CANIS (à canore latratus, quòd voce ſigna edere ſoleat, & homines commonefacere: unde *Præfectus cuſtodiæ* dicitur) κύων (παρὰ τὸ κύω, *amo*; quia pronior eſt in venerem.) *the Dog.* Qui eſt

Catenarius, a Ban-dog or Tie-dog.

Moloſſus, Bellicoſus Anglicus, *a Maſtif.*

Leporarius, Scoticus, *a Grey-hound.*

Venaticus, a Hound.

Venaticus minor, a Beagle.

Sagax, a *Blood-hound*, or *Talbot.*

Agaſæus, a *Gaſe-hound.*

Terrarius, à *Terrier.*

Vertagus, a *Tumbler.*

Hiſpaniolus Aquaticus, a *Water Spaniel.*

Hiſpaniolus Agrarius, a Land Spaniel.

Villaticus, a Houſe Dog.

Lupa-

Luparius, a Wolf-dog, or Iriſh Greyhound.
Melitenſis, a Lap-dog.
Indicus, a Naked-dog.
Iſlandicus, *Friſius*, a Shock.
Degener, a Cur.
Lyciſcus, a Mongrel, engendred of a Wolf and a Bitch.
Canis Perdicum venaticus, *a Setting-Dog*. Hactenus de *Viviparis*.

Digitatorum OVIPARORUM *Cute tectorum* Claſſis.

QUadrupeda OVIPARA vel *Cute* teguntur, vel *Teſta* ſive *Cruſta*.

CUTANEORUM claſſem conſtituunt

I. RANA (à ſua voce, *Ra*, *Ra*, judicio *Varronis lib.* 4. *de L. L.*) Βάτραχος (παρὰ τὸ βοὴν τραχεῖαν ἔχειν, quòd raucam, aſperamq; edat vocem, quæ *Coaxatio* eſt) *the Frog*; quæ ovo recens excluſa, nondumq; integrè formata γυρῖνος, *Gyrinus* dicitur, *a Tadpole*. Hujus ſpecies eſt

1. *Ranunculus viridis*, *Calamites* (quòd inter arundines & calamos verſetur) *the Green Frog, or Ruddock.*
2. *Rana Temporaria* (quia diu vivere nequit) *the ſhort-liv'd Frog.*

II. BUFO (fortè quòd in appropinquantes maximo impetu ſpiritum efflat: vel à βύβος, i. e. *plenus*, *confertus*; quia

quia viſo hoſte, ſpiritu ſuo intus cohibito ſeſe inflat: vel à βυβὼν, qui inguinis eſt *tumor*; tumida enim beſtia eſt, unde Noſtratibus proverbium, *Swollen like a Toad.*) *Rubeta* (ut inter *rubos* frequentiſſimè verſans) *the Toad.* Qui eſt

Geophagus (terra enim victitare creditur) qui maximè venenatus exiſtit, adeo ut urina etiam in homines ejaculata inficere & interficere tradatur: & ſub ſalvia ſæpe ſtabulatur.) *the red poyſonous Toad.*
Gibboſus, the Hunch-backt Toad.

Helmontius (*in tumulo peſtis. p.* 76.) à *Butlero Hyberno* edoctus, ex Bufonis cadavere, & terra ac animalculis, quæ ad focum ſuſpenſus, intra triduum, in patinam ceream evomere ſolet, trochiſcos cum tragacantha & cerea illa patina format; qui ad mammam ſiniſtram geſtati contagium peſtilentiale arcent, & loco alligati virus extrahunt. Sed de hujus promiſſi veritate nil certi experimento fide dignorum virorum conſtat; licet quamplurimi periculum fecerint in nupera Peſte *Londinenſi*, anno ſuperiori, *viz.* 1665.

III. LACERTA (à *lacertorum* humanorum ſimilitudine) Græcis veteribus Σαῦρος, & σαῦρα, modernis Κολισαῦρα, *the Lizard.* Quæ eſt vel

1. *Vulgaris, the common Lizard.*
2. *Viridis, the Green Lizard.*
3. *Chalcidica flexuoſa* (nomen à *Chalco*, ſeu ære, quòd dorſum ejus lineæ æreæ percurrant, datum eſt) *the Lizard with yellow ſtreaks along the back.*
4. *Cypria ſcincoides*; the *Cyprus Lizard reſembling the fiſh* Scincus.

5. *Cauda bifurcata*, the forked-tail'd Lizard.
6. *Stellio*(à ſtellato dorſo) *the Swift.*
7. *Venenata* {terreſtris, *the Land* / aquatica, *the Water*} *Newt or Evet.*
8. *Indica*, de cujus variis ſpeciebus conſulatur *Marcgravius*, *H. Braſil. l.* 6. *c.* 11.
9. *Salamandra aquatica*, *the water Salamander.*
10. *Salamandra terreſtris*, *maculis luteis diſtincta.* (Nomen eſt à Græcis, quibus itidem eſt Σαλαμάνδρα. *Martinius* conjectat ſic dici, quia prope σαῦλον habet μάνδραν; nam ſtabulari gaudet juxta loca humida.
11. *Scincus terreſtris.*

Cordilus, *Uromaſtiges*(quia continua caudæ agitatione ſeſe diverberat.) Bellonio *Crocodilus terreſtris*, (quoniam primo aſpectu Crocodilo Nilotico aſſimilatur: verùm poſtea ab ipſo diſcrepare aſſeverat; quia hoc animal caudam in modum clavæ tuberculis eminentioribus aſperam gerit. Quapropter corpora, quibus appropinquat, atrociſſimè diverberare dicitur. Unde *Caudiverberæ* nomen ſibi vendicavit.)

IV. CHAMÆLEON (quaſi *parvus Leo*; nam χαμαὶ in compoſitione imminuit, contra quam βὲς & ἵππος, quæ ἐπιτατικὰ ſunt.) *the Chameleon.* Qui eſt

Varius (2.) *Cinereus* (3.) *Niger.* Quorum icones perita manu exſculptas exhibet *Cl. Johnſtonus Tabul.* 79. *Hiſt. Nat. de Quadrup.*

De Internis partibus hæc habet *Gaſſendus* (*in vita Peireſcii, lib.* 5. *p.* 325.) Anatomicis notatu digniſſima. (1.) Unicum Inteſtinum, non circumvolutionibus, ſed curvaturis ſolùm productum. (2.) Excrementum ſatis liquidum, niſi qua parte ad anum accedit. (3.) Hepar bifidum, & ex gibba parte quidem ſanguinem in cor

auri-

auriculatum inſundens: at non ſuperſtite aſcendente deſcendentéve caudice venæ, ſed venæ quoq; aliæ ad cæteras partes directè procedunt. (4.) Pulmo inflatus abiit in membranam tenuiſſimam, toti animali in ambitu æqualem. (5.) In imo ventre nullum Peritonæum, ſed membrana ſolum partes dextras à ſiniſtris dirimens. (6.) Non item Lien, non Veſica, non Renes; ſed Carunculæ ſolum obſervatæ ſunt, quæ Genitalia fortè fuerunt. (7.) Lingua pedalis propè longitudinis. (8.) Rerum objectarum colores non induebat. (9.) Oculi non movebantur conjugati; ſed uno aliquorſum ſpectante, alter vel ſtaret immobilis, vel in aliam partem deflecteretur.

V. CROCODILUS [κροκόδειλος] παρὰ τὸ τὰς κρόκας φοβεῖσθαι, quod littora timeat, nam δειλὸς *timidus* eſt.) Turcis *Kimſac*, Indis *Allegater*; *the Crocodile.* Quem verum eſſe Jobi *Leviathan* luculenter demonſtrat *Cl. Bochartus, Hierozoici lib.* 1. *cap.* 7.

Oviparorum CRUSTA *tectorum* Claſſis.

DIgitata Ovipara CRUSTACEA ſunt

I. TESTUDO (à tegmine teſtaceo) χέλυς, & χέλις, (à χέω, capax ſum.) *the Tortoiſe.* Quæ eſt vel

Terreſtris (Græci χερσαῖαν vocant) the *Land Tortoiſe.* De cujus interioribus legas *Severinum in Zootom. Dem. par.* 4. *pag.* 321.

Aquatica [πολάμιον χελόνιον nuncupant) *the Water Tortoiſe.*

Marina [χέλυδρος, quaſi χέλυς ἔνυδρος] *the Sea Tortoiſe.* In qua diſſecta quæ notavit Severinus (Zootomiæ De-

mocrit. par 4. p. 321.) rariora hæc ſunt. (1.) Omentum nullum. (2.) Cœcum nullum, ſed Inteſtina supernè deorſum gracileſcentia: contrà quàm in cæteris Quadrupedis. (3.) Veſicæ cervix inteſtino recto intrò reſpondens, ut utriuſq; excrementa uno ductu exitum habeant, ut in genere Gallinaceo. (4.) Lien rotundum inſtar ovi, inteſtino ſuperiori alligatus. (5.) Renes plani & oblongi, quaſi ex parvis pluribus compoſiti. (6.) Cor uvidum cum vaſis valde implexis in primo exortu: & Auriculæ magnæ ac pendulæ tenui membrana præditæ & nigreſcentes. (7.) Pulmones ampli, multo inferius quam cor deſcendentes.

Lutaria [Græci χελώνην πηλαμίδα vocant] quia ſtabulatur in locis cænoſis; *the Mud Tortoiſe.*

Cægado di terra, quæ teſta nigra tegitur, cui multæ figuræ hexagonæ ſunt inſculptæ.

Tantum de Quadrupedis.

Reſtant adhuc EXOTICA quædam *Rariora,* & *Dubia* (ignorant enim Zoographi, ad quod Genus proprie referri debeant) cujuſmodi ſunt

I. TLACAXOLOTL, rarum Animal, tauro grandius, ſaxorum & ſolitudinum incola, & humana ferè facie. Humanum conſpectum non reformidat, neq; ſagittarum ictibus occumbit; tergus enim impenetrabile eſt.

II. CABIM, animal in Java haud infrequens, cujus una virtus mirifica eſt. Nam ſi ejus oſcilli extremitatem aliquis geſtet, quantumvis mille tranſverberatus vulneribus, ne guttulam ſanguinis dabit. Si credere fas ſit *Nierembergio, Hiſt. Exotic. lib. 9. cap. 3.*

III. MA-

III. MARIPETUM (quia cum ſenuerit, ſponte mare ingredi traditur, & inibi paulatìm transformari in piſcem) apud *Japones* in regno *Goto* extans; animal magnitudine canis, cruribus brevibus, ad eſum humanum percommodum: referente *Aloyſio Almeida*, cum periculo omnis fidei, & confirmante tamen *Nierembergio*, *Hiſt. Exot. lib.* 9. *cap.* 49.

IV. DANTA, *Tapirouſſu*, Mulo ſimilis, ab eodem *Nieremberg.* deſcripta, *lib.* 9. *cap.* 65.

V. CAPPA, animal aſino grandius, nigrum, villoſum, ferox, canibus infeſtum. Obvium quemq; raptat, non ſecus ac lupus pecudem. Deſcribit *Nieremberg. lib.* 9. *cap.* 71.

VI. EJULATOR (infantilem ſimulans ploratum) forma & mole canem leporarium imitans; *the Cryer.*

VII. SU, *Succarath*, apud Patagones frequens. Leonem, prima oris acie, quodammodo æmulatur; cauda ampla & longa Sciuri inſtar.

VIII. PEVA, catelli magnitudine. Hoc ubi Tygridem conſpexit, illius inſiſtit veſtigia, & latratu inſectatur. Fortè *the Jackall.*

IX. *Animal Fœtidum*, cubitales, loco ſtercoris, emittens colubros, & plus, quàm qualecunq; cadaver, fœtidum, in ſterquilinia projectum, fœtens; à *Petro Martyre* deſcriptum.

X. GRAFFA, ſive Giraffa. De quo ſuprà.

XI. COACH, clamans noctu, & humanam æmulans vocem. De quibus omnibus legendus *Nierembergius.*

SER-

SERPENTIUM TERRESTRIUM Claſſis.

ANimalia APEDA, Græcè Ἑρπετὰ in genere dicta, ſunt quæ vel citra uſum pedum repunt: vel tam exiguos habent, ut repere potiùs quàm incedere videantur. Suntq; (1.) *Terreſtria* (2.) *Aquatica.*

TERRESTRIUM claſſem complent SERPENTES *Terreſtres* in ſpecie ſic dictæ, *viz.*

I. VIPERA (nonnullis, quia in *vipre*, hoc eſt vepre latere ſolet; unde Germanis vipera dicitur *Hecknater*, quaſi *veprium Natrix*: aliis verò, & rectiùs quidem quaſi *Vivipara*, quia ſola è ſerpentium genere vivum pariat animal) ἔχις, mas, & ἔχιδνα, fœmina (παρὰ τὸ ἔχειν ἐν ἑαυτῇ τὴν γονὴν, ἢ τὸ ζῶον, quòd animal intra ſe contineat) *the Viper or Adder.* Cujus diſſectionem accuratiùs inſtituit, & in Epiſtola quadam ad *M. Aurelium Severinum* miſſa ex profeſſo deſcripſit Anatomicus inſignis, *Joh. Veſlingius.*

II. AMMODITES (ſeu à colore arenaceo: ſeu quia in locis arenoſis latitat) viperæ tum figuræ, tum partus ratione ſimilis: *the ſand Viper.*

III. CERASTES (ἀπὸ τοῦ κέρατος, à duabus eminentiis in capite cornua referentibus) *the Horned Serpent.*

IV. HÆMORRHOUS (ἀπὸ τοῦ αἵματος, *ſanguine*, & ῥέω, *fluo*; quòd ad ejus morſum ſanguis ab omnibus corporis humani meatibus effluat.) *the HÆMMORROID Serpent.*

V. SEPS (παρὰ τὸ σήπειν τὰς πληγέντας, quod vulneratorum ab hoc Serpente caro ſtatim putredinem concipiat: unde Latine etiam Putria.) ad quam pertinere videtur *Aguaſen Nierembergii.*

VI. ASPIS

VI. ASPIS (vel ab *aſpiciendo*, quòd acutum intueatur: vel ab *aſpergendo* morſu venenum; nam & Aſpides quædam πτυάδες vocantur, hoc eſt *Spuentes*, atq; earum non morſus modò, ſed ſaliva etiam venenata eſt) *the Aſp.*

VII. DIPSAS (ab inexplebili *ſiti*, quam morſu ſuo hominibus infert) Μελάνουρος (à *cauda nigra*) & πρηστὴρ (quòd ictus ejus veluti *flamma adurat*) *the burning or fiery Serpent.*

VIII. SCYTALE (à forma τῆς σκυτάλης, quæ vox *baculum* ſignificat; teres enim & æqualis ita eſt, ut ubi caput vel cauda ſit, diſcerni vix poſſit) *the ſlow Worm.* Cujus meminit *Lucanus*

Et Scytale, ſparſis etiam nunc ſola pruinis
Exuvias poſitura ſuas.

IX. AMPHISBÆNA (ab ἀμφὶ, & βαίνω, quòd geminum ut caput, ita & inceſſum habere videatur, nunc in anteriorem, nunc in poſteriorem partem prorepens; quaſi ἑκατέρωθεν βαίνουσα. Quomodo & *Gallis* dicitur *Double Marcheur*, Utrinq;-grada) *the Amphisbæna, or Double-headed Serpent.* Quia autem utrinq; progreditur, eo, qui non ſatis caput à cauda diſtinguerent, credidere, utrinq; caput habere, unum quo loco reliqua animantia, alterum in cauda. Sed ſi quis Serpens viſus biceps, vel triceps; inter monſtra haud minus debuit referri, quàm cum homines vel canes bicipites naſcuntur.

X. CÆCILIA, *Typhlops* (à *cæcitate*, etſi revera non planè cæca ſit, ſed perexiguos habeat ocellos) *the Blind Worm.*

XI. CENCHRUS (à κέγχρῳ, *Milio*; quòd quibuſdam notis in dorſo milii inſtar exornetur.) *the various coloured Aſp.*

XII. ACONTIAS (ἀπὸ τοῦ ἀκοντος, à jaculo; quòd jaculi inſtar ſe vibret in tranſeuntes) *the darting Serpent.*

XIII. DRYINUS (à δρῦς, *quercus*; quòd in quercubus lateat) χέλυδρ☉ (quòd aſpera cute, ad inſtar Teſtudinis, ſit munitus) *the Oak Serpent.*

XIV. ELAPS (ab ἔλαφος, *Cervus*; quod celeri curſu feratur) *the Stag-Snake.*

XV. ANGUIS *Æſculapii*; *the Snake.*

XVI. BASILISCUS, *Regulus* (ſic appellatus, vel quòd in capite habeat album inſtar diadematis: vel quòd reliqua Serpentum genera vim ejus fugiant: utrumq; Etymon confirmat *Plinius lib.* 8. *cap.* 21.) *the Baſilisk or Cockatrice.* Quæ de ejus tum generatione ex ovo Galli gallinacei decrepiti, tum intuitu interimente dicuntur, prorſus fabuloſa ſunt. Halitus enim peſtilens verior videtur interitus cauſſa; qui per aerem diffuſus, homini ſe inſinuare poteſt. Ideo *Nicander*

Tam teter vacuas odor exhalat in auras,
Atq; propinquantes penetrat non ſegniter artus.

His addantur Serpentes terreſtres EXOTICI,

I. BOICININGA & *Boiquira* Braſilienſibus, Luſitanis *Caſcavela*, & *Tangedor*, Belgis *Raetel Schlange*; *the Rattle-Snake.* Nierembergius *Dominam Serpentum* vocat, *Hiſt. Exot. lib.* 12. *cap.* 1. Ictu mortem certiſſimam infert, niſi celerrimè præſidiis occurratur: inter quæ excogitatum eſt; icta humare membra, terráq; obruere, & ita manere, donec omnino ceſſet dolor, aut morbus ſit curatus; proſpero magna ex parte ſucceſſu.

II. IBIBOCA, Luſitanis *Cobre de Corais*, Serpens Braſilienſis, cujus morſus venenatiſſimus, non extemplo vitam depaſcitur, ſed tardè ſe promovet. Sanatur Emplaſtro è capite ſerpentis concinnato, & efficaciter appoſito: ex auctoritate *Guliel. Piſon. Medicin. Braſil. l.* 4.

III. BOI-

III. BOIGUACU, omnium Serpentium maximus, à *Marcgravio* deſcriptus cum tribus ejus ſpeciebus, *Hiſt. Braſil. lib.* 6. *cap.* 13.

IV. MATER FORMICARUM Cluſii.

V. CANINANA, à *Piſone. Medicin. Braſil. lib.* 3. deſcripta cum multis aliis.

Serpentium AQUATICORUM Claſſis.

IN AQUATICORUM numero ſunt

I. HYDRUS (ἀπὸ τοῦ ὕδατος, *ab aqua*, quia in aqua vivit) *Nicandri* interpreti χέρσυδρος (quòd in aquis & terra divagetur) Latinè *Natrix* (à natatione) *the Water Snake*. Serpentum pulcherrimus viſu; ſed halitu adeo noxio, ut in cortice virgæ recenter exciſæ, & ori ejus admotæ, veſiculæ felleæ excitentur; imò fulgens gladius linguæ veneno inficiatur: teſte *Belluacenſi*. De magnis ejus in Medicina uſibus lectu digna collegit *Johnſtonus de Serpent. lib.* 1. *cap.* 2.

II. NATRIX TORQUATA (à circulis, quibus tanquam *torquibus* in ſuperiori parte circundatur) *Nicandri* interpreti πολυστεφέα, i. e. multis coronis inſignis; Italis *Carbonarius* dicitur (à nigro colore) *the Ringd Water Snake*.

III. NATRIX RUBETARIA (quia vocem edit Rubetarum ſimilem) maculoſa valde, & venuſtate admiranda, ſibiloq; à ruſticis agnita: the *Croaking Water Snake*. Ictus remedium eſt, patientis pedem in terræ humdæ ſcrobe per diem naturalem ſepelire.

IV. BOAS *Lucani* (quòd armentorum greges ſequa-

tur, & rigua vaccarum ubera ſugat.) quæ in ingentem excreſcit molem; ita ut ſub Imperatore *Claudio*, referente *Solino*, occiſa fuerit, quæ integrum infantem in alvo geſtabat.

V. CAPRIMULGUS Anguis, *the Goat ſucking Water Snake*, in quo ſingularia obſervat *Severinus*, *Zootom. Democrit. pag.* 36.

VI. *Serpens Marinus Norwegicus*, magnitudinis incredibilis, ab *Olao Magno*, & *Aldrovando* deſcriptus.

VII. SCOLOPENDRA Marina (propter ſimilitudinem cum terreſtri nomen obtinuit, quaſi ἔχουσα σκόλοπον ἐν τῇ οὐρᾷ, quòd in extremo, quod caudæ loco eſt, corniculum, quaſi radius atq; impactus aculeus ſupereminеat) *the Sea Scolopendra*. Cubitalis deſcribitur longitudinis, & venenatæ naturæ. Morſu enim inſtar urticæ urit; & ſputo hominem interficit, affirmante *Æliano Hiſt. Animal. lib.* 7. *c.* 30.

VIII. HYDRUS Marinus, de quo in Piſcibus.

De EXOTICIS Serpentibus Aquaticis legatur toties laudatus *Nierembergius*, *H. E. lib.* 7. & 12. ¶.

INSE-

INSECTORUM Diviſio Generalis.

ENumeratis ſuprà Animalibus tum Quadrupedis, tum Apodis, ſequuntur MULTIPEDA, quorum claſſem complent *Inſecta*, *Ariſtoteli* Ἔντομα (ſic dicta, quoniam eorum corpora inciſuris præcinguntur, aut parte tantùm ſupina, aut etiam prona.)

Diſtinguuntur generaliùs in *Terreſtria*, & *Aquatica*: & utráq; in *Pedata*, & *Apoda*.

E PEDATIS rurſum alia ſunt *Alata*, alia *Aptera*, ſive non alata.

ALATA ſubdividuntur in *Anelytra*, ſive *Detectipennia* membranacea; & *Coleoptera*, ſive *Vaginapennia*, quæ alas ſuas velut in vagina recondunt.

Inter ANELYTRA, alia *favificant*, alia *non*. De quibus in genere & ſpecie, ſecundum hanc ſeriem, agemus.

Inſectorum ἀνελύτρων *FAVIFICANTIUM* Claſſis.

EX FAVIFICANTIBUS ſunt

I. APIS (ſic dicta, vel quòd ſe pedibus invicem alligent Apes: vel quòd ſine pedibus naſci primò videantur. Pro priori ratione facere videtur illud *Virgilii*, 4. *Georg.*

Aut

Aut illæ pedibus connexæ ad limina pendent.

Pro *Poſteriori* militat illud ejuſdem,

Truncapedum primò, mox & ſtridentia pennis Miſcentur. Μέλισσα & μέλιττα (à μέλι, melle, cujus opifex eſt) *the Bee.*

Ex Apum officina habemus,

Mel, *Honey.*

Ceram, *Wax.*

Mityn, *Commoſin*, materiam ſcilicet nigram & acris odoris, *the Gummy Wax with which the Hive is firſt lined.*

Piſſoceron, quaſi materiam ex pice & cera compoſitam; *the Pitch-wax.*

Propolin, *the Hive-droſs.* Quæ eſt craſſior quædam materia, flaveſcens, odorata, ſtyracem referens, & in Maſtiches modum, ductilis, ceræ finitima, nondum tamen cera; quâ omnis frigori pluviæq; aditus in alvearia obſtruitur.

Favos, *Combs.* De quibus omnibus fuſius egit *Mouffetus*, *in Inſectorum Theatr. lib.*1. *cap.*6.

II. FUCUS (ſive quòd *fucum* faciat homini, ut qui mentiatur apem, cum non mellificet, ſed aliarum mel abſumat: ſive quòd apibus fucum fraudémq; faciat, furtim mella devorando.) θρώναξ, κοθουρὸς (quòd aculeum non exerat) *the Drone, or Dran.*

III. FUR (quia apibus natura inviſus, abſentibus illis alvearia irrepit, theſaurósq; mellis divaſtat atq; devorat.) *Ariſtoteli* φὼρ & φῶριος, unde Latinum nomen *furis* manaſſe arbitror: *the Thief.* Apibus & Fucis grandior eſt, & nigrior, latioríq; alvo.

IV. VESPA (non tam quòd *veſperi* muſcas capiat; vel *vi* petat & adoriatur: quàm, quòd *Veſca*, *i. e.* graci-

li

lipede ſit.) Σφὴξ & σφήκιον, (aut à σφίγγω, *ſtringo*, & *gracilem* facio; aut ἀπὸ τῆς διασφαγῆς, quòd medio ita ſit diſſecta, ut quaſi hiare appareat.) *the Waſp.* Ictum ejus venenatum eſſe omnes norunt; ſed in inſula *Niceſin*, referente *Ortelio*, veſpæ mortem inferunt. Unde natum proverbium, σφηκίαν ἐρεθίζειν; cujuſmodi quid etiam in *Hippocratis* tumulum ſcribebatur his verbis, Μὴ πῶς ἐγείρῃς σφῆκα τὸν κοιμώμενον, *dormientem veſpam ne ſuſcita.*

V. CRABRO (à Κρέας, *caro*, & βορὰ, *cibus*; quia carnibus veſcitur.) Ἀνθρήνη (fortè quòd ictu ſuo *carbunculum* excitet) *the Hornet.* Feroces & iracundæ, & quamvis gregales, ſemper tamen ſilveſtri ſunt ingenio; tantæq; malignitatis, ut ter novenis puncturis hominem, imo equum interficiant: Syrio præſertim orto, quo tempore ardentiorem obtinent naturam, hominéſq; imbecillitas major, ob ſpirituum largam exhalationem, tenet. Haud mirum igitur, ſi in Sacroſancta Scriptura ſæviſſimis & crudeliſſimis hoſtibus aſſimilantur, *Exod.* 23, & 24. Hinc proverbium *irritare Crabrones*: quod in Mulieris ingenium dicitur, Cui ſi iratæ repugnes, magis provoces, neq; ſine tuo malo maximo diſcedas.

VI. TENTHREDO (ἀπὸ τῆς τενθρείας, quòd liguritione delectetur.) *the leſſer Hornet, or Baſtard-Hornet.*

VII. BOMBYLIUS (nomen à *murmure* obtinuit, nam βομβυλιάζειν ſignificat murmur edere. Qua item de cauſa *Anglis* etiam dicitur) *the Humble-Bee*, quaſi Apem *ſonoram* dixeris. Eſt inutilis planè Apis; unde virum deſidem atq; inutilem, Græci βομβύλιον ἄνθρωπον dixerunt. Stimulo armatur, & graviſſimè pungit. Mel faciunt ſubdulce & ſubaquoſum.

Inſectorum ἀνελυτρῶν *Non FAVIFICANTIUM* Claſſis.

EX Non Faviſicantibus ſunt

I. CICADA (quòd *citò cadat*, ſive evaneſcat: ſeu quaſi κίκ@ ᾄδων, ut κὶκ ſit hujus animalculi ſonus.) Neq; in Germania, neq; in Anglia reperiri Cicadas, affirmat *Mouffetus*: tamen ſi quæ ibi fuerint, utraq; gens ipſas *Bowe Krickets*, or *Baulm Krickets* appellant.

II. ORSODACNA, *Mordella* (quaſi ad mordendum concitetur) fortè Forficula, *the Earwigg*. Sanè & ortus ratio, & morſus conſpirant. Nam & hæc generatur in caulibus herbarum fiſtuloſis, & in Braſſica frequens conſpicitur.

III. PERLA (quia corpus inſtar *Unionis* ſplendeſcit) *Libella* & *Zygæna* (quia corpus inter alas librari videtur) *the Dragon-Fly*, or *Adders-Boult*, & *Water-Butterflies*. Volant hæ Libellæ velociſſimè, plerumq; ſolæ, nonnunquam binæ in congreſſu cohærentes. Circa meridiem ſtipiti alicui inſidentes quieſcunt. Unde proverbium prandendi tempus indicans, *La Perla va à ſticchi*. Harum tres differentiæ notantur à *Mouffeto*; *Maximæ* nimirum, *Mediæ*, & *Minimæ*.

IV. CIMEX ſilveſtris; *the Knolſter*, or *Flying Pinezo*. Qui Lectulario Cimice ſextuplo major eſt, æquè ac ille fœtidus.

Ἀνελυτρῶν *Quadripennium* FARINACEORUM Claſſis.

INter Anelytra FARINACEA ponuntur

I. PAPILIONES (vel quia *papent*, hoc eſt, edunt & exſugunt olera, imo & ceras, ut *Columella* auctor eſt: vel rectiùs ex Græco ἠπίολος, repetendo P. Meminit *Ariſtoteles lib. de Animal.* 8. *cap.*27. ubi eſt, ἠπίολος περὶ τὸν λύχνον πετόμενος, *Papilio luminibus accenſis advolitans.*) Græci generalitèr ψύχην, ſeu oxytonως, ſeu paroxytonως vocant, (à *vento*; forſan quia vere poſt ventos primo apparent) *Butterflies.* Quarum tot ſunt ſpecies, quot Erucarum, è quarum quæq; Aureliis proficiſcuntur. Differunt autem omnes, quod aliæ potiſſimum noctu volent, *Phalænæ* dictæ, Anglis *Souls*: aliæ verò interdiu, ἡμερέσιοι, *Diurnæ* nuncupatæ, *Day-Butterflies.*

II. Papilio BOMBYCUM (quia è *Bombyce* naſcitur) *the Silk-worms Butterfly.* Quæ per metamorphôſin generatur, hoc modo. Ex *Eruca* jam folliculo incluſa fit *Chryſalis*, ſive *Necydalus*; ex Chryſalide oritur *Papilio*, qui folliculum perterebrat, & depoſitis ovis moritur. Ex ovis renaſcitur *Eruca*, & ſic quaſi circuitu facto tranſmigrat animula.

Ἀνελυτρῶν *BIPENNIUM* Claſſis.

EX Anelytris BIPENNIBUS, ſive quæ binis advolant pennis, ſunt

I. MUSCA (ſeu à Græco μῦα, quod idem ſignificat, S. inſertum more antiquo; ut deducit incomparabilis *Voſſius*: ſeu à *Muſculo*; detractis enim alis, caput nervoſum, corpus molle, & cauda tendinoſa apparet.) *a Flie.*

II. TABANUS (quòd corpore *tabeat*, *i. e.* gracilis ſit) μύωψ (à calcare, quo equi ſtimulantur.) *the Burrel Fly*, *Stowt*, or *Breez.*

III. ASYLUS & *Aſilus* (ab *aſellus*, quia aſinorum gregem infeſtet) οἶστρος (ἀπὸ τοῦ οἰστρεῖν, *inſanire*; quod armenta in *furorem* agat.) *the Whame*, or *Gad-fly.*

IV. BIBIO (quia vino delectatur) *Volucella* Scaligero, *the Wine-fly.*

V. EPHEMERUS, Hemerobius, Diaria; *the Fly living but one day.*

VI. TRIMERUS, *the Fly living three days.*

Reliquarum Muſcarum aliæ ſunt

AQUATICÆ, ut

1. *Phryganides*, ex vermiculo Phryganio ortæ, *the Cades Fly.*
2. *Macedonicæ* (quia apud Macedones circa fluvium Aſtræum reperiuntur, nec ad aliarum muſcarum

rum ſimilitudinem accedunt) magnitudine crabrones, colore veſpas, bombitatione apes, audaciâ reliquas muſcas æmulantes.

3. *Muſca Aquatilis*, { Major. Lutea. Fuſca.

4. *Æſchnæ*, colore cinereo, ſex pedibus, juxta caudam multos quaſi exiguos pilos lanuginoſos habentes: *the aſh-coloured Water-flies.*

TERRESTRES, quæ ſunt vel { Ζωοφάγοι, Ἀζωοφάγοι.

E *Zoophagis* ſunt

1. *Carnivora* (quia carnes devorat) *the Fleſh fly.*
2. *Hippoboſcus*, Equiſuga, *the Horſe-fly.*
3. *Caniſuga*, Κυνομυῖα, *the Dog-fly.*
4. *Serpentiſuga*, Ophioborus, *the Snake-fly.*
5. Bombylophagus, *the Humble-Bee-eater.*
6. Oviſuga, *the Egg-ſucking-fly.*

Ex *Azoophagis*, i. e. quæ rebus ab animalium natura diverſis victum quæritant, numerantur

1. *Humiſuga*, Humipeta, *the Ground*, or *Path-fly.*
2. Merdivora, *the Dung-fly.*
3. *Herbivora* { *Struthiopteros*, *Erinopteros*, quæ tota alba eſt, vel potiùs argentea, exigua, & ubiq; plumoſa; *the Silver-fly.*

Cheli-

Chelidōn (quia volatu poſt ſe omnes relinquit) *the Swallow-fly.*

Præter jam recenſitas Muſcarum differentias, occurrunt inſuper

SETICAUDÆ, ſeu *Pilicaudæ* [τριχέμαι] *Briſtle-tails*, quarum aliæ unam, aliæ duas, aliæ tres, quatuorve ſetas in cauda habent. Unde

Henothrix, Uniſeta.
Bipilis, quæ duas,
Tripilis, quæ tres,
Quadripilis, quæ quatuor in cauda ſetas habet.

VII. CULICES (vel ab *aculeo*, quòd promuſcide ſua cutim perterebret, & ſanguinem exſugat: vel quaſi *cutilex*, quia cutim *laciat*, i. e. morſu laceſſat.) *Gnats*, & ſi parvi ſunt, *Midges*. Qui ſunt vel

Vulgares, *Cnipes* [Κνίπες] dicti, qui mordendo vellicant homines, maximè in paludibus; *Fen-Gnats*.

Ficarii [Ψῆνες] ex caprificis geniti, *Fig-gnats*.

Muliones, potius *Melliones* (quòd melle & ſaccharo delectentur.) *Hony-gnats*.

Vinacei (quia ex vini fæcibus gigni creduntur.) *Winegnats*.

Inſectorum COLEOPTERORUM, Claſſis.

AD Κολεοπτερῶν, ſive Vaginipennium, i. e. *ſheath-winged*, genus ſpectant

I. LOCUSTÆ (quaſi *loca uſta*, quòd meſſes & alia quæ attingunt, urant, morſu verò omnia erodant.) ἀκρίδαι (παρὰ τὸ ἄκρας τῶν ςαχύων καὶ τῶν φύτων νέμεσθαι, quòd ſummitates ſegetum & plantarum depaſcantur) *Locuſts*. Quarum diverſæ ſpecies ſunt, aliæ *vulgares*, cujuſmodi ſunt

1. *Bruchus*, (παρὰ τὸ βρύκειν, à mordendo & devorando) *the field-Cricket*.
2. *Attelabus* (παρὰ τὸ ἄτλειν, quòd tam minutis pennis conſpiciatur, ut eis omnino carere credatur.) *the ſmall Locuſt*. Qui ubicunq; exoritur, ibi omnia quaſi in pollinem ſive rubiginem conterit atq; abſumit.
3. *Gryllus*, (à clamore acuto, qui *Gryllismus* appellatur.) *the Graſhopper*, ſi campeſtris ſit; & ſi domeſticus, *the Houſe-Cricket*.
4. Gryllo-talpa, *the Mole*, or *Fen-Cricket*. Inſectum viſu horrendum, quadruplo maximam ſuperans Cantharidem, præcipuè ætate ſi fuerit provectiori. *Gryllus* dicitur, quia eundem cum Gryllo ſtridorem nocte appetente facit: & *Talpa*, quia terram continuò fodit.

Aiæ

Aliæ *variores*, ut Locuſta

1. *Italica*, *Mantis* dicta (vel quia ſuo adventu ver præſagit, ut *Anacreon* cecinit: vel famem prædicit; ut *Cælius* annotavit: vel quia anteriores pedes, veluti manus, ſupplices ſemper tenet, atq; elatas, vatum more, qui eo geſtu orationes ad Deum fundere ſolebant; unde Gallis *Preque Dieu* dicitur) *the praying Locuſt*. Tam divina cenſetur beſtiola, inquit *Rondeletius*, ut puero interroganti de via, altero pede extento rectam monſtret, atq; rarò vel nunquam fallat.
2. *Græca*, quæ magnitudine, & forma priori ſimilis, alium tamen colorem ex naturæ locive dono accepit. Habet enim cornicula ſaturatè lutea, hyacinthinum ocellum, alas ex luteo fatiſcentes, corpus reliquum amethiſtinum.
3. *Africana*, è Barbaria *Mouffeto* allata, gracilis, quinq; uncias longa, cucullata, capite pyramidali, è cujus penè vertice duo cornicula latiuſcula, unciam ferè longa ſe erigunt, galerumq; illum Turcicum, biplumem, quali *Janiſarii* utuntur, ſuperbientem repræſentat.

II. SCARABÆUS (à Græco Κάραβος, addito σ.) κάνθαρος (παρὰ τὸν κάνθωνα, qui *aſinus* eſt, & ὄρον vel θόρον, quod eſt *Sperma*, unde θορίζειν, *ſeminare*. Ratio nominis eſt, quòd animalculum hoc è ſtercore aſini naſcatur, & vivat; unde & κοπρείωνα appellat *Hippocrates*) *the Beetle*, or *Bugg*. Cujus variæ ſpecies ſunt

Canthari *majores* CORNUTI, quales ſunt,

1. *Cervus volans* [πλατύκερως] *the Stagg-fly.*
2. *Capricornus* [αἰγάκερως] *the Goat-chafer.*
3. *Taurus volans* [βούκερως] *the Bull-chafer.*
4. *Rhinoceros, the Horn-noſed Chafer.*

Non Cornuti, ut

1. *Pilularius* (quia ingentes ſtercoris *pilas* averſus pedibus volutat.) *Stercorarius, Fimariusq;* (quòd ex fimo naſci credatur, & in eo ova reponat.) *the Dung-Beetle,* or *Shurn-bugg.*
2. *Melolonthes,* Smaragdus, Viridulus, *the Green Chafer.*
3. *Purpureus* (à colore violaceo) *the purple Chafer.*
4. *Atratus,* (quia totus nigreſcit) *the common black Beetle.*
5. Arboreus, *the Dor,* or *Hedge-Chafer.*
6. *Fullo,* cujus ſcapulæ & elytra albis nigriſq; maculis variegantur tam pulchrè, ut veſtem Damaſcenam, Phrygia acu intertextam, jurares. In *Anglia,* quantum audiverim aut legerim, nuſpiam apparet.
7. Arboreo affinis, *the leſſer Hedge-chafer.*
8. *Minores,* qui dividuntur in *Maculatos, Lady-cowes* dictos, & *Non maculatos.* De quibus videatur *Mouffetus, Inſectorum Theatr. cap.* 22.

III. PROSCARABÆUS, ſive *Anticantharus* (à *Mouffeto* ſic dictus, quia contra Scarabæorum morem, ſexu diſtinguuntur) *the Oyl-beetle,* or *Oyl-clock* (quia pinguiculus eſt, & pingui ſudore affatim extillat.)

IV. HYDROCANTHARUS, *the Water-beetle.*

V. PYROGONUS (quia in igne generari vulgò traditur) *the Fire-fly,* or *Salamandre Fly.*

VI. CAN-

VI. CANTHARIDES { majores / minores } *Spaniſh Flies.*

VII. BUPRESTES (παρὰ τὸ πρῆσαι τὰς βῦς, quòd boves rumpat: primò enim per ſummam veneni acrimoniam inteſtina illorum inflammantur, mox tumor, febris, & tympanites ingruunt, tandem membranis ruptis, crepunt pecudes mediæ.) *the Burn-Cow*, *Burſt-Cow*, or *Blain-Worm.* Idem nomen competit quoq; *Araneolæ* cuidam ruberrimæ, quæ à bove devorata, eadem cum Bupreſti hac Coleoptera inferat Symptomata.

VIII. IPS, Plauto *Involvulus*, Italis *Taliadizzo* (ab ἴπτω, i. e. βλάπτω, noceo; quia proprium ejus eſt, in vitibus verſari, eáſq; ut & cornua arrodere.) *the Vine-Fly.*

IX. CUCUJUS [Κεφαλολάμπις] *the Indian Glow-Fly.*

X. CICINDELA (à præverbio *cis*, & *candeo*; quòd tum candidum, tum ignitum eſſe, ſignificat: ut à *ſequor*, *ſequela*; à *candeo*, *candela*;) *Noctiluca* (quaſi noctu lucens) Λαμπυρὶς, πυγολαμπὶς, *Luci-clunis*, *Nitidula*, *Lucio*, *Lucula*, *Flammides*, *Incendula*: *the Glow-Worm.*

XI. BLATTA (quaſi *blapta*, ἀπὸ τῦ βλάπτειν, à *nocendo*, quia libros & veſtes erodit.) Σίλφη; inſectum lucifugum, ſcarabæo ſimile, ſed elytro carens, in piſtrinis frequens) *the Moth-fly, produced out of the Meal-Worm.* Cujus ſpecies ſunt

1. Mollis, *the great and ſoft Moth Fly.*
2. Molendinaria, *the Miller, becauſe always whited with a delicate Down, as Millers are with Meal.*

3. Fœtida,

3. Fœtida, *the ſtinking Moth.*
4. Byzantia.
5. Peruana.

XII. FORFICULA (à *forcipe* in cauda) *Auricularia* (quia in *aures* hominis irrepere ſolet.) *Vellicula* (à *vellicando*) *the Ear-wigg*; & Borealibus noſtratibus obſcœno nomine, *Twitch-ballock.*

XIII. SCORPIO alatus, *the Scorpion-Fly.*

XIV. FORMICÆ alatæ, ἱππομύρμηκες, *Horſe-Emets.*

XV. PEDICULI alati, *Flying Lice*, Acridophagis infeſti.

XVI. ORIPÆ, ex nive jam veteraſcente enatæ, *Snow-Flies*: De quibus fusè *Aldrovandus Lib.6. de Inſect. cap. 9. & Thom. Bartholin. tract. de Nivis uſu. cap. 9.*

Inſectorum Non Alatorum SEPEDUM Claſſis.

INſecta APTERA: ſive *Non-Alata*, ſunt vel *Pedata*, vel *Apoda*: & PEDATA rurſum vel *Sepeda*, i. e. Sex pedes habentia, vel *plurium pedum*.

E SEPEDUM (*ſix-footed Inſects*) cenſu ſunt

I FORMICA (vel quòd *ferat micas farris*; ut *Virgil.* 4. *Æneid*.

Ac veluti ingentem formicæ farris acervum
Cum populant;

Vel

Vel à Græco μύρμηξ. Modum explicat *Angelus Caninius*, qui docet, Æoles, quos Romani inprimis imitantur, pro μύρμηξ dicere βύρμαξ; atq; ab obliquo βύρμακα eſſe.) *Formica*, μ in β commutato. Quod etymon ſummopere ariſit *Voſſio*.) *the Piſmire*, *Ant*, or *Emet*.

Cujus variæ conſtituuntur *Differentiæ*. Nam ratione *Quantitatis*, aliæ ſunt *Magnæ*, quales in Novo Orbe reperiuntur (apud Brachmanas palmaris eſſe longitudinis, ſcribit *Scaliger exercit*. 367: & in nova Hiſpania Scarabæos æquant.) aliæ *Parvæ*. Ratione *Loci*, aliæ Indicæ, Braſilienſes, Philippinæ, Aquilonares, *&c.* Ratione *Effectus*, aliæ ſunt innoxiæ, aliæ venenatæ, quales *Lacertas* vocat *Telephus Cretenſis*. Ratione *Coloris*, aliæ ſunt albæ, aliæ nigræ, aliæ rubræ, *&c.*

II. CIMEX (à κείμαι, *cubo*; quòd in cubilibus naſcatur) Κόρις (à *Cori* herba, quam Latini *Cimicariam* vocant.) recentioribus Κόριξα, Gallis *Punaiſe*; *the Wall-Lowſe*.

III. PEDICULUS (à *pedibus* nomen eſt.) *the Lowſe*. Cujus non una ſpecies eſt. Qui *Homines* infeſtant, ſunt vel Manſueti, *Common Lice*; vel Feri, Morpiones, *Crab-lice*. Qui *Brutis* infeſti ſunt, vel Leonis, vel Equi, vel Bovis, Canis, Porci, Cervi, Capri, Avium, Aſini, Salmonis, in ſpecie dicuntur. Sunt & Plantis quibuſdam peculiares.

IV. RICINUS (quia *Ricini* plantæ ſemina æmulatur.) Κυνοραιστὴς (παρὰ τὸ τὰς κύνας ῥαῖσαι, quòd canes lædat & corrumpat.) *the Wood Teek*, or, *Dogs Teek*. Venatoribus obſervatum eſt, quòd canes cùm domo egrederentur, prorſus ricinis carerent; redeuntes verò ex agris, ubi frequentior, ſpiſſior, & altior herba erat, iis infecti eſſent.

V. REDUVIUS, *the Sheeps Teek*. In vellere deton-

ſo integrum annum vivit, & ova rubra deponit.

VI. PULEX (quòd ex *pulvere* generari credatur: vel rectius à *pulo* ſeu *pullo* colore. Veteres enim non geminabant conſonas: vel, ut *Voſſio* magis placuit, κατὰ μετάθεσιν ab *Æolico* σπύλλα pro ψύλλα, quod idem ſignificat) *a Flea.* Cujus Iconem, à doctiſſ. *D. Hook*, Vitri Microſcopici ope eleganter depictam videas, in ejus *Micrographia.* Cujus ſpecies eſt *Pulicellus*, *Nigua* in India Occidentali frequens.

VII. FORBICINA (quòd caudam habeat bifurcatam) quæ eadem eſt cum Forficula, *the Ear-wig.*

VIII. TALPA *Ferrantis Imperati* (quòd Talpæ more pedibus anterioribus, ceu manibus terram effodiat.) Cujus deſcriptionem tradit *Johnſtonus de Inſect. lib.* 2. *cap.* 1. *art.* 6.

IX. SPHONDYLE, *Verticillus*, *Convolvulus* (quia ſe conglomerat) *the Andever*, or *Whurle-Worm.*

X. STAPHYLINUS, venenata beſtiola, ſphondylo haud abſimilis, ſed elevata cauda ſemper gradiens, Gallis *Courtilles* dicta, apud noſtrates verò innominata.

XI. ANTHRENUS, pennis tantùm à Crabrone differens; *the wingleſs Hornet.* Morſum ore infert ægrè curabilem, non ita tamen lethalem, ut Phalangium videatur.

XII. ASELLUS, *the Tylers Lowſe*, or, *Sow.*

XIII. TINEA veſtivora (quòd *teneat* veſtimenta, & eò usq; inſideat, quò erodat: ſeu potiùs ob ſimilitudinem qualemcúnq; ita vocatur à Lumbrici genere, quòd Græcis ταινία.) *the Moth.* Quæ eſt vel vulgaris, *the common Moth*: vel quaſi argento illita, *the ſilver Moth.*

Inſectorum

Inſectorum non Alatorum OCTOPEDUM Claſſis.

APterōn OCTOPEDUM claſſem complent

I. SCORPIO. Σκόρπιος (vel παρὰ τὸ σκορπίζειν τὸν ἰὸν, quòd venenum jaculetur: vel παρὰ τὸ σκαιῶς ἕρπειν, quòd flexuosè ſerpat.) Ciceroni & aliis *Hepa*, Pandectario *Satocollos*, *the Scorpion.*

II. ARANEUS (ab ἀράχνης, omiſſo χ, quomodo à χλαῖνα, eſt læna.) *the Spider.* Cujus non una ſpecies eſt. Generatìm verò diſtinguuntur in *Noxios*, ſeu *Phalangia*, inter quos præcipuum locum obtinet *Tarantula*: & *Innoxios*: qui ſubdividuntur in *Domeſticos*, & *Subdiales*; & utriq; deinde in *Retiarios*, *Telarios*, & *Varios*. De variis *Exoticorum* generibus ſeligendi ſunt *Marckgrav. de Inſect. Lib. 7. cap. 3. & Nieremberg. Hiſt. Exot. Lib. 13. cap. 28.*

Inſectorum DUODECIM *&* QUATUORDECEM *Pedum* Claſſis.

E Cenſu *duodecem* & *quatuordecem* Pedum Inſectorum ſunt

I. ERUCÆ (vel ab *erodendo*, quòd erodant olera & pampinos: vel ab *hærendo*, ut *Apuleio* placet, quòd pertinaciter adhæreſcant: vel quia olera ἐρείκει, hoc eſt, ſcindit: vel à *rugis*, quia reptantes ſe corrugant & erugant) Κάμπαι (ab undoſo & arcuato greſſu) *Caterpillars*, & ſi glabræ ſunt, *Canker-worms.*

Diſtinguuntur à *Mouffeto* in Ἑτερογενεῖς, ſive Affines, à Papilionibus & Aureliis ſatas: & Αὐλογενεῖς, ſua ex tribu profectas. Utræq; rurſum ſunt vel

GLABRÆ, ut

Bombyces, Seres, *Silkworms.*
Virides,
Flavæ,
Vinulæ, quæ elegantes ſunt, Tiliæ floribus inſidentes.
Fuſcæ, &
Variæ.

HIRSUTÆ, ſive *Piloſæ* (omnium maximè maleficæ) eæq; vel *denſiùs*, vel *rariùs* piloſæ.

Prioris ordinis ſunt

1. *Pytiocampes*, i. e. pineæ, piceæve Erucæ (quia in ramulis pini & piceæ ſupremis nidificant, ubi gregales vivunt.)

2. *Ambulones* (ab erratica vita) *Palmer Worms*, & (ab hirſutie) *Bear-worms.*

3. *Corilariæ* (quia *Coryli* foliis inſident) quarum duæ ſpecies ponuntur, altera ſaturatè, altera pallidiùs viridis eſt.

4. *Polymitæ* (quia licèt faciem habeant Æthiopis, veſte tamen vario artificio fulgente inſigniuntur.)

5. *Neuſtriæ*, è Normania delatæ *Mouffeto.*

6. *Meſoleuca, the half-white Caterpillar.*

7. *Urticaria* (quia urticæ in morem leviori attactu vulnerat) *the Nettle-worm* or *ſtinging Caterpillar.*

8. *Braſſicaria* (quia in Braſſica ortum adipiſcitur) *the Cabbage-Worm.*

9. *Sepiaria* (quia ſepes populatur) *the Hedge-Caterpillar.*

Poſterioris

1. *Geranivora*, Eruca grandis, Geranio paluſtri potiſſimùm infeſta.

2. *Jacobea*, ſive ſenecionem depaſcens.

3. *Echini* (quia hirſutie pilorum referunt Echinum) *Urchin-Worms.*

4. *Rubicola*, quæ pilos rariores gerit, eóſq; planè nigros; *the Briar-Worm.*

5. *Ceraſtes*, cujus cornu crenatum rubeſcit, *the Horned Caterpillar.*

6. *Erucaraneus* Aldrovandi, *the ſpinning Caterpillar.* Cum innumeris penè aliis; quia quælibet fermè herba peculiarem alit Erucam ſui vaſtatricem.

Inſectorum

Inſectorum MULTIPEDUM *in* Claſſe *ponuntur*

I. MILLIPES, *Centipes*, *Porcellio*, Medicis Græcis ὀνίσκος, i.e. *Aſellus*, & Κύαμος (ſeu à forma *fabæ*, cui ſimilis eſt dum ſe in globum contrahit: ſeu quòd è fabarum folliculis & culmis prodire ſoleat.) *the Wood-Lowſe*, or *Sow*.

De hujus multiplici uſu in *Medicina* legatur *Dioſcorides lib.2. cap.37.*

II. SCOLOPENDRA (quòd σκόλοπα, *aculeum* habeat in οὐρᾷ, *cauda*) *Porcus lutoſus*, *Nicandro* ἀμφικαρὴς, *biceps* (quòd pari facilitate prorſum capite, retrorsúmq; ducente caudâ incedat.) *the Scolopendra*, or *many-footed Worm*. Ad morſum puncturámve ejus locus undiq; liveſcit, putreſcit, & vini rubri fæcibus ſimilis videtur.

III. JULUS (à nucum juglandium, atq; avellanarum veluti caudis, quarum villi callo compactili infixi, Julos hos repreſæntant) *the Gally worm* (*becauſe the Legs on each ſide reſemble the Oars of a Gally*) Horum alii ſunt *Glabri*, alii *Hirſuti*. Omnes verò tactu ſe in gyrum colligunt & convolvunt.

Verminum

Vermium HEXAPODUM Claſſis.

INter TERRESTRIA Inſecta reſtant adhuc vermes HEXAPODES, *viz.*

I. ARBOREI, cujus ordinis cenſentur

Ligniperdes [ξυλόφθοροι] quorum multi cernuntur. Nam qui in virentibus adhuc arborum Truncis innaſcuntur, δῆκες (ἀπὸ τοῦ δάκνειν, à mordendo) nominantur. Qui in aridis & exſuccis lignis, ἔνξυλα. Qui in ſolidis & ſiccis, θρίπες. Qui in cæſa materia; *Coſſi*, *Timber-worms*. Qui in *Navium* tabulis, propriè *Teredines*; ſic enim *Ovidius* (*i. de Ponto*)

Eſtur ut occulta vitiata Teredine navis.

Qui in Ficis, *Geraſtes* vocantur. Qui in Eſulo, *Galbi*. Qui in Platano, *Carabi*. Qui in Quercus radicibus, *Rauci*. Qui in Corticibus, *Corticarii*. Qui folia arborum & flores depaſcuntur, *Syrones*. Qui tam in lignis, cortice, folio, floréq; & fructibus arborum; quàm in caſeo, cera, *&c.* generantur; *Acari* nominantur, *Mites*. Qui in ipſa aridi ligni medulla generantur, *Termites*, vulgò *Death-Watches*. *Blatta* Tinea, *Book-worm*.

II. FRUTICARII, qui ſalicem, ilicem, juniperum, cynoſbatum, & alias frutices infeſtant: *Shrub-worms*.

III. LEGUMINARII, qui legumina exedunt.

IV. FRUMENTARII, qui frumenta depaſcuntur, &

& in genere φθόρμικες nominantur: in ſpecie verò, qui integro & mola nondum confracto frumento veſcuntur, *Curculiones* (per ἀντίςιχον, quia nihil penè aliud in iis quàm gula videatur) *Bowds*, *Wivels*, *&* *Wibels*: & qui amylo veſcuntur frumento, *Farinarii*, *Meal-worms*.

V. HERBARII, qui naſcuntur in Violis, Cynara, Ocymo, Saccharo, Lupulo, Aſphodele, Pimpinella, *&c.* omnes innominati.

VI. Qui in ANIMALIBUS naſcuntur; quorum haud minor fermè varietas, quàm Animalium ipſorum.

Inſectorum APODUM Claſſis.

IN numero Inſectorum APODUM ſunt

I. LUMBRICI terreſtres (quaſi *lubrici*, quia labuntur: vel, ut *Martinius* ingenioſiùs deducit, ex eo, quòd ex λύματι βρύει, hoc eſt, è ſordibus naſcatur.) Græcis γῆς ἔντερα, terræ inteſtina, & γαφᾶγαι, (quòd terram comedant) *Earth-worms.* Quibus conſimiles etiam in *Hominum* ventriculo & inteſtinis generantur, trium generum, *viz.* Lumbrici (1.) *Lati*, *broad Maw-worms*: (2.) *Teretes*, *round Gut-worms*: (3.) *Aſcarides* (ἀπὸ τοῦ ἀσκεῖν, quoniam iis affectos mordicatione & pruritu valdè exercent) *Bots*: (4.) *Syrones* in cute, *Wheal-worms*.

II. *Teredo Depes*, quam ab æneo colore *Agricola* vocat *Copper-worm*. Sub lignis putridis plerumq; invenitur.

III. LIMACES (quia in *limo* naſcuntur) *Snails without ſhells*; quarum Differentiæ ſatis notæ ſunt.

Tantum de Inſectis *Terreſtribus*.

Inſectorum

Inſectorum AQUATICORUM Empodum ſive Pedatorum Claſſis.

INſecta *in aquis* degentia, generatìm diſtinguuntur in *Empoda*, & *Apoda*. *Empoda* rurſum vel *paucos* habent pedes, vel *multos*.

Inter PAUCIPEDA numerantur

I. SQUILLÆ, à Squilla piſce parùm differentes, niſi quòd & breviores multo antennas, & colorem magis ſpadiceum vel terreſtrem obtineant.

II. LOCUSTA, piſcem pariter Locuſtam forma repræſentans.

III. NOTONECTA, inſecta, quæ non ventre, ut alia, ſed ſpina innatant; à quibus Homines Hypotionecticen, i. e. ſupinè natandi peritiam didiciſſe veriſimile eſt. *Water Inſects, not much unlike ſmall Beetles, always ſwimming on their backs.*

IV. CICADA aquatica, *the Water-Locuſt.*

V. ANTHRENUS aquaticus, *the Water-Hornet.*

VI. FORFICULA aquatica, *the Water-Earwig.*

VII. LACERTA aquatica, *the Water-Lizzard.*

VIII. CORCULUS (quia *cordis* effigiem, pedibus capitéq; demptis, ſcitè exprimit) *the Water-Beetle reſembling an heart.*

IX. ASELLUS marinus, ſquillam molliorem referens, niſi quod quatuor duntaxat pedibus donatur; *a Sea Inſect like a Wood-lowſe.*

X. MUSCA aquatica, *the Water-Fly*; de qua videatur *Rondeletius de Fluviat. c.* 40.

XI. HYDROCANTHARUS, *the Water-Beetle.*

XII. THERMOCANTHARUS, in calidis fontibus media æſtate frequenter viſus; *the Bath-fly.*

XIII. TIPULÆ, & Tipullæ (παρὰ τὸ τίφη, quia hoc inſectum verſatur circa paludes; ut deducit *Heſychius*) in fontibus ac rivis ſumma celeritate ſuperficiem aquæ percurrentes: unde Belgæ vocant *Waterſpinne*, & Angli *Water-ſpinners.* Harum meminit *Plautus, Perſâ, act.* 2. *Scen.* 2.

Neq; tipulæ levius pondus eſt, quàm fides lenonia.

Ortum ſuum trahit ex *Pediculo marino.*

Dicuntur etiam *Macropedii*, *Pedones*, & *Gruinæ* (à pedum longitudine.) *Long-ſhanks*, or *Crane-legs.* Harum *Mouffet.* quatuor, *Aldrovandus* duas obſervavit Differentias.

XIV. ATTELABUS arachnoides *Aldrovandi* (quia mediam quandam formam inter Araneum & Attelabum, ſeu Locuſtam apteram obtinet) ſex tantum pedibus dotatus.

XV. LIGNIPERDA aquatica, *Phryganion* Bellonii, Gallis *Charree, the Cadis worm* (ſic appellata, quòd phrygana, *i. e.* fremia ſive feſtucas, thecæ aut tegumenti lateribus, filo tanquam araneæ ab ejus ore dependente (novit enim nere ut aranea) agglutinans circumponat; ex quibus augeſcens, caſam ampliorem ſibi conſtruit.) quâ piſcatores utuntur pro eſca ad inhamandas Truttas.

Inter MULTIPEDA numerantur

I. TINEA aquatica, *the Water-Moth.*

II. PULEX

II. PULEX *marinus*, facie hominem ridiculum, aliis partibus Locuſtam referens; *the Sea-flea.*

III. ASILUS marinus, terreſtri perſimilis.

IV. SCOLOPENDRA marina, *the Sea Gally-worm.*

Aquaticorum APODUM Claſſis.

EX APODIS ſunt

I. HIRUDINES (ab hauriendo) *ſanguiſugæ*, βδέλλαι, (à βδέλλω, i. e. emulgeo) *Horſe-leeches:* quæ ſunt venenatæ, & Innoxiæ; item Maximæ, & Lacuſtres.

III. STELLÆ marinæ (quòd ſtellas figura æmulentur) *Star-fiſhes, Roſes, Five-fingers, and Sea-pads.*

III. HIPPOCAMPUS (ab ἵππος & κάμπη; repando enim corpore eſt, & in arcum ſe curvante, erucáſq; cauda maximè refert; reliquo verò corpore Equum imitatur.) nonnullis *Gallus marinus*; aliis *Salamandra marina.*

IV. LUMBRICI aquatici, *Summer-Worms* (vel quia æſtate tantùm comparent, vel quia hyeme pereunt.) *Aquatici* autem dicuntur, quia ſicut Lumbrici terreſtres in aqua haud diu vivunt; ita etiam Aquatici in arido poſiti citò intereunt: illi videlicet aeris, hi verò humiditatis penuria laborantes.

Et tantùm de *Inſectis.* ¶.

AVIUM Differentiæ & Nomina.

TErreſtribus curſìm luſtratis, proximè, obſervato Hebræorum ordine ex ſacra Scriptura deſumpto, Animalia inſpiciamus AEREA: quæ generatìm vocantur AVES (ab Hebræo *Aph*, i. e. *volans*, quia in aere liquido volant.) Græcè ὄρνιτες (ab ὀρνίζεσθαι.)

Avis autem eſt animal bipes, alatum, & plumigerum: à Quadrupede plurimùm differens. Nam neq; *pilos* habet, neq; *labra*, neq; *dentes*, neq; *cornua*, neq; *pedes anteriores*: ſed *plumam* pro pilis, & *roſtrum* pro labiis & dentibus, & *alas* pro pedibus anterioribus, & pro cornibus nonnullæ *criſtam*. Etiam Avibus deſunt *Cilia* & *Supercilia*, & *Nares*, & *Auriculæ*. Intus *Veſicam Urinariam* non habent: adeóq; lotium & ſtercus unico meatu excernunt. Præterea, quòd in pecude *rumen* eſt, id in Ave Πρόλοβος, ingluvies, Anglicè *the Craw*, or *Crop*, & in carnivoris, *the Gorge*.

Diſtinguuntur generaliùs in *Terreſtres* & *Aquaticas*. TERRESTRES verò ſubdividuntur in (1.) *Carnivoras* (2.) *Inſectivoras* (3.) *Granivoras*; ſub quibus comprehenduntur *Pulveratrices*, ſilveſtres & domeſticæ, *Pulveratriceſq;* & *Lotrices* ſimul: & (4.) *Baccivoras*. AQUATICÆ autem in (1.) *Palmipedes*, & (2.) *Fiſſipedes* diſpeſcuntur: quæ etiam ſua ſortiuntur genera, inferiùs proponenda.

Avium

Avium Terreſtrium CARNIVORARUM Claſſis.

E Terreſtribus CARNIVORIS ſunt

I. AQUILA (vel ab *aquilo*, hoc eſt, fuſco ſive ſubnigro colore, qualis aquæ eſſe ſolet: vel ab *acutè volando*; nam avi hac nulla volat vehementior, ut eſt apud *Ciceron*. 2. *de Divinatione*. ac apud *Cedrenum* legimus, videri veteres, ad ſignificandam raptus celeritatem, finxiſſe, *Ganymedem* aquila à *Jove* raptum eſſe: vel ab *acuto viſu*; quia aquila perhibetur acuti adeò viſus, ut cùm in eam altitudinem elata eſt, ut nec humanis pateat oculis, tamen & minutos videat piſciculos in mari natantes, & lepuſculos ſub umbroſo frutice recubantes. Græcè ἀετὸς (παρὰ τὸ ἀεὶ ἐτεὸς εἶναι, quòd ſemper augurium ejus veridicum eſſe crederetur) *the Eagle*. Cujus ſpecies ſunt

1. *Chryſaetos* (à fulvo pennarum colore) *Ariſtoteli* γνήσιος, *the Golden Eagle*. Hujus & deſcriptionem & confectionem fusè tradidit *Aldrovandus*, *Ornitholog. lib.*2: *cap.* 2.

2. *Haliætus*, Aquila marina, *the Sea-Eagle*, à *Bellonio*, *de Avibus*, *lib.* 2. *cap.* 8. deſcripta. Quæ pede uno eſt anſerino & natante; altero fiſſo & prædæ captandæ dicato; in *Anglia* noſtra haud raró reperitur.

III. *Melanætos*, Ariſtoteli λαγωθήρας, aliis *Hyperionis* avis; *the Black Eagle*. Quæ reliquis minor eſt. Victitat utplurimùm leporibus, quos, ſensìm in terram delapſa,

pſa, in plana digreſſos opprimit. Sola aquilarum fœtus ſuos alit, ſi *Plinio* credimus.

4. *Pygargus*, *Hinnularia* (quia cervorum hinnulos adoritur) Gazæ *Albicilla*; *the Fawn-killing Eagle*; *Turnero, an Erne.* Lapidem *Aëtitem* in nidum infert, à quo & is nomen habet: ſed in alendo fœtu reliquis eſt difficilior.

5 *Morphnos*, πλάγγος, κλάγγος, & περκνὸς, *Nævia*, *Clanga*, *Planga*, *Anataria* (à necandis anatibus) *the Fowl-killing Eagle.* *Turnerus* apud *Geſnerum*, nomen hoc noſtro *Bald-Buzzard* aſcribit. *Bellonius* verò avem Falconem ſecuplo majorem, pedibus cœruleis, digitis oblongis, unguibus patulis, Gallis *Gerfault* dictam, & terreſtri venatui adhibitam, pro Morphno, ſed dubius, obtrudit.

5. *Morphno congener* Aldrovandi, cujus magnitudo galli gallinacei eſt, color ferrugineus; *the Rough-footed Eagle.*

7. *Percnopteros*, Hypaëtos, Ægyptas, & Oripelargus; *the ſhort-winged Eagle, with a white head.*

8. *Oſſifraga*, Ariſtoteli φήνη, *Harpa* (ob inſignem rapacitatem) & *Livio* Avis *ſangualis*, aliis Immuſſulus; *the Oſprey*, or *Bone-breaker.*

9. *Aquila alba*, ſeu *Cygnea* (ob candorem niveum) in rupibus circa Rhenum degens; *the white Eagle.*

10. *Heteropos* Geſneri (quia ſiniſtrum crus cœruleum, dextrum fuſcum albicans habet.) *the Eagle with one leg blew, the other brown.*

11. *Avis Scythica, the Scythian Eagle*; de qua mira narrat ex propria obſervatione *Ol. Magnus.*

II. VULTUR & *Vulturius* (à tardo volatu, quaſi *volitardus*; nam ob amplam corporis molem, utpote Aquilam ſeſqui altera proportione excedens, ægrè ſe humo attollit, tardóq; per aëra motu fertur.) item avis *Titii*,

per-

per periphraſin, Græcè γὺψ, *the Vultur*, or *Geir:* Cujus genera Neoterici plura obſervant. Recenſentur nimirum

1. *Albicans* & parvus, in ſubjectis Septentrioni regionibus frequens; *the whitiſh Vultur.*
2. *Cinereus*, the aſh-coloured Vultur.
3. *Bœticus*, ſive caſtaneus, *the Cheſtnut Vultur.*
4. *Nigricans*, the ſwarthy Vultur.
5. *Leporarius* (quia leporibus præcipuè inſidiatur.) *the Hare-catching Vultur.*
6. *Aureus* (à fulvo colli, pectoris, ventris, & pedum colore) *the Golden Vultur.* De quibus omnibus optimè *Albertus M. lib.7. de Animal. cap.* 8.

III. ACCIPITER (ex ὀξύπτερος, quia alas habet in acutum deſinentes & longiſſimas) ἱέραξ (quaſi ſacer ales; utpote cujus magna fuit apud veteres veneratio) *a Hawk.* Cujus diverſæ ſpecies ſunt

1. *Aſterias*, *Aſtur* (quia punctis & notis quibuſdam ſtellulas repræſentantibus reſpergitur) *the Star-hawk*, or *Egret.*
2. *Palumbarius*, Phaſianophonus, Columbicida; *the Goſhawk.*
3. *Fringillarius*, *the Muscet.*
4. *Circus* (fortè quòd, cùm inſidiatur, circuitum in aëre faciat) Ariſtoteli κίρκος, *the Cryer*; quia ſemper clamitat.
5. *Æſalo*, Turnero *Smerillus*, Iſidoro *Merillus*, Alberto *Mirle*, *the Merlin.*
6. *Tinnunculus*, Gazæ *Triſtunculus*, ut Italis Triſtarello & Canibellus; *the Wind-vanner*, or *Keſtrel.*
7. *Niſus*, *Alaudarius*, *the Hobby.*

8. *Meru-*

8. *Merularius, the Sparrow-hawk.*
9. *Buteo* (à Syro *Buz*, i.e. *diripere*, quia avis rapax eſt) Τριόρχης (à trinis teſticulis, quaſi Triteſtiger) *the Buzzard.*
10. *Sub-buteo*, ſeu Hypotriorchis, *the leſſer Buzzard.*
11. *Buteo albus*, the Ring-tail.
12. *Collurio*, the little Lanar.
13. *Lanio*, the Butcher, or Adder-bird, becauſe in colours reſembling the Adder.
14. *Milvus* (nec quaſi *mollis avis*, ut *Iſodorus* vult: nec quòd *milio* veſcatur, ut aliis placet: ſed à *ſono*, quem volans edit; unde *dicta milvina*, genus tibiæ acutiſſimi ſoni, ut *Feſtus* ſcribit.) ἴκτινος, *the forked-tayl'd Kite, or Glead.*
15. *Milvus regalis* (ſic dictus, quòd à binis Falconibus ſacris in ipſum emiſſis, intra nubes etiam ſe condens, ſumma cum principum voluptate in terram dejiciatur.) *the long-winged Kite, or Puttock.*
16. *Milvus paluſtris, the Fen-Kite, or Frog-Kite.*

IV. FALCO (à falcato unguium hamo) *the Falcon.* Qui eſt vel

1. *Peregrinus*, Ardearius, *the blew-backt Falcon, preying chiefly upon Herons.* Nomen ex eo habet, vel quòd ſemper de regione una in aliam migret: vel quòd nidus ejus nullibi gentium inventus fuerit.
2. *Sacer* (vel Græcorum imitatione, quaſi *Hierax* Accipiter, per excellentiam, ſic dictus: vel à corporis magnitudine, viriúmq; præſtantia) qui *Britannicus* appellatur; *the Saker, or Britiſh Falcon.*
3. *Gyrfalco* (fortè à circumgyrando in aëre.) *the Gyrfalcon, frequent in Ireland.*

4. *Falco Montanus*, the Mountain-Falcon.
5. *Gentilis* (propter generoſitatem) *the Tarſel-Gentil.*
6. *Tunetanus*, the Barbary-Falcon.
7. *Gibboſus albus*, the white hunch-backt Falcon.
8. *Lapidarius*, *Lithofalcus* (quia in lapidicinis nidum ponit) *the Stone-Falcon, breeding in quarries.*
9. *Arborarius* (quia nidum in arboribus extruit) *the tree-Falcon.*
10. *Rubeus* (à guttarum ſive macularum, quibus diſtinguitur, rubro colore) *the Falcon with red ſpots.*
11. *Cyanopos* (à cyaneo pedum colore) *the blew-legged Falcon.*
12. Falcones *promiſcuo coïtu* geniti; *Baſtard Falcons.* De quibus omnibus conſulat *Aldrovandum in Ornitholog. lib.* 7. *cap.* 8, 9, 10, 11, 12. *& ſequentibus*, qui plura deſiderat.

V. CUCULUS, Κόκκυξ, (à voce) *the Cuckow.*

VI. PSITTACI (ſeu à *Pſittace*, urbe juxta Tigrim celebri: ſeu ἀπὸ τοῦ τῶν ψιττακίων φύλου) *Parrats.* Quorum ſpecies ſunt:

1. *Pſittacus maximus Cyano-croceus*, the great blew and yellow Parrat called the *Machao*, or *Cockatoon.*
2. *Maximus alter vertice capitis compreſſo*, the great flat-crown'd Parrat.
3. *Albus criſtatus*, the white Parrat with a tuft of red feathers on his head, for a Creſt. *Talis hodie alitur in Ornithotrophio Regio*, St. *James*'s Park *vocato.*
4. *Viridis, cum alarum coſta ſuperna rubente*, the great green

green Parrat with red Pinion feathers.

5. *Poikilorinchos*, the Parrat with a greeniſh body, and variouſly coloured feathers above the beak.

6. *Melanorinchus*, the green Parrat with a black beak.

7. *Leucocephalus*, the white headed Parrat, powdered with black ſpots.

8. *Cinereus*, the aſh-coloured Parrat.

9. *Erythroleucus*, the red and white Parrat.

10. *Torquatus Macrourus*, the little green Parrat with a red Ring about the neck, and a long tail.

11. *Erythroclorus Macrourus*, the red and green Japan Parraket, or Perroquet.

12. *Torquatus Macrourus minor*, the leſſer long-tail'd Parraket, or Perroquet.

13. *Erythoclorus Torquatus criſtatus*, the red and green Parraket with a red Creſt, and red Ring about the neck.

14. *Erythrocyanus*, the red and blew Parrat, called the *Rainbow* Parrat.

15. *Erythoxanthus*, the red and yellow Parrat.

16. *Purpureus*, the purple Parrat, *qualem* nuper vidimus *in Aula alba Regia.*

VII. CORVUS (à Græco κόραξ, inſerto *v.* conſono, quomodo ab ὕλη eſt *ſylva*; ab λεῖος, *levis*: κόραξ verò eſt à κόρος, *niger*; ut Grammatici cenſent:) *the Raven.* Sub quo genere recenſentur

1. *Corvus minor*, the Carrion Crow.
2. *Semicinereus*, the Royſton Crow.
3. *Cornix*, the Chough.
4. *Spermologus*, *Frugivorus*, the Rook.

5. *Coracia* Ariſtotelis, *Pyrrhocorax*, *the Corniſh Chough*; (quia in *Cornubia* noſtra frequens, ubi etiam vulgò nuncupatur *the Killegrew*.)

6. *Monedula* (quaſi *monetam edens*, quia aurum & argentum aſportare & abſcondere gaudet) *the Daw* or *Jack-Daw*. De cujus furacitate ita *Ovidius*.

> *Mutata eſt in avem, quæ nunc quoq; diligit aurum,*
> *Nigra pedes, nigris velata Monedula pennis.*

7. *Monedula Torquata*, the Helvetian Daw, with a Ring about his neck.

VIII. PICA (quaſi *picta*, eliſo T. à colorum varietate) κίττα, *the Pie*, or *Megg-pie*. Cujus generis ſunt

1. *Pica caudata Indica*, the Japan Pie, with beak and legs red, head and neck blew; breaſt and belly white.
2. *Pica Glandaria* (quia glandibus veſcitur) *the Jay*.
3. *Mimus*, ſive Picus garrulus Indicus, *the Indian* Mock-bird, *not much unlike the Jay, but ſomewhat ſmaller*.
4. *Pica marina*, the Sea-Pie.
5. *Garrulus Bohemicus* Geſneri, ſeu *Ampelides* Aldrovandi, de quo mira ſcribunt, tam quoad internam viſcerum conſtitutionem, quàm quoad ingenium.
6. *Pica Braſilienſis*, *Hipporinchos* (à roſtri magnitudine.) *the great-beakt Pie of Braſil, or Pepper-Pie.* (*becauſe he eats Pepper*.)
7. *Loxia*, ſeu *Curviroſtra* (roſtrum enim habet, contra omnium avium morem, ab utráq; parte recurvum,

craſſum

Loxia.

craſſum admodùm & robuſtum) in plurimis Germaniæ ſuperioris locis frequens; *the Croſs-beak*, or *Shellaple*: in *Anglia* etiam quandoq; invenitur; ideoq; iconem ejus hic appoſui.

8. *Rhinoceros*, *Tragopanda* Plinii, aquila major, capite Phæniceo, & cornu prope frontem inſignita, Æthiopiæ familiaris: *the Horned Pie of Ethiopia.* Vide ſis *Scaligerum in Exercit.*231. *Sect.* 3.

IX. BUBO (à *ſono*, quem edit, ut olim docuit *Varro* 4. *de L. L.* his verbis: *De his* [volucribus] *pleræq; à vocibus, ut hæ; Upupa, Cuculus, Corvus, Hirundo, Ulula, Bubo*, &c.) Βύας (ob eandem rationem) *the Owl*, or *Howlet.* Cujus generis numerantur

1. *Bubo Maximus*, Ariſtoteli ἀσκάλαφος, nec Aquila minor, nobis ignotus.

2. *Aſio*, ſeu *Otus* (fortè ab *auribus*, unde etiam *Alexandro Myndio* apud Athenæum *Lagotia*, quòd aures habeat leporinas.) *the great Owl with long feathers ſtanding above his ears.*

3. *Scops* (quòd ἐν σκῖα ὦπα habeat ἐνέργον, ſeu noctu maximè cernat) *the leſſer Owl with the like feathers prickt up.*

4. *Aluco* (vel ab Italorum *Alochone*; vel à Germanorum *locken*, quòd *allicere* ſignificat; ut *Gaza* & *Lazius* deſumunt) ἐλεὸς, the *Leech-Owl* (quaſi *Hirudinaria*, quia hirudinibus veſcitur.)

5. *Ulula*, αἰγώλιον, *the whooping Owl*, or *Gilhooter.*

6. *Noctua* (quòd noctu canat & volet) γλαύξ, Minervæ ſacra, *the common grey Owl.*

7. *Strix* (ἀπὸ τοῦ στριγνοῦ, *ſtridore*, ut conjicere aliquis poſſit propter *Ovidii* illud in 6. *faſtor.*

Eſt

Eſt illis ſtrigibus nomen, ſed nominis hujus
Cauſa, quòd horrenda ſtridere nocte ſolent.)

the Screech-Owl.

8. *Caprimulgus*, αἰγοθήλης (παρὰ τὸ ἐξ αἰγὸς τεθηλακέναι, quòd capras ſugat) Cuculo per omnia ſimilis, exceptâ pedum gracilitate; *the Goat-ſucking Owl.*

9. Nycticorax, *the Night-Raven.* Cujus elegantiſſimam Iconem videas apud *Johnſtonum de Avibus*, *tabula* 20.

X. STRUTHIO, Struthio-camelus, *the Eſtridge.*

XI. EMEU, *the Caſſoware.* Hujus admirandi generis aves binas hodie videre licet in Zootrophio Regis noſtri auguſtiſſ. *Caroli* II.

XII. VESPERTILIO (quia *veſpere* tantùm volat, ut *Ovid.* 4. *Meta. fab.* 12.

———lucemq; peroſæ
Nocte volant, ſeróq; tenent à veſpere nomen.)

the Bat, *or Flittermouſe*, *or Rearmouſe.* Cujus plurimæ obſervantur differentiæ, omnes tamen innominatæ.

Avium

Avium Terreſtrium PHYTIVORARUM, *ſive Plantis veſcentium* Claſſis.

ABſoluto Avium Carnivorarum Catalogo, ad PHYTIVORAS pergendum; inter quas primò occurrunt PULVERATRICES, tam ſylveſtres, quàm domeſticæ, *viz.*

I. PAVO (vel à *ſono*, quem edit, ut *Varro* deducit, *lib.* 4. *de L. L.* vel à Græco Τάως, Æoles enim, quos ſequi ſolebant Romani, interſerere in uſu habebant *v* conſonum, ut ᾧον, ὤϝον, unde *ovum*, & mutare T. in P. ſimiliter igitur pro Τάως, dixere Τάϝως, undè *pavos*, &, ut poſtea dixere, *Pavus*; quemadmodum laborioſè deducit poſt *Angelum Caininium Voſſius*.) *the Peacock.* Cujus familiæ annumerantur

1. *Pavo albus*, the white Peacock.
2. *Pavo Japonenſis*, *the Japan Peacock*, in vivario ſereniſſimi Domini mei, *Caroli* II. hodie viſendus.
3. *Pavo Chinenſis ſine cauda*, qui idem videtur cùm *Grue Balearica*.

II. GALLOPAVO, Gallus Indicus, Meleagris, *the Turky-Cock.*

III. PHASIANUS, *Phaſidis ales* (nomen dedit *Phaſis* Colchidis amnis, ad cujus oſtia frequentes convenire à Græcis proditum eſt; unde *Martialis* in Xeniis, lemmate Phaſianus.

Argiva

Argiva primùm tum tranſportata carina,
Ante mihi notum nil niſi Phaſis erat.)

the Pheaſant, or Pheaſan.

IV. UROGALLUS, *Tetrao* Ariſtotelis, Germanis *Aurhan, the Cock of the Wood.* Reperiuntur qui libras quatuordecim Germanicas pendunt. Hujus duæ dantur ſpecies, *Major*, & *Minor*.

V. GRYGALLUS, the *Birch-Cock* (*becauſe of the colour of Birch.*) in ſylvis Germanicis haud infrequens, ſed Britanniæ ignotus.

VI. GALLINA CORYLORUM, *the Hazel-Hen.*

VII. ATTAGEN, perdix Aſclepica, *the Heath-cock or Grouſs*: De quo ſic *Martial. lib.* 13. *Epigr.*61.

Inter ſapores fertur alitum primus
Ionicarum guſtus Attagenarum.

Hujus in Anglia duas habemus ſpecies, quarum *Major* vulgò dicitur, *the Black Game* (Mares quippe toto ferè corpore nigricant) *Minor* verò, *the Grey Game* (quia tàm mas, quàm fœmina cinereis maximam partem plumis veſtiuntur.)

VIII. OTIS (proculdubio ab auribus patulis) *Tarda* & *Biſtarda* (tardè nimirum volat, ob magnam corporis molem) *the Buſtard*; tribus tantùm inſiſtens digitis, ſub quibus talus magnus inſtar muſculi conſpicitur. *Interanea* ſi ſpectes, hoc ſibi peculiare habet. Inteſtinis diductis & extenſis, id quod à fundo ventriculi ad alvum rectà procedit, dodrantum eſt ſeptem cum dimidio: appendices verò duæ ab alvo retrocedunt. Quarum altera tenuior eſt tres dodrantes longa; altera amplior duos

cum dimidio: tres verò iſti meatus juxta alvum in unam capacitatem conveniunt. Hæc Avis in mediterraneis *Angliæ* partibus frequens eſt.

IX. ANAS *Campeſtris*, Gallis *Canne petiere*, quæ Galliæ peculiaris eſſe traditur à *Bellonio*, qui primus eam deſcripſit, & à ruſticis *Oliva* dictam eſſe aſſerit.

X. STELLA, à *Johnſtono* deſcripta, *lib. de Avibus*, *pag.* 64.

XI. OEDICNEMUS *Bellonii* (ob tibiarum infra genu, propter os, quod valdè craſſum eſt, qua nota vel ſola agnoſci poteſt, ſingularem craſſitiem, ſic vocatus) nobis prorſus ignotus. Cui ſubjunxêre *Bellonius* & *Aldrovandus* unum & alterum *Oedicnemo congeneres*; quorum nòs pariter neſcii ſumus.

XII. PERDIX, πέρδιξ (παρὰ τὸ πέρδειν, eum enim ſonum edit) *the Partridge.* Quæ eſt vel

1. *Græca*, noſtratibus duplo major.
2. *Ruffa*, (à roſtro & pedibus rubentibus) *the Spaniſh Partridge, with bill and legs red.* Cujus ſortis ingentem numerum alit & Inſula noſtra inter Britanniam & Galliæ Armoricæ littora ſita, *Guarnſey* dicta.
3. *Cinerea*, Græcis ignota, ſed à *Geſnero* deſcripta, ſub nomine *Minoris.*
4. *Damaſcena Aldrovandi*, brevitate & craſſitie corporis ad Perdices noſtras accedens, minor tamen, & roſtrum habens prolixius; pedeſq; quodammodo luteos.
5. *Alba*, *Lagopus* (à pedibus leporinis, & villoſis;) & *Aldrovando* Perdix *Petroſa* (quia in rupibus nidulatur) tanti candoris, ut à venatoribus hoc ſolo, quòd nives ſuperat, viſu deprehendatur: *the white* and

rough-

rough-footed Partridge, Germanis *Schneehun*, quaſi *Snow-hen* (quia frigore, nive & glacie ita delectatur, ut ubi locis inferioribus liquantur nives, albiora & ſoli averſa proſequatur loca, in quibus nix perennat.)

6. *Indica*, à ſono *Tutu* dicta, & deſcripta à *Joh. de Laet. Ind. Occid. l.* 10. *c.* 5.
7. *Vulgaris*, our common Partridge.

XIII. GALLINA Africana, ſive Guinienſis, *the Guiny Hen.*

XIV. ORTYGOMETRA, Coturnico-mater *Scaligero* (*in Comment. ad lib.* 8. *Ariſt. de Hiſt. Anim. cap.* 15.) Bellonio *Raſcle*, ſive *Rallus*; & noſtratibus *the Raile.*

XV. COTURNIX (vel à ſono vocis, teſte *Feſto*: vel rectiùs ab ὄρτυξ, quòd idem ſonat; nempe ab obliquo ὄρτυγος, κατὰ μετάθεσιν. Nam γ facilè abit in C. quomodo deduxit *Servius in* 3. *Æneid.*) *the Quail.*

XVI. CYNCHRAMUS, *le Pruier*, ſive *Preyer* Gallorum; alauda criſtata paulò major, & *Hortulano* non abſimilis. In agro Bononienſi & Florentino ex milii eſu vehementer pingueſcit; undè magno numero deplumata & ſcatulis aſſervata, Romam tranſmittitur, ibidemq; magno pretio divenditur.

XVII. GALLUS GALLINACEUS, ἀλέκτωρ, *the Houſe, or Rooſt-Cock*; cum ſuis Generibus variis.

Avium, *quæ ſe* Pulverant *ſimul &* Lavant, Familia.

SEcundo *Phytivorarum* loco occurrunt Aves, quæ ſe *pulverant* ſimul & *lavant*, nempe,

I. COLUMBÆ (ſeu quòd in culminibus villarum degere ſoleant: ſeu quòd *lumbos* frequenter *colant*: ſeu à Græco *κολυμβᾶν*, *urinare*, quoniam talis eſt Columbarum geſtus, & bibentes roſtrum aquæ diutiùs immergunt; ut *Joh. Gerrard. Voſſio* viſum eſt.) *περιστεραί*, *Doves*. Quæ ſunt vel

Domeſticæ; ut,

1. *Liviæ*, common Houſe-Pidgeons, or Culvers.
2. *Gutturoſæ* (quia laſcivientes, fauces & guttur in ingentem tumorem diducunt) *Plinio Campanæ*, (quia tunc temporis frequentes in *Campania*.) *Croppers*.
3. *Cucullatæ* (quia criſtam gerunt, Monachorum cucullum referentem) *Jacobins*.
4. *Gyratrices* (quia in orbem ſupra fœmellas obvolitare ſolent mares, ſimulq; alas tam fortiter concutiunt, ut duorum aſſerum invicem colliſorum ſonitum ſuperent, unde) *Clappers*, & *Smiters* (quaſi percuſſores.)
5. *Galeatæ*, Helmets.
6. *Turcicæ*, colore toto pullo ſeu betulino, præter oculos, qui miniacei, pedes, qui pallidè rubent; & roſtrum,

Alchata

los,qui miniacei, pedes, qui pallide rubent; & ro-

ſtrum,

ſtrum, quod luteſcit; *Letter-Carriers* (Turcæ nimirum eis utuntur tanquam tabellionibus.)

7. *Tremulæ* (quia invicem adblandientes, molliter ſe commovent, & tremunt) *Quakers or Shakers*. Quæ ſunt vel *Laticaudæ*, vel *Acuticaudæ*.

8. *Hirſutis pedibus*, Rough-footed Pidgeons.

9. *Ruſſicæ*, Runts.

10. *Indicæ*, roſtro anatis, *Duck-bills*. Cum multis aliis, quibus nomina Latina nondum aſſignata ſunt.

Sylveſtres, ut

1. Palumbus Torquatus, *the Ring-dove*, or *Quieſt*.

2. *Palumbus Rupicola* (quæ eadem videtur cum *Oenade* ſeu *Vinagine*, vel à colore uvarum nigrarum maturarum, quas οἰνωπὸν vocant Græci; vel à vindemiæ tempore, quo & conſpicitur & capitur) *the Rock-Pidgeon*.

3. *Cavernalis* (quia in arborum cavis nidificat, quod huic generi proprium) Πέλειας, *the Stock dove*, or *Wood Pidgeon*. Quam nonnulli confundunt cum *Livia*: Sed noſtro quidem judicio, parum ſcitè; nam & corpore minor eſt; & circa nares aliquid purpurei habet, quo *Livia* caret.

4. *Alchata*, ſeu *Filacotoa* Aldrovandi, (quæ Monſpeſſulanis nomine *Angeli* venit, à plumarum pulchritudine) *a ſmall wild Pidgeon, in the colour of his Feathers reſembling a Partridge, frequent about Montpelier in* France.

5. *Turtur* (à ſono, quem gemens edit.) *the Turtle*, or *Turtle-dove*. Cujus quatuor in *Hiſpaniola* obſervantur genera: & ex *Alexandria* diverſi à noſtratibus adferuntur coloris. Turcarum verò Imperator

par

par rari & peculiaris generis Henrico Galliarum regi tranſmiſit; referente *Scaligero Exerc.* 19.

II. PASSERES (à paſsìm, quia *paſſim* volitant; utpote aviculæ vulgares, & ubivis penè ſe oculis ingerentes) Στρουθοὶ, *Sparrows*. Quorum plures ponuntur ſpecies, *viz.*

1. *Domeſticus*, vulgaris, *the common Houſe-Sparrow.* Qui nonnunquam, ludente naturâ, *Albus* invenitur; & interdum, ſed rariùs, etiam *Flavus*, qualis ad *Aldrovandum* delatus fuit, ut ipſe teſtatur, *Ornithol. lib.*15. *cap.* 15.
2. Maculatus, flava cauda, *Aldrovandi*, *the ſpeckled Sparrow, with a yellow tail.*
3. *Montanus*, omnium paſſerum noſtratium elegantiſſimus; *the Mountain Sparrow, with a reddiſh Crown, a black chin, and white deſcending from the head to the lower jaw*: unde popularibus noſtris dicitur, *the White-Cap.*
4. *Albicilla* (quia caput, cauda & omnes inferiores partes ex albo luteſcunt) *the white-tail'd Sparrow living in Woods and Heaths.*
5. *Sylveſtris*, verticem capitis habens ferrugineum ad cinnaberinum vergentem, ab *Aldrovando* deſcriptus *Ornitholog. lib.*15. *cap.*16. nobis verò ignotus.
6. *Torquatus* (à *Bellonio lib.* 7. *de Avibus, cap.* 20. deſcriptus) ab albo torque oculos ſub ſupercilio ambiente ſic vocatus; à me nunquam viſus.
7. *Junco* (quia inter juncos & arundines degit.) *the Reed-Sparrow.*
8. *Puſillus*, in juglandibus victum quærens, *the Wallnut-Sparrow.*

9. *Bra-*

9. *Brachyurus* noſtras (utpote cui cauda admodum brevis) *the curtail'd Sparrow, inclining to yellow all except the breaſt and belly, which are whitiſh.*
10. *Stultus* Bononienſis *Bellonii* (loco recens citato.)
11. *Troglodites*, the Wren.
12. *Canarius*, the Canary-bird.
13. *Indicus*
    1. Macrourus, *Long-tail'd.*
    2. Brachyurus, *Curt-tail'd.*
    3. Sine Uropygio, *Rumpleſs.*
    4. Porphyromelanus, *red and black.*

    Omnes ab *Aldrovando* deſcripti, *Ornith. lib.* 15. *cap.*22, 23, 26, & 27.
14. *Embryza* tam *alba*, quàm *pratenſis*; utraq; *Geſneri.*

Granivorarum CANTANTIUM Claſſis.

INter Aves GRANIVORAS, aliæ ſunt CANORÆ, ut

I. CARDUELIS (à *carduo*, cujus ſeminibus victitat utplurimùm.) *Chryſomitres*, *Aurivittes* (ab aurea in alis vitta) ἀκανθὶς, & *Avis Jovis* (propter eximiam venuſtatem) *the Goldfinch.*

II. SPINUS, ſeu Ligurinus, *the Siskin*: quem *Geſnerus* eandem avem cum *Serino* facit, nec immeritò quidem, ut ex ſimul collatis deſcriptionibus colligere eſt. Minùs rectè autem alii cùm *Lutea*, ſive *Luteola*, quam

quam noſtrates *Yowlring, or Yellow-hammer* vocant, confundunt. *Spinus* ſiquidem eſt rara avis, in frigidioribus regionibus non niſi rarenter apparens, nec in Anglia plus quàm ſemel vel à *Turnero* viſa : *Lutea* verò etiam ruſticis probè cognita noſtratibus.

III. FRINGILLA (quaſi *Frigilla*, ſeu quòd *frigus* cantu prænunciet : ſeu quòd plures in frigore convolent.) Ariſtoteli *Spiza, the Chaffinch* (quaſi *palearia*, quia hyeme ſæviente *palea* ex horreis abjecta utplurimùm victitat.)

IV. MONTIFRINGILLA, *the Bramble, Brambling, or Brier-finch* (utpote *rubis* ſæpe inſidens, eorúmq; fructibus victitans.)

V. CHLORIS, Fringilla viridis, *the Green-finch.*

VI. LINARIA (quia cibus ipſi eſt *Lini* ſemen) the *Linet*, or *Flax-finch.* Ad cujus familiam referuntur

1. *Linaria rubra* (*Geſnero*, à coccineo verticis colore, ſic dicta) *the Red-headed Linet.* Advolant aliquando turmatìm, & ferè peſtilentiam brevi futuram circa *Norimbergam* indicare putantur.
2. *Linaria Marina Aldrovandi*, quæ roſtro lutea, vertice miniacea, pectore & ventre candicans eſt : in Septentrionalibus *Angliæ* littoribus haud infrequens, ſed, uti vulgus affirmat, è Germania advolans, ubi *Gyntel* nominatur.

VII. CITRINELLA (à colore citrino, ſerino enim intenſiùs flaveſcit) quam Galli *Tarin*, & *Thracipedem* Ariſtotelis eſſe opinatur *Bellonius* : *the Yellow Hammer, or yellow Amber.*

VIII. ALAUDA (ſeu à *Laudando*, i.e. cantando ; ſeu

ſeu quaſi *Aluda*, à ludendo, quia ludunt & canunt in aë-re) Græcis veteribus κόρυς, & κορυδαλὸς, modernis τρυλίτις; *the Lark.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Galerita*, Caſſita, Criſtata, *the Creſted Lark, or Cotswold Lark.*
2. *Arborea*, the Wood-Lark.
3. *Pratenſis*, the Tit-Lark:
4. *Calandra* (ἀπὸ τοῦ καλῶς ᾄδειν, à ſuavitate cantus) aliis, ſed falsò, *Acredula*; *the Bunting*; in omnibus ferè conveniens cum Alauda, niſi quòd paulò major ſit, & calcaribus multò brevioribus armata. In arboribus & fruticibus ſumma ſemper cacumina petit, quibus diú immobilis inſidens, ſuaviſſimas cantilenas modulatur.

IX. FICEDULA, Συκαλὶς, Italis *Beccafico*; Avicula ficubus & uvis victitans: ut pulchrè his verſibus teſtatur *Martialis*;

Cùm me ficus alat, & paſcar dulcibus Uvis,
Cur potiùs nomen non dedit Uva mihi?

Deſcriptionis defectum ſupplebit Effigies hic inſerta.

Ficedula pag: 81.

BACCIVORARUM Canorarum Claſſis.

E Baccivoris Canoris ſunt

I. TURDUS (fortè ex *Surdus*, mutato S in T. quod crebrò fit; nam uſq; adeò ſurdus vulgò perhibetur, ut proverbio locum dederit, κωφότερος κίχλης, *ſurdior Turdo*: vel potiùs quaſi *tardus*, A in U abeunte; ut à *labor*, *lubricus*, à *quatio*, *concutio*. Sic enim *Iſodorus lib.* 12: *cap.*2. *Turdi à tarditate dicti: hyemis enim confinio*, hoc eſt, in fine autumni, *ſe referunt.*) *the Thruſh, Song-Thruſh, or Throſſle, or Mavis.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Turdus Viſcivorus*, Ariſtoteli ἰξοβόρος, *the Miſletoe-Thruſh, or Shreitch.*
2. *Trichas*, Turdus *Pilaris*, aliis *Collurio*, *the Fieldſare, or Feldſare.* Nunquam aut rarò in æſtate in *Anglia* viſitur; hyeme verò tanta illorum è Norwegia redeuntium multitudo, ut nullius avis major. Volat gregatìm, & inter volandum obſtreperus eſt.
3. *Illas*, nonnullis Tyllas, *the Wind-Thruſh* (*becauſe coming in high winds into* England, *in the beginning of Winter.*)

II. MERULA (quòd *mera*, i.e. ſola volitet) κόσσυφος, *Nigretta* (à nigro colore) *the Black-bird, or Ouſle.* Cujus ſpecies ſunt

 1. *Leuco-*

1. *Leucocephalus*, the white-headed Ouſle, ab *Aldrovando* deſcript. *Ornithol. Lib.* 16. *cap.*6.
2. *Candida*, ab eodem *Aldrovando* notata.
3. *Montana* Germanorum, à nobis nunquam viſa.
4. *Saxatilis*, quæ eadem avis videtur cum *Caryocatacte* Geſneri.
5. *Roſea*, quam in omnibus convenire arbitror cum Italorum *Sturno Marino*.
6. *Braſilienſis*, à Bellonio *lib.* 6. *de Avibus*, *cap.*27. deſcripta.
7. *Indica*, *Apos* dicta (à brevitate pedum) quam adumbrat *Aldrovand. Ornith. l.* 16. *c.* 16.

III. STURNUS (ἀπὸ τῦ ϛορεῖν. quia ſe magna vi *ſternat* humi ex alto.) ψαρ-ψάρος, βύτλα, *the ſtarling, or ſtare.* Qui nonnunquam reperitur *Cinereus*. Huc ſpectat *ſturnus Indicus* à *Johnſtono* in *Mantiſſa*, *numero* 6. deſcriptus.

IV. COCCOTHRAUSTES vulgaris (quòd roſtro ſuo, quod durum, robuſtum, & permagnum eſt) pro corporis proportione, coccos & interiora ceraſorum grana confringere ſoleat) *the Grosbeak.* Avis quidem in Anglia infrequens, & hyemis confinio nobis adveniens, veriſq; initio ſe rurſum ſubducens. Hujus generis unam, à meipſo ſclopeto confectam, & pulvere aromatico conditam, in Pinacotheca inclytiſs. *Societatis Regiæ*, inter rariora reponendam haud ita pridem curavi. Cujus Iconem hic habes.

V. *Coc-*

Coccothraustes Vulgaris pag. 85.

V. *Coccothrauſtes Virginiana*, Cardinalis (quòd galerum coccineum geſtare videtur) *the Virginian Nightingale.* Apud nos in caveis alitur à curioſis: idq; tam ob eximium colorum fulgorem in plumis coccineis; quàm propter miram cantus dulcedinem.

VI. CARYOCATACTES, Nucifraga, *the Nut-breaker, or Nutjobber:* quæ nobis nihil aut parum differre videtur à *Pico Cinereo*, ſeu *Sitta*; uti ex utriuſq; collatione pateat.

INSECTIVORARUM non Canorarum Claſſis.

INter Aves Inſectivoras aliæ *Canoræ* ſunt, aliæ *Non Canoræ.* Quales

I. PICUS MARTIUS (quòd Marti olim ſacer) δενδροκολάπτης, ξυλοκόπος (quia arborum truncos roſtro perforat.) *the great Wood-pecker.* Cujus Anatomen vide apud *Aldrovandum Ornith. lib.* 12. *cap.* 30. Hujus ſpecies ſunt

1. *Picus Varius* Minor, *the Piannet, or leſſer Wood-pecker, ſpeckled with black and white on the wings.*
2. *Picus Varius Major,* quem πίπρον vocat Ariſtotel. *the French Pie*; à priori differens, tum quòd magnitudine Merulam vincat, tum quòd plumæ medio vertice rubicundæ ſint, & ſaturato cocci colore conſpicuæ.
3. *Picus viridis,* Ariſtoteli κολιὸς, Virio, *the Hickwall, Witwall, or Green-Wood-pecker.*
4. *Picus Murarius* (quia muris turrium maximè adhæret,& vermiculos in eorum rimis venatur) *the Creeper, or Spider-catcher.*
5. *Picus Luteus Cyanopus,* ex Perſia allatus, *the Perſian Wood-pecker.*

6. *Picus*

Merops.

6. *Picus Cinereus*, Sitta, eadem avis cum *Caryocatacte*, ut ſupra ſubindicavimus.

7. *Iynx*, Torquilla, σεισοπύγιος, *the Wrynecken, or Emet-hunter* (quia formicas in victum inquirit) *Wrynecken* verò, quia ſi manu teneatur, caput in utramque partem circumagit.

8. *Certhia*, κερδιὸν, (ab *aſtu* ſic dicta) Regulo paulò minor, *the Ox-eye-creeper.*

9. *Merops* (à μερισμῷ ὀπὸς) μελισσόφαγος, Apiaſter, *the* Bee-eater. In *Creta* Inſula tam vulgaris eſt, ut nuſquam non in ea conſpiciatur: reperitur autem & in *Italia*, in *Anglia* autem rariſſimè aut nunquam. Magnitudine Sturnum paulò ſuperat. Mari roſtrum eſt longum, durum, ad inſtar falcis meſſoriæ arcuatum, & quaſi triangulum. Oculorum Iris ita rubet, ut aliam omnem rubedinem ſplendore excedat. Fœminæ color ubicunq; minus intenſus. Tergus quodammodo vireſcit. Venter ex albo & cæruleo miſtus, cum macula flava ſub mento ad aures uſq; utrinq; aſcendente. Cæterùm, quia Avis eſt noſtratium pleriſq; inviſa, & quia forma ejus multò facilius, certiuſq; ex Imagine, quàm nuda deſcriptione concipiatur; En! *Apiaſtri* Maris, quem Nobiliſſ. Vir, *D. Thom. Crew*, Eques Auratus, necnon *Baronis de Crew* Filius Hæreſq; meritiſſimus, ſecum in *Angliam* attulit ex *Italia*, mihiq; inſpiciendum exhibuit, *Effigiem* hic habes, Sculptoris manu ita ſolerter delineatam, ut Avis vera eſſe, non glypticè ſimulata videatur.

II. CÆRULEO, *the Clot-bird, Smatch, or Stone-Check;* de quo videatur *Turnerus, de Avibus.*

CANORARUM Claſſis.

C*Anoræ* verò ſunt

I. REGULUS, Senator, Tyrannus, Trochilus, ſeu Paſſerculus Troglodytes, *the Wren*.

Cujus ſpecies ſunt

1. *Regulus Criſtatus*, the Copped Wren.
2. *Regulus Indicus*, avicula miræ ſanè pulchritudinis, corpore Regulo vulgari multo minori, plumis nigerrimis, quas tamen maculæ ſaturatè rubræ & ad certa intervalla quaſi inſperſæ exornant. Roſtrum & pedes purpura fulgent. Cantillat ſuaviſſimè. Hujus generis plures vidimus in *Auguſtiſſ. Regis* noſtri aviario, ſed omnes una in cavea incluſos; non ſolum majoris tutelæ gratiâ, verùm etiam quia aliarum avium conſortium fugiunt. Quo nomine apud Indos diſtinguuntur, nondum diſcere potui.

II. ASILUS, Ariſtoteli οἶστρος (quòd, more Inſecti ejuſdem nominis, Equos in pratis paſcentes roſtro infeſtet, dum pediculos eorum venatur.) nobis nondum de facie cognitus, ſed deſcriptus à Bellonio.

III. CURRUCA, Hypolais, Paſſer ſepiarius, *the Hedge-Sparrow*, or *Titling*, in cujus nido Cuculus ova ſua deponit.

IV. HIRUNDO (ab hærendo tectis ædium, ubi nidificat) vaga volucris *Ovidio*, Pandione nata, χελιδών; *the Swallow*.

Swallow. Cujus ſpecies ſunt Hirundo

1. *Agreſtis* Ruſtica, *the rough-footed Swallow.*
2. *Riparia* (quia ripas fluminum excavant, & internidificant) *Drepanis, Falcula* (à cauda falcata) *the Sand, or Bank Marten, or Weſtern.*
3. *Apos Major, κύψελος, the Horſe-Marten, or Swift.*
4. *Apos Minor*, the Martlet.
5. *Marina*, the Sea-Swallow.

V. PARUS (quaſi parvus Mus) Ægithalus, *the Titmouſe.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Parus Major*, Carbonarius, *the Cole-mouſe.*
2. Parus Minor, *the Nun* (à vittato capite in morem Monialium.)
3. *Parus Paluſtris*, Turnero *Schæniclos* Ariſt. *the Black Cap, or Fen-Titmouſe.*
4. *Parus Caudatus*, ὀρεινὸς, *the long-tail'd Mountain-Titmouſe, with a white Crown.* Colonienſes in Germania *Wyntepſker, Winetapper*, vocant, quaſi vini promum: Gallis verò *Mourier* audit.
5. *Parus Criſtatus*, the Creſted, or *Juniper Titmouſe* (quia degit circa Juniperos.)

VI. MOTACILLA, Σεισοπυγὶς, Cauda tremula, (à motitatione caudæ) *the waſher, or water-wagtail.* Cujus ſpecies ſunt Motacilla

1. *Alba, Albicula*, Ariſtoteli *Cnipologus, the white bellied wagtail, or common Diſh-waſher.*
2. *Flava*, the Yellow wagtail.
3. *Spipolæ Bononienſes* ab *Aldrovando Ornith. lib.* 18. *cap.* 26, 27. deſcriptæ.

4. *Stopa-*

4. *Stoparolæ*, aviculæ pariter Italicæ ab eodem ibidem deſcriptæ.
5. *Muſcicapæ*, *Gnat-ſnappers*, quarum quatuor genera depingit *Aldrovand. Ornith. l.*18. *c.*28.

VII. RUBETRA, *Rubicola* (quia rubos incolat.) *Melanocephalus* (à capite nigro) *the Stone-chatter*, *Blackberry-eater*, *Mortetter*, *or Black Cap.*

VIII. RUBECULA, *Erithacus* (à rubro pectoris colore) *the Red-breaſt*, *Robin-red-breaſt*, *or Ruddock.* Hoc ſibi peculiare habet, quòd nunquam ferè in eodem ſaltu niſi una reperitur; unde *Phavorino* ὄρνεος μονῆρος, καὶ μονότροφον, Avis ſolitaria dicitur, & ſolitariè paſcens: & natum illud proverbium, Una arbor non capit duos Erithacos. In cavea cum aliis avibus incluſa, cum iis ſtrenuè pugnat.

IX. RUBICILLA, Pyrrhula, *the Woop*, *or Bulfinch.*

X. RUTICILLA, Phœnicurus, *the Redſtart*, *or Redtail.* Quæ tota æſtate nobiſcum degit, appetente verò hyeme aut avolat, aut in murium cavernulis ſe abſcondit, & uſq; ad æſtatis reditum dormit.

XI. ANTHUS, *Florus*, Gallorum *Bruant* Bellonio, hinnitum Equorum imitans; *the Neighing bird. Aldrovandus* confundit cum *Spipola*; cùm & pulchra ſit, & omnia ferè ea, quæ Antho *Ariſtoteles* adſcribit, admittat.

XII. CANNEVAROLA Bononienſium (quòd in viridi creſcenteq; cannabe & niduletur, & degat) Germanis *Graſmuſch*; *the Titling.* Quæ Luſciniam tàm exactè corporis figura exprimit, ut niſi paulò eſſet minor, nec tam ruffeſceret, prorſus eadem videretur.

XIII. OENANTHE Ariſtotelis, *vitiflora* ſeu *vitifera*, (vel à colore ſimili uvis germinantibus: quòd vini tem-

 pore

pore appareat: vel quòd uvis delectetur) Gallis *Cul-blanch*, Italis *Culo bianco: the Wheat Ear, White-tail, Horſe match.* In montanis pleriſq; locis, maximè verò in comitatu *Suſſexiæ* frequens reperitur; & circa menſis Junii medium vehementer pingueſcit; ſub Septembris finem aufugit, nec uſpiam in *Anglia* totam hyemem comparet. In agro *Warwicenſi* dicitur *Fallow-Smiter.*

XIV. LUSCINIA (quòd luctuosè canere exiſtimatur, atq; eſſe ex Attica Progne in luctu nata; ſeu quòd in lucis canat; ſeu quòd ante lucem) Philomela (quaſi φιλοῦσα τὸ μέλος) Ales Pandionia; *the Nightingal.* Cujus ſpeciei eſt &

Luſciniola Bellonii, Italorum fortè *Giarola*; avis non obvia, quámque mihi videre nondum contigit: dici tamen commodiſſimè poteſt, *the leſſer Nightingal.*

XV. UPUPA, Græcè ἔποψ, vernaculè *an Hoopoop* (proculdubio à *ſono*, quem volatura edere ſolet) Germanis (quibus frequens eſt) *ein Widhopff.* Avis eſt magnitudine Turdi; alis per intervalla fuſcis, albis & nigris pennis interſtinctis: Criſtam habens, ab ea parte roſtri, qua capiti committitur, ad extremum uſq; occiput porrectam per longitudinem; quam pro affectibus ſuis aut contrahit, aut dilatat, eodem prorſus modo, quo Equus aures arrigit aut demittit. Tibiis eſt valdè brevibus, alis obtuſioribus, & lentiori volatu. In *Angliam* raro venit. Hyeme tamen ſuperiori, Vir quidam Generoſus, mihiq; veteri amicitia conjunctus, Unam decimo circiter lapide à Londino, interfecit, & mihi mox dono miſit: cujus *effigiem*, à peritiſſimo Sculptore deſcriptam, paginæ huic, raritatis causâ, adjunxi.

Vpupa.

Avium AQUATICARUM *Palmipedum* Claſſis.

SEquuntur nunc Aves AQUATICÆ, quas ſuprà dividimus in Palmipedes, & Fiſſipedes.

E PALMIPEDIBUS ſunt

I. ONOCROTALUS (ab ὄνος, *aſinus*, & κρόταλον, *crepitaculum*; nempe quòd collum in aquam immergens, & ſpirans, roſtri crepitu aſini ruditum quodammodo imitatur) *Pellicanus*, *the Pellican.* Plures hujus generis viſuntur in Sereniſs. *Regis* noſtri Vivario, ab *Imperatore Muſcovitico* dono tranſmiſſi.

II. Avis Diomedea (ab inſulis *Diomedis* ſic dicta, licèt Aldrovandus *Artennam* hodiè nuncupari, & nullibi niſi in inſula ſanctæ Mariæ de Tremiti reperiri, expreſsè affirmet.) à *Salmatio* in *Exercit. Plinian.* & *ad Solin. cap.* 2. deſcripta.

III. LARUS (vel à garrulitate, quia λάλος; eſt enim avis clamoſa: vel quaſi λάβρος, à vorandi impetu.) *the Gull, or Sea-Cobb.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Larus Cinereus Major*, Gallis *Griſon*, Anglis Cornubienſibus, apud quos frequentiſſimus eſt, *the Ganet*, reliquis verò *the great grey Gull.*
2. *Larus Cinereus Minor*, the leſſer grey Gull.
3. Larus Piſcator, *the Fiſherling, or plunging Gull*: in flumine *Sabrina* dicto, prope *Briſtolliam*, turmatìm volans,

volans, & piſciculis captandis inhians.
4. *Niger*, quia capite, roſtro, collo & pectore nigricat) *the black-headed Gull.* Quales ipſemet ſæpe & vidi, & inter volandum ſclopeto transfixi, in flumine *Thameſi.*
5. *Gavia*, the Sea-Mewe.
6. *Catarracta*, (quòd cum impetu ad capiendam prædam ex alto ſe præcipitem dare ſoleat.) *the Plungeon.*
7. *Cepphus*, *the Puet*; Avis paſſim obvia.

IV. ANSER BASSANUS (ab inſula quadam in Scotia, *Baſs* dicta, non procul *Edinburgo*, ubi & nidificat, & degit.) *the Solan Gooſe.*

V. PHALACROCORAX (ex φαλακρὸς, calvus, & κόραξ, corvus) *the Cormorant*, in Cornubia, *the Shagg.*

VI. GRACULUS PALMIPES, Corvus Marinus, Mergus magnus niger, *the Cowt, or Sea-Crow.*

VII. MERGUS (quia aqua ſe mergit) *the Diver, or Douker.* Cujus varia genera ſunt

1. *Mergus Rhenanus*, quibuſdam Monialis alba; *the white Nun-diver.*
2. *Glacialis* (quòd per ſumma frigora in aquis nondum glaciatis facilè capiatur) Norwegiæ & Iſlandis frequens, apud nos rariſſimè viſus. Hiſtoriam ejus petas ex *Olaï Wormii Muſæo, pag.* 304.
3. *Longiroſtrus*, the leſſer Cormorant.
4. *Ruber*, the Red-headed Diver.
5. *Cirrhatus*, ſeu Criſtatus (à duplicata criſta, eminente ad utrumq; capitis latus unâ, auris inſtar) Bellonio *Uria*, *the Naſſe.*
6. *Merganſer*, cui caput cum tertia colli parte ex viridi nigricat, collum reliquum cum aliquo pallore album

eſt:

eſt: inferior colli pars, & dorſum nigreſcit; plumæ ventris & ſupinæ caudæ gilvæ ſunt: crura & pedes, cum membranis inter digitos & roſtro, minii colorem habent. Anſere paulò major eſt, & pondere interdum ad libras duodecim accedit. In *Iſlandia* frequentem eſſe à Mercatoribus audivi; ſed in *Anglia* rariſſimè viſitur. Contigit tamen, ut, dum anno ſuperiori, nempe 1664, in agro *Norfolcienſi*, non procul à mari commorabar, medicinam Nobili cuidam faciens; Merganſerem unum in piſcina natantem interficerem. Cujus exuvias, pulvere aromatico refertas, in hodiernum uſq; diem ſervat Muſæum *Societatis Regiæ Londinenſis*, ubi cuivis eas contemplari liceat.

7. *Colymbus*
- 1. Major, *the great Arſefoot, or Didapper, or Douker.*
- 2. Minor, *the Dab-Chick*, & Cornubienſibus, *the diving Killegrew.*

8. *Morfex*, tota nigra, roſtro ſerrato & valido; quæ ſub aqua mergens, anguillas capit: *the leſſer Puffin*, ab incolis inſulæ *Vectis* dicta.

9. *Harle*, Scheladrachus, *the black diver*, & Norfolciæ incolis, *the Shell-drake.*

10. *Mergus Americanus*, quem luculenter depingit *Nieremberg. Hiſt. Exot. lib.* 10. *cap.*27.

11. *Mergus Arcticus*, ſeu *Farrenſis*; cujus hiſtoriam reliquit *C. Cluſius*, *lib.* 5. *Exot. cap.* 5.

VIII. AVOSETTA, Italorum *Spinzago d' acqua*, *Recurviroſtra*; *the ſcooper*, (*becauſe his long narrow beak, arched upward, reſembles the long crooked ſcoop, with which*

Dutch

Dutch Mariners throw up water to wet their ſails.) Sub hyemem gregatìm convolant in Occidentalia *Angliæ* litora, & poſt menſem unum aut alterum diſcedunt, in oras forſan frigori minus obnoxias. De eis haud paucas olim, dum adhuc juvenis eſſem, globulis plumbeis confodi, in margine fluminis *Sabrinæ*.

IX. TROCHILUS (ἀπὸ τοῦ τρέχειν, quia ſemper currit) *Corrira*, ſeu *Tabellaria* Aldrovandi, *the Trochilus, or fin-footed Runner.* Hoc me ante biennium ditavit doctiſſimus Collega meus, *D. Dr. Merret*, ſagaciſſimus rerum naturæ indagator.

X. CYGNUS (à Græco Κύκνος, mutato C. in G. unde quidam Cycnus malunt) Olor (quaſi ὅλος ὀρατός, totus candidus) Homero δολιχόδειρος, (quia collum habet longiſſimum, viginti octo vertebris conſtans) *the Swan*, & ſi pullus adhuc, *the Cygnet*, ſi ferus, *the Elk*. De *Cantione* ſuaviſſima Cygnorum quæ tradita ſunt à veteribus, non prorſus vana eſſe, vel modernis experimentis comprobant *Ol. Wormius in Muſæi ſui pag.* 299. & *Thom. Bartholin. in obſer. medic.* *Arteriam aſperam* habet ſingularis & admirandæ planè ſtructuræ. Nam Oeſophagum ſubjectum comitata, ad jugulum deſcendens cum pervenit, non recta, ut in cæteris animantibus, ad pulmones tendit, ſed ſupra claviculas elevata, in coſtam oſſis pectoris ſeu ſterni, quæ ex duobus lateralibus oſſibus, & tertio ſuperno his pro operculo incumbente fabricata, vaginæ ſeu thecæ figuram & uſum præbet. Ad hujus finem poſtquam arteria pervenit, infernè in ſe inſtar ſerpentis reflectitur, & S literam exprimit; móxq; ſub priore jam dicta portione ipſi ſuperpoſita, hanc capſulam denuò egreditur, & claviculis mediis conſcenſis, harum jugo tanquam fulcro innititur: & ita ſuſtentata, denuò in morem tubæ revolvitur, thoracíſq; cavum

O ſubiens,

ſubiens, antequam ad pulmones fertur, prius quaſi alteram Laryngem efformat. Sub qua arteria in duos canales divaricatur; quorum ſinguli in medio ampliori capacitate protuberantes, rectà in pulmones exiguos, coſtis retrò totos affixos, abeuntes, diſtribuuntur. Talem ſtructuram & *cantus*, & *reſpiratio* repoſcebat. Ne enim, dum aliquando horæ dimidiæ ſpatio toto capite & collo pronis, vado alimoniam hauſturus, immergitur, periculum ſuffocationis incurrat; ex ea arteriæ, quæ pectoris dictæ vaginæ recluſa eſt, portione ſpiritus quantum ſatis ſuppeditatur. Et *Cantum* quod attinet; duplex ille flexus in eum finem factus videtur, ut vox in ipſo revolutæ arteriæ angulo repercuſſa, majori cum clangore erumperet, ac veluti morulæ exiguæ in eo anfractu quiete recreata, vires acquirat eundo.

XI. ANSER (nomen à *ſono* factum docet *Varro*, *lib*. 4. *de L. L.*) Græcis veteribus χὴν, modernis χῆνα, *the Gooſe*. Cujus ad Familiam ſpectant.

1. Ferus, *the wild Gooſe*.
2. *Vulpanſer* (quia in cuniculorum foveis, & rupium cavernis, more *vulpis*, nidulatur) *Chenalopex*, *the Bergander*, *or Burrow-duck*.
3. Branta, *the Brand-gooſe*.
4. Bernicla, *the Barnacle*, *or Scots-gooſe*, or *Clak-guſe*. Quæ eadem fortè eſt cum *Branta*, ſeu *Brentho*.
5. *Anſer Magellanicus*, à *Cluſio lib*.5. *Exoticar. cap*.5. & *ab Ol. Wormio*, *Muſæi ſui pag*. 300. fusè deſcriptus. *the Pinguin*.
6. *Capricalca*, Scotis *Capricalze*, & eadem fortè Anſerum ſpecies, quam *Cl. D. Dr. Merret* ſe vidiſſe affirmat (*in pinnace rerum natural. Britanicar. pag*. 163) in Cimelio *Tradeſcanti* ſub nomine *Squeed*, ex inſula Scotica *Baſſe* dicta, delatam.

XII.

XII. ANAS (à nando, ex ſententia *Varronis* : qua ratione & Græcis νῆσσα, ſeu νῆττα, dicitur, à νέω) *the Duck.* Quæ eſt vel

1. Domeſtica, *a Tame*
2. Indica, *an Indian*
3. Lybica, *an African,*
4. Muſcovitica, *a Muſcovian*
5. Cairina, *an Egyptian*
6. Fera, *a wild*

Duck. Quæ omnes viſendæ ſunt in vivario Regio, *St. James's Park* dicto.

7. *Anas Platyrinchos Geſneri*, Germanis *Lepelgans* (quòd roſtrum cochleare figura referat) *the ſpoon-bill'd Duck*. Quam ad vivum depinxit *Ol. Wormius*, *Muſæi ſui, pag.* 301.
8. *Iſlandica, Havellda* ipſis dicta, & ab eodem *Wormio ibidem deſcripta.*
9. *Fuſca* (á colore) quibuſdam *Media* (à magnitudine inter Anatem & Querquedulam media) quam *Geſnerus* eandem facit cum *Rothalſa*, undè *Erythrocephali* quoq; nomen meruit : *the Red-headed Widgeon.*
10. *Caudacuta, the Cracker* (à ſtrepitu, quem roſtro vehementer colliſo facit) quæ in paludibus Crowlandienſibus, ut & aliis locis Angliæ maritimis frequenter capitur. Ornithopolis Londinenſibus dicitur *a Gaddel.* Ex Anatibus feris nonnullæ adeo familiares reddi ſolent ,ut alias è longinquo alliciant, (undè *Alectatrices, Decoy-Ducks* dicuntur) & Aucupes ad congeneres capiendas adjuvent. De quibus *Alciatus* hoc luſit Epigrammate.

Altilis allectator Anas, & cærula pennas
Aſſueta ad dominos ire redire ſuos :
Congeneres cernens volitare per aëra turmas,
Garrit, in illarum ſe recipitq; gregem ;
Incautas donec prætenſa in retia ducat :
Obſtrepitant aliæ, conſcia at ipſa ſilet.
Perfida fraudatrix cognati ſanguinis ales,
Officioſa aliis, inſidioſa ſuis.

XIII. BOSCAS à βόσκω *paſco*, quia paſtui avidiſſimè indulget : unde & *Paſcula* Jul. Cæſ. Scaligero audit) *the whinder*. Ad quam referri debent

1. Boſcas Mergens, *the Diving Widgeon* ; in Norfolcia, *the Smee*. Hæc avis diu urinando ſpiritum continere poteſt, & ea nulla alia pernicius ſe ſubmergit. Id quod ipſemet ſclopeto eam petens, multoties expertus ſum. Viſâ enim pulveris pyrii flammâ, aquis ſe condit, antequam grando plumbea eo pervenire poſſit.
2. *Boſcas*, aliis *Anas Fiſtularis* (à ſono acutiore, quem ſiſtulæ modo emittit, ſic denominata : unde & popularibus noſtris) *the Whewer, or Whiſtling Widgeon.*
3. Penelope, *the common grey Widgeon.*
4. *Glaucius* (ab oculorum colore) Gallis *Morillo*. Quænam avis ſit, nondum compertum habeo ; niſi eadem cum illa, quam vulgò *Pochard* vocant.

XIV. QUERQUEDULA (fortè à κέρκω θάλλοντι, à cauda virenti) nonnullis *Boſcas Minor*, *the Teal*. Ad cujus familiam referuntur

1. Anas

1. Anas *Circia*, quæ mergulo paulo major eſt, corpore fuſco, roſtro latiuſculo.
2. Querquedula *Criſtata*, quam Bellonius *Colymbim* vocat; paludibus agri Somerſetenſis frequens, & ab aucupibus dicta, *the Summer-Teal.*
3. *Kernell* circa Argentoratum dicta, quam nunquam nos vidiſſe fatemur.

XV. PUFFINUS, Gallis *Macareux*, *the Puffin*, avis maritima, colore fuſca, plumis tantum ceu lanugine quadam veſtita. Itaq; ſubvolare non poteſt. Alga & Cochleis victitat. Sale & muria condita, tempore quadrageſimæ vel à Monachis comeditur.

XVI. *FULICA* (à fuligineo colore) Alberto magno *Mergus niger*, aliis *pullus aquaticus*, noſtratibus *Cotta, the Coot*. Cujus ſpecies eſt

1. *Cotta major*, ſive *calva*, *the Bald Coot*; &
2. *Rallus Italorum*, in eo à Fulica differens, quod roſtrum habeat nigrum, plus albi in alis & circa oculos coloris, crura ſubviridia, calvitium nullum, membranas inter digitos non ita diſſectas.

Aquaticarum

Aquaticarum FISSIPEDUM *Piſcivorarum* Claſſis.

E FISSIPEDIBUS *Carnivoris* numerantur.

I. CICONIA (fortè quaſi *Cicania*, à ſono quem quatiente roſtro faciunt; ut *Iſodoro*, *lib.* 12. *cap.* 6. videtur: vel à *Cicur*, puta ob benignam naturam) *πελαργὸς*, *the Stork*. Hæc avis, quàm ſanctæ pietatis cultrix ſit, erga parentes ſuas ſenectute jam marceſcentes, notum eſt ex *lege Ciconiarum*, apud *Ariſtophanem* ſæpiùs celebrata, quæ inde nomen traxit: quámq; flagranti amore fœtus proſequatur, patet ex incendio Delphenſi, quod dum deſcribit *Hadrian. Junius*, *in Bataviæ hiſtor. cap.* 17. obſervatum fuit, inquit, "Ciconiam à pabulatione reducem, "cum flammas nido ſuo imminentes videret, conatam "omnibus modis pullos grandiuſculos, involucres ta-"men, eripere mediis ex ignibus; tandem deſperatâ "omni ope & quaſi conclamatâ, paſſis alis in nidum ſe "præcipitem dediſſe, pulliſq; toto corpore obtectis in-"cumbere viſam fuiſſe, veluti depoſitâ vitæ ſpe ultrò "cum chariſſimis pignoribus mortem oppetituram.

II. IBIS, Ægypto peculiaris. Dicuntur tamen & circa *Lich...* in extrema *Aphrica*, ubi lacus quidam dulcis eſt, conſpici. In duplici autem ſunt apud Ægyptios differentiâ; *Candidæ* ſcilicet, quæ ad Peluſium tantum non ſunt, cùm in tota habeantur Ægypto; & *Nigræ*, quas Peluſium duntaxat alit.

III. PHOENICOPTERUS, Gallis *le Flammant* (à coci-

coccineo alarum colore) *the Phœnicopter.* Hujus exuvias ritè conditas infertáſq; mihi dono dedit prænobilis juvenis, D. *Thom. Crew*, Eques auratus, *Baronis Crew* filius natu maximus, ex Academia Montpelienſi in patriam redux.

IV. ARDEA (ab arduo altóq; volatu) ἐρωδιὸς (quaſi ἐρωτιδιὸς, avis amori & veneri propria) the *Heron*, or *Hernſhaw*. Quæ eſt vel.

1. *Cinerea*, the common, or *Aſh-coloured Heron.*
2. *Alba*, Cochlearia, Plateola, *the white, and ſpoon-bill'd Heron, or Shoveler, or Mire-drumbel.* Eſt & alia *alba*, Italis *Garzetta bianca*, roſtro longo, gracili, acutiſſimo.
3. *Garletta* Italorum, *the Cryall.*
4. *Egretta* Gallorum, *the Egret, or red-legg'd Heron,*
5. *Stellaris*, Aſterias, *the Bittorn.* Quæ hoc ſibi peculiare habet, quòd *Aſpera Arteria* in ea tota continua eſt, *Larynx* nulla. Unde vox ejus incondita, cui ſimiles illi ſoni dicuntur, quos βυμικὸς vocat *Ariſt. in Problem. Sect. κ.*
6. *Squaiotta Italorum*, cauda brevi, pedibus viridibus, roſtro luteo, in extremo nigricante. Apex capitis triginta plumis conſtat, quarum mediæ albæ ſunt, extremæ nigricantes, in tergore pinnæ elegantes coloris rubicundi, in ſuis radicibus albæ.
7. FALCINELLUS, ſive Falcata, *the Scyth-bill'd Heron.* Avis magnitudine & tota corporis ſpecie Ardeam referens, eleganti colore, viridi ferè, alicubi puniceo admixto, capite in collo fuſco, ſuperior pars colli anteriùs albicat, maculis nigris intercurrentibus. Roſtrum ei oblongum, tenue, & anterius

terius ſalcatum ; unde nomen obtinuit.
8. *Nigra* Aldrovandi (à colore per totum nigro, collo unicè excepto, quod albo torquè circumdatur.)

V. AVIS PUGNAX (quia inter mares tanta obſervatur contentio, ut continuò pugnent, & ſeſe mutuò occidant, donec cum fœminis numero pares evaſerint: undè *Belgis* vocantur *Kemperkens, Duelists.*) *the Ruff.* ſi Mas ſit (*becauſe in fighting they raiſe up their feathers on the neck, like a double Ruff*) & *Reeve,* ſi fœmina. Quotannis immenſo numero ex Septentrione in paludes agri Lincolnienſis advolant, & poſt tres menſes diſcedunt, neſcio quò. Octo ipſorum genera, ſeu formas potius deſcripſit, & depingi curavit *Aldrovandus.*

VI. PORPHYRION (à colore ita dicta) avis galli magnitudine, colore cæruleo, roſtro ad caput vehementiùs obſtricto, phœniceo, longis cruribus, fiſſis peqibus; in quibus quinq; digitos habet, & maximum illum, qui medius. Apud *Aldrovandum* duplex ejus exhibetur Icon.

VII. HORION, priori cognata, amatorio affectu flagrans, magnitudine *Herodii,* cruribus rubris, oculis cæruleis; ſic à Muſica inſtructa, ut naturæ munere ſuaviſſimè cantet; ſed noſtris regionibus prorſus ignota.

VIII. HELORIUS, avis *Creci* perſimilis, & fortè eadem.

IX. LIMOSA Venetorum, quæ ad lacum verbanum *Giraldel,* circa Neapolim *Leverſina,* Germanis *ein Meerhun,* dicitur. Arquatæ majori per dorſum eſt ſimilis, maculis varia, tota parte prona, capite & collo præſertim.

X. BARGE Gallorum, quam *Ægocephalum* facit *Bellonius*

lonius; *the Goat-head.* Avis *Helorio* minor, colore verò non abſimilis, roſtro breviori, & recto.

XI. HÆMANTOPUS (à rubro crurum pedumq; colore,) *the Red-ſhank*: in *Britannicis* littoribus admodum frequens.

XII. ALCION, *Alcedo* (παρὰ τὸ ἐν ἅλι κύειν) κήυξ, *the Halcyon.* Pauciſſimis, inter mediterraneos præſertim, nota eſt. Omnium rariſſimum eſt, inquit *Ariſtoteles* (*Hiſt. Animal. lib.* 9. *cap.* 14. *apud Scaliger. cap.* 21.) vidiſſe Alcyonem. Deſcriptionem ejus petere licet ex *Johnſtono, de Avib. pag.* 156.

XIII. ISPIDA, Alcyon fluviatilis, vulgò Piſcator Regis, *the Kingsfiſher.* Cujus generis videtur

1. *Iſpida* ex *India* allata, Regulum magnitudine vix ſuperans: ut &
2. *Rouſſerolle*, ſeu *Roucherole* Gallorum, Bellonio *Alcyon Vocalis* (quia dies noctesq; cantu abſumit, tam ſeria, ut vacillet, totoq; corpore tremat.) Inter reliquas voces has imprimis præferre videtur; *Toro tret, fuis, huy, tret.*

Fiſſipedes INSECTIVORÆ *ſunt*

I. MORINELLUS, *the Dotterel*, (quaſi *delirus*, ob delirantem ſtultitiam ita dictus. Hæ enim Aves imitatrices ad lumen candelæ pro aucupis geſtu capiuntur; ſi is brachium extenderit, expandunt & illæ alam; ſi is tibiam, & illæ itidem: brevitèr, quicquid agit auceps, idem facit & avicula, donec reti obvelatur: ut ſcribit *Cambdenus* noſter in deſcriptione *agri Lincolnienſis*) Quæ ſtato tempore quotannis ingenti copia abundant in pluribus Angliæ locis; maximè verò in paludibus modo dicti agri Lincolnienſis.

II. ARQUATA, *Arcuata* (ab arcuato roſtro) *Numenius* veterum (fortè à *Neomenia*; quòd roſtri figura arcum Lunæ recèns à novilunio creſcentis in cornua repræſentet.) *Curlinus*, *the Curlew*. Cui inferior eſt

Arquatæ Congener, ſeu Minor, *the ſtone Curlew*.

III. CREX, Κρεκὸς (à voce *Crex*, quam ingeminat.) *Turnero* noſtro *the Daker-Hen*: Sed an rectè, meritò dubitare poteſt. Nam quænam avis ſit, vix à recentioribus obſervatum eſt. Et *Bellonius* avem quandam circa Nilum viſam, cruribus longis, roſtro longo & nigro, nigris quoq; tibiis & capite; collo, tergore, & pectore candidis; quæ è terra victum petit, & in muſcas debacchatur; & cum volat, magnum edit ſtrepitum, *Crecem* veterum eſſe opinatur. Quod ſi verum ſit, nullam talem habemus avem in *Anglia*.

IV. TOTANUS, *the Pool-Snipe*.

V. CHALIDRIS Bellonii, Fedoa, *the Godwitt*. Avis columbæ

columbæ magnitudine, cruribus proceris adeo, ut equo inſidere videatur; unde *Chevalier*, id eſt, Equitem, nominarunt Galli.

Hujus generis eſt

1. *Calidris Cinerea, the Knot*; Italis *Gambetta* dicta; quæ ineunte jam hyeme adeo pingueſcit, ut ſummis in deliciis habeatur eis, qui abdomini nati cenſum gulæ demergere gaudent. Nomen autem illud Anglicum *Knots*, deducit *Camdenus* noſter à *Canuto*, Dano, Angliæ olim Rege; quaſi *Cnute*, vel *Knut*, & deinde *Knot*: è Dania enim huc advolare creduntur.
2. *Chalidris nigra*, à *Bellonio* pariter deſcripta, nobis verò ignota, quamq; proinde non eloqui eſt ore Anglico.
3. *Himantopus* (à flexilitate crurum) quæ eadem nobis videtur, ex *Geſneri* deſcriptione, cum Hæmatopode, *the Red-ſhank*.

VI. GALLINULÆ AQUATICÆ (quæ hoc commune habent, quod eis ſit corpus gracile & adductum) *viz.*

1. *Chloropus*, Fulicæ corporis figura, & colore perſimilis, *the Moor-hen*.
2. *Erythropus*, Ralla Aquatica, *the Runner*.
3. *Ochra* (à colore totius ferè corporis ſubviridi, ſed ſordido & obſcuro ſic dicta.)
4. *Serica* (quod color ater in ea holoſerici inſtar ſplendeat) *the Velvet Runner*, in agro Somerſetenſi quondam, ad ſtagni icthyophylatici marginem, à me occiſa.

15. *Porzana* Italorum, à *Girardin.*

VII. SCOLOPAX (à roſtri figura, quod inſtar *pali* longum & rectum habet ; nam *palum* Græcè σκόλοπα dicunt) *Ruſticula Major*, pleriſq; populis *Beccaſſa*, *the woodcock.*

VIII. GALLINAGO, *Scolopax Minor*, *Molliceps* Ariſtotelis, *the Snipe.*

IX. TRYNGA, *Geſnero* Turdus Aquaticus, *the Water-Thruſh :* quam juxta rivulorum margines in agro *Warwicenſi* , viſam fuiſſe affirmat *D. Dr. Merret*, in *pinac. rerum natural. Britan. pag.* 183.

X. JUNCO, (quòd in juncis libentèr degat.) Gallis *Alouette de Mer*, i. e. Alauda Marina, *the Stint*, *or Sparre*, *or Perr.*

XI. CINCLUS, κίγκλος, & βουκολίνη (quòd armenta ſequatur) Bellonio *Gallinago minima*, Belgis *Half Schnepf*, noſtratibus *the long-bill'd wagtail*, & *Half Snipe*, aliis *Water-Swallow.* Aliquibus in Gallia *Deux pour un* appellatur. Duæ enim hujus generis prætio unius majoris veneunt. Huic Congeneres duas ponit *Aldrovandus*, carúmq; Icones exhibet *Ornitholog. lib.*20. *cap.*56.

XII. MERULA AQUATICA, quam volantem in Cumberlandia à nobili Viro, *D^no^ Willoughby*, in dignoſcendis avium differentiis in primis curioſo, aliquando viſam fuiſſe tradit *D. D. Merret*, *pinac. rerum natural. Britan. pag.* 183.

XIII. VANNELLUS (quòd alis, inſtar vanni ſeu ventilabri, commotis concuſsíſq; ſtrepitum edat) Germanis *Piwip*, Gallis *Dixhuict* (utriſq; à voce) nuncupatur : *the Lapwing*, *or Baſtard Plover*. In *Eſſexia* eſt Inſula quædam haud magni circuitus, quæ ab ingenti avium harum copia, eò præciſè ad diem Divo *Georgio* ſacrum advo-

advolante, nomen ſuum, *Foulneſs* nempe, hoc eſt *Avium promontorium*, ſortita eſt: uti ex *Fullero* noſtro notavit ſupra laudatus *D. Dr. Merret.* Huic Vanaello Congener eſt.

Capella, vannello paulò procerior, ſed corporis magnitudine inferior, pennis cæruleis, & altiori criſta: in Cornubia noſtra à D^no *Gunthorp* obſervata.

XIV. PLUVIALIS, *Pluviarius* (quia loca imbribus madida, & paludes frequentat) Gallis *Pluvier*, Germanis *Pulver*; *the Plover*. Quæ eſt vel

1. *Cinerea*, Italis *Montana*, *the Grey Plover, or ſtone-Plover.* Quam Ariſtotelis *Pardalum* eſſe credit *Aldrovandus* (*Ornitholog. lib.*20. *cap.* 65.) tum quòd tota ferè ſit *cinerea*; quod de *Pardalo* prodidit *Ariſtoteles*: tum quòd maculata, unde *Pardalo* nomen.
2. *Flavo-vireſcens*, *the green Plover*, & *whiſtling Plover* (à voce *Huit*, *Huit*, ſibilo, qui porrectis labiis edi ſolet, conſimili.) Quæ *Migratoria* eſt. Æſtate enim nulla apud nos cernitur, vere perpaucæ:
3. Huc refer illam, quæ *Pluvialis Major* Aldrovando dicitur.

XV. CHARADRIUS, *Hiatula* (quod circa fluminum alveos, & rivorum *hiatus* verſetur) Quænam avis ſit ignoratur. Ictericos ſolo aſpectu ſanare, multi produnt.

XVI. CERCIO, avis Indica, ad ſturni magnitudinem accedens, variis coloribus picta, humanam vocem effingens, & Pſittacis vocalior, & majori docilitate ac ingenio. Nomen habet ex eo, quod ſimiliter caudam motitet, atq; *Cinclus*. Fortè, *an Indian Mock-bird*,

ſed

ſed ſpecie differens à *Mimo*, ſeu *Garrulo Indico*, ſupra inter Picas memorato.

Fiſſipedum HERBIVORARUM Claſſem complent

I GRUS (ab incondita voce, quam edit) Poëtæ *Palamedis* avis (quòd is, Trojano bello, quatuor literas, φ. ξ. χ. θ. ordinem aciei, & teſſeras, à Gruibus didiciſſe dicatur) Græcis communitèr γερανὸς, (quòd colore cinereo, & quaſi cano, tanquam γέρων, appareat.) *the Crane*. Ejuſq; affines

1. *Grus Balearica*, Cirrhos in capite, more Pavonis, gerens. Qualis hodie ſolitaria ſpatiatur in *Vivario Regio*, Aulæ albæ vicino.
2. *Grus Japponenſis*, quæ tota ferè candicat, roſtro, collo inferiori, pedibus & alis internis exceptis. Vertex capitis inſigniter rubet, ac nigris maculis reſpergitur.
3. *Grus Criſpa*, the Curled-feathered Crane, *Ardeæ ſtellari* perſimilis.

EXOTICÆ

EXOTICÆ *Rariores.*

AD calcem jam perducto Avium in *orbe veteri* maxima ex parte degentium Catalogo; iſtis ſubnectere viſum eſt nonnullas ex ingenti illarum numero, quas cu rariores, & quamvis appellationibus Latinis deſtitutas, ſcitu tamen nec indignas, nec injucundas, in *Novo* repertas deſcribunt, qui de *rebus naturalibus Americanis*, ſeu propria, ſeu aliorum fide tractarunt. Hócq; duplici quidem de cauſa. Primò, ne quid, quod ad *Onomaſtici* hujus noſtri augmentum, aut *Tyronum* curioſitatem aliquatenus facere cenſeatur, incuria ſegnitiéve omiſiſſe videamur. *Deinde*, quod ipſemet felicitatis eatenus particeps fuerim, ut haud paucas ex Avibus in hac quaſi *Mantiſſa* mox nominandis, mihi vel in Auguſtiſſimi *Monarchæ* noſtri, Sereniſſimiq; Domini mei CAROLI II. Ornithotrophiis inſtructiſſimis, vel in Mercatorum, aliorùmq; è noſtratibus, ex *America* in patriam denuò receptorum, κειμηλιοταμείοις dudum cernere licuit.

Inter Exoticas TERRESTRES cenſentur

I. MANUCODIATA, *Apos Indica* (non quòd pedibus prorſus deſtituatur; nam nulla abſq; pedibus in rerum natura datur avis, & nos hujuſmodi aves vidimus cum pedibus ferè palmum longis: Sed quòd perpetuum volatum exercere eam falsò creditum ſit ab imperitis) *Avis Dei Moluccanis*, & communiter *Avis Paradiſi*, *the Bird of Paradiſe* (ſeu ob colorum venuſtatem, corporiſq;

ſpeciem

ſpeciem: ſeu quod ubi locorum naſcatur, unde veniat, quò ſe recipiat, ignoretur.) Cujus *quinq; ſpecies* diverſas tradunt depingúntq; *Aldrovandus* & *Johnſtonus*. Quibus omnibus id peculiare eſt, quòd in cauda veluti fila quædam vel nervos obtineant, quibus facilè arborum ramis ſe annectere & ſuſpendere creduntur. Magni à *Moluccarum* Regulis fiunt, qui ſe, ſi illarum pennas portent, in prælio vulnerari non poſſe, etiamſi in prima acie ſteterint, ſomniant.

II. DAIE, Avis magnitudine Columbam vix excedens, ova tamen anſerinis majora excludens, (unde pulli citra incubantis parentis opem atque teporem nati ſtatim avolant, ſibiq; proſpiciunt) & eſui expetita.

III. GUIT GUIT, avicula minima, Regulo ſimilis, viridi colore, & ſuavi nutrimento. Nierembergio *Corvipeta* dicitur, quia ea eſt naturæ rerum vis, ut hæc tantula, & ferè nulla avis audeat perſequi Corvorum examina, eóſq; cogat ubilibet latitare.

IV. MAJA, cujus in colli poſtica parte caput, ventriculus, primúmq; nutrimenti receptaculum eſt. Gregatìm in *Cuba* volant, & Oryzæ ſata devaſtant. Extant avis hujus admirandæ exuviæ, integro cum capite, inter *rariora* SOCIETATIS REGIÆ Londinenſis.

V. XOCHITENAÇATL, avis Columbæ par, in America arborum floridarum melliagine victitans.

VI. TUPUTA, avis inſolentis ſanè naturæ. Nam viva tota vermibus farcitur. Hos (fædum nec minus mirum dictu) pro carne habet; his ſingula membra imbuta; præter hos & pellem nihil carneum. Cutim non perforant denſis exornatam pennis. Uti ab *Hernando* habuit *Nierembergius Hiſt. nat. Exotic. lib.* 10. *cap.* 14.

VII. QUAPACHTOTOTL, quæ riſum humanum æmu-

æmulatur, indéq; *Ridibunda* vocatur.

VIII. TENTZON TOTOTL, avicula Paſſere minor, colore fuſco, pilis quibuſdam ad roſtri radicem circumcirca propendentibus, barbæ inſtar. Unde haud incongruè appellari poteſt idiomate noſtro, *the bearded Sparrow of America.*

IX. TRITONUS Hiſpaniolæ (quaſi *tribus vocibus* cantans) avis pulcherrima, & mirifico colorum ornatu variegata.

X. HOACTZIN, magnitudine Gallinæ, criſtam geſtans è plumis è candido in pallidum colorem vergentibus, ſed dorſum earum nigrum eſt. Anguibus maximam partem veſcitur: undè à Nautis noſtris nominatur, *the Snake-eater of America.*

XI. XOCHITOTOTL, quæ forma æmulatur Paſſerem vulgarem. Multicolor eſt penna, pallet, nigreſcit, candet; partìm quoq; fuſca eſt. Ex arboribus nidum conſtruit pendulum, ubi incubat ovis. Undè, *The Hang-Neſt of America,* dicitur. Nidum hujus habet inclytiſs. SOCIETAS REGIA, in Gazophylacio ſuo.

XII. AURA, aliis *Gallinaſſa,* aut *Gallinaſſo* (fortè à magnitudine gallinarum pari) Peruanis *Suguntus,* Mexicanis *Tropillotl*: *the Parrat-beakt Crow of New Spain.*

XIII. GARAGAY, *the Mexican Kite, devouring the Crocodiles eggs.*

XIV. QUETZALTOTOTL, avis criſtata, Columbæ magnitudine, Pavonis maxima ex parte veſtita plumis: quæ maximi ſanè pretii apud indigenas habentur, & auri valorem ſuperant. Unde Reginam plumarum dixeris, *the Queen of Tecolotle,* quæ una eſt è provinciis Mexicanis.

XV. DODO Luſitanorum, *Cygnus Cucullatus* (caput enim habet magnum, membrana cucullum referente

tectum) roſtro craſſo, oblongo, parte capiti proxima ſubflavo, extremo mucrone nigro. Magnitudine Cygnum æquat. *The Dodo, or Monk-ſwan of S. Maurice's Iland.* Caput hujus cum roſtro & cucullo cernere eſt inter rariora SOCIETATIS REGIÆ Londin.

XVI. CEOAN, ſeu *Avis Nivea*, Turdo viſcivoro paulò major, & ſermonem humanum æmulans, veluti irridens tranſeuntes.

XVII. POLYGLOTTA (quia omnes aves ſuavitate & arbitrio gutturis vincit, nullius non imitatur vocem, nullius non ſuperat.) *the American Mock-bird.* Hujus generis duas nos *Regi* noſtro *Auguſtiſſ.* dono tranſmiſſas ante quadriennium vidimus; quas Aviarius ejus diu in una cavea, ad blanditias auditus, ac naturæ oſtentum ſervabat: quovis cibo contentas.

XVIII. TOMINEIUS, Oviedo *Paſſer Moſquitus* (quia omnium avicularum minima eſt, Cantharum cinereum magnitudine vix ſuperans) *the Humming-Bird* (à ſono *Hur*, *Hur*, *Hur*, quem alis inter volandum pernicitèr vibratis concuſſiſq; edit.) Qui tantilli ponderis eſt, ut *Acoſta* unum à ſe viſum fuiſſe teſtatur, grana 24 tantum pendentem. Invenitur in montibus *Peruanis*, *Braſilia*, & *Nova Scotia*: melle, rore, & florum ſucco victitans, Roſæ tamen nunquam inſiſtens. *Gomara* exſpirare menſe Octobri, pedibus ex aliquo ramo appenſum aprico loco, renaſci autem Aprili, ſcribit. Generis hujus quatuor me donavit Nobilis Vir, *D. Thom. Temple*, Eques Auratus, & hodie Regius *Novæ Scotiæ* Præfectus. Avicularum harum octo ſpecies diverſas in *Braſilia* exiſtentes recenſet & deſcribit *Georg. Marcgravius*, *Hiſt. Braſil. lib.*5.*c.*4. Aiunt pulverem ejus intra corpus ſumptum *Epilepſiæ* mederi. Pennæ, præſertim quæ in collo & pectore ſunt, aureis ſtaminibus à Phrygionibus intexuntur, & maximo pretio venduntur.

XIX.

XIX. CUNTUR, avis vaſta mole, & quæ alis expanſis 15. aut 16 pedes occupet; roſtroq; inſtruitur tam duro, ut eo vaccinum tergus perforet. Plumis albis nigriſq; mixtis ornatur. Criſtam parilem inſtar novaculæ, & non ſerratam inſtar gallinaceæ, gerit. Duæ illarum vaccam occidere & comedere valent; nec ab hominibus abſtinent. Pauciores ſunt. Plures ſi reperirentur, pecus univerſum in Peruvia deſtruerent. Species quatuor in *Inſula Maragnana* occurrere ſcribunt *De Laet. Hiſt. Ind. Occident. lib.* 16. *cap.* 13. *& Lerius in Hiſt. Braſil.*

XX. JANDOU; Struthiocamelorum ſpecies, quæ proceritate ſtaturam humanam ſuperat: *The great Eſtridge of the Iland Maragnana.*

XXI. TUCANA, Thevetto *Toucan*; avis magnitudine Picæ, flavo pectore, reliquo corpore nigro, roſtro ingenti, ad minimum palmum longo, extus flavo, intus lætè rubente. Hujus caput & roſtrum extat in *Soc. Reg.* Londin. repoſitorio. Cicurari ita aiunt, ut ſub tecto pullos ſuos excludat.

XXII. PASSER STULTUS (ex eo, quòd manus apprehendentium nec fugiat, nec timeat, ſed admiratur ſolùm aut ſtupet) *the fooliſh Sparrow of Braſil.* Eſt tamen palmipes, & piſciculis veſcitur.

Inter EXOTICAS AQUATICAS ſeligantur

I. ANSER CHILENSIS, ſeu *Caput Nocturnum*, avis admirandi ſanè opificii. Aſſurgit enim illi à roſtri exortu corona quædam, aut orbis in tres cuſpides diviſus, ſuperiori parte mediocriter craſſus, & è luteo rubeſcens: ab anteriori alarum bini aculei contorti exerun-

tur. His armis avicula imbellis adverſus fortiores defenditur. Noſtratibus dicitur *the Spur-wing'd Gooſe of America.* Hujuſmodi unus admodum cicur, & hominibus familiaris hodie degit in Vivario Regio, *St. James's Park* dicto: quem, quia dono accepit *Rex inviɛtiſſimus*, à magnanimo illo Navarcho, & Equite Aurato D. *Roberto Homes*, ejus nomine inſignivit.

II. TLAUQUECHUL, ſpecie ſimilis *Plateæ* aut *Pelicano*: ſed coccineo pulcherrimóq; univerſi ferè corporis colore, aut ex albo rubeſcente, lato atq; obrotundo circa finem roſtro: *The ſcarlet ſpoon-bill'd Bird of America.* Vivis duntaxat piſcibus veſcitur, mortuos non attingit. Circa littora maris aut fluminum verſatur.

III. GUARA *Braſilianis* dicta, quæ cum *Arquata* noſtra figura & magnitudine planè convenit, ſed colore prorſus differt. Tota quippe avis veſtitur pennis elegantis coloris coccinei; remiges tantum alarum nigras habent extremitates. Colorem quotannis mutare dicitur. Nam primùm excluſa coloris eſt nigricantis. Hinc evadit cinerei, deinceps albi: Senſim autem rubeſcere incipit, & tertio ætatis anno coloris eſt in totum, quem *Columbin* vocant; quóq; magis ſeneſcit, eò magis elegantiſſimum illum colorem coccineum acquirit. Victitat piſciculis, fluctibus maris in littus ejectis. Braſiliani è plumis hujus avis varia componunt corporis ornamenta, eáq; magni æſtimant. Hujus generis unam, quam *the ſcarlet Curlew of Braſil* vocavi, dono meo nunc poſſidet inclytiſs. SOCIETAS REGIA Londinenſis: in cujus Muſæo locupletiſſimo illam cuivis è Curioſis contemplari liceat.

Præter pauculas has, quas ob ſupra dictas rationes *Catalogo* huic noſtro inſerendas ſelegimus, reſtant adhuc aliæ *Exoticæ* quamplurimæ; quarum nomina, deſcriptiones,

pones, & icones ſtudioſus harum rerum Lector videre poterit in *Marcgravii Hiſt. Natur. Braſil. lib.5. in Muſæi Wormiani lib. 3. & in Johnſtoni de Avibus lib.* 6. Dum nos ad *Quarti* ultimiq; *Generis* Animalia, *Piſces* nimirum, ex methodo in principio propoſita, progredimur. ¶

PISCIUM Differentiæ & Nomina.

Generalis AQUATILIUM Diviſio.

OMnia Animalia AQUATICA, ſive in aquis degentia, ſunt vel *Sanguinea*, vel *Exſanguia*.

SANGUINEA, Græcè Νήκτα ἐναίματα (quòd *natare*, ſit proprium Aquatilium ſanguine præditorum) *Piſces* Latinè ſtrictim dicta; varias ſortiuntur differentias. Illuſtriores tamen eæ nobis videntur, quæ deſumuntur vel à *locis*, in quibus vivunt: vel à corporis *integumento*.

Pro *Aquarum* in quibus degunt *varietate*, *Piſces* ſunt vel (1.) θαλάττιοι, *Marini*, qui in aqua Marina, ſeu Salſa vivunt; (2.) Ποτάμιοι, *Fluviatiles*, qui in fluminibus; (3.) Λιμναῖοι, *Lacuſtres*, qui in lacubus; (4.) *Marini ſimul & Fluviatiles*, qui in aquis tum ſalſis, tum dulcibus alternatìm verſantur.

Tegumentorum ratione, quidam *Squammoſi* ſunt; quidam *Cute* tecti, eaq; vel *Aſpera*, vel *Lævi*.

EXSANGUIA generalius diſpeſcuntur in (1.) *Mollia*, ſeu *Molluſcula*; (2.) *Cruſtacea*; (3.) *Teſtacea*.

Quoad Differentias minùs generales; MARINI ſeu *Pelagii*, ut ab iis initium capiamus, ſunt vel (1.) πετραῖοι, *Saxatiles*, qui inter ſaxa & promontoria vivunt; ſive ſemper ibidem ſtabulentur, ſive maxima ex parte, quandoq; nempe excurrentes in alia loca, ut alimenta quærant: (2.) Αἰγιαλώδεες, *Littorales*, qui non in aquis profundis, ſed circa Littora verſantur: (3.) Πελάγιοι, *Pelagii*, in alto mari degentes.

Deinde *Pelagii*, habitâ tegumenti ratione, ſubdividuntur in (1.) *Squammoſos*, & *Læves*. Cujus Diviſionis habito reſpectu, Piſces omnes, quos jam enumerare ſuſcepimus, in ſuas diſtributos claſſes breviter percurremus: à *Pelagiis ſquammoſis* exordientes.

Piſcium

Piſcium Pelagiorum SQUAMMOSORUM Claſſis.

E *Pelagiorum Squammoſorum* numero ſunt

I. ASELLI (ab aſinino fortè colore) ὄνοι & ὀνίσκοι. Quorum ſpecies ſunt

1. *Aſellus Major*, Hollandis *Cabelliau*, Merlucius; *the Cod-fiſh, or Cod*; in partibus Angliæ Borealibus, *a Keling*; in Occidentalibus, *a Melwell*. Exſiccatus oſſeam fermè duritiem contrahit, nec niſi fuſtibus prius verberatus coquitur: unde piſcis *Fuſtiarius*, *a Stock-fiſh* dicitur. Sale autem inveteratus, & ſalſugine ablutâ, ex nova aqua elixus, *Laberdanus* nominatur, *Haberdine*, & *Green-fiſh*, & *Barrel Cod*. Folliculus ejus glutinoſus Icthyopolis noſtris appellatur *the Sound*.
2. *Aſellus Minor*, & *Mollis*, Romanis *Ficus*, Gallis *Merlang*, & noſtratibus (ex argenteo colore) *a Whiting*; & ſi ſole exſiccatus ſit, *a Buck-thorn*.
3. *Aſellus Niger*, ſive Mollis nigricans, *the Coal-fiſh*, *Coal-whiting* (quaſi Carbonarius) & Cornubienſibus, *a Pollock*.
4. *Callarias*, Galerida, & Galaxia, piſcis capitoſus, Hollandis *Schelfiſh*, Gallis *Merlucius*, *the Haddock*.
5. *Aſellus Barbatus*, Icthyopolis Londinenſibus *a Pout*.
6. *Molva Major*, Rondeletio *Aſinus varius* (quia dorſum habet cinereum multis maculis nigris conſperſum) aliis *Lingua* (fortè quia linguæ formam exprimit) *the Ling*.

7. *Molva Minor*, ſeu Morhua, *the Morchuel*, cujus caro coctione, propter humoris tenuioris conſumptionem, glutinoſior evadit, ut butyro immerſa adeo digitis adhæreſcat, ut vix inde avelli poſſit. Inteſtina & folliculi *Icthyocollæ* conficiendæ inſerviunt.
8. *Gobergus*, qui duorum cubitorum magnitudinem ſuperat, & colore eſt cinereo.
9. *Aſellus Fuſcus*, Merreto *a Hake*.
10. *Muſtela*, Illyricis *Pegorella*, Bellonio Ariſtotelis & Galeni *Callaria*, Rondeletio *Aſellus veterum*. Trium interdum palmorum eſt longitudinis, cruris humani craſſitiei, colore ex livido in opacum abeunte.
11. *Tinca Marina*, (propter corporis cum paluſtri ſimilitudinem ſic dicta) Italis *Peſce Fico* (quòd paſſi ficus inſtar mollis ſit) *the Sea-Tench*.

II. HALEC, (ab ἁλικὸς, i. e. ἁλμυρὸς, *ſalſus*; quia piſciculus eſt ad liquorem ſalſamentariorum idoneus, ut *Iſid. lib.* 12. *cap.* 6.) Τάριχος, Germanis *Harengus*, *the Herring*. Qui hoc ſibi peculiare habet, quòd aqua extractus citiſſimè moriatur; quia peramplam, pro ratione corporis, *Branchiarum* ſortitur fiſſuram. *Britanniam* noſtram immenſis exercitibus circumnatant. Circa ſolſtitium æſtivum ex alto *Scotiæ* littora petunt: inde *Anglica* littora adeunt, & ab Auguſto medio ad Novembrem à caſtro *Scarborough* ad *Thameſin* capiuntur. Poſtea aliqua vehementiori procella in Britannicum mare deferuntur, & in eo ad *Chriſti Natalitia* piſcantibus ſe offerunt. Hinc Hiberniam utrinq; pernatantes, in Septentrionalem oceanum, circumnavigatâ quaſi *Britanniâ*, ſe transferunt: & ibi ad Junium uſq; occultantur. Poſtquam fœtificavêre, redeunt.

III. LIPARIS (à pinguedine nomen invenit, quaſi

λιπαρὸς,

λιπαρὸς, quia ſub cute pinguedinem loco carnis habet; & aſſervatus, totus in oleum abit.) Germanis *Schmalzfiſh.*

IV. APER *Rondeletii*, piſcis ſuqammoſus, ferè rotundus, compreſſus, corpore præduro, & aſpera veluti ac villoſa cute prædito; roſtro ſuis inſtar oblongo & obtuſo, ſine dentibus; aculeis præacutis, duris, longis & rectis. Cauda in unam pinnam deſinit. Iconem ejus tradit *Salvianus tabul.* 31. *The Sea-Boar.*

V. SCOLOPAX (à roſtro oblongo & rigido) Geſnero *Serra* Plinii (quòd radium verſus caudam ſerratum habeat.) *the Snipe-fiſh.*

VI. *Monoceros* Cluſii, *the little Unicorn, or Saw-fiſh.*

VII. GLAUCUS (à colore cæruleo ſeu cyaneo:) & ἐπόλευκος, Hollandis *Meer Stichleng*, the *Sea-Stichling.* Cujus apud *Rondeletium* tres ſpecies reperias; *viz.*

1. *Majorem*, Provincialibus *Cabrolle* dictum, tricubitalis quandoq; longitudinis. Statim à capite aculeos habet; quorum duo, qui juxta caudam ſunt, velut in vagina reconduntur. Ad branchias pinnæ aurei ſunt coloris, & pro podice rimam potius quàm foramen ſortitus eſt. Salv. *Amiam* veterum eſſe credit.
2. *Minorem*, unde *Glaucidion* dicitur, qui ſeptem aculeos in dorſo, ad caudam ſpectantes, habet. A ſuperiori branchiarum parte ad medium corpus linea tortuoſa admodum dimittitur, hinc recta ad caudam protenditur.
3. *Sinuoſum* (ſic dictum, quòd linea à branchiis ducta, ſerpentum corporibus flexuoſis gradientium inſtar, tortuoſa ſit) cujus dentes ſunt acuti, dorſum ex cæruleo nigreſcit.

VIII. HIPPURUS (ſeu à ſimilitudine caudæ equinæ: ſeu quòd equi more feratur & ſaliat.) κορυφαίνη (à pinna, quæ à vertice incipit, in eóq; veluti criſta erigitur.) Gazæ *Equilis*, Hiſpanis *Lampugo*; *the Horſe tail Fiſh.*

IX. REVERSUS Indicus Squammoſus, *the Jagg-fiſh, with reverſe prickles.* Nomen inde accepit, quòd *retractus* venetur. Magnam Indis in venandis piſcibus præſtat operam. Tenui, ſed valido funiculo alligatus, ad mare defertur; blandis animatus verbis, in piſcem conſpectum, etiam magnum, emittitur, ejuſdémq; later ſeu ventri ſeſe affigit. Sic extrahitur cum præda.

Pelagiorum LÆVIUM Claſſis.

E Pelagiorum *Lævium* numero ſunt

I. THUNNUS (ἀπὸ τοῦ θύνειν, quod eſt, magno impetu moveri, quia velociſſimè natat: ſeu ab Hebræorum *Thannia*, quo Cetaceum piſcem intelligunt) *the Tunny-Fiſh.* Cujus & varia nomina, pro diverſitate ætatum; & hiſtoriam admirandam petas velim è *Johnſtoni lib. de Piſcibus, cap.* 2.

II. POMPILUS (ſeu περὶ τῆς πομπῆς, à tranſvehendo. Fabulantur enim, *Pompilum*, hominem πορθμέα, portitorem, ab *Apolline*, quòd *Ocyrrhoen* puellam trajeciſſet, in ſui nominis piſcem tranſmutatum: ſeu quòd navigantes in alto mari ad continentem uſq; comitetur) aliis *Sacer Piſcis*: quem Rondeletius *Pelamidi* ſimilem, ſed varium, ſquammíſq; carentem facit.

III. XIPHIAS (à figura roſtri enſiformi) *Gladius*, Alberto

berto *Miles* (quia gladio armatur) the *Sword-fiſh.* Ad decem nonnunquam cubitos accedere ſcribit *Rondeletius.* Victitat piſcibus, quos roſtri incurſu interficit; nec prius comedit, quàm ſpiculo prædam transfixerit. In Muſæo Regio hodie aſſervatur Gladius hujus piſcis tres ferè cubitos longus, quem ego Regi Auguſtiſſ. dono obtuli.

IV. REMORA, *Echineis*, *Remeligo*, *Naucrates* (quia naves in medio curſu remorari vulgo, ſed falſo creditur) *the Remora, or Ship-halter.* De quo nihil certi occurrit, adeo Authores in diverſa ſcinduntur, de ejus forma, magnitudine, & cauſsâ facultatis navigia retinendi.

V. CETORUM DUX, ἡγητὴς, ἡγέμων, ὁδηγὸς, nonnullis *Myſticetus*, aliis *Muſculus*; *the Whales Guide.* Credunt enim Cetos hunc piſcem in ducem habere, tum quòd mole corporis oppreſſi tardè moveantur, & facilè in cœnum, brevia, & anguſtias impingant: tum quòd parum acutè cernant.

VI. SERPENS MARINUS, *Ariſtoteli* ὄφις θαλάσσιος, Hydrus; *the Sea-Serpent.* Notabilis ipſorum quibuſdam in locis magnitudo. Ejus ab *Æliano* traduntur in *Africa*, ut boves inſectentur, & triremes apprehenſas evertant. Circa *Norwegiam* 200 pedum longi viſi ſunt, tantas aliquando ſupra mare ſpinas erigentes, ut navis per unam tranſire poſſit; ſi *Ol. Magno* credimus.

VII. CONGER, κόγγρος (fortè à γρῶ, quod eſt *voro*: piſcis quippe *vorax* eſt) *Ritterſhuſio ad lib.* 1. *Halieuticor. Oppiani*, *Gryllus*; quibuſdam (à corporis & coloris ſimilitudine) *Anguilla Marina*; *the Conger*, & Cornubiæ incolis, *the Milwel.*

VIII. OPHIDION (quem *Salvianus* & *Bellonius* cum *Serpente Marino* confundunt) *Oppiano Tragus*: Qui duorum eſt apud *Rondeletium* generum. Unum *Barbatum*, (quòd

(quòd gemina barba à maxilla inferiore propendente inſtructum ſit) Alterum *imberbe* & flavum, de cætero ſuperiori ſimile.

IX. MURÆNA (*παρὰ τὸ μύρειν*, vel *μύρεσθαι*, quòd præ pinguedine in ſumma aqua fluitent) *the Murena*, Germanis *Mural Manlein*, ſi mas ſit; *Mural Weiblein*, ſi fœmina.

X. MYRUS, *μύξινος*, *a great Sea Eel, more like a Serpent, than the Murena.*

XI. REVERSUS INDICUS ANGUILLIFORMIS, *the Eel-like Jagg-fiſh of India.* Cujus uſus eſt, ſicut prioris, in piſcibus capiendis. Modus piſcationis deſcribitur à *Petr. Martyre lib.* 3. *decad. Ocean.*

XII. TÆNIA (à ſimilitudine faſciæ & vittæ) Gallis *Flambaux* (quia flammæ modo, cum natat, movetur) *the Swath-fiſh.* Cujus *tres* ſpecies recenſet *Johnſton. lib. de Piſcibus. pag.* 23.

Pelagio-

Pelagiorum CARTILAGINEORUM Claſſis.

CARTILAGINEI Piſces ii dicuntur, qui pro dorſi ſpina *Cartilaginem* habent. Græci χονδρεάκανθα & χονδρέλυπα olim dixere. *Ariſtoteles* σελάχη & σελάχια primus, à ſplendore cutis, qua noctu lucent, vocavit. Nos autem communitèr *Griſtle-fiſhes* vocamus. Horum verò duo Genera conſtituuntur: Alterum *Longum* & *rotundum*: Alterum *Planum*.

Generis PRIORIS ſunt

I. CANIS CARCHARIAS, *Oppiano* ἁρπακτὴς (quia carne, & humana potiſſimùm delectatur.) *the ſhark, or Sea-hound.* Qui magnitudine Galeos omnes excedit. Inventus in quodam loricatus homo eſt. Alter currui impoſitus, vix à duobus equis trahi potuit.

II. GALEUS (ἀπὸ τῆς γαλῆς, id eſt Muſtela terreſtri; ſeu quòd corporis ſimilitudine eam referat: ſeu quòd quædam cum Muſtela Piſce communia habeat, inter quæ jecur adipoſum, in oleum reſolubile) *Muſtelus, the Dog, or Dogger-fiſh.* Corpore eſt oblongo & rotundo, cinereo; & à podice ad extremam uſq; caudam gracileſcit. *Catuli* ejus *Ariſtoteli* τὰ σκύλλια dicuntur; *Hinnulos* vertunt nonnulli. *Species* ejus ſunt

I. *Galeus*

1. *Galeus Lævis* (à cutis lævore ſic dictus) Romæ *Peſce Columbo, the ſmooth-skinned Dog-fiſh*, Cornubienſibus *a Pluſher*. Vix ad 20 libras pervenit.
2. *Galeus Aſterias*, ſive *Stellaris* (quia dorſi maculæ ſtellarum ſpeciem referunt) *Pardalus Marinus* (quia maculatus) *the ſea-Panther.*
3. *Glaucus* (à colore dorſi, qui cæruleus eſt) *the blew-backt Dog-fiſh.* Qui eſt quatuor aut quinque cubitorum magnitudine; roſtro acuto; ore in ſupina parte poſito.
4. *Maltha*, bellua Marina, à *Cane Galeo* nihil differens, niſi quòd alba oculorum macula deſtituatur; & roſtro brevi ſit, dentibus latis & acutis.
5. *Galeus Acanthias, Muſtelus Spinax*, Scaligero *Muſtelus Spinus* (quia aculeis præditus eſt.) *Æliano Centrine*; *the prickly Hound-fiſh.* Nunquam 20 libras implet.
6. *Vulpecula Marina*, (vel à caudæ longitudine, vel inſuavi ingratóq; guſtu, vel ab aſtu ingenióq; nomen ſortitur.) *the Sea Fox-Hound.* Piſcis eſt aliquando ad centenas libras excreſcens.
7. *Simia Marina* (quia Simiæ terreſtri tum colore, tum facie ſimilis: in hoc tamen differens, quòd variè diſtinguatur, cervicémq; & branchias ruffas habeat) *the Sea-Ape.* Reperitur in mari rubro, & Oceano Germanico.

II. ZYGÆNA (à capitis figura, qua τὸ ζυγὸν imitatur, quo tranſverſum librile, ex quo lances dependent, ſignificatur, nomen obtinuit) *the Balance Fiſh.* Maſſilienſes *Piſcem Judæum*, à ſimilitudine tegumenti capitis, quo olim Judæi in Provincia utebantur, dicunt. Piſces obvios

&

& homines natantes frontis ſuæ acie ſubvertit; & Leoni, quoad vires, ab *Oppiano* opponitur. Occurſus ejus olim navigantibus habebatur infauſtus.

III. MOLA (ſeu quòd informem molam repræſentet; ſeu quòd rotunditate corporis molæ molendinariæ ſimilis ſit, ut *Rondeletio* placet.); apud Maſſilienſes, *Luna* (vel quòd extrema corporis parte, quæ pinnis ſubeſt, creſcentis figuram referat: vel quòd demptis pinnis toto corpore plenæ inſtar ſit.) *the Molebut.*

Poſterioris ſunt

I. TORPEDO, νάρκη θαλάσσια (quaſi ſtupefaciens) *the Torpedo or Cramp-fiſh. Venetiis*, nè in foro piſcario vendatur, Præfecti ſanitatis auctoritate cautum eſt: *Genuæ* tamen, *Maſſiliæ* & alibi, à tenuioris fortunæ plebe eſui expetitur.

II. PASTINACA Marina (quòd radio ſuo, ſeu paſtino, inſtrumento foſſorio, fodiat & pungat) veteribus *Aquila Piſcis*; *the poyſon Fiſh, the Fire, or fierce Flaw*, (quia radii ejus venenum ignis inſtar ictos adurit) & *the Cat-fiſh.*

III. RAIA (fortè à *radendo*; ſpinas quippe gerit, maximè in dorſo: unde Græci βάτον vocant) *the Thornback*: & ſi junior ſit, *a Maid.*

Hujus Species ſunt

1. *Raia Lævis*, λειόβατος, *Læviraia* (quia cutem habet ab aculeis nudam) *Mucoſa* (quia muco ſcatet) & (à lata faſcia, qua mucus, ſeu potiùs Coryza in laborantibus excipi ſolet) *Bavoſa Romanis*; *the Scate, or Homelyn*, & obſcœno nomine, *White-Cunt.*

2. *Undulata* (à maculis undarum more flexuoſis) *the waved Scate.*

3. *Oculata*, Gallis *Miralet*, (à ſpeculorum parvorum ſimilitudine; maculas quippe habet rotundas, & ad oculorum formam aliquatenus accedentes) *the Scate with ſpots like eyes.*

4. *Oxyrinchus* (à roſtri acumine) *the ſharp ſnouted Scate.* Quæ eſt *Major* & *Minor.*

5. *Aſterias*, Stellaris, (à maculis ſtellatìm diſpoſitis) *Aſpera* (quia tota horret aculeis) *the ſtarry Scate full of prickles.*

6. *Clavata*, Gallis *Raje Bouclier*; Maſſilienſibus *Clavade*; *the Scate with large pricks like nails.*

7. *Spinoſa*, Gallis *Cardaire* (quaſi *Laniſica*, à ſpinis ſeu aculeis, quorum multi infixi ſunt inſtrumentis, quibus lana carminatur) *the Card-ſcate.*

8. *Fullonica* (quòd in toto corpore frequentiſſimis aculeis conſperſa ſit, ad modum inſtrumenti illius, quo *Fullones* pannos poliunt) *the Fuller-Scate.*

9. *Aſperrima*, à præcedente eo tantum differens, quòd in ſupina etiam parte tota aculeis peracutis ita horret, ut manu tolli non poſſit, niſi pinnulis caudæ apprehenſis.

IV. RANA PISCATRIX, *βάτραχος θαλάσσιος*, *the Monk, Toad, Naſs, or Devil-Fiſh, or Fiſhing-Frog.* *Ranæ* nomen ex eo fortè meruit, quòd *Gyrinos* ſive ranulas recens ex ovis excluſas & imperfectas (oculis quidem & cauda notabiles, ſed quibus poſtea demum acceſſuri ſunt pedes & caudæ fiſſura) referat; à venandi autem ſolertia *Piſcatrix* dicitur. Quippe inter ſaxa ſe recondens, aperto immani rictu, mentitum in Muſculi cujuſdam, ceu Cirri inſtar fili ſubtiliſſimi, ex naſi ejus pinna deducti extremo

mo vermiculum in fauces ſuas conjicit. Quo viſo, piſciculi ceu ad eſcam accurrunt, rictúmq; cavitatem alicujus ſaxi reputantes, ſubintrant. *Piſcatrix* verò, retracto qui vellicatur hamo, oriſq; rictu clauſo, totum piſciculorum gregem devorat. *Internam* ejus conſtitutionem ſi ſpectes, nihil non admirandum videbis. Omnia quippe viſcera ſingulari quodam, & à cæterorum non ſolùm planorum Cartilagineorum, verùm & Animantium omnium aliorum more recedente artificio fabricata ſunt: quemadmodum egregiè ante biennium publicè demonſtravit Excellentiſs. ille Vir, *D. Georgius Entius*, M. D. & Eques Auratus, in *Prælectionibus* ſuis *Anatomicis*, coram Auguſtiſſimo *Rege* noſtro, in Celeberrimi Medicorum Londinenſium Collegii Theatro, non ſine ſumma Auditorum admiratione, habitis. Quas nimia Auctoris modeſtia hactenus ſuppreſſit, haud exiguo Artis Apollineæ (quam tamen ſcriptis ſuis eruditiſſimis aliàs plurimum auxit exornavitq;) detrimento. Sed ſperandum eſt, eam Literatorum continuò iteratis precibus aliquando iri ſuperatum.

V. SQUATINA, *Squatus* (à ſquammis acutis) ῥίνη, (à naſi acumine) *Lima* (quia cutis ejus aſpredine lignum & ebur poliuntur) Germanis *Meer Engel*; *the King-ſtone, & File-Fiſh.*

VI. SQUATINO-RAIA, ῥινόβατος; piſcis ex *Squatina* & *Raia* promiſcuè coeuntibus procreari creditus: partéq; priore *Raiam*, poſteriore *Squatinam* referens.

VII. LAMIA (παρὰ τοῦ λαίμου, à gula, ſeu voracitate inſigni.) quæ, judice *Rondeletio*, eadem eſt cum *Cane Carcharia.*

VIII. LUMPUS Anglorum (quaſi maſſa informis) *the Lump.*

IX. GIBBOSUS Piſcis, *νωτίδανος*, *Hoger Lump* Germanis, *the Buncht-backt Lump.*

Marinorum Saxatilium SQVAMMOSORVM Claſſis.

ABſoluto Pelagiorum Elencho, ſequuntur *Saxatiles*, & primò SQUAMMOSI. *viz.*

I. SCARUS (quòd incluſus naſſis, crebris caudæ ictibus, qui σκάρθμοι ſeu σκάεισμοι vocantur, averſus fores laxat, & ita retrorsùm erumpat) *Meyrix* quoq; ſeu *Ruminax*, ut *Scaliger* vertit (quia latis utriuſq; maxillæ dentibus ſolus è piſcibus *ruminat*) *the Cud, or Chewing Fiſh.* Cujus duo ſunt genera. *Unum*, quòd ὀνίας (quòd aſino concolor ſit) Germanis *Meer Brachſmen*, dictum eſt. *Alterum*, Ἀίολος, (quòd varii coloris ſit): Utrumq; à *Bellonio* & *Johnſtono* fusè deſcriptum.

II. TURDUS (quia macularum varietate Turdum avem æmulatur) *the Sea-Carp.* Cujus duodecim genera ab *Aldrovando* notantur: quorum nonnulla apud nos reperiuntur, in quamplurimis *Cambrobritanniæ* locis, & prope Inſulam *Angleſey* dictam; ut ſcribit doctiſs. *Merretus noſter*, ex obſervatione verè generoſi Viri, *D. Willoughby.*

III. PAVO *Salviani* (quia Pavonis avis more, variis coloribus depictus eſt, & corpus ejus ferè totum inæquali varietate vireſcit.) Romæ *Papagalo*, à Luſitanis *Budia*, Germanis *Meer Pfaw*; *the Peacock-Fiſh.* Solitarius eſt, & ſæpe ſinguli capiuntur: verno inprimis & autumnali tempore.

tempore. Fortè quòd æſtate ob caloris, hyeme ob frigoris impatientiam in alto mari lateant. Ignobilis inter cibos cenſetur.

IV. LEPRAS ſeu *Pſorus* (quòd iiſdem tectus ſit ſugillationibus, quibus qui lepra & pſora laborant, deformantur) *the Leper-Fiſh, or Cunner.* Qui ex *Turdorum* genere videtur.

V. MERULA, κόσσυφος & κόττυφος (à colore ejus ex Indico & Cæruleo in nigrum tendente) *Bellonio*, piſcis *Aſpratilis*; Venetiis, *Tinca Marina*; *a ſort of ſea-Tench, diſtinguiſhed from the reſt by his deep blew colour.* Hoc unum in ejus *Anatome* dignum memoratu occurrit; quòd cùm hepar habeat album, in duos lobos grandes diviſum, *Fel* tamen exerat tenui vaſculo incluſum, & revolutionibus duplicatum; cujus longitudo eſt ſeſquipedalis. Piſcis *Merulæ* meminit *Merretus* noſter, olim à *Turnero* viſi in littore Angliæ occiduo, & à Piſcatoribus illic vocati, *a Cook-fiſh.*

VI. JULIS, *Syneſio* ἰουλὸς, aliis *Jurella*, & *Jura*; *the ſea-Junkerlin, or Rainbow Fiſh* (quia tanta in tergore colorum varietate inſignis, ut in eo iridem utrinq; depictam videas) *Rondeletio* digiti non excedit magnitudinem. Os *veneno* refertum habere, & in piſcatu Urinatores & Piſcatores pertinaciſſimè perſequi, eorúmq; ſanguinem appetere; clarè ab *Oppiano* & *Æliano* aſſirmatur. Ægris tamen in albo jure elixari, ſanis in ſartagine frigi & aſſari, prodidit *Salvianus*; fortè amputato prius capite.

VII. PHYCIS (quòd in Muſco marino, φύκος βρύον ἐρυθρὸν θαλάσσιον *Neophyto* & aliis, nidificet) Salviano *Percia* (ob magnam cum Perca marina ſimilitudinem.) Cujus non unum genus eſſe oſtendit *Bellonius*. Vidiſſe enim ſe fuſcos, rubentes, virides, πολύχροας teſtatur. Idem eſſe videtur cum piſce *Ficu Romæ* (quòd paſſi ficus instar, carnis

carnis ſit molliſſimæ & ſucci plenæ) vocato. *Hippocrates* 2. *de vict. rat.* inter piſces raram & levem carnem habentes recenſet; cúmq; viri mulieroſi, ſeu ἀνδρὸς θηλύφρονος, ἐπωνυμίαν & cognomentum à piſcatoribus ferre, innuit.

VIII. PERCA *marina* (nomen à *Colore*, quem Græci περκὸν dicunt, ſortita eſt) γραμματοποίκιλος *Ariſtoteli* (quòd tranſverſis per tergus lineis conſpergatur; quæ nota eſt ipſi cum pauciſſimis piſcibus communis) *the Sea-Perch.*

IX. CHANNE, *Hiatula* (quòd mandibulas ita conſtitutas habeat, ut perpetuò, nedum moriens *hiare* videatur: unde *Epicharmus* μεγαλοχάσμονας vocavit) *the Gaper, or Gin-Fiſh.* Huic tantam cum *Perca* ſimilitudinem tribuit *Bellonius*, ut piſces penè eoſdem eſſe credas, & pro iiſdem vendantur. Hoc unicum in hujuſmodi piſcium hiſtoria memorabile occurrit; quòd nullum *ſexus diſcrimen* in eis deprehenſum ſit. Omnes enim Vulvas habere traduntur, & omnes ovis capiuntur gravidæ. Rem ita ſe habere, ex plurimarum ſectione *Rondeletius* didicit; inuſitatúmq; hunc conceptum ingenti horum piſcium fœcunditati cauſſam aſſignat.

X. HEPATUS (à colore & magnitudine Hepatis) *the Liver-Fiſh*, Germanis *Leber Braſmen*: piſcis *Pagro* perſimilis.

XI. MELANURUS (quaſi *Nigricauda*, à caudæ nigredine) *Athenæo* Μελανόγραμμος (quòd nigræ lineæ latera ejus pingant) *the Black-Tail.* Palmi magnitudinem aliquando ſuperat; nec amplius quàm unam vel ſeſquilibram pendit. Quem *Aldrovandus* depingit, totus ex cæruleo amethyſtinoq; nigricat, præter ſquammarum extremitates, caudæq; initium; quæ auro reſplendent; pinnæ nigricant. Uropygium ſupinum candicat, pronum intensè violaceum, & velut nigram maculam conſtituit.

ſtituit. Germani *Brand Braſmen* vocant.

XII. ALPHESTES (ab inveniendo, neſcio quare, dictus) *Cynædus* (quaſi præpoſteræ libidinis ſtudioſus. Ferunt nempe, ſemper binos capi, & alterum alteri ad caudam comitem videri.) Belgis *Stein-Fiſh*, i. e. *Stone-fiſh*. Similis eſt Piſci, quem Luſitani *Salmonetam* vocant: Sed pedalem magnitudinem rarò excedens.

XIII. CORACINUS, *Corvulus* & *Graculus* Gazæ: Salviano *Corvinus* (ſeu à colore nigro: ſeu quòd τὰς κόρας κίνει, pupillas moveat) Germanis *Meer Rapp*, & *See Rapp*; *the Crow-fiſh*. *Salvianus* duplicem dedit; *Unum*, qui Romæ ſimplicitèr *Corvo* & *Corvetto* dicitur: *Alterum*, qui *Corvo de Fortiera* ibidem nominatur, & *Niger* jure merito, ut prior *Albus* (quia multo minus nigricat) cenſendus eſt.

XIV. EXOCÆTUS (quòd in littore, ſeu ſicco dormiat; nam in littore *Monſpelium* ſtertentem ſæpiſſimè vidit *Rondeletius*) *Adonis*; *the Sleeper*. De quo vide ſis *Scaligerum Exercit.* 173.

XV. SCIÆNA, *Umbra* (ſeu à colore umbroſo: ſeu à lineis quibuſdam obliquis, à dorſo deſcendentibus aureis & obſcuris, quæ aliarum apparent umbræ) Germanis *Meer Schatten*. Piſcis eſt *Cetaceus*, 60 plerúmq; librarum, quatuor plus minus cubitos longus.

XVI. GLAUCUS *Bellonii*, Genuenſibus, apud quos frequens eſt, *Fegarus*; Venetis, *Corbettus*; idem fortè, quem piſcatores noſtri *Sea-Blewling* vocant, à cæruleo dorſi colore.

XVII. ANTHIÆ, *Callionymi* (à pulchritudine) quorum ab *Oppiano*, *Rondeletio*, & *Aldrovando* quatuor ponuntur genera.

XVIII. GOBIUS, *Gobio*, & *Cobio* marinus, *the Sea-Gudgeon*, *or Pink*.

XIX. SPHYRÆNA (à σφῦρα, quod ſtimulum, aut ſtylum, item teli quoddam genus bello Perſico inventum ſignificat) Latinis *Sudis*, Romanis *Lucius Marinus*, *the Sea-Pike, or Spitt-Fiſh.*

XX. ACUS, *the Needle-fiſh, Horn-fiſh, Gar-fiſh*, & *Cornubiæ* incolis, *an Old Wife* (fortè ob ſummam corporis gracilitatem, roſtrumq; longum & acuminatum.) Duplex eſt, *Major*, & *Minor.*

XXI. FABER (ſeu exinde, quòd omnia inſtrumenta Fabrilia in eo reperiantur, teſte *Salviano*: ſeu propter multiformes dorſi ac ventris aculeos, atq; varia capitis oſſa, quibus Fabrilia inſtrumenta repræſentantur) Romæ *Citula*, Liguribus *Rotula*, Hollandis *Gallus Marinus*, & *Meer Schmidt*; *the Doree, or Dorn.* Credunt nonnulli illum ipſum eſſe piſcem, cujus ex ore *Div. Petrus*, juſſu *Domini*, deſumpſit monetam ad ſolvendum *Cæſaris* tributum.

Saxati-

Saxatilium LÆVIUM Claſſis.

SAxatiles LÆVES ſunt

I. ALAUDÆ { Criſtata / Non-Criſtata } Germanis *Meer Lerch*,

Sea-Larks (ob macularum cuti earum, conſimili penè modo inſperſarum, ac Alaudæ avis pennis, ſimilitudinem ita dictæ. Ad quas pertinere videntur (1.) *Piſcis Gutturoſus* (à magno gutture) dictus, Germanorum *Dick-hals*, i. e. *Thick-neck*: (2.) *Pholis* (à muco, quem emittit, ſic nominatus) Germanis *Schleim-Lerch*, i. e. *Slimy-Lark*: & (3.) *Scorpoides Rondeletii* (quòd capitis forma Scorpioni marino ſimils ſit) Gallus *Lepus Marinus* (quia roſtrum terreni leporis διατομὴ ſive fiſſuræ admodum ſimile habeat.) Quos omnes clarè deſcribit *Johnſton. lib. de Piſcibus* 1. *cap. de Alaudis*.

Litteralium Squammoſorum NON-PLANORUM Claſſis.

PIſcium, qui circa *Littora* verſantur, alii *Squammoſi* ſunt, alii *Læves* : Squammoſi rurſum *Non-Plani*, & *Plani*.

E NON-PLANORUM cenſu numerantur

I. MULLUS (ſeu à mollitie; eſt enim carnis teneræ: ſeu à colore Mulleorum calceamentorum, quibus priores Albanorum Reges, poſtea Patricii uſi ſunt) τρίγλη (quòd ter pariat fœmina uno in anno) qui eſt vel

- 1. *Barbatus*
  - 1. *Major*, Germ. *Groſſer Rotbart*, i. e. *the Great Red-beard.*
  - 2. *Minor*, Germ. *Kleiner Rotbart*, i. e. *the Smaller Red-beard.*
- 2. *Imberbis*
  - 1. *Imbriago* Occitanis (à rubore, quo ebrioſorum facies inficitur) dictus.
  - 2. *Aſper* (à ſquammarum aſperitate.

II. HIRUNDO (quia cùm aliquid metuunt, ex mari exilire dicuntur, & humilius volant) *Lucerna* (vel quòd pinnæ ejus verſicolores noctu fulgorem quendam emittant : vel quòd oculi noctu luceant) Romanis, *Capone* (à Capitis aſperitate & magnitudine) *the Swallow, or Great headed*

headed Flying Fiſh. Cujus *duæ* ponuntur *Species* ab Icthyographis.

III. CUCULUS (quia cum retibus capitur, vocem κὼ exprimere dicitur) *the Gournet, or Grey Gournet.*

IV. MILVUS, ſeu *Milvago* (quia volat nonnunquam ; & pinnis caudáq; expanſis Milvum avem omnino refert, latis nimirum & maculoſis) *the Hawk, or great flying fiſh.* Qui ſeſquipedalem menſuram vel maximè auctus non excedit. Lingua ejus & palatum ſplendore Sandaracham vel Cinnabarim ſuperant ; his noctu lux, ac ſi candentes carbones in ore continerentur.

V. HIRUNDO *Plinii*, quem eum piſcem *Aldrovandus* eſſe judicat, qui Romæ *Peſce Rondine* ; Agathenſibus, *Falco Marinus* ; Maſſilienſibus, *Landola* dicitur ; quiq; , ſi alas auferas, ad *Mugilis Ceſtrii* inprimis accedit figuram, unde Mugil alatus, *Rondeletio*. Cubiti magnitudinem attingit. Linea, quæ in cæteris piſcibus à branchiis vel à capite per latera ad caudam ducitur, in hoc piſce à pinnis ventris orta, per imum ventrem ad caudam fertur. Qua nota ab aliis facilè diſtinguitur.

VI. LYRA (vel à cornibus è roſtro protenſis, quibus ſimilitudinem veterum lyræ exprimit : vel quòd veluti Lyræ ſonum edat) *the Rochet*, & in Cornubia, *a Red Gournard.* Cujus ſpecies alia quoq; in Cornubia reperitur, quam, à capitis figura majori, depreſſiori, breviori, vocant a *Tub* : obſervatore *Cl. Merreto* noſtro, *Pinac. rer. nat. Britannic. pag.* 186.

VII. PHAGRUS ſeu *Pagrus* (παρὰ τὸ φάγειν, quia vorax eſt) Germanis, *Rote Meer Braſmen, the Hake.* Superior ejus *Maxilla* in tubi modum cervici veluti infarcta eſt ; neq; cranio inhæret : ideoq; cum piſcis oſcitat, exſeritur,

ſeritur, poſtea contrahitur. Quo ſigno diſtinguitur ab *Erythryno*.

VIII. ERYTHRYNUS (à rubro colore) *Rubellio*, Græcis modernis λέθειν@, Germ. *Rother Meer Braſmen*, fortè *the Sea-Roach*. Ruber eſt, ut Mullus, dilutior tamen; unde ξανθὸν *Oppianus* dixit: latus, ut *Aurata*. Palmi menſuram rarò excedit.

IX. ACARNANES, ſeu *Acarne* (fortè quaſi *excarnis*, quia in æſtate admodum extenuatur & gracileſcit.) *Erythrino* adeo ſimilis, ut pro eo vendatur: *another ſort of Sea-Roch*.

X. ORPHUS, Gazæ *Cernua*. Quis apud veteres piſcis fuerit, difficile eſt conjicere; variant adeo Authores de ejus deſcriptione. Ex nomine, *Cernua*, tamen eum *the Sea-Rough* haud incongruè reddi poſſe crederem.

XI. SYNODON (παρὰ τὺς ὀδόντας, quia magnis dentibus caninis inſtruitur: vel, ſi prima ſyllaba per *Iota* ſcribitur, παρὰ τὸ σίνεσθαι καὶ βλάπτειν τοῖς ὀδοῦσιν, quòd dentibus noceat.) *Dentix*, *Dentatus*, *Dentalis*, *the Sea-Rough, or*, ut vulgò, ſed minus rectè ſcribitur, *Ruff, with dogs Teeth*. Vulgarium pondus trium aut quatuor librarum eſſe ſolet: decem librarum pondere obſervavit *Salvianus*.

XII. SYNAGRIS, Germanis *Zin Braſin*, Synodonti adeo ſimilis, ut vix diſcerni queant; & *Rondeletius* ſola ætate diſtingui judicet.

XIII. CHROMIS, & *Cremis* (à grunnitu, quem captus edit, ſic dictus) *the Grunter*. Vilem ſuam Chromin *Rondeletius* facit: *Bellonii* verò inter laudatiſſimos cibos cenſetur.

XIV. AURATA, χρύσοφρυς (quòd iis in locis, ubi cæteris animantibus ſupercilia eſſe ſolent, aureo colore reſplendeat) Germanis, *Gold Braſmen*; *the Gilt-Head*.

Qu

Quæ ad denas libras, cum maximè adolevit, vix unquam pervenit.

XV. SARGUS, aliis σάρκος (à multa *carne*; nam ad inſignem magnitudinem excreſcere aſſolet) *the Baſe*. Roſtro eſt acutiore, lato corpore, dorſo repando, ventre prominentiore, dentibus latis humaniſq; ſimillimis. Lineis quibuſdam, unde πολύγραμμος, & macula juxta caudam nigra, unde μελανόγραμμος, & ὀῤῥοπυγόστικτος *Ariſtoteli* dicitur, exornatur. Pinnæ, quæ ad branchias ſunt, rubeſcunt. Hujus generis binos exhibet *Aldrovandus, de Piſcib. lib.* 2. *cap.* 16. & 17. illiſq; adjungit piſcem quem pro *Melanderino Athenæi Rondeletius* depinxit. Qui *Melanuro* ſimilis eſt; toto corpore nigricat, circa caput ex nigro purpuraſcit.

XVI. SPARUS (fortè ἀπὸ τοῦ σπαίρειν à palpitando, neſcio quamobrem) German. *Sparbraſtn*. Qui haud parvam cum *Aurata* & *Sargo* habet ſimilitudinem; ut ex deſcriptione ejus apud *Johnſton. de Piſcibus. pag.* 72. legenda, conſtet.

XVII. MORMYRUS, Ovidio *Mormyr*. Piſcis corpore quàm *Aurata*, *Sparus*, *Sargus* & *Melanurus* longiore, & ad latera minus compreſſo: capite item tenuiore & cælato, roſtróq; acutiori; ex deſcriptione *Aldrovandi de Piſc. lib.* 2. *cap.* 19. Germani vocant *Marind Braſmen.*

XVIII. CANTHARUS, Gazæ *Scarabæus*; (forte à coloris bætici & ferruginei ſimilitudine) Germanis *Braun Meer Braſmen*, nec nobis incommodè *the Beetle-fiſh*. Squammis enim integitur parvis, ex indico ſplendentibus, ut alæ *Canthari Inſecti*: & maximè verſatur in cœnoſis littoribus ac portubus, in quæ loca maris ſordes fluctibus pelluntur.

XIX. SALPA, σάλπη, *Phavorino* βοῦς, *Bos*, & *Johnſto-*

no Chryſopleuros (ab aureo, quo per latera reſplendet, colore) Germanis *Goldſtein*; *the Goldlin.* Nam à cervice in caudam, per argentea latera, aureis rubentibúſq; lineis, certis intervallis diſtinctis, decentiſſimè pingitur: unde in Gallia Narbonenſi *Virgadelle*, i. e. virgis ſeu lineis diſtinctum, nominatur.

XX. STROMATHEUS, *Salpæ* ſimilis, & univerſo corpore aureis lineis productis diſtinctus; unde nomen invenit. Peculiaris eſſe traditur Mari rubro. *Rondeletius* pro hoc depinxit Piſcem, qui *Romæ*, ubi frequens eſt, FIATOLA dicitur; quiq; *linguam* habet carnoſam, *Delphini* modo, ad humanam accedentem, ſuiſq; partibus omnino abſolutam; quòd inter cæteros branchiis præditos ſolus habere videtur.

XXI. SCORPIO (quia, ut aculeo Scorpio terreſtris, quem habet in cauda; ita hic piſcis ſpinis quibuſdam in tergore & capite armatus eſt, venenum vulnerando infligit.) *the Scorpion-Fiſh.*

XXII. SCORPIDES, ſeu *Scorpæna* (nam utrúmq; pro eodem piſce ſumit *Aldrovandus*) *Scorpioni* per omnia ſimilis, niſi quòd & multo minor ſit, & venenum ſui generis non habeat.

XXIII. BLENNUS (contractè à βέλεννος) *Athenæo* βαιὼν (quòd præ corporis craſſitie brevis ſit; βαιὸς quippe idem quod *minutus*) Plinio, *Bulbus*; & Zacynthiis, *Cepola* (utrumq; à Cepæ ſimilitudine, propter turgidum ventrem) Germanis *Meer Gropp*; Anglicè dici poteſt, *the Onyon-Fiſh.* Rarò *Gobium* magnitudine ſuperat.

XXIV. PECTEN Romanorum, Plinii *Novacula* (quòd dorſo ſit cultellato) *the Raſor, or Razer-fiſh.* Piſcis latus eſt, & *Fabri* inſtar compreſſus.

XXV. APUA, ἀφύη (fortè ὡς ἂν ἀφυεῖς οὖσαι, quaſi *non natæ*, quia ex ſpuma maris oriri vulgò creduntur) *the*

Spir-

Spirling, *Smy*, *or Sea-Dace*. Cujus non una ſpecies eſt. *viz.*

1. *Apua vera*, quam Græci propriè ἀφρὸν, aliqui ἀφρύην, à *ſpuma* nuncupant. Piſciculus eſt auricularis digiti longitudinem adæquans, oculis nigricantibus. Cujus duo genera; *Album*, in Hollandia frequentius: *Rubicundum*, à *Bellonio* deſcriptum.
2. *Phalerica* (ἀπὸ τῶν φαληρῶν, quia hæc quoq; alba eſt, & *ſpumea*) adeo mollis ac pinguis, ut ſi aliquandiu digitis tractetur, liqueſiat.
3. *Membras*, Gallis *Celerin*, corpore admodum candido, capite auri colorem æmulante, *Sardino* valde ſimilis.
4. *Gobites*, *Gobionaria*, Gallis *Logis de Mer*, *the Sea-Loch*: ad Gobiorum magnitudinem nunquam accedens.
5. *Hephetus*, Gallis *Jovil*; digiti magnitudine, argentei coloris, corpore pellucido. Os ita ſciſſum, ut inferior Maxilla ſuperiori ſit prætenſa.

XXVI. TRACHURUS, ſeu, ut *Oppianus* & *Galenus* ſcribunt, Τραχοῦρος (proculdubio ab aſperitate Spinarum, quæ prope caudam eminentiores ſunt quàm in aliis partibus) *Heſychio*, σκιθακὸς; Romæ, *Frictura* (quòd plures ſimul in ſartagine frigantur) Gallis, *Gaſcanet*; Anglis, *the Mother of Anchovies* (quia muria conditus, eundem cum Encraſicholis ſaporem & teneritudinem obtinet.) Qui dodrantalis longitudinis eſt, Haleculæ figura: ſed utrinq; laterum à capite ad caudam ſerrata ſpina armatur deorſum ſpectantibus uncinulis; ita ut à ſummo ad imum inoffenſo manus curſu tractare poſſis; contrario verò modo, non niſi læſione maxima. Iconem ejus, ſub nomine

mine *Sauri*, videas apud *Salvianum*.

XXVII. ENCRASICHOLUS (quòd χολὴν ἐν τῷ κεφάλῳ, ἢ κεφαλῇ, bilis folliculum in capite gerere credatur, propter ejus amaritudinem) *the Anchovy*.

XXVIII. ATHERINA, ἀθερίνη, (ab *ariſtis*, i. e. *ſpinis*, quas multas habet, & *Sardinis* duriores) Monſpelio *Melet*; Maſſiliæ *Sanclez*, dicta; *the Prickle-fiſh*.

XXIX. LAVARONUS Bellonii, Maſſilienſibus *Cabaſſonus*, Genuenſibus *Capaſſonus* (à capitis magnitudine) maximam habens cum *Atherina* affinitatem; ſed grandiori capite, & corpore ad ventrem compreſſiori, nec ſpinis armatus.

XXX. SARDA ſeu *Sardina*, & cum nondum adolevit, *Sardella* (à *Sardinia*, unde olim in alias regiones magna copia evehebantur: ſeu, ad conjecturam *Marbodæi* in *dactylotheca*,

Sardius à Sardis eſt, à quibus ante repertus.)

the Sprat.

XXXI. MÆNA, Μαινὶς, *the Cackerel* (à caccando) *becauſe it is laxative to the eater, and purgeth the belly.* Germani *Bizling* vocant.

XXXII. SMARIS, & *Maris*, *Leucomænides* (quia ſemper albæ ſunt, cum Mænæ colorem immutent) Gallis & Hiſpanis *Picarel*, *the white Cackerel.*

XXXIII. BOOPS, βῶξ (quòd βοὸς ὀφθαλμοὺς ἔχει, *oculos bubulos* ſeu magnos habeat) *the Oxe-eyed Cackerel.* Cujus tres ſpecies exhibet *Rondeletius*.

Squammo-

Squammoſorum PLANORUM Claſſis.

IN PLANORUM numero ſcribuntur

I. SOLEA (à figura, quæ ſolo pedis ita ſubjicitur) γλῶτλα, *Lingulaca*, βέγλωτλα, (non tàm ob bubulæ linguæ figuram; quàm ob longitudinem.) *the Sole.* Sex ipſius ſpecies ponit *Rondeletius*; *Soleam* nempe (1.) *Vulgarem.* (2.) *Oculatam* (quòd in prona parte magnas habeat maculas, oculorum effigiem cum iride & pupilla referentes.) (3.) *Cynogloſſon*, quæ ferini planè ſaporis eſt, inſuaveq; quid & grave olet. (4.) *Arnogloſſum*, ſeu *Arnogloſſum Lævem* (quòd quemadmodum Plantagini herbæ, à figura vel foliorum lævitate, Arnogloſſi, i. e. Agninæ linguæ nomen impoſitum eſt: ita ſpecies iſthæc ſoleæ, Arnogloſſus, à lævitate vel figura rectè nominari poſſit.) (5.) *Ligulam* (quòd ſit in hoc genere omnium minima.) (6.) *Hippogloſſum* (quòd cæteras ſoleas magnitudine vincat) Gallis *Flettam* dictam, quòd fluitando natet.

II. CITHARUS, Gazæ *Fidicula* (à lineis quibuſdam, à ſummo capitis vertice ad caudam uſq;, inſtar chordarum *Citharæ*, productis) *the Dab.*

III. RHOMBUS ſquammoſus, *Rhomboides Rondeletii* (à figura) *the Turbut, Bret-cock, Bret, or Prill.*

IV. PASSER *Niger*, *Fleſus fluviatilis* Bellonii, *Fletuletus* Aldrovandi, Gallis *Flez*; *the Flounder, or Flook.*

V. PASSER ſquammoſus, Gallorum *Limanda*, qui

idem videtur cum *Rhomboide*, in Norfolcia *a Bret* dictus.

VI. Paſſer Britannicus, *the Holybut, Helbut, or Eelbut.*

Litteralium LÆVIUM Non-Planorum Claſſis.

SIcut Littorales *Sqammoſi* (quorum varia genera jam recenſuimus) ita & LÆVES (qui proximè ſequuntur) pariter diſtribuuntur in *Non-Planos*, & *Planos*.

In NON-PLANORUM claſſe ponuntur

I. ANGUILLA DE ARENA, Geſnero *Ammodytes*, (tum quòd longo graciliq; corpore ſit, ut Anguilla, tum quòd ſeſe occultura, ſub arenam ſe citiſſimè mergat.) *the Sand-Eel.* Quæ frequentiſſimè in littoribus noſtris capitur: ubi, quibuſdam anni temporibus, ſeu majorum piſcium injurias fugiens, ſeu occulto naturæ impulſu, aquâ derelictâ, ſub arenam penetrat: indéq; pedalibus & pectinatìm inciſis lignis, ab incolis copioſè extrahitur, pauperúmq; neceſſitatibus inſervit.

II. DRACO, Græcis veteribus Δράκων θαλάσσιος, modernis δράκαινα, *the ſea-Dragon* (quia poſt *Paſtinacam marinam* ſummè exitioſus eſt, quod piſcatorum aculeis ipſius ictorum lugubri experientia ſæpius compertum.) Cujus duo ponit genera *Salvianus*, viz.

1. *Oblongum*, Gallis *Poignaſtre* (quia *pugionis* formam æmulatur) *the Dagger-fiſh.*
2. *Minorem*, ſive *Dracunculum* Plinii ; nam, cum Major crebrò ad libræ unius, & duarum etiam aliquando magnitudinem excreſcat : hic ne dimidiam quidem libram implet. His alia duo genera adjunxit *Aldrovandus*, qui proinde legendus eſt.

III. URANOSCOPUS, ſeu *Cœli ſpeculator*, ἡμερόκοιτος *Oppiano* (quòd interdiu dormiat, noctúq; vigilet.) Cujus hiſtoriam lectu digniſſimam fusè tradit *Aldrovandus*, *de Piſcibus*, *lib.* 2. *cap.* 51.

IV. SCOMBER, *Scombrus*, Horatio, *Piſcis Iberus* ; Gallis *Maquereau* (quaſi *Leno* ; quòd verno tempore parvas *Alauſas*, quas *Virgines* vocant, ſubinde inſequi ſoleat) *the Mackerel.* Hoc loco forſitan nec intempeſtivum erit, nec ingratum, ſi ἐν παρόδῳ monuero, à veteribus Romanis laudatum in primis maximéq; nobilitatum fuiſſe id *Gari* genus, quòd ex inteſtinis branchiiſq; *Scombrorum*, cruentâ illorum ſanie eliquatâ, in hunc modum præparabatur. Scombrorum ſcilicet inteſtina cum embrochiis, eorum cruore & ſale conſperſa, in vaſe fictili menſes utplurimum duos ſinebant tabeſcere ; deinde, fundo vaſis pertuſo, id agebant, ut liquor iſte in aliud vas illi ſubſtratum diſtillaret. Qui *Apitio* illo, artis culinariæ ad omnem luxum archimagiro, aliiſq; ætatis ejus *Aſotis* tanti erat pretii, ut nullus eo liquor, præter unguenta, pluris conſtiterit ; ſingulis millibus aureorum permutantibus congios Gari penè binos. Hinc liquamen iſtud faſtuoſo & ſuperbo ſatis titulo appellatum fuit Garum *Sociorum*, vel (ut *Langio* magis arridet, *lib.* 1. *Epiſt. Medicin. Ep.* 59.) *Aſſociorum.* Unde *Martialis* in Xeniis ;

Expirantis adhuc Scombri de ſanguine primo
Accipe faſtoſum, munera chara, Garum.

Faſtuoſum enim pro *fœcoſo* (ut vulgò habetur) rectè legi, ex manuſcripto probat *Hadrian Junius, lib.* 6. *Animadverſ. cap.* 17. Hocq; erat celebre illud Græcorum Romanorumq; luxus obſonium: cui hodie *Botarge* (quaſi dicas ὠοτάριχα, hoc eſt Mugilum *Ova Salita*) & *Caviaro*, ex Sturionum ovis ad littus Ponti Euxini præparatum, ſucceſſiſſe videntur, in crapulæ lenocinium. *Dii boni, quantum hominum unus venter exercet!*

V. COLIAS, κοιλίας & κοχλίας *Ariſtoteli* (ſ. u à Pica varia, quam κολίον aut κολίαν dici, neſcio quo Auctore, credit *Bellonius*, quòd latera habeat variegata: ſeu aliam ob cauſſam) Latinis *Lacertus* (quia laterum dorſiq; maculis Lacertam terreſtrem quodammodo refert) *the Baſtard Mackerel, ſpotted like a Lizard.*

VI. SAURUS, nonnullis *Lacertus* (nam non ſolum ore, roſtro, capite, atq; reliqua corporis figura; ſed colorum etiam varietate proximè adeo ad Terreſtris Lacerti accedit ſimilitudinem, ut ei ſimillimus, ſi pedes exceperis, videri poſſit.) *the Lizard fiſh, or Haydeck.* Cujus duo genera tradit Ælianus, *Noſtras* ſcilicet, quod *Acui* ſimile exiſtit, ſi *Acus* illam roſtri dempſeris tenuitatem, & Hollandis *Meer Hadek* dicitur: & *Peregrinum* rubri maris, ab eodem *Æliano Hiſt. Animal. lib.* 11. *cap.* 49. *deſcriptum.*

VII. CORAX *Rondeletii*, Romæ nomine cum *Lyræ* communi, *Capone* (à capitis magnitudine) dictus, Germanis *Meer Rapp*; *the Crow, or Raven-fiſh.* Quem *Aldrovandus* clarè deſcribit, *de Piſc. lib.*2. *cap.* 56.

VIII. MILVUS ejuſdem *Rondeletii*, Gallis *Lucerna* (quia

(quia noctu lucet) Germanis *Rolfiſch*, the *Fly-gander*, quaſi Anſer volans. Cujus duas icones videas apud *Aldrovand. de Piſc. lib.* 2. *cap.* 58.

IX. ARANEUS, *Scorpius* Aldrovandi, *the Weaver, or Wiver.*

Littoralium Lævium PLANORUM Claſſis.

E PLANORUM numero ſunt

I. PASSER LÆVIS, Auſonio *Plateſſa*, aliis *Pecten* (quòd ejus pinnæ rectæ & parallelæ *pectinis* ſpeciem præ ſe ferant) Hollandis *Scholle*, *the Plais*. Bina eorum genera ſunt apud Gallos: *Unum*, quod communiter *Plya* vocatur, & magnitudine excellit: *Alterum*, quod alibi *Cariet*, alibi à quadrata corporis figura, *Quarrelet*, Quadratuli nomen ſortitum eſt. Utrúmq; à *Rhombis* differt. Si *hos* ita in latus componas, ut oculi in cœlum ſuſpiciant & mentum deorſum verſus ſpectet; pars ſupina erit dextra: Sin *Paſſerem* ſimilitèr conſtituas, ſupina pars erit ſiniſtra.

II. RHOMBUS (à figura quadrata, cujus latera ſunt omnia æqualia, anguli verò obliqui) *the Turbut*. Qui eſt vel *Aculeatus*, *the Thorn-but*: vel *Lævis*, & ſine Aculeis, *the Common Turbut*.

Mari-

Marinorum ſimul & Fluviatilium SQUAMMOSORUM Claſſis.

TErtii Generis Piſcium, eorum ſcilicet *qui in Mari æquè ac Fluminibus*, poſt certa temporis intervalla *degunt*, & ad fluviorum uſq; origines quaſi peregrinantur; alii ſunt *Squammoſi*, alii *Læves*.

SQUAMMOSORUM claſſem ſibi vendicant

I. SALMO (apud Græcos nullum invenio nomen; & piſcis hujus ſolus inter veteres etiam Latinos *Plinius* mentionem facit.) *the Salmon.* Qui in omnibus Britanniæ fluminibus quotannis copiosè capitur.

II. LUPUS *Marinus* (à voracitate) λάβραξ (παρὰ τὴν λαβρότητα, ab ipſa vehementia) Germanis *Meer Wolf, the Wolf-Fiſh.* Nam mirè vorax mordáxq; animal eſt, & dentibus ſuis terribile. Anchoram enim ſi prehendat mordicus, ſonum edit & ſtrepitum, ac veſtigia conſpicua relinquit. Ex dentibus ejus molaribus fingere ſolent Gemmarii fraudulenti *Lapides Bufonios*, & magno pretio divendere.

III. LATUS, piſcis grandis, 200 ſæpe librarum magnitudine, Nilo proprius.

IV. ALOSA, θρίσσα & φρίσσα (fortè quòd aculeis aliquando ſoleat inhorreſcere) *Ariſtoſus* (quia ſpinis ſive ariſtis ſcatet innumeris, & veſcentibus admodum moleſtis)

Gallis

Gallis *Aloſe*. Quæ duplicis Generis eſt, *Major*, *the Shad*; *Minor*, *the Pilchard*, Noſtro idiomate dictæ. Uberrima eſt *minorum* captura in littore noſtro *Cornubienſi*; unde ſale conditæ in *Italiam* & *Hiſpaniam* vehuntur.

V. ZIGA, piſcis quidam *Albi* Fluvio proprius, ubi à Piſcatoribus (ab aureo circa caput colore) *Goldt fiſch* dicitur: & capitur utplurimum à feſto Pentecoſtes uſq; ad D. Johannis diem; quo tempore *Sturio* migrat.

VI. MUGIL (à *Mucus*; Græci nempe μύξωνα dixêre, quaſi *mucoſum* ſeu *muconem*. Siquidem βόσκεται τὴν μύξαν ἀφ᾽ αὑτῆ, *muco ſuo veſcitur*, ut cauſſam Etymi explicat *Ariſt. in Hiſt. Animal. lib.* 8. *cap.* 2.) Cujus quinq; ſunt ſpecies apud eundem *Ariſt.* ſcilicet (1.) *Ceſtreus* propriè dictus. (2.) *Cephalus*, cognomento *Chelon* ſeu *Labeo.* (3.) *Cephalus Percas*, ſive *Tranſlitoranus.* (4.) *Sargus*, ſive Sargo, & (5.) *Myxo* ſeu Muco.

VII. MUGIL IMBERBIS, *the Mullet.*

VIII. CAPITO *Anadromus* Geſneri, *Albinus Naſus* (quia & albicat, & naſutus eſt) Miſenis *Zerta*, Germanis *Elbnaſen*, & *Meer-naſen*, *the Sea-Chub*, *or Pollard.* Quem accuratè deſcriptum videre eſt ab *Aldrovando*, *de Piſcib. lib.* 4. *cap.* 7.

IX. CARPUS ſeu *Capriſcus* (ex eo, quòd aculeos duos poſt caput gerat, cornua *Caprina* haud malè referentes) Romæ *Peſce Baleſtra*; *the Saw-Fiſh* (quia in dorſo ferè medio tres, membrana inter ſe juncti, reperiuntur aculei robuſtiſſimi & magni, quorum prior reliquorum duorum triplus eſt, quoſq; omnes non ſolum, ubi vult, deprimit, ſed in ſulcum etiam oſſeum, in dorſo ob id ſculptum, recondit. Depreſſi autem & reconditi utì quàm facillimè ſimul eriguntur: ita eorum unus duntaxat erigi nequit. Plura & majore digna admiratione, de *Serræ* hujus, ſive aculeorum fabrica, loquitur *Johnſton. de Piſc. pag.* 110.)

X. STU-

X. STURIO (quaſi Στειρίων, quòd roſtro ſuo proræ puppis roſtratæ ſpeciem gerat) *Accipenſer*, Germanis *Stoer*; *the Sturgeon. Sturio* nomen *Gothicum* eſſe, aſſerit *Jul. Cæſ. Scaliger*; & ab ea gente in reliquam Europam tranſlatum; quod facilè ſibi perſuaſit *Olaus Wormius*; quia *Stur* vel *Steer* magnum notat in lingua *Danica*. *Ova* piſcis hujus ſale condita & in maſſam coacta, CAVEARE vocant Itali, Saponem noſtrum viridem planè colore & ſubſtantia referentia. A quamplurimis in delitiis habentur: ſed in iis nihil ego quod delicatè ſapiat, deprehendi.

Cujus ſpecies videntur

1. *Galeus Rhodius*, ſive *Vulpes Rondeletii*; qui frequens reperitur in *Pado* & *Rhodano*, & pro Sturione venditur: nec ab eo diſtinguitur, niſi ab exquiſiti guſtatus hominibus.
2. *Cataphractus Schonveldii*, Germanis *Gabler* dictus; qui piſcis eſt palmorum duorum longitudinis ad ſummum; de cætero Sturioni non multum abſimilis. Frequenter & per totum annum, in oſtio *Albis* & *Ederæ* capitur. Incolis *Steinbicker*, *Muller*, & *Bursbull* vocatur.

LÆVIUM

LÆVIUM Claſſis.

AD LÆVIUM claſſem pertinent

I. HUSO (à *domo*, quaſi *Hauſo*, Germanis dictus; fortè ab ingenti magnitudine; nam tantæ molis eſt, ut vix biga à tribus vel quatuor equis trahi poſſit.) *the Hauſen*, or *Lax* (ob ſpinæ dorſi cartilagineæ laxitatem) Idem piſcis videtur cum *Antaceo* Æliani.

II. EPERLANUS, *Perla* (à nitido ſplendidóq; colore) *Viola* (quia violæ odorem expirat, & gratiſſimè redolet.) *the Smelt* (*becauſe of his ſweet ſmell.*) Optima & frequentiſſima capitur in multis *Angliæ* fluviis: major tamen proventus circa vindemiarum tempus, quando delicatiſſima eſt.

III. LAMPETRA vel (à lambendis petris: vel ab *Alabeta* Plinii, quæ ἀλαβῆς dicitur, quòd manu propter lubricitatem capi non poſſit.) *the Lamprey.* Apud nos in *Sabrina* flumine, circa vernum tempus, ingenti copia capitur: nobiliſſimus ſemper tum à veteribus, tum à modernis habitus piſcis, & Apitiis eſui mirè expetitus. Hujus non unum Genus eſt. Sunt quæ è mari flumina ſubeunt: ſunt, quæ à ſalſis aquis omnino abſtinent. *Marinarum* tres ſpecies recenſet *Johnſtonus, de Piſcibus*, *pag.* 118. *Fluviatiles* ſunt (1.) *Major*, *the Lampern.* (2.) *Minor*, apud Herefordienſes *the ſtone-Grigg.*

IV. ANGUILLA (ab *Anguis* ſimilitudine) Græcis veteribus ἐγχέλυς (ἀπὸ τῆς ἰλύος, quòd commoto cœno fa-

ciliùs

ciliùs capiatur) modernis ἀγχελῦ, *the Eel.* *Ortum* earum quod attinet; quanquam *Ariſtoteles* (*Hiſt. Animal. lib.*6. *cap.*15. *edit. Scaliger.*) expreſſe affirmet, in diſſectis neutrum ſexum, ne ova vel ſemen deprehendi poſſe: nonnullas tamen ex iis, Majores potiſſimum, *viviperas* eſſe, nos pluſquàm una diſſectione edocti ſumus. Et memini, me ſemel ex Anguillæ prægnantis utero undecim Anguillulas exſecuiſſe, ſingulas ſuis ſecundinis incluſas.

V. ORBIS (quia rotundus eſt, & ſine ſquammis, totúſq; capite conſtat.) *Meer Taube, Meer-flaſch, Kugel-fiſh* Germanis; *the Globe, or Scull-fiſh* (quòd ad cranii humani formam magnitudine, rotunditate, & dentibus ſimilibus accedat) qui eſt vel

1. *Vulgaris*, figura, ſi caudam dempſeris, ſphæricus, ſquammis prorſus deſtitus, cutéq; admodum dura, & culeis multis aſpera tectus. Os habet parvum, dentes verò magnos & latos, utrinq; binos.
2. *Scutatus*, ſive *Scutifer*; piſcis rarus, nec edulis.
3. *Echinatus* (quia aculeis totus riget, ut manu tollere non poſſis, niſi caudâ extremâ apprehenſâ) & *Muricatus*; *the Hedgehogg-Globe-fiſh.* Idem fortè cum Plinii *Sagittario*.
4. *Stellatus* ſive *Aſterias* (quod totus conſperſus ſit aſteriſcis) *the ſtarry Globe-fiſh.*

Hiſce annumeravit Geſnerus *Orbem Britannicum*, ſive *Muconem* (à muco, quem cæterorum Orbium more, ore emittit: unde noſtris etiam dicitur) *the Snot-fiſh.*

VI. HOLOSTEUS Bellonii (quaſi *totus oſſeus*) ſeu *Oſtracion* Geſneri (ex corii duritie, qua teſtam fere Oſtraceorum imitatur.) qui forma ad pentagonum accedit, & penicillum in cauda habet. Duo ejus genera exhibet *John-*

Johnſtonus (*de Piſcibus, pag.* 124.) *Americanum,* & *Niloticum.*

Fluviatilium SQVAMMOSORVM Claſſis.

HActenus de Piſcibus ἀναδρόμοις & καταδρόμοις : ſequuntur ποτάμιοι, FLUVIATILES; qui in Squammoſos, & Læves dividuntur.

Inter *Fluviatiles* SQUAMMOSOS ſunt

I. TRUTTA, ſeu *Trocta,* (à trudendo, quoniam ſemper in adverſum & impetuoſum flumen nitatur, adverſas undas ſuperare) Italis *Torrentina* (quòd in torrentibus & rivis montanis abundet) *the Trout.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Trutta Fluviatilis Vulgaris.*
2. *Taurina* (ab inſigni magnitudine) apud nos in Northumbria, *a Bull-Trout*; & in aliis Provinciis, *a Grey Trout,* in aliis *a Skurf.*
3. *Minor,* Cornubienſibus *a Shote* dicta, agri Lincolnienſis incolis, *a Shard.*
4. *Salmoneta,* parvus Salmo, *a Salmon-Trout.* Reliquæ Differentiæ à coloribus duntaxat deſumptæ videntur.

II. THYMALLUS (à *Thymo,* quem olet; unde Belonius *Thymum* vocavit) χρυσόφαγος, *Aurivorus* (ſeu

quòd minutula auri fragmenta propter ſplendorem appetant: ſeu quòd, cum majori pretio veneant, obſophagorum aurum abſumant, & loculos exhauriant.) *Aeſch* Germanis, *a kind of Trout, ſmelling like Thyme.*

III. UMBRA Fluviatilis (à colore umbroſo) *the Umber.* Idem piſcis *Geſnero* cum *Trutta fluviatili*; & certè ex Truttarum genere.

IV. BARBUS (à cirris, quæ ex utroq; ipſius labro dependent; & ob eandem rationem) *Myſticatus, the Barbel.*

V. CAPITO Fluviatilis (à magnitudine capitis) *Squalus* veteribus, Gallis *un Villain* (quia cœno & ſordibus veſcitur) *the Chub, Chevin, or Pollard.* Qui eſt vel *Major*, vel *Minor*, vel *Rapax* Geſneri.

VI. ORFUS Germanorum, ſeu *Capito ruber* Geſneri, *a kind of Chub, with a reddiſh back, frequent about* Auſpurgh *in* Germany, *and there called an Orff.*

VII. LEUCISCUS, modernis Græcis λευκοέιν☉; Bellonio *Albicella*; *the Dar, or Dart*, apud nos in Fluvio *Trent* dicto ſatis frequens.

VIII. OXYRINCUS *Rondeletii*, Gallis *Beccaſſa*, (utrumq; nomen à naſi longitudine venit) Antuerpienſibus *Hautin*, *the Spitnoſe.*

IX. CORVUS NILOTICUS ejuſdem *Rondeletii*, corporis figura *Mugilibus* perſimilis; ſed caput, pro corporis proportione (longum enim dodrantes duos) parvum habens, & maxillam inferiorem ſuperiori breviorem. Hujus deſcriptionem & iconem exhibet *Aldrovandus, de Piſcibus, lib.* 5. *cap.* 25.

X. NASUS *Alberti Magni* (ab oris figura, ſeu *Naſo* valde craſſo) Germanis joculari nomine *Scriba* (quia venter ejus intrinſecus *nigerrima* membrana ambitur) dictus, & *Leuciſcis fluviatilibus* jure merito adſcribendus.

XI. GO-

XI. GOBIO *Fluviatilis*, *Fundulus* (quia degit in fundo) *the Gudgeon, or Pink*.

XII. *Gobio Non Capitatus*, Germanis *Kreſling*, aliis *Leuteſſer* (quòd cadaveribus ſubmerſis veſcatur) *the Greyling*.

XIII. *Gobio Capitatus* (à Capite pro corporis ratione maximo) *the Bull-head, Cull, or Millers thumb*. Apud nos ſub ſaxis in rivulis plerumq; ſtabulatur. Carnivori creduntur, & à ſe mutuò devorari certum eſt.

XIV. *Gobites Barbatus*, Gallis *Lota*, *the Loch*.

XV. ASPER *Piſciculus* (à maxillarum ſquammarúmq; *aſperitate*, *Rondeletio* ita dictus) *the Sharpling*.

XVI. ASPER *Major Danubianus*, Germanis *Zindel* dictus. Quem *Geſnerus* optimè deſcribit.

XVII. COBITES Fluviatilis Rondeletii, Gallis *Loche Franche* (vel quòd totus lævis ſit, & aculeis careat: vel quòd mollior ſit, & ſalubrior) *the Groundel*. Cujus ſpecies ſunt

1. *Cobites Aculeata* (duos enim habet in branchiis aculeos, utrinq; unum, ad caudam ſpectantes, dentileos, utrinq; unum Ceraſtis Serpentis longitudine; quibus ſe impellit, ut minima inter lapides foraminula ſubeat) Germanis *Steinbeis*, & *Schmerlein*, *the Smerlin*.
2. *Cobites Barbatula*, (à cirris tenuibus è roſtro, barbæ modo, dependentibus) *the bearded Groundel*.

XVIII. PHOXINUS ſquammoſus *Ariſtotelis*, quem *Rondeletius* ſub nomine Gallico *Roſiere* deſcribit. Piſcis nobis inviſus. Itali *Bambelam* vocant.

XIX. BUBULCA Bellonii; ſordidus admodum & vilis piſciculus, Gallico vulgo è reipſa *Bouviera* dictus; aliis *Peteuſe*, etymologiâ à bombis obſcœnis tractâ. Eſt

Sequanæ

Sequanæ fluminis alumnus, non tamen uſquequaq; frequens.

XX. RUTILUS ſeu *Rubellus Fluviatilis*, (à rubro pinnarum colore) *the Roch.*

XXI. CERNUA *Fluviatilis*, aliis *Perca minor*, *the Rough*; or (ſicut vulgò, ſed minus rectè ſcribitur) *Ruff.* Nomen quippe ab aculeis aſperrimis deſumptum videtur.

Fluviatilium LÆVIUM Claſſis.

INter LÆVES cenſentur

I. ATTILUS Padi, Piſcis grandis, & Cartilagineus, & Sturioni magna ex parte reſpondens: in *Pado* inertia pingueſcens, ad mille aliquando libras catenato captus hamo, nec niſi boum jugis extractus, ut Plinii verbis utar. Deſcribitur ab *Aldrovando, de Piſcibus, lib.* 5. *cap.* 1.

II. ANTACÆUS *Stellaris*, Piſcis etiam Cartilagineus, aſteriſcis quibuſdam pallidi coloris in dorſo inſignitus; de cætero *Sturioni* non abſimilis, roſtro tantum excepto, quod longius & gracilius. Accedit utplurimum ad 25 libras. Huic cognatus eſt.

Antacæus Boryſthenis Rondeletii (à flumine *Boryſthene*, in quo naſcitur & vivit) qui *Sturionem* paritèr tam internis, quàm externis partibus refert; hoc dempto, quòd pro eminentioribus ac calloſis tuberculis, quibus

quibus Sturio quinis carinis prædītus eſt, hic ſtigmatis tantum lividis, ſeſſilibúſq; maculis in cute minus aſpera, ad latera ſit diſtinctus. Præterea unicam duntaxat pinnam ab ano ad caudam gerit: *Sturio* autem duas habet.

III. ICTHYOCOLLA (quia glutinoſum habet corium, ex quo gluten illud *Icthyocolla*, *Iſinglaſs* dictum, conficitur) *Tanais* fluminis, ubi frequens eſt, accolis *Barbota* dicta (quia è ſuperiori maxilla quatuor apophyſes carnoſas, *barbæ* inſtar dependentes habet) *the Glew-fiſh*. Quem diligentèr deſcribit *Bellonius*, *lib.* 2. *de Piſcibus*.

IV. GLANIS, Glanus & Glanius *Ariſtoteli* (à *Glanide Italiæ*, & *Cunæ* fluvio, ubi crebrò capitur) Æliano *Silurus*: Piſcis immoderatæ magnitudinis. Nam non ſolum 200 librarum, ſed major etiam nonnunquam capitur, *Geſneri* teſtimonio. Deſcriptionem qui deſiderat, adeat *Schonfeld. Icthyologiæ*, *p.*69. Unde hoc unicum exſcribere mihi viſum eſt. *Cornua*, quæ ſupra & infra os habet, quotannis decidunt, & rurſus nova ſuccreſcunt, ſicuti *Cervis*.

V. BARBOTA *Gallorum* (non à barbis, inquit *Bellonius*, aut à runco; ſed ex hoc, quod Galli *barborare*, cœnum & lutum roſtro, anſerum modo, commovere dicunt) quæ cum *Lota Lugdunenſium* convenire videtur. Vide ſis *Bellonium de Aquatilibus*, *lib.*1.

VI. MUSTELA *Fluviatilis*, Mediolanenſibus *Bótta* (ſeu quòd utri ſimilis ſit, ut *Cardanus* deduxit: ſeu quòd capite ranas referat) *the Eel-pout*.

VII. LAMPETRA Fluviatilis, *the Lampern*. Tholoſſanis *Chatillou* (à titillatione, quòd cum manu tenetur, quaſi titillationis ſenſu, variis flexibus videatur contorquere ſe & elabi) dicitur.

VIII.

VIII. PHOXINUS *Lævis*, ſeu *varius*, Romanis *Morella* (quòd nigris punctis & tenuiſſimis lituris ſugilletur) Inſubribus *Sanguinerol* (à rubore) *the Minow, or Minoe.*

IX. SALMERINUS ſeu *Salmero* (nomen à Salmone detortum eſt, quo cum carnis rubedine, & fortè genere quoq; convenit) *the Salmon Peal.* Horum in nonnullis *Cambro-Britanniæ* fluviis tanta reperitur copia, ut nullius fermè pretii habeantur, & Piſcatores quos vendere nequeunt porcis nonnunquam projiciant.

X. ALOSA *Fluviatilis*, ſeu Clupea, *the Shad.*

Piſcium, qui præter fluvios, alias *quoq;* aquas dulces *incolunt,* Claſſis.

INter *λιμναῖος*, ſive LACUSTRES, hoc eſt non ſolùm in fluviis, verùm in lacubus etiam, ſtagnis, piſcinis, aliiſq; aquis dulcibus degentes, numerantur

I. PISCICULUS *Aculeatus* (ut à piſciculorum omnium minimo exordiamur) *Pungitius Alberto Magno* dictus (à lanceolis ſive aculeis, quibus horret) Germanis *Stateliſh*, aliis *Spinachia*; *the Barſtickle, or Prickling.* Rivuli, lacus, imo & foſſæ aquis ſtagnantibus irriguæ, horum piſciculorum copia abundant. Generis autem duplicis ſunt; *Majoris* nimirum, & *Minoris.*

II. PERCA *Major, the Perch.*

III. *Perca Minor*, quibuſdam *Cernua*, Trago *Aurata* (quòd extra aquam educta, ac ſuo humore viſcido liberata, aureo fulgore in cæruleum abeunte inſignis ſit) *Caio* noſtro *Aſpredo* (quia aſper eſt pinnis ſpinoſis) *the Rough.* Ob uberrimum horum piſcium proventum apud nos percelebris eſt fluvius quidam, *Yare* dictus, non procul *Norwico* in *Norfolcia* fluens; ut à *Camdeno* noſtro (in *hiſt. Norfolciæ*) olim notatum.

IV. SCROLLUS *Danubianus*, Germanis *Schrollen*, ab *Aldrovando, de Piſcibus, lib.* 5. *cap.* 35. & 36. deſcriptus.

V. ALBURNUS *Auſonii*, ἐρυθρόφθαλμος (ab oculis magnis rubeſcentibus) circa *Vercellas*, inquit *Bellonius*,

in amne *Lagogna* Ticinum influente, à piſcatoribus *Scavardin* dictus; *the Bleik* or *Bleis*. Hujus apud nos obſervantur duæ ſpecies, quarum *prior* tergore ferè ad caſtaneæ colorem vergit: *altera* ad cæruleum. Utríſq; verò pinnæ & cauda etiam ad caſtaneum inclinant. Cætera argenteo colore reſplendent.

VI. EPELANUS *Bellonii*, qui *Sequanicum* cognominat, à *Sequana* fluvio, ubi abundat; addítq; ſic vocari, quaſi *Excellanus*, à præſtantia, qua cæteros ſui generis piſciculos excedit. Ego quidem crederem eundem eſſe cum *Eperlano*, *the Smelt*: tum quia & odore & colore nil ab invicem diſcrepant; tum quod ovis ſemper prægnans ſit utérq;.

VII. LUCIUS (vel ἀπὸ τῦ λύκυ, à lupo, propter egregiam voracitatem: vel à lucendo) *the Pike*, & dum adhuc parvus eſt, *Pickarel*.

VIII. CYPRINUS, *Oppiano* κυπρειανὸς, (fortè à *Cypride*, quòd fœcundiſſimus ſit) aliis *Carpa* & *Carpio*, *Athenæo* λεπιδώτις (à ſquammis ſeu latiſſimis & maximis, ſeu ita firmitèr vallatis, ut lapidis ictus ab iis facilè repellatur) *the Carp*.

IX. ABRAMUS, *Cyprinus latus*, Italis *Scarda* ſeu *Scardula*; *the Bream*, aliis *Barn*, & ubi in majorem molem excreverit, Cornubienſibus *a Baſs*.

X. PALLERUS Ariſtotelis; *Hollandis*, apud quos cum ob copiam, tum quòd per ſe inſipidus ſit, viliſſimus habetur, *een Bleye* dictus. Qui *Cyprino lato* tam ſimilis eſt, inquit *Rondeletius*, ut parum cautis pro eo ſæpe vendatur: ſed ab eodem magnitudine corporis & ſquammarum differt, & pinnarum caudæq; colore. Conſule *Aldrovandum*, *de Piſcibus*, *lib.* 5. *cap.* 44.

XI. TINCA, *Merula fluviatilis* Scaligero, *the Tench*.

XII.

XII. LOTA Gallorum, quam ex deſcriptione *Rondeletii* eandem eſſe conjicio cum *Gobite Barbata, the Loch.*

LACUSTRIUM, proprie ſic dictorum, Claſſis.

I. UMBLA (quaſi *umbra*, ſeu quòd haud exiguam cum Umbra piſce fluviatili ſimilitudinem habeat: ſeu quòd tergus præ multo livore opacum & veluti umbroſum appareat) *Rondeletio Salmo Lacus Lemani* (quòd corporis ſpecie, pinnarum numero ſitúq; , & partibus internis Salmonem referat.) Helvetiis *Rotele* (à colore circa ventrem rubicundo) *a Salmon Trout.* Quæ eſt vel *Major*, vel *Minor*. Utraq; à *Bellonio*, *de Aquatil. lib.* 2. deſcripta. *Rondeletius* tertiam addit ſpeciem, quam Lemani lacus accolæ *Umble Chevaliere* vocant (fortè ob magnitudinem, præſtantiam & robur.)

II. TRUTTA Lacuſtris, *the Lake-Trout.* Cui affinem judico Piſcem illum apud nos, *a*

III. CHARE dictum, à *Camdeno* noſtro (in deſcriptione agri *Lancaſtrienſis*) his verbis celebratum. "Inter "hos montes lacus totius Angliæ maximus, nunc *Winander Meer*, à tortuoſo forſitan meatu, per decem plus "minus milliaria, fundo quaſi continuo ſaxo conſtrato, "ripas incurvat, immenſæ alicubi, ut accolæ ferunt, "profunditatis; piſce ſibi peculiari, quem accolæ *Chare* "vocant, fœcundus. Eſt enim Truttis per omnia ſimilis, exceptâ tantum magnitudine, quæ pedalem raro excedit.

IV. LAVARETUS *Allobrogum* (à munditie & can-

dore; quòd nunquam ſordidus ſit.) quem *Bellonius* ad Truttarum familiam refert. Nunquam pedem excedit, néq; craſſior eſt eo quod pollex & index capere poſſunt.

V. BEZOLA, *Biſula*, Lavareto non admodum diſſimilis, niſi quòd colore minus eſt candido, ad cæruleum inclinante, roſtro acutiore, capite minore, ventre latiori, & prominentiori. Nullum piſcem reperias, cum quo melius comparari poſſit, quàm cum *Harengo*, quem in marinis deſcripſimus.

VI. CARPIO, qui piſcis ſit, apud veteres ignoratur: Moderni quidam in ſolo *Benaco* lacu reperiri, & à carpendo auro dici aiunt. *Lacuſtri* potiſſimum *Truttæ* congener ſtatuitur ab *Aldrovando, de Piſcibus, lib.* 5. *cap.* 50. unde deſcriptionem petas.

VII. ALBULA *Parva* & *Minima* Geſneri, Germanis *Heglings* & *Gang-fiſches*: accuratè delineatæ ab *Aldrovando, de Piſcibus, lib.* 5. *cap.*53.

VIII.ALBUS *Salviani*,piſcis *Alburno* magna parte perſimilis, ſed majoris longitudinis, & ſquammis amplioribus contectus.

IX. FARRA, *Fora* & *Pala* quoq; dicta, *Lavareto* à *Rondeletio* aſſimilata, & deſcripta ab *Aldrovando, lib. de Piſc.* 5. *cap.*56.

X. PIGUS, *Pici*, *Pigi* & *Picqui*, verbani lacus accolis dictus (quòd clavis ſuis ſeu aculeis pungat) Rondeletio *Cyprinus Clavatus*, Alberto *Vergiliades* (quòd vergiliarum ortu apparent) quem lingua noſtra appellare liceat, *the Prickly Carp.* Nam *Cyprino*, deſcribente *Rondeletio*, ita ſimilis eſt, ut, demptis quibus horret aculeis, *Cyprinum* eſſe affirmes.

XI. SCHILUS, *Nagemulus*, Germanis *Nagmaul*, piſcis forma non diſſimilis *Lucio*; ſed ſquammarum magnitudine,

tudine, ordine & aſperitate *Percam* referens. Reperitur in *Ambronis* lacu *Bavariæ*; ſed rarò capitur, quoniam rarò altiùs natando evehitur. Leg. *Aldrovand. de Piſc. lib.* 5. *cap.* 59.

XII. SARACHUS, *Sarachinus*, Bellonio *Aco* (ab oſſiculis ſine dubio illis acutis, quæ aſperam ſpinoſámq; in ejus ventre lineam conſtituunt, & veluti acus ſunt) alicubi fortè *Sardanella*, vulgari *Mediolanenſium* idiomate *Agonus*. Quem cum generibus ſuis deſcriptum videre eſt apud *Bellonium*, *de Aquatilibus*, *lib.* 2.

Piſcium CETACEORUM Claſſis.

AQuatilia *Sanguinea* ab *Ariſtotele* in *Piſces* & *Cetos* optimè diſtinguuntur; non quòd *Ceti* è Piſcium numero excludi debeant, utpote qui in aquis pariter degunt; nec quòd magnitudine excellant, ſiquidem in genere Piſcium adeo magni reperiuntur quandoq;, ut quoſdam Cetos mole ſuperent: ſed & quia *Organa habent Reſpirationi dicata*, quibus carent Piſces, pulmones nempe, arteriam aſperam, collum, aliaſq; partes cum Quadrupedibus communes, ut renes, veſicam, teſtes, penem, mammas; & quia *vivos pariunt fœtus*. Cum igitur de illis jam dictum; *Hoſce* ut nunc contemplemur neceſſe eſt.

Inter PISCES CETACEOS numerantur

I. BALÆNA, *Balæna*, φαλαίνα (vel παρὰ τὸ βάλλειν, hoc eſt, *ejicere*, *emittere*; nempe quia altiùs aliis belluis marinis undas jacet: vel, à φάλον, quo vocabulo Græci meatum in galeis militaribus, cui plumas olim inſerebant, indigitant) *the Whale*.

Cetorum quamplurima eſſe *Genera* videntur, & ut ego cum *Ol. Wormio* exiſtimo, omnia nobis nondum ſatis ſunt explorata. Extat enim, inquit idem *Wormius*, *Muſæi ſui pag*. 279. Liber manuſcriptus, priſca noſtra, *Danica* nempe lingua exaratus, quem *Speculum Regale* vocant

ant, cujus autorem fuiſſe Regem *Suenonem* multi putant; in quo ſupra viginti ſpecies Cetorum enumerantur, in mari Norwegico obſervatorum. Quorum Catalogum exſcripſit *Wormius*.

E notioribus autem ſunt

1. *Balæna* vulgaris, *the common Whale*. Cujus generis plurimæ circa Iſlandiam, Gronlandiam, & vicina Septentrioni loca, à Biſcainis, Anglis, Hollandis, circa ſolſtitium æſtivum, quo tempore ſinus receſſuſq; maris pacatiores quærunt, capiuntur.
2. *Phyſeter*, & *Phyſalus* (παρὰ τὸ φυσᾶν, ab *efflando*, quòd copioſiorem aquarum eluviem præ cæteris efflare dicatur) *the puffing, or ſpouting Whale*. *Turnerus* noſter ingentis & ferè portentoſæ magnitudinis hunc facit, & ſingulos ſe eorum tantum aquæ è fiſtulis, quas in capite habent, ejaculantes vidiſſe adjicit, ut ſinguli ſingulas naves onerarias aquarum copia in profundum ſubmergerent.
3. *Cetus Dentatus*, à *Carolo Cluſio* (*Exot. lib.6. cap.17.*) deſcriptus; in cujus capite reperitur liquor ille pretioſus, qui vulgò *Sperma Ceti* vocatur; Hollandis *Walſcot* dictus, *the Sperma Ceti Whale*. Talis fuit bellua illa, quæ ante annos circitèr viginti, in littus noſtrum, non longè à *Norwico* in *Norfolcia*, magna maris tempeſtate appulit. Nam in capite ejus *Spermatis Ceti* tantum repertum fuiſſe audivimus, quantum dimidium dolii, in quo aſſervari ſolent Haleces ſaliti, repleret.
4. *Puſtes* (à *ſecando*, quòd perniciſſimè natet, undáſq; quaſi ſecet) *the ſwift Whale*, quam *Carol. Clus.* (*Exotic. lib.6. cap.19.*) optimè deſcripſiſſe videtur. Reperitur

peritur plerumq; in Oceano Occiduo, & *Canem Carchariam Ariſtotelis* forma æmulatur.

5. *Orca* (à vaſis olearii aut vinarii ſimilitudine) *the Ork*; nautis in mediterraneo Oceano haud infrequentèr obvia. Hujuſmodi belluam olim in portu *Oſtienſi*, viſam fuiſſe, & oppugnatam à *Claudio* Principe, retulit *Plinius*; qui eam plenè deſcribit.

6. *Monoceros*, *Unicornu Marinum*, Septentrionalibus *Narhual*; cujus dens hactenus pro vero Unicornu à Magnatibus & aliis habitus fuit; *the Unicorn Whale.* In freto Davis hæc animalia haud rara eſſe retulerunt nautæ, qui ea ibidem viderunt. Capitur etiam interdum circa *Groenlandiam*. Ceti hujus iconem exhibet *Ol. Wormius*, *in Muſæi ſui pag.* 282.

II. PRISTIS, *Serra* (quia roſtrum ejus & longum eſt, & ſerræ in modum utrinq; dentatum) *the great Saw-fiſh*. Quæ Delphinum magnitudine ſuperat.

III. DELPHINUS, Græcis δελφὶς & δελφὶν, & ſi minutus, δελφινισκὸς, (à δελφὰξ, *Porcellus*, & ſimiliter) pleriſq; Europæ nationibus *Porcus Marinus* (quia dorſo repando porcum terreſtrem refert) & nautis noſtris *Harengivorus* (quia Harengos perſequitur) *the Dolphin*, *or Grampus.* Omnium tum terreſtrium, tum aquatilium velociſſimos rectè dixit *Ariſtoteles*; ocyores volucre, ocyores telo. Nam cum fame concitati, & fugientem in ima vada piſcem inſequuti, diutius ſpiritum continuêre; ut arcu emiſſi ad reſpirandum emicant. Dentibus centum & ſexaginta, poſt roſtri cuſpidem, os communitum habet. Fiſtulam inter oculos gerit, per quam & aërem trahit, & aquam rejicit. Præter communem piſcium modum, palpebras habet, & meatus auditorios.

IV. PHOCÆNA, *the Porpus*, *or Porpes*; Delphini ſpecies,

ſpecies, breviore tamen craſſioréq; corpore.

V. SCOLOPENDRA CETACEA, cujus *Ælianus* ſolus meminit *Hiſtor. Animal. lib.* 13. *cap.* 13. Effigiem unius exprimit *Johnſtonus, de Piſcibus, pag.*221. *Tab.*44.

VI. PHOCA, Græcis φώκη, (fortè ex βώκη, *boatu* quem edit: unde *Servius* apud *Virgilium*, Phocas, *Boves Marinos* interpretatus eſt, & rectiſſimè, ſiquidem & Plinio dicitur *Bos vel vitulus marinus*) quibuſdam *Canis*, vel *Lupus Marinus*; Danis, *Ein See-hundt*; Noſtratibus, *the Seal, or Sea-Calf.* Corio tegitur duro, ſolido, piloſo, colore nigricante & cinereo, quandoq; maculoſo; capite brevi & parvo, pro corporis ratione, dentibus ſerratis & verſicoloribus. Nautæ & Piſcatores noſtri haud rarò hoc amphibium capiunt, in arenoſis Inſulæ *Vectis* littoribus ſomno ſopitum, & deinde cicur reddunt, ut lucrum faciant ex ſpectaculo.

VII. WALRUS, aliis *Mors*, Danis & Iſlandis *Roſmarus* (quòd in Septentrionali Oceano ſaltem reperiatur, ut credit *Ol. Wormius, in Muſæo*) nonnullis *Vaccæ Marina*, nobis *the Mors, or Sea-Cow.* (quia monſtroſum animal eſt & amphibium, bobus noſtratibus, ubi adolevit, interdum majus) Cute tegitur piloſa, nec à Vitulo Marino multùm abhorrente. Dentes duos habet, è ſuperiori maxilla propendentes, & ante recurvos; cubiti nonnunquam longitudine: quorum uſus ac pretium Ebori comparatur. Ex iis enim varia conficiunt, annulos contra ſpaſmum (*Cramp-Rings*) manubria gladiorum, framearum & cultrorum: & *Iſlandi* Icunculas, quibus in ludo *Scacchico* utuntur. Hos dentes eſſe arbitror, qui vulgò pro dentibus *Hippopotami* venduntur. Animalis hujus accuratiſſimam Iconem delineari curavit *D. Joh. de Laet, Deſcript. Ind. Occid. lib.* 2. *cap.* 6.

VIII. MANATI (Piſcis Cetaceus, ab Hiſpanis in *Hi-*

ſpaniola ſic nuncupatus; quòd pinnas ad caput, & veluti binas manus habeat, quibus natat) Belgis *Vacca Marina* (cùm quòd capite terreſtrem Bovem referat; tum quòd ejuſdem more herbis in terra paſcatur) *the Manati.* Adeo magnus eſt, ut jugo boum opus ſit, ad unum vehendum. Animal hoc gemino in terris & aquis victu eſt, & amicum hominis; ut tali hiſtoria patuit. *Caramataxius*, *Cacicus*, i. e. Regulus, quidam in provincia *Nicaragua*, parvulum *Manati* quondam captum viginti ſex annos in Guainabo lacu, ædibus ſuis vicino, velut in vivario, panis fragmentis aluit. His allectus piſcis adeo cicur evaſit, ut Delphinos veterum ſcriptis celebratos manſuetudine vinceret. Nam quocunq; diei tempore inclamatus ab Reguli domeſticis, *Matto*, *Matto* (ea vox Indis *magnificum* aut *generoſum* ſonat) velut ad familiare ſignum, ex imo advolabat; paſtúſq; è manu, præbebat conſcenſuro dorſum: adeo ut egreſſus in ripam, paſtum in ædes ventitaret, & cum pueris colluderet. Si qui fortè animi gratiâ lacum tranſmittere vellent, decem nonnunquam exceptos dorſo indefeſſus tranſvehebat: referente *Petro Martyre*, *Ocean.dec.*3.*lib.*8. Hic Piſcis Lutræ propè formam referens, XXXV. pedes longus, XII. craſſus eſt: capite & cauda bovem referens; exiguis oculis; pelle dura & piloſa, coloris Veneti; pedes duos Elephantinis ſimiles habet. Fœminæ ejus generis, ut vaccæ, catulos pariunt, eoſq; gemino ubere alunt. Ut *Hieronym. Benzon. Hiſt. Novi Orbis lib.* 2. *cap.*14. ſcribit. Lapides ſeu oſſa in cèrebro bina gerit, parvæ pilæ palmariæ magnitudine, & orbicularia; quæ *Colicæ* paſſioni & doloribus *Nephriticis* validè adverſantur, ſi primò aduſta, contrita & per cribrum tranſmiſſa, in vino drachmæ unius quantitate, aſſumpta fuerint.

IX.

IX. HIPPOPOTAMUS, *Equus Niloticus* (quia *Nili* fluminis alumnus, & *Equo* cum ſpecie ſitúque partium, tum vaſtitate ſimilis) *the River-horſe.* Quem verum *Jobi* BEHEMOTH eſſe, longa rationum ſerie non ita pridem probavit mirabilis ille Linguarum Orientalium theſaurus, *D. Samuel Bochartus*, *Hierozoici part. poſterior.* 5. *cap.* 15. Monſtroſum Piſcem hunc nemo minorem facit *Ariſtotele*, qui tribuit illi μέγεθος ἡλίκον ὄνου, aſini magnitudinem. At in *Herodoto* Hippopotami ſtatura eſt ὅσον τε βοῦς ὁ μέγιστος, quanta maximi bovis. Neq; de nihilo eſt, quòd bovi comparatur; quem non ſolum paſtu & cibo, ſed & mole refert corporis, & forma capitis & pedum. Unde Itali *Bomarin*, i. e. *Bovem Marinum* appellant. Qua de re legendi ſunt ex veteribus, *Herodotus*, & *Diodorus*; ex recentioribus *Geſnerus*, *Bellonius*, *Aloiſius*, *Cadamuſtus*, *Leo Africanus.*

PISCIUM MOLLIUM Claſſis.

ENumeratis jam Sanguineis Piſcibus, ſuccedunt in ordine EXANGUIA AQUATILIA. Quæ ut ſupra innuimus, dividuntur in tria genera; *viz. Mollia* ſeu *Molluſcula* (2) *Cruſtata.* (3.) *Teſtacea.*

MOLLIA, ſeu μαλάκια ab *Ariſtotele* dicta, 4. *de Hiſt. Animal. cap.* 1. ſunt *ſanguine carentia Animalia, foris carne obducta, ſolidum quid intus continentia.* Huc ſpectant

I. POLYPUS (qui nomine gaudet Græco, cum Latino deſtituatur, niſi cum *Alberto Multipedem* reddere placuerit; à multitudine pedum & flagellorum ſic dictus) nonnullis *Octapodus* (quia, ut cætera ejus generis, octo habet pedes ſeu flagella, ſeu brachia, quibus quoties tempeſtates urgent, ad ſaxa aliqua adhæret, & ſe velut anchoris jactis ſtabilit; quin & tanquam manibus & pedibus utitur) Germanis *Pol-Kuttel,* nobis *the Pour Coutrel,* & inſulæ *Vectis* incolis *Poor Cuttle.*

II. SEPIA (quòd atramento, veluti putrida quadam ſanie, quam Græci Σηπεδόνα vocant, abundet) *the black Cuttle, or Cuttle-fiſh.* Cui hoc proprium eſt, præter fiſtulam inter caput & alvum prominentem, quòd atramenti copia luxuriet, & vel ideo quàm in cæteris reperiatur majori, quòd vitam littoralem traducat, & nihil aliud quo ſibi auxilietur habeat; cum *Polypis* & brachia, & muta-

mutatio coloris inſerviat: Unde fit, ut atramentum illud, ſive cruorem ſuum atrum per aquam effundat, cum ſe peti animadvertit, & piſcatoribus iter veluti præſepiat. Habet & Σήπιον in dorſo, robuſtum & latum, inter ſpinam & os mediam præ ſe ferens naturam, ſpongioſam inter ſe complectens corpulentiam: quod Aurifabri noſtrates, qui eo præcipuè utuntur, *Cuttle-bone* vocant; Pharmacopolis verò *Os Sepiæ* dicitur.

III. LOLIGO (quaſi *Veligo*, à *volatu*: quia efferre ſeſe ab aquis, intervalláq; haud parva tranſmittere volatu ſolet; *teſte Scaligero, in Hiſtor. Animal. Ariſt. lib.* I. *cap.* 44.) Græcis Τεῦθος, ab Italis & maris Adriatici accolis *Calamar* (à thecæ ſcriptoriæ ſimilitudine.) Quæ duabus quaſi partibus conſtat. Una inſtar thecæ eſt, in quam ſe recipit, in extremitate planè triquetra, duabus quaſi alis prædita, reliqua parte concava, in quam reliquum corporis recondit. Hanc tubam, intervallo unius pollicis, mox excipit caput oblongum; cui utrinq; oculi clari & chryſtallini inſident: roſtrum verò durum & nigrum habet, ſimile Pſittaci; quod Cirrhi ſeu flagella ambiunt octo, utrinq; quatuor. Præter atramentum *Sepiæ* quoq; commune, & alium quendam ſuccum *purpureum* habet; quo tanquam proprio ſigno ab aliis *Molluſculis* internoſcatur. Malè itaq; à quibuſdam cum *Sepia* confunditur. Eſt autem duplicis generis; *Major* ſcilicet & *Minor*.

IV. LEPUS *Marinus* (à colore Leporis terreſtris, quem ἐμπέρκιον vocant) Monſpelienſibus *Ebrius* (quòd vivus colore ex rubro nigricante ſit, quaſi plerumq; ebrii conſpiciuntur) *the Sea-Hare.* Cujus *tria genera* deſcripſit *Rondeletius. Ælianus* addit & *Indicum*, quod ex omni parte ad terreni Leporis ſimilitudinem accedit, præter pilos, qui ſpinoſi & erecti. Omnia veneno ſuo

exitia-

exitialia eſſe, certiſſimum eſt. Iconem videas apud *Johnſtonum, de Piſc. Tab. Mollibus dicata.*

CRUSTATORUM Claſſis.

CRUSTATA ſeu Cruſtacea, *Philoſopho* μαλακόςρακα, cruſtis tenuibus contecta; quæ oſſibus carent, & communes habent cum reliquis Exſanguibus partes, ut caput, alvum, gulam, ventrem & inteſtinum. Hujus generis ſunt

I. LOCUSTA *Marina* (à pedum longitudine, ut *Iſodoro* placuit) Græcè κάραβος (παρὰ τὸ τῷ κάρᾳ βαίνειν, quòd capite incedat, vel eo ſit multum prominente) Germanis *Meer-ſtoffel*, Icthyopolis noſtris, ſed incongruè, *Long Oiſter.* Aſtaco marino per omnia ſimilis eſt, niſi quòd hirto aſperóq; corpore ſit, unde ab aliquibus γραφιαῖος dicitur (ab aculeis, πρὸς τὸ γράφειν καὶ χαράττειν, ad ſcribendum & ſculpendum idoneis) & cornua habeat majora, initio aſpera & aculeata, deinde rotunditate præpilata, & quæ in tenuiſſimum cirrhum deſinunt.

II. ASTACUS *Marinus* (quaſi ἀστάκτος, non deſtillans, ſed abundè fluens, quòd tubercula plurima, tum alba, tum purpurea, guttarum ſive lachrymarum ſpecie, forcipibus inſperſa habeat) quibuſdam *Gammarus Marinus*, Danis *Hummer*; vernaculè *the Lobſter.* Qui eſt vel *Major, the common Lobſter* (à quo non multum diſcrepat ille, quem *Leonem* vocant, vel à magnitudine, vel à colore flavo, quo vivus conſpicitur.) vel *Minor*, qualem nos dicimus *Cicheſtre Lobſter.*

III.

III. ASTACUS *Fluviatilis*, *Gammarus*, Athenæo κάμμαρος, *the Crey-fiſh.*

IV. ASTACUS *Medius*, ſeu mediæ magnitudinis, *Aldrovandi*, *Litteratus Wormio* dictus: quòd in cruſtis caudam tegentibus litterarum quarundam grandium & quaſi Hieroglyphicarum notas oſtentet. De quo *Ol. Wormius*, *in Muſæo.*

V. SQUILLÆ, Græcè καρίδες, *Prawns.* Quarum quatuor diverſa genera ſunt, *viz.* (1.) Squilla *Lata*, ſive *Urſa* (porrecta enim Urſi corium quodammodo repræſentat) *the Broad, or Bear-Prawn.* (2.) *Gibba* (propter gibbum, quem habere videtur, dum ſe incurvat) *the bunch-backt Prawn.* (3.) *Mantis* (à ſimilitudine beſtiolæ cujuſdam è Locuſtarum genere) *the Sea-Graſhopper.* (4.) *Parva*, ſeu *Fluviatilis*, quam excoriatam nos a *Shrimp* vocamus.

VI. CANCER, Καρκίνος (quaſi κορκίνος, quòd κόρας i. e. pupillos & oculos mobiles habeat) *the Crab.* Horum alii extra Conchas alienas in aquis ſalſis degunt: alii in alienis Conchis, ideoq; *Wrong-heirs* nominati.

Prioris ordinis ſunt

1. *Cancer Marinus* vulgaris, *the Common Sea-Crab.*
2. *Maia* (à magnitudine; nam μαῖα, quæ amitam & nutricem ſignificat, aliquando etiam pro natu grandiore ſumitur) *Hippocarcinus*, *the great Crab, or Horſe-Crab.*
3. *Pagurus* (παρὰ τὸ ἐρεῖν καὶ φυλάττεσθαι ἐν πάγοις, id eſt, κρημνώδεσι τόποις, quòd in locis præruptis verſetur) Italis *Granciporro*; Icthyopolis noſtris, *the Punger.* Cruſta ejus in gyrum novem crenis, imbricis modo, inciſa eſt. Adoleſcit quandoq; in calvæ humanæ magnitudinem,

tudinem, ſed non æquè orbicularis evadit: cancris reliquis longè major. Apud nos enim viſus, qui decem libras penderet.

4. *Eques*, *δρόμων*, *Curſor* (à velocitate curſus) *the ſwift Crab.* Hi Amphibii ſunt, & in maximis ardoribus meridiano tempore è mari egrediuntur, diemq; ſub ſole tranſigunt; circa veſperam mare repetunt. Tanta velocitate ferri vidit *Bellonius*, ut ne unum quidem unquam curſu conſequi potuerit. Hujus generis eſſe videtur *Cancer Latipes*, quem *Ol. Wormius* deſcribit, *Muſæi ſui pag.* 250.

5. *Flavus Undulatus*, (à colore & lineis, quæ in prona parte ſunt ſinuoſæ undarum modo, non aliter quam in Cameloto vulgò nuncupato, nomen ſortitus eſt.) *the Chamelot Crab.* Capitur circa Antipolium & Lerinum lacum.

6. *Marmoratus* ſive *Varius* (quòd teſta tegitur lævi ac perpolita, & maculis viridibus, cæruleis, albis, nigris, cinereis, Iaſpidis inſtar & Marmoris, conſperſa.) *the Marble Crab.* In ſaxis Agathenſis littoris degunt.

7. *Cancer cordis figura*, qui in majorum Aſellorum ventriculis ſæpe reperitur.

8. *Cancri Fluviatiles*, qui eo à Marinis differunt, quòd teſta ſint duriore & craſſiore; tibiis aſperioribus, & ex ruffo nigreſcant. Præterea multas crenas in gyrum circa chelas habent.

9. *Cancer Heracleoticus* (ab urbibus *Heracleis*, quarum una *Ponto*, altera *Propontidi* adjacet, ubi frequens eſt, à *Bellonio* ſic dictus) nonnullis *Gallus Marinus* (quòd brachia ejus in criſtæ galli modum tornata videantur) qui dorſo tuberculis exaſperatur, & coloris eſt miniacei.

10. *Cancer*

10. *Cancer Piloſus* (pilorum nempe denſitate Urſi corium refert) qui in mari *Tyrrheno* & *Adriatico* reperitur; ſed in Oceano maximus.

Sunt & aliæ Cancrorum horum *Differentiæ*, à varia *Chelarum longitudine* deſumptæ; de quibus videatur *Johnſtonus de Piſcibus, pag.* 29. *part. de Exanguib. Aquatic.*

Poſterioris cenſentur

I. CANCELLUS, quibuſdam *Bernhardus Eremita* dictus, πιννοφύλαξ (quaſi ὁ τῆς πίννης φύλαξ, quia pinnis & conchis inſidet) *the little Souldier-Crab.* Nam à Conchis nudi naſcuntur, ſed Purpuras & Turbines è ſuis pellunt conchis, iiſq; veſcuntur, ut eorum occupent domicilia. Cum in amplitudinem majorem excreverunt, quàm ut primis teſtis capi queant, in teſtam ampliorem, tanquam domnm novam migrant.

II. *Cancellus in Buccino degens, the bigger Souldier-Crab dwelling in the Sea-Trumpet.*

III. SCYLLARUS ſive *Cancellus in Nerite* Concha degens.

IV. CANCER PARVUS, qui pinnis innaſcitur, eſtq; longo corpore, *Locuſtis*, non *Cancris* ſimili. Hujus generis ſunt, qui in *Oſtreis* interdum reperiuntur, & cruſta ſuperna faciem hnmanam repreſentant.

TESTACEORUM Turbinatorum Claſſis.

INter Exſanguia *tertium* locum ſibi vendicant TESTACEA, *Ariſtoteli* ὀστρακόδερμα, quæ teſtis duris & fragilibus muniuntur. Diſtinguuntur in (1.) *Turbinata.* (2.) *Univalvia*, & (3.) *Bivalvia.*

TURBINATA, Græcè Στρομβώδη & ἑλικοειδῆ, ſunt illa, quæ in volutas & anfractus ſeu ſpiras, quales in prælis & torcularibus viſuntur, teſtas ſuas quoquo modo reflectunt. Horum autem *duo Genera* conſtituuntur. Vel enim *Helicem* in teſta habent: vel ſunt σφαιροειδῆ, *ſphærica* ſeu in globum circumacta.

Prioris Generis ſunt

I. NAUTILUS, Græcis veteribus ναυτικὸς, modernis ναύτιλος, (quòd navis effigiem referat) *the Nautilus, or Sailer.* Quippe, in ſumma æquorum pervenit, ita ſe paulatím ſubrigens, ut emiſſâ omni per fiſtulam aquâ, velut exoneratus ſentina, facilè naviget. Poſtea prima duo brachia attollens, membranam inter illa miræ tenuitatis extendit. Quâ vellificante in aura, cæteris ſubremigans brachiis, media cauda, ut gubernaculo, ſe regit. Ita vadit alto, Liburnicarum ludens imagine, & ſi quid pavoris interveniat, hauſtâ ſe aquâ ſubmergens. *Duo* ipſius genera ſunt; *Unum*, cujus teſta Pectunculo ſimilis eſt, cava, neq; ei connexa; ideoq; is nonnunquam è concha

concha ſua delapſus, nudus capitur in arena: *Alterum*, quod in teſta tanquam Limax eſt, nec ex ea unquam egreditur, ſed interdum brachia exerit. Eſt & *tertia* ſpecies, *Cochlea Margaritis Æmula*, *Wormio* dicta (quòd ſit Unionum colore & ſplendore) ex *India* & ſinu *Perſico* nobis allata. Quæ glabra omnino & lævis eſt parte interna infinitis prædita interſtitiis. Superficies externa mira colorum varietate ſplendens, ſubinde circumagentibus ſe in purpuram candoremq; maculis. Qui exterior Cortex ubi detractus fuerit, planè ſubſtantia Margaritas refert. Ex ea in fruſta diſſecta, imagunculæ, globuli ad numerandas preces, monilia & alia ejus generis nonnulla conficiuntur: Vaſa quoq; potatoria eleganti artificio.

II. PURPURA, Græcis πορφύρα, *Politiano Concha Herculea* (quòd tincturæ auctor *Hercules* credatur) *the Purple-Fiſh.* Cujus Concha, parte turbinata pluribus mucronibus ſeu extuberantiis horrida eſt, ſuperficie exteriore modò candicans, modò flaveſcens, interiore modò violacei, modò rubicundi coloris; in anfractus in mucronem deſinentes contorta. Animal cornua duo Limacum modo attollit, atq; eodem ritu ſerpit, iiſdémq; cornibus viam pertentat. Aquam marinam hauſtam aſſervat, qua pluribus diebus fovetur & ſuſtentatur. Hepar habet viſcidum tenaci lentore præditum, quod *Ariſt.* *Papaver* vocat, alii *Cor*, ad cujus latus exiſtit *mucus Purpureus*, in recentibus Purpuris illico extorquendus, cum totus in demortuis pereat. Hoc ſucco olim tingebantur lanæ. *Differunt* Purpuræ magnitudine & aliis circumſtantiis. Præcipuæ autem ſpecies ſunt

1. *Magnæ*, quæ ad *Sigæum* & *Loctum Idæ* promontoria gignuntur.
2. *Parvæ*, quas *Euripus* fert & *Caria*.

3. Pe-

3. *Pelagiæ*, quæ magnæ & ſcabræ ſunt, quarumq; *Flos* magna ex parte niger, ſed nonnullis puſillùm rubidus.
4. *Littorales*, quæ parvæ & flore rubro ſunt.
5. *Echinatæ*, quæ vel pluribus ſpinis maximè in poſtica parte horrent, vel rarioribus, minoribus & brevioribus.
6. *Rubræ*, ut in Auſtrinis partibus.
7. *Nigræ*, in Aquiloniis.
8. *Lividæ*, in Occidentalibus & Orientalibus.
9. *Marmoreæ*, quæ longis undiq; tuberibus, at minimè acutis ſed obtuſis plenæ.
10. *Pentedactylæ*, qualem *Geſnerus* deſcripſit, ex *Adriatico* mari acceptam.

III. BUCCINUM (à ſimilitudine buccini, quo ſonus editur, rotunditate oris in margine inciſâ, ut *Plinio* viſum.) Græcis φήκιον, & στρόμβος, & κῆρυξ (fortè à cera, quam muco ſimilem mutuò attritu ſalivant; quod Græcis eſt κηειάζειν) *the Trumpet.* Variat magnitudine. *Buccina* enim

1. *Major* in tantam quandoq; excreſcit magnitudinem, ut ad *Cartejam*, teſte *Bellonio*, decem capiat Cotylos.
2. *Minor* utplurimum ovi magnitudinem non ſuperat. Strias quandoq; quinas aut plures in tergore habet, plerumq; in gyrum tuberculis obtuſis & brevibus obſepta, frequentioribus quàm in *Purpura*.

IV. MUREX (ab aſperitate murorum quibus includitur; longos enim firmoſq; aculeos habet, per intervalla eminentes) Qui eſt (1.) *Marmoreus*, à candore & duri-

duritie ſic dictus, cujus teſta gravis eſt, denſa, ſolida, aculeis multis horrens, figura inter Buccinam & Conchylium media. (2.) *Triangularis*, altera parte planus, altera ferè rotundus, ſed ita ut utrinq; ſint duo latera. Aculeos habet breves & firmos. (3.) *Lacteus*, à lacteo colore nomen ſortitus. (4.) *Orthocentrus*, qui totus forinſecus & intrinſecus rubet, turbine candicat. (5.) *Coracoides*, *Rondeletio* ab infirmis & roſtris Corvorum ſimilibus aculeis dictus. (6.) *Aporrhaïdes*, quos quidam inter *Lepades*, quòd ut iſtæ ſaxis adhæreant, ponunt; ſed malè: faciunt enim & *Neritæ* idem, quæ tamen toto genere ab iiſdem differunt.

V. CONCHYLIUM, cujus operculum eſt *Blatta Byzantia* Serapionis. Eſt autem ea parte latius, qua in turbinem deficit, ſine aculeis tuberculíſve ullis.

Poſterioris ſunt

I. TURBO, qui ex amplo & lato paulatìm in mucronem deſinit, multis voluminibus conſtans pro corporis proportione, variorum colorum, foramen rotundum habens, & rimam per quam excrementa excernuntur. Eſt (1.) *Magnus*, qui multis volutis conſtat, margine ſpiſſo & aſpero, teſtâ albâ, lineis tuberculíſq; aſperâ. (2.) *Auritus*. (3.) *Tuberoſus*. (4.) *Anguloſus*, quòd teſtæ volumina ita à ſe diſcreta ſint, ut in medio angulos efficiant, ſic dictus. (5.) *Muricatus*, quia teſta eſt intus purpurea, foris alba & quaſi calce illita, ſic nominatus. (6.) *Pentedactylos*, quia quinq; appendices longas & acutas, ſi extremum Turbinis annumeres, habet. (7.) *Qui Spongiis delectantur*. Quorum omnium *Icones* videantur apud *Aldrovandum*. Adde Turbines *notis Muſicalibus inſignitos*, ab *Ol. Wormio*, *Muſ. pag.* 259. deſcriptos.

II. TRO-

II. TROCHUS (ita dictus, quòd ſimilis ſit inſtrumento ligneo, quod pueri ſcutica in orbem agitant: unde meritò in Turbinorum claſſem refertur) qui diſtinguitur in (1.) *Magnum.* (2.) *Pyramidalem.* (3.) *Niloticum.* (4.) *Indicum.* (5.) *Album.* (6.) *Maculoſum.* Omnes verò læves ſunt & varii.

III. NERITES (à *Nereo*, Deo Marino; quòd is fortè tali concha, tanquam elegantiore buccina, uſus eſſe fingatur) *the Mere-maids Trumpet.* Cujus concha rotunda eſt, in ſpiram deſinens exiguam, lineis frequentibus per univerſum corpus perreptantibus; quarum veſtigia etiam in ore apparent, quod altera parte ſtriatum, altera exiguis punctis horridum conſpicitur.

IV. COCHLEÆ, *Sea-Snails, Whilks, or Porwinkles,* & *Periwinkles.* Quarum tanta ubiq; varietas eſt, ut ſingulas explicare & exprimere operoſum foret. Præcipuæ verò ſunt (1.) *Cælatæ.* (2.) *Echinophoræ.* (3.) *Cylindroides.* (4.) *Depreſſæ.* (5.) *Rugoſæ.* (6.) *Umbilicatæ.* (7.) *Sarmaticæ.* (8.) *Oleariæ*, quòd iis oleum decapularent veteres Romani, ſic dictæ. Quas omnes accuratè deſcriptas invenies ab *Ol. Wormio in Muſæi ſui pag.* 260, & 261.

V. ECHINUS (vel καθ' ἀντίφρασιν; ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι ἔχεσθαι διὰ τὰς ἀκάνθας, quòd manu retineri non poſſit, propter aculeos: vel, ut *Voſſio* ſatius videtur, ἀπὸ τοῦ ἔχειν ἑαυτὸν, ἀφανῶν τῶν σαρκῶν οὐσῶν, quòd ita ſe cohibeat, ut nullæ carnes appareant.) aliis *Erinaceus* Marinus, *the Sea-Urchin, or Sea-Hedg-hogg.* Quibuſdam *Aurantium Marinum*, quòd ſpinis ablatis pomum Aurantii quodammodo referat. Hujus tota teſta aculeis forinſecus, intrinſecus foraminibus parvis plena eſt; per quæ movendi facultas aculeis communicatur. Hujus ſpecies præcipuæ ſunt

1. *Echinus*

1. *Echinus Spatagus* & *Briſſus*, noſtratibus, ob pudendi muliebris ſimilitudinem, inhoneſto nomine, *a Cunt*, & maritimis *Cambrobritanniæ* partibus, *Mere-maids Head* dictus. Qui, ut, à *Rondeletio* deſcribitur, vix à cordis figura recedit, aculeis parvis & raris obſitus.
2. *Echinometra*, quam *Rondeletius* tantæ magnitudinis exhibet, ut ambabus manibus quaquaverſum extenſis vix capi poſſit.
3. *Echinus Minimus* pelagius, Italis *Un Judeo* vocatus (quòd perpetuò nigreſcat & ſordeſcat) ſpinis grandibus, longis & præduris. Teſtam juglande majorem non promit: eſtq; reliquis omnibus vividior. Nam ſi ſupinum ponas, mox ſuas ſpinas deprimit, & ſe in pronam partem convertit. Hic ſpinis ſpoliatus, & exſiccatus, vernaculè dicitur *the Sea-Button*.

UNI-

UNIVALVIUM Claſſis.

E Conchiliis UNIVALVIBUS ſunt

I. LEPADES (quaſi *Squammæ*, quia petris, aliiſq; corporibus adhærent, inſtar ſquammarum) Patellæ, *Lympins, Lympets, or Cockles.*

II. *Concha Veneris* (ob communem cum *Venere* originem è mari: vel à pulchritudine; vel quòd pudendum muliebre figura exprimat) aliis *Concha Porcellanica* & *Lævigatoria* (quia ad chartas & alia læviganda iis utuntur Itali) Cujus varia ſunt genera, colore & magnitudine differentia.

III. CONCHA PERSICA, quæ à loco nomen ſumpſit, eſtq; majore ſui parte rubicunda, cætera candida. Margaritas proferre proditur.

IV. PENICILLI, *Tubuli Teſtacei*, in quibus vermes latent, *Worm-ſhells.* Sunt & qui molli quadam & laxa ſubſtantia ſaxis alligantur, ita ut aquarum undis cedat & agitetur. Reperiuntur nonnunquam in *Oſtreæ* vulgaris & *Gæderopodis* teſtis.

V. BALANI, Latinis *Glandes* (ob ſimilitudinem glandium arborearum; nam ut glandis pars altera lævis eſt in acutum deſinens; quædam aſpera: ſic hæc, quæ ſaxis adhæret, partim lævis eſt, partim aſpera.) *Center-ſhells.*

VI. CONCHÆ ANATIFERÆ, vulgò *Barnicles, or Barnacles*: in Scotiæ littoribus frequentes, & navibus ex India Orientali reducibus ſæpe adhærentes. De generati-

neratione Avium ex iis, lege *Ol. Worm. in Muſæo ſuo Pag.* 257.

VII. DENTALIA, *Tubuli* quidam candidi, teretes, ſtriati, in acutum deſinentes, una aut altera linea tranſverſa, inæquali cincti. *Tellinis* adnaſci ſolent quandoq; ut *Balani* aliis cruſtaceis.

VIII. ENTALIA, quibuſdam *Antalia*; conchulæ nimirum parvulæ, ejuſdem ſubſtantiæ cum venereis, aut potius Cylindricis, niveæ, læves, rimulam habentes. Ingrediuntur compoſitionem *Unguenti Citrini*; quòd vi abſtergendi ſine acrimonia & caliditate polleant præclara. Hiſce affines ſunt *Conchulæ Striatæ*, cum Venereis, quoad figuram, affinitatem quandam habentes; ex quibus monilia conficere ſolent.

IX. AURIS *Marina* (quia aurem exactè refert) ab *Ariſtotele* λεπὰς ἀγρία dicta, Bellonii *Patella major*.

BIVALVIUM Claſſis.

BIVALVIA, Græcis δίθυρα, Conchæ ſunt duabus præditæ teſtis, iiſq; vel *aſperis*, vel *lævibus*.

Inter Conchas ASPERAS ſunt

I. MARGARITIFERA, Mater *Perlarum*, & *Indica* (quòd apud *Indos* reperiatur potiſſimùm) *the Pearl-Oiſter, or Mother of Pearl.* Hujus Conchæ licèt multa ſint genera, eam tamen hìc intelligimus, quæ grandis eſt, modicè cava, ſpiſſa, figura Pectinibus æmula, una ſaltem parte aurem habens & parva foramina, quæ non penetrant; interius Margaritæ aut Unionis inſtar ſplendens. Hæc interdum tam grandis in India invenitur, ut ferant in mari Borneo inventam pondo ſeptem & quadraginta librarum. Teſta ad varia Utenſilia accommodatur; nam capſas, pocula, cochlearia, menſas, ſcipiones hiſce exornant; imo cochlearia integra, manubria, icunculas inde conficiunt: quorum exempla haud pauca in REGIÆ SOCIETATIS Muſæo aſſervantur.

II. IMBRICATA, ſeu *imbricatìm undulata* (ſic dicta, quòd teſta ad undarum ſeſe attollentium ſimilitudinem diſtincta eſt) *Tridachne* (quòd tantam habeat carnem, ut non niſi tribus vicibus deglutiri poſſit) quæ haud raró longitudinem attingit pedalem.

III. STRIATA, cui ſtriæ teſtam percurrentes nomen dedêre.

dedêre. Hujus varia genera fidelitèr deſcripſit *Ol. Wormius*, *Muſæi ſui pag.* 253.

IV. ECHINATA (quia forinſecùs hirſuta eſt Echinorum modo) quæ Pectini ſimilis eſt; teſtis admodum concavis, ſtriatis, in ambitu inciſis. Uniones in ea reperiri teſtatur *Plinius*, *H. N. lib.* 9. *cap.* 35.

V. SQUAMMOSA, quæ lineis ſemicircularibus, ſquammarum in morem, eſt exornata.

VI. LONGA, cujus duas ſpecies exhibet *Rondeletius*: *Unam* colore vario, in medio albeſcente, intus cum lævitate candido: *Alteram* teſta alba, aſpera, lineis multis diſtincta, quam *Plinii* longam eſſe putat.

VII. PICTORUM (quòd teſtæ ejus olim pro conficiendis coloribus raderentur.) quæ craſſitudine cæteras omnes multùm excedit, & florem foris habet. *Aldrovandus* unam attulit colore Cinnaberis, figurâ minorum Oſtreorum.

VIII. CORALLINA (quòd Corallium colore imitetur) quæ externa teſtarum parte Pectinem refert; ſed lineis eſt aſpera, tuberculis rubris inæqualis, intus læviſſima, candidi Marmoris colore. Poſt diutinos Auſtri flatus, & Caniculæ exortum in littus ejici ſolet.

IX. RUGATA, non ab imo ad ſummum, ſed tranſverſim multas rugas ductas habens. Veneti *Biveronem* vocant.

X. RHOMBOIDES, *Rondeletio Muſculus ſtriatus*; quæ elegans eſt, oblonga, qua teſtæ cohæret recta fermè, altera parte ſinuata: Caput verò teſtæ in angulum prominet, ut tota Rhombum haud inelegantèr referat.

Inter LÆVES ponuntur Conchæ

I. GALADES, omnium maximæ & læviſſimæ, intùs verò candidiſſimæ, non admodum concavæ; Noſtratibus *Long Oiſters* dictæ.

II. NIGRA, prioribus ſimilis, niſi quòd intus & foris nigricat.

III. FASCIATA (quòd quinq; veluti faſcias latas à latere in latus ductas habeat) cujus teſta eſt admodum lævis, dura & marmorea. Harum plures depinxit *Aldrovandus, de Piſcibus, lib.* 3. *cap.*55.

IV. CRASSÆ teſtæ, quæ faſciis & rarioribus, & latioribus inſigniuntur.

V. TENUIS teſtæ, quæ extra ſunt colore fœdo, luculento, cinereo; intus argenti modo reſplendent.

Huc referuntur etiam

VI. CHAMÆ (à Græco verbo χῶ, ſeu quòd hient; unde quibuſdam *Hiatulæ* dicuntur, & *Plinius*, Conchas quaſdam pandere ſe dixit quadam oſcitatione: ſeu earum conchæ admodum concavæ ſint, & capaces) Gallis *Flammæ* & *Flammatæ*; Italis, *Peverazæ* (quòd pipere condiantur) *a ſort of Cockles.* Quarum aliæ *Aſperæ* ſunt, aliæ *Læves.*

VII. OSTREA (vel ἀπὸ τοῦ ὀςρέου, vel quaſi ὄςεα, quòd teſta veluti oſſea tegantur.) *Oiſters.* Quorum Differentiæ, à loco & colore deſumptæ, variæ ſunt. Ratione Loci, celebrantur

1. *Pelagia*, quæ in alto mari naſcuntur, parva & rara.
2. λιμνόςρεα, ut *Ariſtoteles* vocat, quæ in ſtagnis marinis degunt. Cujus ſortis ſunt apud nos *Colceſtrienſia* dicta, quæ in puteis & ſtagnis, quæ mare ſingulis

æſti-

æſtibus inundant, aluntur, indéq; pinguiora, & ſalſedine gratiora evadunt.

3. *Littoralia*, quæ in littoribus inveniuntur; nec non inter ſaxa, limi & aquæ dulcis expertia. Parva ſunt, dura & acria.

4. *Britannica*, quæ omnibus præferuntur.

5. *Santonica*, quæ magis ſalſa & acria judicantur.

6. *Burdegalenſia*, inter quæ *Medokina* (ab oppido vicino *Medöe*, dicta) ſuavitate præcellunt.

7. *Circæa*, quæ ab *Horatio Satyr.* 4. commendantur.

8. *Abydena*, quæ olim à ganeonibus celebrari ſolita, *Clemens Alexandrinus in Pædagogo* prodidit.

9. *Lucrina* (à Lucrino *Campaniæ* lacu, in ſinu *Bajano*, prope *Puteolos*, ita dicta) quæ à *Plinio* celebrantur.

10. *Brunduſina*, de quibus ita *Plin.* "Gaudent peregrinatione, transferriq; in ignotas regiones. Atq; ita Brunduſina in Averno compaſta, & ſuum retinere ſuccum, & à Lucrino adoptari creduntur.

11. *Cumana*, quæ *Strabo* præſtantiſſima facit.

Quoad *Colores*; *Ruffa* ſunt in Hiſpania; *Fuſca* in Illyrico; *Nigra* & carne & teſta ſunt *Circæa*, quibus palma menſarum diu tributa eſt; in mari *Rubro* flammeis illuſtrantur zonis. Hiſce demum ſubjunguntur

Gaideropoda (quaſi *pes Aſini*, apud Græcos, qui *Gaideron* hodie aſinum vocant) apud nos, *Horſe-Oiſters.*

VIII. PECTINES (à rugis ſeu imbricaturis illis, quibus inſigniti ſunt; ſi *Gillium* ſequimur.) *Scollops.* Græci κτένες nominant, ob manuum & pedum ſimilitudinem. In

Hibernia

Hibernia admodum frequentes ſunt; ubi in arenoſis & limoſis littoribus ſponte proveniunt, & ſtridore ſentiuntur, quoties per ſumma humoris in arena ſtagnantis nitibundi feruntur. Differunt magnitudine, & rugarum varietate.

IX. MUSCULI, ſeu *Mytuli* (nam non niſi magnitudine & rotunditate eos differre, rectè ſtatuit *Rondeletius*, & *Aldrovandus*; ut hi ſint majores, illi minores) *Muſcles*, & ubi grandiores ſunt, *Horſe-Muſcles*.

X. TELLINÆ (ita nominatæ, ὅτι τάχιϛα τελέιαι γίνονται, quòd ocyſſimè perficiantur, ſpontéq; proveniant.) Venetis *Capparazole*, ſeu *Capparole* (à Capparis ſimilitudine) quæ teſtis conſtant lævibus, candidis, nequaquam ſtriatis, quandoq; crenulis & denticulis, in longitudine diffuſis, mediocritèr fortibus, intùs cavis, exteriùs ex albo & flavo purpuraſcentibus. Exiguo ſunt corpore, nec facilè aperiuntur. Edulium præbent ori gratum; unde Romæ & alibi bellariorum vices ſubeunt; alvum tamen reſolvunt.

XI. SOLEN, Græcis Σωλὴ (à canalis ſive tubi ſimilitudine) quibuſdam, juxta *Plinium*, *Aulos*, *Donax*, *Dactylus*, *Onyx* (quòd cum his figurâ conveniat) Venetis *Cappa longa*; *the Sheath*, *or Razor-fiſh*. Eſt ex Concharum longarum genere, duplici conſtans teſta, lævi, tenui, alterâ tantum nigro vinculo membraneo colligatâ; alterâ ſolutâ; dodrantali longitudine, pollicis craſſitie, arundinis modo cavâ, extremis duobus ſemper apertis. Commendantur Calculoſis, & Urinæ difficultate laborantibus.

XII. PHOLADES (ἀπὸ τοῦ φωλεῖν, quòd in cavernis & latibulis condantur: & rectè quidem; nam ita inter ſaxa, imo & in ſaxis ipſis latent, ut iiſdem undiq; contegantur, per foramen verò exiguum & ſenſui vix patens aqua nutriuntur.)

XIII.

XIII. PINNÆ, Græcis Πίννη & πίννα, numero ſingulari (quòd ſemper ſordibus obductæ ſint) Neapolitanis, *Pernæ*; Venetis, *Aſturæ*; à *Mytulorum* figura non multùm recedentes. *Cancri* etiam in illis hoſpitantur. *Rondeletius* tantam Romæ ſe vidiſſe ſcribit, ut ad cubiti magnitudinem accederet. Plurium ſpecierum Icones depinxit *Aldrovandus*, *de Piſcibus lib.* 3. *cap.* 76.

Reſtant adhuc quamplurimi Piſces EXOTICI, *Novi Orbis* duntaxat alumni; quos, quia perpaucos ex eis nobis hactenus vidiſſe contigit, & quia nominibus *Latinis* nondum donati ſunt; idcirco prorſus intactos relinquere conſultum duximus. Ne verò *Lectoris* curioſitati in hac parte omnino defuiſſe videamur; eum officioſè remittimus ad *Joh. Johnſtoni Lib.* 4. *de Piſc.* ubi ingentem iſtorum numerum inveniet, ex *Marcgravio*, *Piſone*, *De Laet*, *Benzone*, *Petro Martyre*, aliiſq; rerum Naturalium Indicarum *Hiſtoricis* diligentèr collectum, & in debitas Claſſes redactum.

ZOOPHY-

ZOOPHYTORUM ſive *Plant-animantium* Claſſis.

QUoniam *Zoophyta* (à ζῶον, hoc eſt, *Animal*, & φυτὸν, hoc eſt, *Planta*; ut ad verbum *Plant-animantes* vel vel *Plant-animalia* dici poſſint) in Exanguium Aquaticorum genere à nonnullis conſtituuntur; utpote τὰ ἐπαμφοτερίζοντα φύτῳ καὶ ζώῳ, ut *Ariſtoteles* loquitur: ideo & nobis neceſſe videtur, hîc eadem breviter recenſere. Iſtiuſmodi ſunt

I. URTICÆ *Marinæ* (ab urendo Latinis ſic dictæ; eo quòd manum urere videantur, ſi ea tangantur) Græcis ἀκαλήφαι (quaſi ἀπολέσαι τὴν ἁφὴν, i. e. ſenſum corrumpentes) Italis, *Flammæ Maris*; nobis, *Sea-Nettles*, & in Cornubia, *Blubber*. Harum Differentias varias apud Auctores invenias: ſed duo præcipua genera ſic deſcribit *Rondeletius*. Primi generis pars una eſt veluti fungoſa quædam maſſa, rotunda, cava, in medio perforata, purpureâ veluti faſciolâ ambiente, ita ut pileum planè referat: altera Polyporum pedibus ſimilis eſt. Octo enim pedes habet craſſiuſculos, extremis quadratos, in acutum deſinentes. Nullas partes interiores habet diſtinctas. Corpore eſt adeo pellucido & ſplendido, ut oculos perſtringat. Ad eam haud raro magnitudinem excreſcunt, ut pileos, quibus viatores uti ſolent, ſuperent.

Alterum quatuor duntaxat pedes ſeu frondes habet, qui foliis Acanthi comparari poſſunt. Corpore eſt quaſi cartilagineo, ac Chryſtalli in morem pellucido; quod in mucorem facilè reſolvitur. Gibbam habet, inſtar dimidiatæ ſphæræ, figuram, glabram, pollicis craſſitudine: cujus pars interna nervis rectis à medio incipientibus, quaſi ſtriis ſulvi coloris, in gyrum radiatur, quibus ſe diffundit & conſtringit: qua corporis commotione aquam concutit, & nunc in pronum, nunc in ſupinum effertur, *&c.* Ab his diverſum genus exhibetur à *Meretto noſtro, Pinac. rerum Natural. Britannicar. pag.* 194.

II. PULMO *Marinus*, (vel à pulmonum noſtrorum figura: vel ab eorundem ſubſtantia laxa, molli, & foraminulis plena) qui intuentibus apparet corpus quoddam rotundum, pilæ marinæ modo, vireſcens, foris ſubſtantia filtro ſimile, intus totum fiſtuloſum & ſpongioſum. In mari aqua plenum eſt, & grave: extra aquam in ſe concidit & flacceſcit. In ſaxorum rimis deliteſcit, & inter algas.

III. HOLOTHURIUM, (unde nomen veniat, neſcimus) quod altero extremo obtuſum eſt & planum, in quo Roſæ ſculptam imaginem dicas, circa quam apparent acetabula; inde parva appendix & mollis dependet: altero tenuius. Intus partes omnes ſunt indiſcretæ. Aliud genus deſcriptum invenies apud *Aldrovandum, lib. de Piſcib.* 4. *cap.* 4.

IV. TETHYIA, ſeu, ut *Plinius* vult, *Tetheæ*; Græcis, τήθεα & τήθυα; modernis *Spherdocles* (fortè à ſphæra) Adriatici ſinus accolis, *Spongiæ* (quia, cum premuntur, Spongiarum inſtar, aquam è foraminulis reddunt) aliis, *Tubera* (à colore & tumore; ſeu quòd nullis fibris, ut Tubera terrena, niti crediderint) Quæ deſcribuntur ab *Ariſt. Hiſt. Animal. lib.* 4. *cap.* 2.

V. *Malum Granatum Marinum.*

VI. *Fungus Marinus.*

VII. *Pyrus*

VII. *Pyrus Marinus.*
VIII. *Mentula Marina.*
IX. *Penna Marina.*
X. *Malum Inſanum Marinum.*
XI. *Manus Marina.*
XII. *Cucumis Marinus.*
XIII. *Uvæ Marinæ.* Quæ omnia appellationes ſuas à rebus, quas repræſentant, mutuantur. ¶

MANTISSA ANATOMICA,

Ad

Piſcium Pelagiorum Cartilagineorum Planorum Claſſem ſpectans.

LECTORI Admonitio.

IN *præcedenti* Piſcium Pelagiorum Cartilagineorum *Claſſe, ubi in RANÆ PISCATRICIS mentionem & deſcriptionem inſtituti ductu incidiſſem, me dixiſse memini*; Piſcem iſtum tanta, & in reliqua Animantium aquis degentium grege tam inſolenti Naturæ ſolertia fabricatum eſſe, ut nihil in eo occurrat non admirandum. *Huic igitur dicto ut clarior conſtaret fides; adii magnum illum Virum, ſummumq; Artis Apollineæ, quin & puritatis Linguæ Romanæ arbitrum*, D. GEORGIUM ENTIUM, *M. D.* Equitem Auratum, *&c. obnixè eum obteſtans, ut quæ in diſſecto Piſce memorato à ſe olim obſervata, chartiſq; exarata fuiſſent, nunc demum, pro inſigni ſua in* Anatomiæ Comparativæ *augmentum benevolentia, quam æternitate digniſſimis ſcriptis toties teſtatam fecerat, mecum communicare dignaretur.*

Nec

Nec diſparem votis Candorem experiebar in Animo Humanitati tantopere addicto. Is enim, ſuperatâ illâ, quam cum publicæ Utilitatis inductione in pectore ſuo niveo diu colluctantem ſenſiſſet, Modeſtiâ ſuiq; diffidentiâ; haud gravatim exorari ſe tandem paſſus eſt; apertoq; confeſtim Obſervationum Anatomicarum *Theſauro (quem avidiſſimè exoptant omnes, quibus cum literis aliquid commercii interceſſerit) exinde quæ deſiderio meo ſatisfacerent, mihi & depromendi, & in lucem emittendi liberam poteſtatem fecit lubentiſſimè. Quæ verò in commodum Tuum,* LECTOR *Curioſe, diſertiſſimis* Elegantiſſimi *Auctoris verbis exſcripſi, ita ſe habent.*

RANÆ

RANÆ PISCATRICIS Anatome.

GRæci Βάτραχον vocant: Iſtri, piſcem *Roſpum*; Roſpus enim ipſis Bufo: Taurinis, *Bora*; Lumbardis, *Zatto*. *Scalig. in Ariſt. Hiſt. Animal.*

Eſt Gyrino ſimilis. Nempe anterior ejus pars, ſive venter, Ranam vel Bufonem æmulatur; poſterior autem in longam & mucronatam caudam deſinit: cujus pars extima, ſive *pinna*, carnoſa eſt; &, palmipedorum animalium ad inſtar, intercurrentibus in longum cartilaginibus, latè expanditur; eſtq; ſpithamam longa: indéq; ad capitis initium, in ea, quam diſſecui, ſex ſpithamæ numerabantur.

Palmi ſpatio à dicta pinnâ, *altera pinna* in ſuperiore caudæ parte, infernè amplior & tranſparens, naſcitur. Subter caudam, è regione hujus pinnæ, *altera pinna* conſpicitur, carnoſa etiam, & caudæ pinnæ ſimilis. Ab hac pinna, quatuor digitorum latitudine verſus caput, *podex* ſitus eſt; paulóq; infra eum *apertura alia* conſpicitur; in quam Veſica Urinaria, & uteri cornua terminantur. In medio fere ventris, utrinq; à lateribus, ampla & carnoſa *pinna* enaſcitur, ſpithamam circiter lata, pariſq; fermè longitudinis. In medio dorſi, duo *cincinni* ſive *cirri* exurgunt, digiti longitudine, duobus palmis à caudæ ſuperiore pinnâ: hinc palmi ſpatio *alter* item *cincinnus*, paulóq; longior exoritur.

Oculi, quatuor digitis ab hac pinna remoti, ſex digitorum intercapedine à ſe invicem diſtabant: interq; illos (ſed anteriùs multo, nempe prope labii ſuperioris confinium) duo *cornicula* enaſcuntur, in extremo ſui rotundis filamentis præpilata: quorum mobilitate creditur

piſciculos

piſciculos in oris ſui rictum, ceu naſſam, allicere.

Paulò ſubtus diaphragma, in ſupina ejus parte, duæ amplæ *pinnæ*, ad figuram manus, in quinq; digitos diviſæ (quales in *Manati* piſce prædicantur) adſunt.

Circum oris ambitum, & juxta latera, ad caudam uſq; exiguæ *pinnulæ* ſive *cirruli*, trium fere digitorum à ſe invicem diſtantiâ, reperiuntur.

Rictus oris ingens, totoq; circum ambitu dentibus uncis retrorsúmq; ſpectantibus plenus. Dentium horum ordo duplex, triplexve: eſtq; id illis ſingulare, quòd interiores (qui etiam cæteris longiores ſunt) intro vorſum mobiles ſint, ac deprimi poſſint; extrorſum verò à motu prohibeantur, quòd exteriores & minores denticuli illis ad id impedimento ſint. Omnes, ut dictum eſt, retroverſi gulam ſpectant. Dentes illi majores, cute ſeu vagina, ad medium ſui, teguntur; quæ mobilis eſt: quemadmodum in Felium unguiculis conſpicimus.

Prope interiores fauces, duo veluti *pulvinaria* viſuntur; quæ à lateribus utrínq; dentata ſunt, & in cuſpidem acuminantur: Poſticâ verò ſui parte dentibus carent. In maxilla ſuperiore duæ pariter *protuberantiæ* ſunt, pulvillis iſtis reſpondentes; & dentium longiorum duplici ordine armatæ, tranſverſím ſitæ ſunt; & ponè illas duo dentes molares unciali amplitudine proximè fauces adjacent. Dentes hi officio ſuo funguntur ope muſculi tendinoſi, qui ſpinæ medio adalligatur, indéq; ſurſum latus, ſtatim bifariam ad dictos dentes fertur.

Branchiæ utrinq; ternæ. Aperiuntur fauces ſubtus pinnas majores in latere ſitas.

Hîc ſit mihi liberum, precor, gradum parumper ſiſtere, abruptoq; deſcriptionis *Entianæ* filo, *Tabulam* intertexere, quæ hactenus dicta oculis tuis evidentiùs exhibeat, deinceps ſigillatim contemplanda.

Tabulæ

Figura. 1ma.
01.

RANA PISCATRIX.
The Toad-Fish or
Fishing Frogg.

Tabulæ primæ, ejuſq; Characterum Index.

a. *Pinna ſuperiori caudæ parti inſidens.*
b b. *Duo Cincinni ſive Cirri in medio dorſi exiſtentes.*
c. *Alter Cincinnus, prioribus paulò longior.*
d d. *Duo Cornicula inter oculos enata, quorum filamenta in oris rictum, fili piſcatoris ad modum, arcuatìm protenduntur.*
e e. *Duo pinnæ ampliores, in quinq; quaſi digitos divaricatæ.*
f f. *Dentium ordo duplex.*
g g g g. *Pinnulæ ſive Cirruli circum oris ambitum, & ad latera; Bellonio*, appendiculæ carnoſæ vocati; qui, natante Ranâ, ſupernatant.

Quoad *Internam* conſtitutionem;

Cor haud adeo magnum (ſi Piſcis amplitudinem ſpectes) nempe circiter ovi Gallinacei magnitudine. Non deſinit in conum, ſed æquali fere ductu ad imum fertur, ubi etiam aliquanto latius conſpicitur.

Aorta, ex ſumma ejus parte enata, albida eſt, & prægrandis: prope exortum tamen è corde anguſtatur aliquantulum, & quaſi annulum efficit. Eſt in medio grandior; deſinítq; in ſex ramos, quorum ſinguli ad totidem branchias feruntur.

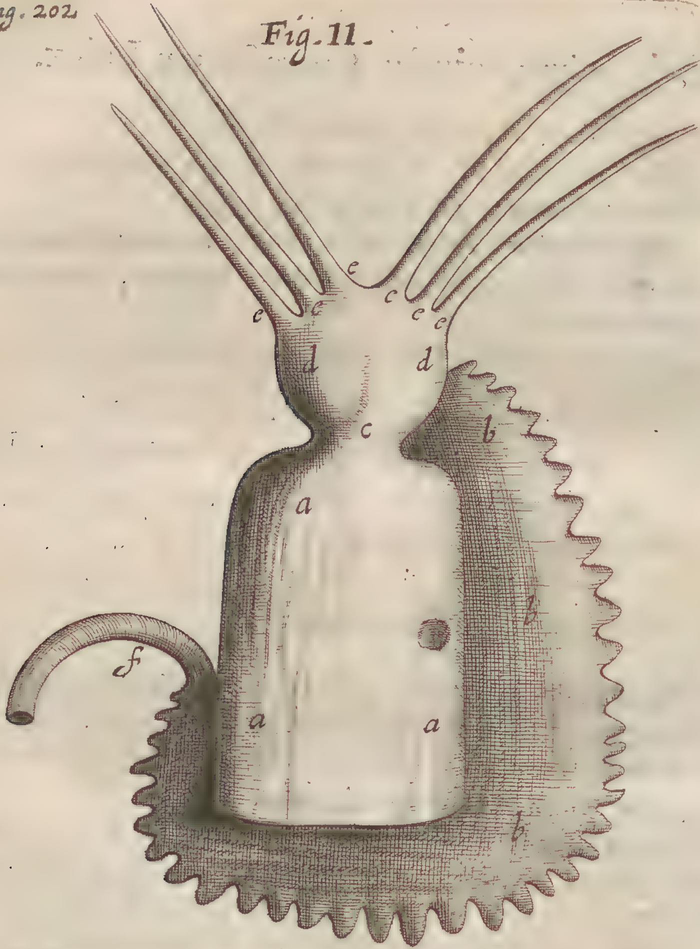
Auricula ingens eſt (nempe corde fere triplo major) rubicunda valde, &, pulmonum inſtar, ſpongioſa: tunicâ molli & laxâ donatur, & in ambitu ſuî (galli criſtæ inſtar) inciſa ſive fimbriata cernitur. *Capſula* robuſta hæc circumambit.

Harum partium formam & conſtructionem præſens *Icon* in proſcenium adducit.

 Figuræ

pag. 202

Fig. 11.

Figuræ ſecundæ, ac literarum ejus explanatio.

a a a. *Cor in ſummo anguſtius, infernè latius.*
b b b. *Auricula ejus, in ambitu crenata.*
c. *Aortæ exortus.*
d d. *Ejuſdem amplificatio:*
e e e e e e *& divaricatio in ſex ramos.*
f. *Ingreſſus venæ cavæ in Auriculam.*

Septum

Septum tranſverſum exoritur prope cartilaginem pinnæ maniformi continuam; eandemq; *claviculam* haud malè dixeris.

Cor denſum, & cavernulis repletum: Ubi aortæ jungitur, duabus *valvulis* ſemilunaribus, ſanguinis inde recurſum prohibet. In *Auricula* conſimiles *valvulæ* (ſed quaternæ, ut puto) ſanguinem à regreſſu in cavam arcent.

Venæ Cavæ duo majores trunci (ex duobus Hepatis lobis oriundi) poſtquam Pericardium penetrarunt, uniuntur, feruntarq; in Auriculam. Iiſdem etiam commiſcetur Vena *Emulgens*, aliæq; complures, à Cordi vicinis locis ſanguinem è capite refluum advectantes.

Aorta denſa craſsáq; , intus innumeris fibrulis in longum protenſis roboratur. Tunica ejus exterior venulis conſpicuis irrigatur.

Jecur peramplum, ex pallido flaveſcebat, & in lobos duos prægrandes dirimitur. In ſuperiore parte prope cor, ubi tenue eſt, deorſum flectitur, & complicatur: quod etiam alicubi in lateribus contingit. Paſsìm fiſſuris hiulcum eſt. In exteriore loborum parte (præcipuè in ſiniſtra) magna vaſa, fluminum inſtar, conſpicua ſunt.

Ex *Hepatis cavo*, ejuſq; medio, complures *ductus hepatici* manifeſtè prodeunt: qui, poſtquam extra hepar, quinq; fere digitorum ſpatio, delati ſunt; deſinunt in *ſinum amplum* & tres digitos tranſverſos longum: qui poſtea anguſtior redditus, in *Duodenum* terminatur, unciæ ſpatio à *Pyloro*; videtúrq; eſſe quaſi *Cyſtis* minor & ſuccenturiata; eſt autem ductus *communis*. Illorum ductuum tres medii uniuntur, duorum digitorum ſpatio, antequam in dictum ſinum deſinant. Proximus ramus ingreditur initium illius vaſis, quod ad Cyſtim felleam abit, & *Meatus Cyſticus* appellatur: eſtq; hic Meatus longitudi-

nis octo digitorum tranſverſorum, atq; amplitudinis calami ſcriptorii. Cuncta hæc oculis ſubjiciuntur.

Figuræ tertiæ, Characterumq; ejuſdem expoſitio.

a a a. *Hepar in lobos duos diremptum.*
b b b. *Ejuſdem complicationes,*
c c c c. *Ductus hepatici in ductum communem ſe exonerantes.*
d d. *Alii ex ductibus hepaticis, bilem in Porum Cyſticum deferentes.*
e. *Ductus cyſticus.*
f. *Veſicula fellea.*
g. *Ductus communis.*
h. *Duodenum.*

Vaſa fellea jam dicta, toto tractu *Meſenterio* firmantur; in quo *glans* majuſcula, & minores aliquot reperiebantur. *Fel*, pari facilitate, deorſum verſus veſiculam felleam, ſursúmq; ad ſinum, ſive ductum communem fertur. Idq; ita fieri oportuit; quoniam non, niſi per Porum Cyſticum, bilis ad veſiculam felleam decurrit.

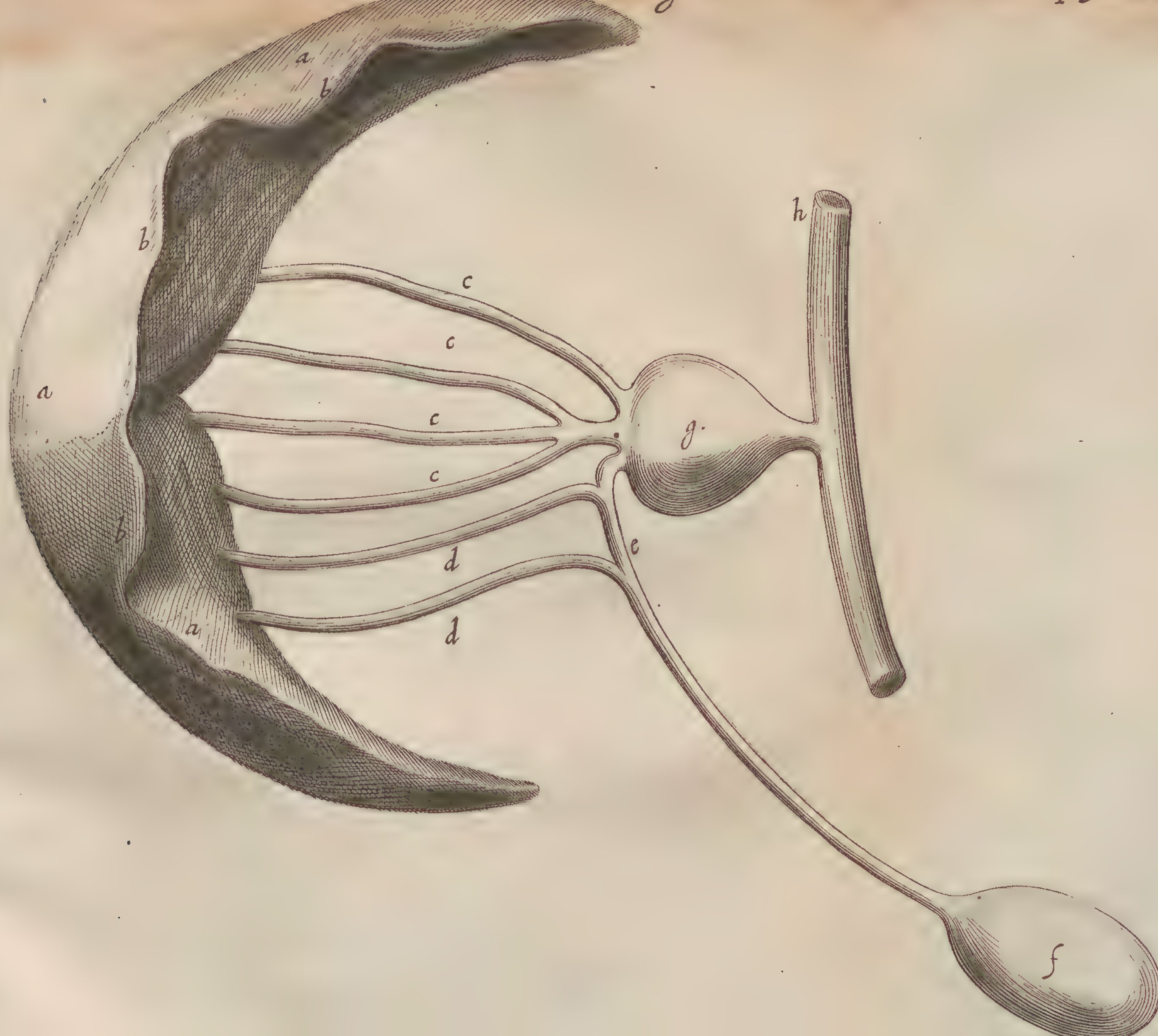
Bilis in veſicula quadrantem minimùm pependiſſet; non enim appendebam. Erat fere dulcamara; &, cereviſiæ veteris inſtar, translucida.

Meſenterium, pinguedine paſſim interſperſum, ampliſſimis vaſis donabatur.

Oeſophagus duplicatus, erat decem uncias latus; conſtat eâdem cum ventriculo ſubſtantiâ; nempe albâ, craſſâ, firmâ & denſâ admodum. *Fibræ* tranſversìm incedunt.

Ventriculus paſſim, & præſertim ſub medium ſuî, plurimis nodis cartilagineis ſcatebat, qui introrſum hiabant;

&

a
b
b
a
b
a
c
c
c
c
d
d
e
g
h
f

Ventriculus paſſim, & prætertim ſub medium ſuî, plurimis nodis cartilagineis ſcatebat, qui introrſum hiabant;

&

& in meditullio eorum, ſanguinis veſtigia conſpiciebantur. Ad illos *Nodos* vaſa forinſecus adveniunt. In earum Cartilaginum nodoſarum una, exigui *Vermiculi*, decem numero, reperiebantur: erant oblongi & tenues admodum. Alii item in aliis nidulabantur.

Inteſtinorum longitudo trium circiter ulnarum. In inteſtini *Recti* ſummo evidens *valvula* eſt. *Cæci* autem ne veſtigium quidem. *Rectum* inteſtinum, columnulis carneis, *Abomaſum* in bove æmulatur.

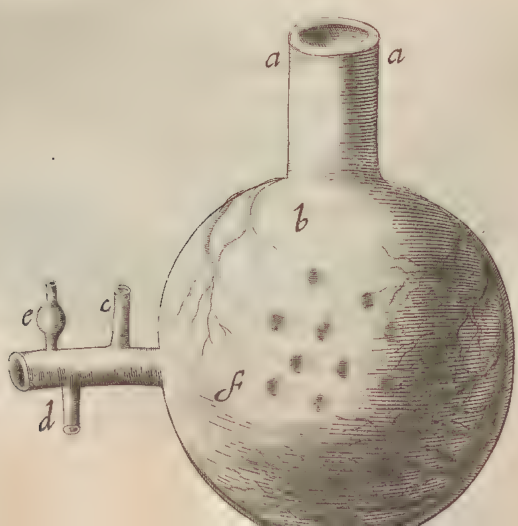
Pylorus perpuſillo foramine (quod vix digiti minimi extremum admiſerit) in Duodenum aperitur: quod in illo tractu, *Reticulum* in bovino ventriculo æmulatur.

Duodenum, ſtatim ab exortu, in duas *appendices*, ſive proceſſus dirimitur: quorum ſuperior altero fere triplo major eſt.

Quatuor circiter à ventriculo digitis, *Ductus Communis* pertenui foramine in papillam deſinit, & in Duodenum exinanitur.

Horum pars maxima haud incongruè adumbratur

pag. 205. Fig: IV.

Figuræ

Figuræ quartæ ἑρμηνεία.

a a. *Oeſophagus, decem uncias latus.*
b. *Ventriculus, latitudinis unciarum* 16 $\frac{1}{2}$
c. *Appendix, cæci vicem ſupplens.*
d. *Appendicula.*
e. *Ductus communis Duodenum ingrediens.*
f. *Nodorum Cartilagineorum ventriculo inſperſorum veſtigia.*

Lien, in dextro latere ſitus, renis figuræ haud multum diſſimilis, & magnitudine minori reni humano par, è membrana ſua facillimè exuebatur ; imò factâ inciſurâ ſat amplâ, ſponte ſuâ elabebatur.

Arteria, *Vena* & *Nervus*, interiorem concavamq; illius partem ingrediuntur ; factoq; ad medium fere ipſius itinere, vaſa illa omnia quoquoverſum in ramulos diſperguntur.

A Liene nervus conſpicuus, poſtquam novem digitorum ſpatium decurrit, finitur in *plexum* nervoſum, in quem alii quoq; nervorum rami, à coſtis atq; etiam à renibus derivati, concurrunt. Tribus inde digitis, non longe à dorſo, alter *plexus* eſt : & remotè ab illo (fere ſubtus claviculam) tertius.

Renes ampli & rubicundi, phaſeoli majoris facie, venam Emulgentem prægrandem in ſummo emittunt : per quam ſanguis regrediens, poſtquam ſeptum tranſiit, Cavam ingreditur, indéq; in Auriculam effunditur. Vena *Emulgens*, poſtquam renem ingreſſa eſt, variis oſtiis in eundem dehiſcit.

Vreter ex imo prodit, habetq; valvulas regreſſum ſeri præpedientes.

Venæ

Venæ etiam aliæ in gibbo renis, variis in locis eundem perforant. Quemadmodum & *Arteria Emulgens*, in ramulos complures dirempta, diverſis locis illum ingreditur.

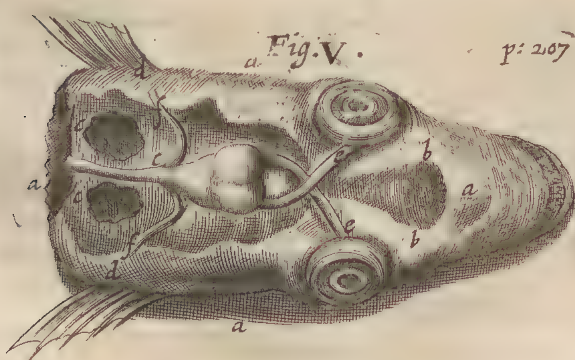
Veſica Urinaria ampla, & humana major; liquoriſq; facile, qui libram pendeat, capax.

Uteri cornua, meſometri operâ, ſpinæ dorſi adalligantur; eſtq; alterutrum eorum duarum ulnarum longitudinis.

In ſummo ſpinæ, *Cerebri* ſedes eſt; quod tamen non, niſi in interiore parte, cerebri ſubſtantiam referebat: in reliquo enim tractu, erat ſolùm aqua limpida & viſcida. Mira eſt venarum per hanc lympham textura.

Nervi Optici prope originem ſuam ſeſe decuſſant. *Auditorii* item ſunt conſpicui: & in laterum ibidem confinio, veſiculæ tenuiſſimæ ſunt, in quibus oſſicula duo auditoria, talparum pedibus conſimilia reperiuntur. Ejuſmodi quoq; oſſicula in capite *Manati* piſcis reperiuntur, calculo (ut aiunt) proficua: necnon in *Aſellis* piſcibus.

Quæ ad *Cerebrum* ſpectant, ut promptiùs faciliúſq; deprehendas, ſequens *Schema* patefacit.

Figuræ

Figuræ quintæ Interpretatio.

a a a a. *Cranium per medium diſſectum.*
b b. *Cerebri veſtigium.*
c c c. *Ciſterna cerebralis, aquâ limpidâ & viſcidâ repleta.*
d d. *Veſiculæ aquoſæ, in quibus oſſicula auditoria latent.*
e e. *Nervi Optici, prope exortum ſe invicem decuſſantes.*
f f. *Nervi Auditorii.*

Humor Cryſtallinus eſt rotundus, & globulo luſorio par.

Nullum hactenus vidi animal, in quo plura miranda repererim. ¶

GALEUS

GALEUS *Piſcis, Mas, diſſectus.*

GALEUS, non eſt nomen proprium; ſed genus, ad omnes Cartilagineos longos ſpectans: ut *Vulpeculam*, *Caniculam*, *Hinnulum*, *Stellarem*, *Spinacem*, & reliqua generis ejuſdem.

Franc. Maſſarius in 9, Plinii.

Vagus eſt, vitámq; agit ſegregem. Totus piſcis viroſi atq; ingrati odoris eſt.

Longus erat pedes quatuor, à ſummo roſtri ad caudæ pinnam ſuperiorem: unde ad caudæ extremum, pedis unius ſpatium ſupererat. Pinna caudæ inferior, lunam falcatam præ ſe fert. *Linea*, in utroq; latere, à capite ad caudam decurrit. Ambitus in medio ventre bipedalis. *Cutis* tota, manum à cauda verſus caput deducenti, hiſpida valde perſentiſcitur.

Roſtri pars extima inferiùs, ad trium pollicum latitudinem, tranſlucet: & ſuperiùs eadem polluciditas ad quatuor digitorum longitudinem extenditur. *Nares*, purgando cerebro deſtinatæ, inferiùs poſitæ ſunt; & ab ore ſeſqui pollicis latitudine abſunt. Oris rictus ad ſemicirculi formam circinnatur, atq; ad capitis fere latitudinem pateſcit. In ejus ambitu, duplex dentium ſeries conſpicitur, & alicubi triplex. Eſt certè καρχαρόδους, habetq; dentes aſperos, terretes, & alternatim poſitos. Superiùs, inter palatum & dentes, *papillæ carneæ* toto ambitu enaſcuntur. *Linguam* habet craſſam, & teretem.

In colli latere utrinq; *quinæ aperturæ* ſunt, branchiarum ſpiracula. Occluduntur, quando opus, ipſius cutis tegmine, ceu operculo. Juxta infimum foramen, pinna

utrinq; enaſcitur, ſeptem uncias longa, latáq;.

Oculus membranam in imo abſconditam nactus eſt, craſſam, firmam, mobilem, totiq; oculo tegendo parem. Eadem compluribus avibus quoq; contigit: nempe *monedulæ, pico Martio*, aliiſq;.

Proximè ſupra anum, duæ pinnæ minores invicem conjunctæ; quibus geminæ apophyſes cartilagineæ, ſenos digitos longæ, interiore parte annectuntur: quæ anum intermedium, juxta baſin, occulunt. Inter jam dictas ventris pinnas, alia in dorſo exurgit, lata digitos quinos cum ſemiſſe, & pari fere longitudine. Verſus caudam binæ pinnulæ ſunt; in dorſo una, altera in ventre, invicem oppoſitæ.

Reſupinato piſce, ventréq; à capite ad anum aperto, *hepar* non in medio ſolùm, ſed & utrinq; in latere ſitum apparuit, tenerum valde ac friabile, viridis coloris, & gagatis more variegatum. Uterq; ejus lobus à diaphragmate ad anum protenditur: totoq; ſui ductu (faſciæ inſtar) paris fere latitudinis, nempe unciarum quinq;; niſi quòd in imo aliquantulum anguſtetur.

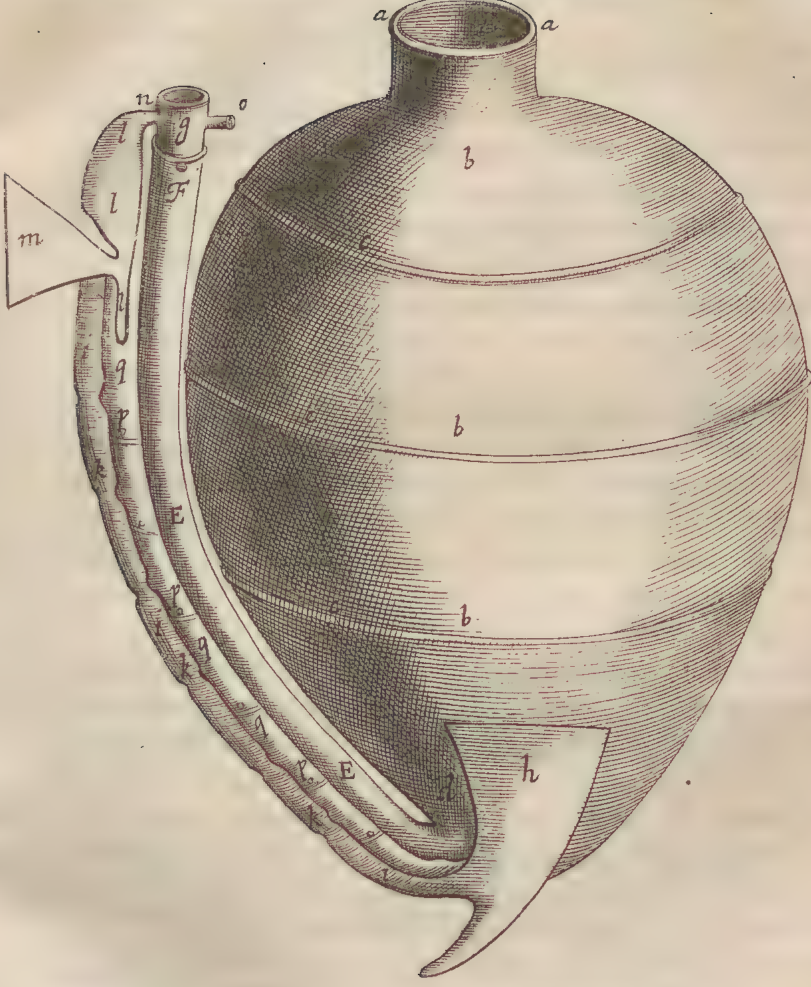
Inter utrumq; hepatis lobum, *Ventriculus*, amplis venis tranſverſim irriguus, poſitus eſt; & ad podicem fere excurrit, ubi in mucronem obtuſum deſinit.

Oeſophagus conſtat membranâ robuſtiſſimâ; erátq; in illo piſciculus planè emarcidus: argumento, *vim pepticam etiam illic exerceri.*

Cordis figura burſam paſtoritiam æmulatur.

Ad fundum ventriculi, verſus dorſum, *Lien* exoritur; latus initio fere duos pollices, eandemq; propemodum latitudinem ſervat ſex digitorum ſpatio, quo ventriculi imum amplectitur: deinde appendicem quandam, cœci inſtar, à latere emittit, & continuatus ejus ductus ſubitò gracileſcit, nec ſupra tertiam pollicis partem latus eſt.

Totus

a
a
n
o
g
l
l
F
m
b
b
b
E
E
h

Totus hic gracilis ductus eſt digitorum quindecim: tandemq; pancreati adnectitur. Toto hoc tractu plurima & prægrandia vaſa, à ventriculo & inteſtinis, per meſenterium in lienem transferuntur.

Lien variis in locis (coli inſtar) contractior eſt; & coloris ex fuſco nigricantis.

Pylorus juxta fundum ventriculi exoritur.

Duodenum inter ventriculum & lienem toto illo tractu excurrit: eidémq;, ubi lien deſinit, *pancreas* adnectitur; quod poſtea in partes duas craſſiores veluti bifurcatur: quarum ſuperioris extremum ductum in inteſtini burſam immittit, ex adverſo illius loci, ubi ductus bilarius ingreditur. Inferioris autem extremitas, ſeptem digitorum longitudine ab inteſtino, meſenterio adhæret.

Duodenum deſinit in *burſam* craſſam, carnoſam, & robuſtam valde; in quam exiguo ſolum foramine aperitur; adeo ut digiti minimi apicem non admittat. In hanc burſam, ut jam diximus, ductus *bilarius* & *pancreaticus* exinaniuntur.

Quæ hactenus dicta ſunt, de admiranda viſcerum in hoc piſce conſtructione, ut illuſtriora reddantur; en! *figuram* hic habes, iiſdem ad vivum delineandis conſecratam.

FIGURÆ, cum Characteribus inſculptis, Explanatio.

a a. *Oeſophagi pars infima.*
b b b. *Ventriculus, ſpiritu inflatus.*
c c c. *Vaſa ventriculum decuſſantia.*
d. *Pylorus.*

e. *Duodenum.*
f. *Foramen ex duodeno in burſam pateſcens.*
g. *Burſa duodeni.*
h. *Lien.*
i i i. *Lienis appendicula, ad pancreas uſq; producta.*
k k k. *Ejuſdem appendiculæ contractiones.*
l l l. *Pancreas.*
m. *Pars ejus triangularis.*
n. *Ductus pancreaticus* } *uterq; in duodeni burſam exinani-*
o. *Ductus Bilarius* } *tus.*
p p. *Vaſa in lienem per meſenterium delata.*
q. *Meſenterium.*

Veſſicula fellea nulla adeſt.

Ventriculus paſteribus ſive rhombis ſcatebat, quos in victum prædatus erat.

In exteriore infimáq; ani parte, *papilla* eſt conſpicua, quæ *penis* (ut opinor) vicem præſtat: namq; ex illa (facto compreſſu) ſemen & urina, prout vaſa ſeminaria, aut veſica comprimebantur, profluebant.

Paraſtatæ, trium digitorum intervallo à diaphragmate exorſi, capſulis membraneis firmiſſimis involvuntur, & octo digitorum ſpatio miris mæandris huc illuc (digiti circiter latitudine) paraſtatarum aliorum more, torquentur; tandemq; in truncum amplum uterq; deſinit: qui membranæ involventi firmiter annexus, & aliquantulum progreſſus, reflectitur, denuóq; deſcendens, in *veſicam ſeminariam* peramplam & ſemine refertam terminatur.

Teſticulus ipſe exiguus eſt, & pollicis articulum vix æquans: reliquum verò in ſpiras contortum, eſt paraſtata; qui reni ſubjacenti incumbit, eidemq; veſtigium ſuî imprimit. Inter utroſq; hos paraſtatarum ductus *vena*

cava ampla interjacet, iiſdem calefaciendis idonea.

Renes paulo ſubtus diaphragma exorſi, ad anum fere deſcendunt. Supernè quidem anguſti ſunt & pallidi, paraſtatiſq; ſuccumbunt: inferiùs autem ampli, carnoſi, & rubicundi evadunt.

Arteria in dorſo venæ cavæ ſiniſtro lateri accumbit.

Cerebrum habet exiguum, & diſtinctum valde; quod humor aqueus circumfluit.

Oculi prægrandes, tunicâ admodum durâ veſtiti, muſculiſq; inſignibus donati. *Humor Cryſtallinus* rotundus eſt.

De Variis

FOSSILIM

Generibus.

De Variis

FOSSILIUM

Generibus.

FOSSILIUM Diviſio Generalis.

FOSSILIA (ſic dicta, quòd major eorum pars fodiendo è terra eruatur) commodiſſimè dividuntur in *Media Mineralia*, *Lapides*, & *Metalla*.

I. MEDIA MINERALIA illa vocamus, quæ mediam quaſi naturam habent inter Lapides & Metalla.

Hæc rurſum ſunt vel *Terræ*, vel *Sales*, vel *Sulphura*, vel *Bitumina*.

Per TERRAM hoc loco intelligimus Corpus foſſile, naturæ mineralis particeps, quod injectâ aquâ ſolvitur & lutum fit. Licèt verò quædam hujus generis terræ reperiantur, quæ aquis madefactæ non confeſtim ſolvantur in Lutum; progreſſu tamen temporis, ſi diu macerentur, eò rediguntur.

Terræ, ratione *uſuum* quibus inſerviunt, dividuntur in eas, quibus varii *Artifices* utuntur; & eas, quæ *Medicis* potiſſimùm ſint ex uſu.

Terrarum, quibus varii utuntur ARTIFICES, Claſſis.

TErræ, quæ à variis *Artificibus* in uſum trahuntur, ſunt

I. ARGILLA (ab ἄργιλος ſive ἄργιλλος, ut apud *Heſychium* ea vox ſcribitur: Ἄργιλος autem dicta videtur ab ἀργὸς, quæ *album* notat; ut propriè ſignificet λευκάργιλον, Candidam Argillam) *white Clay, or Clay.* Quæ in partem quamcunq; ducta, non abrumpitur; neq; exſiccata dehiſcit. Ejus enim hæc proprietas eſt, ut quamlibet figuram recipere poſſit, & in caminis cocta, in lapideam ſubſtantiam concreſcat. Hacce potiſſimum utuntur Figuli & Plaſtæ, & qui fiſtulas ſive tubulos ad ſugendum Nicotianæ fumum conficiunt. Nobiliores hujus *ſpecies* ſunt (1.) *Samia*; (2.) *Aretia* & *Mutina*, in Italia; (3.) *Porcellana* ſive *Chinenſis.*

II. CRETA (nomen ab *Inſula* ſic dicta traxiſſe videtur, quòd olim ex ea laudabilior adferebatur) *Chalk.* Quæ candore inſignis eſt, & eodem colore alia inficere poteſt. Ad expoliendum, mundandum, fricandum, illinendum, & colorandum uſurpatur. Varii igitur Artifices ejus uſum ſibi accommodant. Hujus meliores ſpecies ſunt (1.) *Cimolia*, quæ è *Cimolo*, una è *Cicladibus* inſulis, petitur; (2.) *Sarda*, quæ è *Sardinia*; (3.) *Umbrica*, quæ ex *Umbria*; (4.) *Fuldenſis*; (5.) *Hildeſheimenſis*; (6.) *Anglica*, quam *Smectin*, ſeu *Terram Saponariam* & Fullonicam, *Fullers Earth*, vocant; & ex

qua

qua conficitur Album Hiſpanicum, *Spaniſh White* vulgò dictum; (7.) *Umbria* (quia ea umbras in picturis exprimere ſolent pictores) *Umber*. Quæ ſubſtantiæ eſt leviſſimæ, tenuiſſimæ, ſubtiliſſimæ; linguæ adhærens; colore fuſco. Ad ignem induratur, ut Bolus & Argilla. (8.) *Terra Nivea è lacu Mexicano*, quam *Joh. de Laët*, in deſcript. *Indiæ Occident. lib.* 5. *cap.* 6. ab incolis barbaris *Hicatlalli*, i. e. terram candidam, vocari ſcribit. (9.) *Creta viridis*, quæ cocta ad rubedinem tranſit. Olim optima in *Smyrna*, quam Græci *Theodoſiam* vocabant (quia fundus iſte, in quo primum reperiebatur hæc Creta, fuit *Theodoſii* cujuſdam.)

III. RUBRICA, Græcis Μίλτος, *Marking-ſtone, Ruddle*, or *Reddle*, & *Red Ochre*. Olim celeberrima in Cappadocia, Lemno, Africa, & Balearibus inſulis extabat: Sed *Synopica* reliquis præferebatur. Apud nos multis in locis reperitur. Huc ſpectant *Rubrica ex Inſulis Feroenſibus* allata, cujus primus meminit *Ol. Wormius*, *Muſæi ſui pagin.* 4. & *Rubrica Laminata*, ſeu in Laminas ſciſſilis, quæ non niſi madefacta lineas ducit rubicundas, & Fabris Lignariis noſtris in uſu eſt.

IV. NIGRICA *Fabrilis* (ut à *Meretto* noſtro, qui eam ad viculum quendam in Cumbria, *Keſwick* vocatum, obſervavit, nominatur) *Black Lead*; quæ Angliæ peculiaris videtur.

V. OCHRA, ὤχρα (quòd luteo ſit colore) Plinio & Latinis, *Sil* dicta; *Yellow Ochre*. Cujus ſpecies nobiliores ſunt (1.) *Anglica*. (2.) *Scanderburgica*. (3.) *Iſlandica*. (4.) *Nigricans Argilloſa*. (5.) *Factitia Plumbaria*, ex Plumbo nigro, donec colorem luteum acquiſiverit calcinato, confecta.

VI. TERRA NIGRA RANDRUSIENSIS; quæ arenoſa eſt, exiguis glebis intermiſta, non admodum ponderoſa;

deroſa, colore nigro digitos inficiens, ſalſum quid ſapore præferens; prout deſcribitur ab *Ol. Wormio, Muſæi pag.* 5.

VII. GLEBA GRATIANOPOLITANA, quæ ex cinereo nigricat, & ſulphureum quid redolet, à combuſtione cinereum colorem acquirens. Reperitur enim in Delphinatu Galliæ, duobus milliaribus à *Gratianopoli*, in monte ardenti, quem incolæ vocant *La Fontaine qui brule*.

VIII. PNIGITES (à *Pnigeo*, vico *Libeæ Mareotidis*, nomen trahens) quæ pinguis eſt, ſpiſſa, mollis, nigra, aſtringens & acris valde, ſapore Vitriolum referens.

IX. CRETA ARGENTARIA (quia fabris Argentariis, ad expolienda vaſa argentea, in uſu eſt) quæ ſpecies quædam *Margæ* eſſe videtur.

X. TRIPELA, *Tripoly*, qua vaſa Orichalcica poliunt & mundant Tonſores. Granula enim habet minima, ſed admodum dura & robuſta, eóq; nomine ad poliendum aptiſſima. Varia ejus ſunt genera. Quædam ſubſtantia terram & cretam exprimunt: quædam lapides & cœmentum.

XI. PULVIS PUTEOLANUS, qui naſcitur in Regionibus Bajanis & in agris Municipiorum, quæ ſunt circa Veſuvium montem; & commixtus cum calce & cœmento, non modo cæteris ædificiis præſtat firmitates, ſed etiam moles quæ conſtruuntur in mari, ſub aqua ſolideſcunt. De quo *Vitruvius Architectur. lib.* 2. *cap.* 6.

Hujus quoq; Claſſis ſunt Terræ *Paretonia*, *Melina*, *Eretria*, quæ olim & Græcis & Romanis Pictoribus magno erant in pretio; ſed diu eſt, quo in deſuetudinem abierunt.

Huc deniq; ſpectat mirabilis illa *Gleba*, quæ ex aqua ſuper-

ſuperaffuſa calorem igneum acquirit; cujus memin *Nobiliſſimus Boyleus, in lib. de Frigore.*

Terrarum, quæ in uſum MEDICUM *veniunt,* Claſſis.

TErræ, quæ vim aliquam Medicamentoſam obtinuiſſe cenſentur, dividuntur, ratione *Coloris*, in *Albas*, *Rubras*, *Luteas*, *Purpureas*.

Ex *Albarum* genere ſunt

I. SAMIA, à veteribus maximè celebrata. Cujus duo erant genera. Unum *Collyrium* dictum; eo quòd medicamentis ocularibus admiſcebatur; terra pinguis, rara, mollis, candida, dulcis. *Alterum*, dictum *Aſter*; vel quòd ſigno ſtellæ ſignabatur; vel quòd micæ quædam (ſtellarum inſtar) in ea emicabant. Vim habebat refrigerandi, adſtringendi, ſanguinis eruptiones & fluores ſiſtendi, *&c.*

II. NORWEGICA, ſive *Marga Saxatilis*, Germanis & Danis, *Steinmarg* dicta, & ab *Ol. Wormio*, *Muſæi ſui pag.* 5. celebrata.

III. FEROENSIS, ex Inſulis Feroenſibus delata, & *Stenomarga*, i. e. Saxi medulla (quòd in fibris commiſſuriſq; ſaxorum includitur) ab *Agricola* vocata; à *Ferrando Imperato* verò *Agaricus Mineralis* (quia candore, levitate, & raritate Agarico prorſus ſimilis: quibuſdam, *Lac Lunæ* (propter candorem & teneritudinem quam habet:) cui eædem omnino vires tribuuntur, quas Veteres terræ *Samiæ*. Huic affinis videtur *Galactites* (eo quòd

quòd ad lac mulierum generandum commendetur) *Milk-Marle*; cujus hiſtoriam diligentiſſimè perſecutus eſt *Geſnerus*: Et *Marga Goſlarica*, quam deſcribit *Agricola, de Nat. foſſil. lib.* 2. *cap.* 10.

IV. MARGA SAXATILIS INCARNATA, ex montibus *Bohemicis* effoſſa. Quæ gleba eſt pinguis & lubrica ad contactum; colore incarnato; inæqualis, ponderoſa, linguæ adhærens, chartam & digitos ſubluteo tingens colore. Cum *Bolo Armenâ* facultatibus convenire perhibetur; eoq; nomine ruptis, ex alto devolutis, Hæmorrhoicis, Dyſentericis, peſtéq; infectis felicitèr exhibetur.

V. TERRA MELITENSIS, in Inſula *Melita* reperta. Quæ ad Serpentium morſus venenatos potiſſimum commendatur; eamq; vim à *D. Paulo* accepiſſe credunt incolæ, cum is naufragus ad hanc Inſulam appuliſſet. Quocirca quidam *Lapidem S. Pauli* vocant. Eſt ad tactum aſpera, colore albo ad cinereum vergente: ex eáq; fiunt imagines, tabellæ, vaſa, & alia ejus generis. Exſtat Charta quædam à *Petro Caſtello* lingua Italica exarata, & Romæ Typis divulgata, quæ de viribus & Terræ hujus, & aliorum lapidum, qui ibidem reperiuntur, diſertè agit.

VI. TERRA CHIA, ex Inſula *Chio* allata; qua Veteres utebantur ad rugas abſtergendas, ad ambuſta, aliaq;, quibus *Samia* prodeſſe traditur. Hodie exolevit, ejuſq; loco in uſum venit *Bolus Alba* officinarum.

VII. BORINGHOLMICA, ex Inſula *Daniæ Boringia*, vulgò *Boringholmo*, tranſportata. Cujus duo ſunt genera. *Alterum* candicat, ad cinereum vergens: *Alterum* nigrius eſt. *Utrumq*; ejuſdem fermè ſubſtantiæ, gleboſæ, inæqualis, pinguis; linguæ adhærens. Viribus diſcrepare non videtur ab aliis Bolis. In *Scaniæ* officinis ferrariis

ferrariis crucibula ex ea conficiunt, quæ ignis fervorem optimè ferunt.

VIII. NORWEGICA; quæ priori candidior aliquanto, pinguior, & tactu lubrica.

IX. LEMNIA SIGILLATA ALBA, olim *Dianæ* ſigillo, quod capra erat, ſignata, teſte Galeno. Aliquantulum tenax & lubrica eſt, ob pinguedinem; adeo ut linguæ adhæreat, ſine mordacitate. Si in aqua reſolvatur, ſimilis erit molli ceræ. Sanguinis ex utero profluvia, & fluxus muliebres compeſcit, venenis morbiſq; malignis reſiſtit; rabidi canis morſui medetur, *&c.*

X. SIGILLATA GOLTBERGENSIS, ſive Bolus candida *Lignicenſis*, Chymicis *Axungia Lunæ.* Quæ effoditur ad *Goltbergam* in Ligies, & *Strigonium.* Diarrhoeæ & Dyſenteriæ medetur, albumq; Uteri fluorem peculiari vi curat.

XI. TERRA S^tæ^. HELENÆ (quia in *Selandia*; *Daniæ* provincia, ad fontem olim *D. Helenæ* ſacrum, effoditur) quæ cinerea eſt, ad luteum inclinans, ex laminis quibuſdam coagmentata; & cum terra ſigillata vulgari magnam affinitatem viribus habet. Fuſiùs deſcribitur ab *Ol. Wormio, Muſæi pag.* 10.

In RUBRARUM numero ſunt

I. TERRA LEMNIA RUBRA, quam tantopere contra venena celebrarunt Veteres. Deſcriptionem & vires, unà cum præparandi ratione ab incolis uſitata, optime prodidit *Dioſcorides*, qui proinde conſulendus.

II. BOLUS ORIENTALIS, communiter *Armena* (quia ex ea *Armeniæ* parte, quæ *Cappadociæ* vicina eſt, advehi ſolet) quæ adeo nota eſt, ut deſcriptione hîc non indigeat.

III. BOLUS TOCCAVIENSIS, in Tranſylvania ad *Toccaum* ſeu *Tockai* reperta, & à *Cratone* in uſum medicum traducta. Notas *Boli Armenæ* veræ habet, & inſtar butyri in ore liqueſcit. In Catarrhis & peſte valde commendatur; adeo ut *Crato* eam præferat *Armenæ*, quæ *Imperatori* ex *Turcia* allata erat.

IV. SIGILLATA STRIGONIANA, quæ in orbiculos ſive paſtillos efformata, drachmarum circiter duarum pondere, pro Inſigni tenet montem tribus prominentiis diſtinctum; ita tamen ut una cæteris obtuſior ſit ac inferior, cui additur duarum clavium, decuſſatìm ſe interſecantium, ſcutum. Infra montem hæc leguntur; TERRA SIGILLATA. Terræ Lemniæ, omnibuſq; aliis ſigillatis multùm præfertur à Medicis Germanis.

V. ERLACHIANA, ab *Ol Wormio*, ſub nomine terræ *Sigillatæ Hepatici coloris*, deſcripta, *Muſæi pag.* 11.

VI. LIVONICA *Sigillata*; quæ in paſtillos drachmam ponderantes pariter redacta; ab altera parte inſigne templi oſtendit, duabus clavibus decuſſatim poſitis, inſcriptione hac; *TERRA SIGILL. LIVONICA:* Altera facies nullo dotatur ſigno. Valde adſtrictoria eſt; ideoq; in Dyſenteria, Diarrhœa, aliíſq; profluviis, ubi adſtrictione opus eſt, locum invenit.

Inter LUTEAS numerantur

I. SILESIACA *Sigillata*; quæ Chymicis *Axungia Solis* dicitur. Reperitur in Aurifodinis montis acuti, ſeu *D. Georgii*, ad *Strigonium*, oppidum Ducatus *Suidnicenſis*, inter duriſſimas rupes: inde eruitur, & ſumma diligentia, Magiſtratus ordinatione, præparatur, & in formam orbiculorum, impreſſo Urbis Sigillo, redigitur. Inventor ejus fuit *D. Joh. Montanus*, Medicus magni nominis;

minis; qui de ea ſcriptum lectione dignum in lucem edidit. Magnopere laudatur etiam à *Cl. Sennerto, lib. de Peſte.*

II. LIGNICENSIS *Sigillata Lutea*; cui in paſtillos efformatæ impreſſa eſt *Aquila expanſa*, cum inſcriptione ad circumferentiam, *TERRA SIGILLATA LIGNICENSIS.* Flavedine aurum exprimit: & earundem virium eſſe perhibetur cum *Strigoniana* ſupra memorata.

III. ARABICA *Sigillata Sublutea*; quæ in trochiſcos ſimiliter efformata, ex Oriente affertur, inſcriptionem habens Arabicam litteris clarè ſatis expreſſis trium ordinum. Linguæ adhæret fortitèr, adſtringit, & vim reſiſtendi malignitati eximiam obtinere dicitur.

IV. SESSANA (ab urbe Italiæ, *Sinueſſa*, ubi effoditur, ſic dicta) quam *Cl. Thom. Bartholinus* deſcribit *in Epiſt. Medic.* & ex qua figuli vaſa efformant, quæ per totam Italiam diſtrahuntur, & ob granula aurea per ea diſperſa commendantur.

Inter PURPUREAS præcipuum ſibi locum vendicant

I. TERRA ANTISCORBUTICA, quæ reperitur prope *Bergas Norwegiæ*, & ceu præſentaneum *Scorbuti* Alexipharmacum celebratur ab *Henr. Petreio diſſert. Harmonic. de Scorbuto* 38. Hujus drachmam unam in aqua aliqua antiſcorbutica exhibent, ut ſudorem provocent; quo aliquoties ita provocato, radicitus extirpari Scorbutum referunt.

II. PURPUREA, cujus meminit *Ol. Wormius, Muſ. pag.* 15.

SALIUM Claſſis.

PEr *Salem*, intelligimus corpus minerale inanimatum, in igne ſaliens (unde nomen accepit) in aqua ſolubile, ſaporibus diverſis præditum, & ſeminaria in prima creatione vi dotatum, qua certis in locis conſervatur & multiplicatur.

Hujuſmodi ſunt

I. SAL, *Salt*, quo communitèr in cibis utimur, qui eſt vel

Naturalis, quem Natura ſponte gignit, vel in terra, vel extra terram. Qui reperitur in terra, vel *cæditur in montibus*; ut in Carpatho, qua parte *Siberburgii Ceculiq;* incolunt, *Saltzburgii*, & in Germania juxta *Thuſam* oppidum: vel *effoditur in campis*; ut in *Polonia*, ſecundo lapide à *Cracovia*, ad oppidum *Veliſcum*, & in *Germania* in *Staphurt*: vel *ſub arenis* invenitur; ut juxta *Peluſium* in *Ægypto*, qui *Cyreniacus* dicitur. Extra terram reperitur in fonte, fluvio, lacu, mari.

Artificialis, qui concoquendo fit vel (1.) ex aquis marinis; (2.) ex ſalſis fontanis; (3.) ex ſalſis putealibus; (4.) ex ſui generis lixivio; ut Chymici omnes.

Prioris

Prioris ſortis ſunt

1. Sal GEMMÆ (in officinis ſic dictus, eo quod Gemmæ inſtar pellucidus ſit, & Chryſtallum nitore & colore imitetur) qui in teſſeras exciſus ad nos adfertur, ex *Polonia* maxima ex parte, quamvis in *Calabria*, alibíq; etiam effodiatur. *Polonici* hiſtoriam ſcripſit *Cromerus*, in deſcriptione Poloniæ *lib.* 1.

2. Sal AMMONIACUS, qui & *Armoniacus* dicitur (ab ἄμμος, *arena*; quod ſub arenis in laminas concretus, in Africæ Cyreniaco tractu effodiebatur olim: ſed jam ad nos vehi deſiit.) *Sal Armoniack*. Is, quo hodie utimur, ex ſulphuratis *Puteolanis* depromitur. Eo enim loci, ubi ignes ſubterranei flammas evomere ſolent, in illorum hiatuum faucibus, veluti per ſublimationem quandam, materiâ minus terreſtri evaporante, hoc genus ſalis reperiri ſolet. Sed quia & ille non ab omnibus approbatur, nec quovis in loco haberi poſſit; *Artificialis* quidam excogitatus eſt, qui idem nomen obtinuit, & à Chymicis maximè expetitur. Fit autem ex quinq; partibus Urinæ humanæ, parte una ſalis communis, & parte dimidia fuliginis lignorum, ſimul coctis ad conſumptionem humiditatis: reliquum ſublimatur, iterum ſolvitur, & coagulatur. Sal ſummè volatilis eſt, & fixa omnia volatilia reddit.

Poſterioris eſt

SAL ALKALI, ex herba, *Kali* Arabibus dicta. Affertur ex *Hiſpania*, ingentibus glebis cinereis & nigricantibus præduris. Vitrariis potiſſimum in uſu eſt.

II. NITRUM (à *Nitria*, oppido Ægypti, ubi in magna

gna copia olim conficiebatur) quibuſdam *Sal Petræ* (quia in terra ſui generis, ad muros & petras, inſtar lanuginis, ſponte effloreſcere ſolet) *Nitre*, or *Salt-Petre*. Quod vel ſponte naſcitur; vel arte conficitur.

Sponte naſcentis Genera ſunt

1. *Tincar*, Arabibus dictum, quod è terra effoditur durum, ſpiſſum & lapidi ſimillimum. In *Aſia* tale provenire ſolet juxta *Philadelphiam* Lydiæ, & *Magneſiam* Cariæ.
2. *Aphronitrum*, ἀφρὸν νίτρυ (*Spuma Nitri*) quod è ſpeluncis petitur, in quibus ſtiriarum modo dependet. Colligitur etiam ex iis decidens adhuc & liquidum in terram, ac ibidem inſtar Spumæ concreſcit.
3. *Aprium*, i. e. terræ miſtum & ſordidum, *Halmiraga* Græcis dictum, *Impure Nitre*. Cujuſmodi apud *Medos* invenitur, ubi per æſtatem eo caneſcunt convalles, teſtante *Plinio*.
4. *Calaſtræum* (ab oppido *Calaſtra*, in Macedonia, quod in proximo ſinu erat, è quo evehebatur olim) quod ex lacu quodam nitroſo extrahitur, ubi circa canis exortum concreſcit.

5. *Americanum*, quod in lacu *Mexicano* reperitur, teſte *Nierembergio*, *Hiſt. Nat. lib.* 15. *cap.* 29. Qui, ex *Franc. Hernando*, docet, Indis illud, quod Arabibus *Baurach*, noſtratibus *Borax*, *Tequixquiel* vocari; idq; eos è terra verrere ait, creſcente lacu, aut è muris antrı́ſve deradere, roſeum ac candidum, leve, fiſtuloſum & fragile, *&c.*

Factitii genera ſunt

1. *Fel Vitri*, Germanis *Glaſs-gall*; nobis *Sandiver*, vitri ſpuma & recrementum. Nam cum vitri materia in igne liqueſcit, agit ſpumam, quæ de ea verriculo, tanquam recrementum de Argento, detrahitur, mox verò concreta in panes candidos cogitur. *Aurifices* ad argenti ſcobem, cum ex ea maſſam conficiunt, addunt, ut citiùs in igne liqueſcat.
2. *Borax* (Arabicum eſt vocabulum) Græcis *Chryſocolla*, i. e. Auri gluten, *Borace*. Quod olim ex foſſili fiebat illo, quod Arabes *Tincar* vocabant. Conficitur hodie Venetiis, ex lapide quodam candido & foſſili, quem Boracem crudum vocant, & foſſile Nitrum eſſe quidam arbitrantur. Utuntur eo Aurifices ad ſcobem auri conglutinandum; quia fuſionem adjuvat.
3. *Halinitrum*, quod ex terra, nitroſo ſemine imprægnata, apud nos conficitur; facto nempe ex eo lixivio, & percolato, perq; ignis calorem exhalato, ut Sal nitri remaneat; quod purificatum noſtratibus, *Sal-nitre* dicitur. Ad hoc conficiendum, eligere ſolent terram ovillo ſtercore imprægnatam.
4. *Sal Petræ*, *Salt-Petre*, cujus confectio omnibus ſatis nota eſt.

De reliquis Nitri Differentiis conſulatur *Agricola de Mineralibus*.

III. ALUMEN, Græcè Στυπτηρία (à vehementi vi adſtringente) *Alum*. Quod eſt vel

Naturale,

Naturale, cujus ſpecies ſunt

1. *Liquidum*, quod vel *Purum* eſt, lactei coloris, limpidum, igneum quid expirans; quod à Græcis φόειμον vocari ſolet: vel *Impurum*, ſqualidum, ſcabrum, ſordibus inquinatum, Παρέφορον dictum.
2. *Concretum*, quod varias habet ſpecies. Nam (1.) vel in laminas *ſciſſum* eſt, & eam ob rem Græcè χιςὸς dicitur: quod tamen non tam Alumen, quàm lapidem alumini conſimilem eſſe autumant emunctiores; quoniam nec in aqua diſſolvitur, nec adſtrictione pollet. (2.) Vel ſigillatim effloreſcit inſtar canorum pilorum, atq; idcirco Τριχῖτις vocatur. (3.) vel *Plumoſum* eſt, quod raró viſitur legitimum. Vidiſſe tamen ſe teſtatur *Cæſalpinus*, *lib.* 1. *de Metal. cap.* 21. (4.) vel *Rotundum*, quod ϛρογγύλην vocant, & varias habet differentias.

Arte elaboratum, cujuſmodi ſunt

1. *Rupeum*, ſeu *Rochæ*, quod & *Glaciale* vocant, *Roch Alum.* Hoc ex ſaxo fit, ſeu exciſa rupe, atq; redacta in calcem. Eam calcem in cumulis diſpoſitam aſpergunt aqua ſæpe in die, donec in luti ſpeciem tabeſcat: id quod paulo minus ſeſquimenſe perficitur. Tum in lebete eum aqua conturbatum coquunt; coctum per canales in alveos derivant, quorum ad parietes concreſcit Alumen inæquale, & grandibus fruſtis, puſtulis faſtigiatis; ea, exemptâ aquâ, ferramentis decutiuntur. Quemadmodum advertit *Scalig. Exercit.* 104. Sect. 6. Hoc Alumen maximè in uſu eſt, & reliquorum ferè omnium vices ſupplet.

2. *Scaiolum*

2. *Scaiolum*, quod ex *Schiſto* lapide combuſto conficitur; *Scaia* nempe & *Scalia* cruſtam ſignificat & ſquammam; teſte eodem *Scaligero*, *Exercit.* 104. *Sect.* 7.
3. *Saccharinum* (quia aliquid dulcoris ſapit) quod ex *Alumine Rochæ*, ovorum albumine, & aqua Roſarum conficitur. Locum habet inter Coſmetica, ad mulierum dealbationes & cutim albam ac nitidam reddendam.
4. *Catinum*, ex planta *Kali*, ſeu *Sodæ* cinere confectum.
5. *Fæcis*, è vini fæcibus combuſtis elaboratum.

Uſum magnum obtinuit *Alumen* apud *Aurifices* (qui eo purgant aurum, ut ejuſdem bracteas æri inducant) *Infectores* (qui lanam & pannos in aquam aluminoſam immergunt, ut colores facilius ſuſcipiant & retineant) *Librarios* (qui chartam aquis, in quibus liquatum fuit alumen, immergunt, & dein reſiccant, ne diffluat, utq; atramenti ſcriptorii acrimoniam melius ſuſtineat.) *Medicos* (qui illud ad multa medicamenta ulceribus aliiſq; affectibus cutaneis deſtinata commodiſſimè adhibent) & alios.

IV. VITRIOLUM, (à vitri nitore) *Atramentum Sutorium* (quòd eo ad coria nigro colore tingenda utantur *Sutores*) *Calcanthum* à Græcis (quia eſt æris quaſi quædam efflorescentia) Arabibus *Alkalcadis*, Anglicè *Vitriol, or Coperas* (quaſi Cyprum eroſum) Quod

Ratione *Nativitatis* eſt vel

1. *Nativum* à Natura ſponte, ex aqua Sorii, Melantheria & Chalcitide confectum. Hoc à nonnul-

lis *Foſſile* appellatur; quòd ex tali conſtet humore, qui gelu quaſi concrevit; idq; vel (1.) in venis, fibris & commiſſuris ſaxorum; vel (2.) dum ex iiſdem deſtillat guttatim, ſtiriarum modo dependet de eorum cameris, & deniq; deciduum ex ſtiriis in ſolum delapſum ita colligitur. Atq; proinde hæc duo genera Σταλακτικὰ Græci vocant; quòd deſtillando concreverint.

2. *Factitium*; quod rurſum duplex eſt, *viz.* (1.) *Alterum* propriè πηκτὸν Græcis dictum; Latinis, *Concretum*; quod cum è cuniculis ſuis effertur, & in quadratas piſcinas effunditur, frigore aut calore ſolis congelatur: (2.) *Alterum*, ἑφθὸν, *Coctum*; decoquitur enim aqua atramentoſa in alienis quadratis, modo quem explicat *Matthiol. in lib.* 5. *Dioſcorid. cap.* 74.

Ratione *Coloris* eſt vel

1. *Album*, λευκόϊον (quia color ejus ſimilis eſt violæ albæ) quod maximè ad naturam ſalis vulgaris accedit, candidum & tranſparens eſt; unde noſtratibus *White Coperas* dicitur. Hoc præ reliquis uſum habet in Collyriis.
2. *Viride*, *Green Coperas*; quod maximè in uſu ſullonibus & tinctoribus eſt, ex eóq; vulgo ſpiritus & ſales præparant.
3. *Cæruleum*, *Blew Coperas or Vitriol.* Quod cæteris ad medicamenta præfertur, & commendatur ad Scabiem & Ulcera ex lue Venerea contracta. Ex eo etiam confici poteſt Pulvis ille Sympatheticus, quem Mirones tantopere celebrant.

Ratione *Loci* unde defertur, eſt vel *Romanum*; vel *Ungaricum*; vel *Norwegicum*; vel *Scanicum*; vel *Anglicum*.

Huc pertinent & reliqua *Atramentorum* genera, *viz.*

1. *Chalcitis*, quæ rubra eſt, ænei coloris, ſemper nativa, dura, gleboſa, ſpeciem æris præ ſe ferens, cum longis & reſplendentibus fibris. Sed vix jam haberi poteſt: ideoq; in *Theriacæ* compoſitione, ejus loco ſubſtituitur Vitriolum ad rubedinem calcinatum, quod *Colcothar* vocant.
2. *Miſy*, quod eſt affine *Chalcitidi* viribus & uſtione; ſed ſpecie auro ſimile, durum, & ſtellæ modo ſplendens.
3. *Melantheria*, quæ modo lanugini, modo ſalſugini ſimilis eſt; lutei quoq; coloris. Reperitur ad oſtia fodinarum, ex quibus æs eruitur, modò adſit *Pyrites*. Nigredinem non gignit madefacta, niſi ferveat.
4. *Sory*, quod à *Melantheria* differt tantùm odore gravi & nauſeoſo, ut quaſi fulmineum quid exſpiret: præterea poroſum eſt & fragile. Quatuor hæ ſpecies ſæpe ſimul inveniuntur, ubi conficitur Vitriolum; ſed cognitu non ita faciles.

SULPHUREORUM Claſſis.

SAlinis corporibus proximè ſuccedunt Pinguia, *Sulphurea* ſcilicet & *Bituminoſa*; quæ ignem facillimè concipiunt, & oleo ſolvuntur ac miſcentur. Cujuſmodi ſunt *Sulphur*, *Arſenicum*, *Bitumen*, &c.

I. Per SULPHUR (quaſi ὅλον πῦρ) quod Græci tamen θεῖον vocant (tanquam *rem* maximè *ſacram*; ut quo ad expiationes omnes uterentur, teſte *Ariſtotele in Probl. Sect.* 23.) & nos *Brimſtone*; ſuccum intelligimus mineralem concretum, qui parte inflammabili, gravem naribuſq; infeſtum odorem expirante; & terrâ craſſâ, fixâ, ſuccum Chalcantoſum admiſtum habente, conſtat. Hoc *duplex* eſt; *viz.*

1. *Nativum*, ſeu *Vivum*; Græcis ἄπυρον, ſeu ignem non expertum; nobis, *Sulphur vive*, dictum. Quod rurſum triplex eſt; *Impurum*, quale ex *Iſlandia* crudum adfertur, & demum depuratur: *Purum*, ex *Goſlariæ* fodinis: & *Fixum*, ex monte *Veſuvio*.
2. *Factitium*, πεπυρωμένον, ſive igne depuratum; quod variis modis fieri ſolet. Quibuſdam in locis ex aquis decoquitur; ut ad *Budam Pannoniæ*: alibi ex effoſſa gleba & in vaſis cocta perficitur igni; ut in multis *Italiæ* locis, *Senenſi*, *Puteolano* & *Volaterrano* tractu.

Hujus

Hujus generis ſunt

1. *Virgineum* (quia ejus ſuffitu utuntur *Virgines*, ad capillos rufandos) *Virgin Sulphur:* quod cæteris pallidius eſt, & figura panis coagulatum.
2. *Nigrum*, *Caballinum* officinis dictum (quia equorum ſcabiem eo curare ſolent Veterinarii) *Horſe Brimſtone.* Quod nigrum eſt, ex ſquamma ferri & ſulphure impuro ſimul miſtis, & in urceos transfuſis, confectum. Exterius ſulphure luteo vulgari obductum eſt.
3. *Cinabrium*, ex Sulphure cum Hydrargyro ſublimato elaboratum, & apud nos, *Artificial Cinnabre* dictum.
4. *Flavum*, ignem expertum, *Common Brimſtone*; quod figura tereti eſt, eo quod per fiſtulas arundinaceas ſit percolatum.

Uſus ejus varii ſunt. *Fullones*, veſtes lixivio ablutas, ſulphure ſuffire ſolent; & *Infectores* lanas, ut candorem & mollitiem eis concilient. Ingreditur quoq; compoſitionem *pulveris tormentarii.* In *Peſte* inſuper maximè celebratur: & varia ex eo conficiunt medicamenta *Chymici.*

II. ARSENICUM, ἀρσενικὸν, *Arſenick.* Cujus ſpecies ſunt

1. *Arſenicum Croceum*, *Auripigmentum* (ab aureo colore) dictum; *Orpment, or yellow Arſenick.* Quod ſucco minerali ſulphureo conſtat, & conjunctum habet Lithargyrum paucum & ſpiritum ſalis. *Medici* ad Pſilothra, ſeu Medicamenta pilos auſe-

auferentia, præcipue utuntur. Turcis *Reuſma* vocatur.

2. *Arſenicum Album*, ſeu *Riſagallum*, quibuſdam *Realgar*; *White Arſenick or Ratsbane* (quia ad glires, ſorices, mures, &c. necandos adhibetur) quod factitium eſt, ex Auripigmento, toties cum ſale ſublimato, donec candidum reddatur.

3. *Arſenicum Rubrum*, *Sandaracha* vulgo dictum, *Red Arſenick or Sandarack.* Quod ab Auripigmento ſolo colore differre videtur; quia vel ſaturato colore rubro eſt, inſtar Cinnabaris; vel minus rufum & ſubluteum. Quod vulgo venale proſtat, *factitium* eſt, ex *Auripigmento* in ollam, cujus os obturatum, conjecto, & quinq; horis in furno cocto; tum enim Sandarachæ colorem acquirit. *Pictores* & *Tornatores* ejus uſum ſibi vendicarunt ad pingendum.

III. BITUMEN (ex *Martinii* ſententia, à πίτία, *pix*, unde πιτίόω, à quo πίτωμα & converſo π in β, *bitumen*) ἄσφαλτος Græcis; Germanis, *Erdpech*, i.e. pix terreſtris; *Stone-Pitch*; eſt corpus foſſile, ſimilare, pingue & inflammabile; cum quo ubi ſales concurrunt, aliæq; metallicæ concretiones, in varias ſpecies diſpeſcitur. Generatur in cavernis terræ, & inde vel in mare effunditur, ibidemq; ejicitur; vel è terra ſolum, vel cum aquis miſtum effluit aut effoditur.

Eſt autem vel *Liquidum*, vel *Concretum*.

Prioris Generis ſunt

1. *Petroleum* (quaſi *petræ oleum*; quod è petris validiſſimo odore extillet) *Rock oil, or Petroleum.* Subtile

tile eſt oleum, varii coloris; vel enim candidum, vel flavum, vel rubrum, vel nigrum eſt. Inter hæc verò candidum præſtantius, nigrum vilius. In *Italia* in agro *Mutinenſi* reperitur & è petris extillat candidum & ruſum, quod vetuſtate craſſeſcit. In *Siciliæ* fontibus innatat, & oleum *Siculum* vocatur. In *Scotia* item noſtra, duobus milliaribus ab *Edinburgo*, fons ſcaturit, cui olei nigri guttæ innatant tota ſuperficie. De aliis locis ubi reperiatur, conſule *Bernhard. Varenium. Geogr. General. lib. 1. cap. 17. prop. 9.* Ad lucernarum lumina, olei communis inſtar, utuntur, & ad ſcabiem jumentorum. In Paralyſi & nervoſarum partium doloribus frigidis ſummopere laudatur.

2. *Naphtha*, olim quibuſdam *Pharmacum Medeæ* dicta (utpote qua coronam & peplum Creontis filiæ inunxerit, atq; hac arte combuſſerit) *Naph.* Bitumen ſubtiliſſimum videtur, vel potius Bituminis liquidi ſpiritus, ex Babylonico Bitumine potiſſimùm extractus: cui tanta ſubſtantiæ ſubtilitas, ut ex intervallo diſtanti ignem ad ſe quaſi rapiat, ac Solis calore accendatur. Inſignem vim habet penetrandi & exſiccandi; eóq; nomine, ad humores frigidos diſcutiendos, Colicis, Lethargicis, Apoplecticis & Paralyticis inungi meretur.

3. *Bitumen Judaicum*, quod in lacu *Judeæ* naſcitur, adeo lentum & ſequax, ut vix avelli queat.

4. *Piſaſphaltum* (à πίσσα, *pix*, & ἄσφαλτος, *bitumen*; nam picem bitumini admiſtam redolet, & nonnunquam ex bitumine liquido impuriori & pice componitur) quod in *Apollonio Epyri* invenitur, quia fluminis impetu ex montibus devolvitur *Cerauniis*, & in glebas cogitur.

5. *Maltha*, quæ non merum Bitumen, ſed ejus Colamen-

lamentum limo argilloſo miſtum eſſe videtur. Cum quid attingit ſolidi, adhæret. Quocirca in jungendis murorum lapidibus, *Calcis* uſum præſtat: & *Vitruvius lib.* 1. *cap.* 5. ad Babylonis muros exſtruendos adhibitam fuiſſe docet. Verùm *Cæſalpinus lib.* 1. *de Metal.* Maltham tanquam artificioſum & miſtum quid deſcribit. Quod ſi verum ſit, duplex erit Malthæ genus; *Naturale* unum; alterum *Artificiale*, ex Calce viva in vino extincta, mox contuſa cum adipe ſuillo & ficu, confectum.

6. *Mumia*, *Mumie*; quæ ſimiliter duplex eſt; *Naturalis*, ex pice & bitumine conſtans, quæ & *Piſaſphaltos* dicitur: & *Artificialis*, ex Aloë, Myrrha, aliiſq; aromatibus, cum ſanie Cadaverum, quæ eis condiebantur, miſtis confecta. *Medicis* in uſu eſt, ad frigidos corporis affectus, tam in potu, quàm extra: ſed præcipue ad ſanguinem ſiſtendum, & fracta membra conſolidanda.

Poſterioris ſunt

1. *Lapis Ampelitis*, à Galeno; ab aliis rei ruſticæ ſcriptoribus, *Terra Ampelitis* (quòd vermes vitium oculos erodentes, κνίπας Græcis dictos, enecet) Theophraſto *Carbones* (quòd eorum colorem habeat, & vices gerat) dictus; nobis, ni fallor, *Kennel-Coal*, & *Baſtard Jet.*
2. *Lapis Gagates* (à *Lyciæ* fluvio, *Gaga*, ubi abundat) Straboni, *Gangitis*; Plinio, *Gemma Samothracia*; Nicandro, *Thracius Lapis*; quibuſdam, *Obſidianus Lapis*; nobis *Jet.* Ex quo varia Utenſilia conficiuntur.

3. *Lithan-*

3. *Lithanthrax*, ſeu *Carbofoſſilis*, *Stone-Coal*, or *Pit-coal*. Qualem multis in Angliæ locis uberrimè habemus.

4. *Pix Foſſilis* ex Inſula *Barbados*, ad naves oblinendas utilis; *Stone Pitch of the Barbados*.

5. *Succinum* (quòd ex *ſucco* coagulari credatur) Græcis ἤλεκτρον; *Arabibus*, *Carabe*; quibuſdam, *Ambra* Citrina; nobis, *Amber*. Quod non ex alio principio, quàm Bitumine, ortum ſuum trahere, vel exinde patet; quòd quibuſdam in locis Germaniæ, Italiæ, Galliæ, è terræ mineris eruatur, & fruſta ſint inventa, quæ foris ſuccinum coagulatum exhibuerint, intus pura Naphtha ſeu Petroleo referta extiterint. Quin & varia Mineralia, Chalcitis, Melantheria, aliaq; ejus generis illi adnata extitiſſe conſtat. Idem comprobat Chymica ejus Analyſis. Reperitur apud nos ad *Norfolciæ* littus; ubi ego fruſtulum uncialis amplitudinis inveni in *Aſelli Majoris* piſcis ventriculo, dum eum cultro anatomico diſſecarem. Id quod littoris illius accolæ haud raro contingere affirmabant. Hujus ſpecies ſunt (1.) *Flavum*, *Yellow Ambre*; (2.) *Opacum* & variis coloribus ignobilioribus reſperſum; *dark colour'd and ſpotted Ambre*; (3.) *Album*, non pellucidum; *White Ambre*; (4.) *Griſeum*, *Ambra Griſea* vulgo; *Ambre Griſe*. De cujus *origine & generatione* variæ ſunt Auctorum Sententiæ. Probabilior verò illa, quæ ſtatuit, ut Succinum, ex fontibus Bituminis manare, & in ſummo mari, aeri expoſitum coagulari & denſari. Nam in India fontes eſſe, ex quibus Oleum & Balſamum nobiliſſimum fluat & colligatur, teſtantur hiſtoriæ: Ex hiſce per venas ſubterraneas ſi quid in mare

fluat, condenſatur mox & in *Ambram Griſeam* concreſcit. Uti diſertè teſtatur Author *Geographiæ Arabicæ*, citatus in notis ad *Garciam*.

Hujus tria ſtatuuntur genera. (1.) *Selachiticum*, ex *Zeilam*, Inſula Indiæ; rubrum & pingue; quod cæteris præfertur. (2.) *Alterum* ex *Sechrâ*, loco maritimo *Arabiæ Felicis*; ſubalbidum, colore ovi Struthiocameli; quod utplurimum eſt, quod ad nos adfertur, griſeum & varium maculis nigricantibus. (3.) *Tertium* deterrimum, quod nigricat, quale eſſe volunt quod piſces devorarunt. Apud nos etiam *Ambra Griſea* nobiliſſima non nunquam ad littora occidentalia Angliæ appellit, ventis æſtúq; maris ejecta.

LAPIDUM

LAPIDUM minus Pretioſorum Majorum & Durorum Claſſis.

A Primo Foſſilium genere, Mediis nempe Mineralibus; ad ſecundum, quod LAPIDIBUS dicatum eſt, tranſitum nunc faciamus.

Lapidum nomine intelligimus Corpora foſſilia, dura, inductilia, nec in aqua oleóve ſolubilia, ex ſucco lapideſcente, in quo ſpiritus lapidificus, exorta.

Dividuntur commodiſſimè, ὅσον διδασκαλίας χάριν, in (1.) *Minus pretioſos*, & (2.) *Pretioſos* : & priores rurſum in (1.) *Majores*, eoſq; vel *duros*, vel *molles*; & (2.) *Minores*; Poſteriores autem pariter in *Majores* & *Minores*. Qui omnes ordine expendendi ſunt.

In *Majorum* & *Durorum* Claſſe conſtituuntur

I. SAXUM, ex quo integri quandoq; conſtant montes & rupes; *Rock-ſtone*; Danis, *een Kampeſteen*; forſan quod minoribus iſtiuſmodi in bellis uſi ſint Veteres, eáq; fundis & aliis machinis in hoſtes jaculati ſint, ut apud *Virgil.* 2 *Æneid.*

Jamq; faces & ſaxa volant, furor arma miniſtrat.

II. SAXUM ARENARIUM, *Sandſtone* (quia aſperum & veluti ex arenis compoſitum) & *Freeſtone*, ubi durius eſt & ædificiis extruendis utile.

III. SAXUM VIOLACEUM, quod odore Violas refert. Cujus mentionem primus fecit *Agricola*, *de Nat. Foſſil. lib.* 5. *cap.* 17. & deinde *Ol. Wormius*, *Muſæi pag.* 37.

IV. SAXUM SUILLUM *Norwegis*, (apud quos Inſula quædam extat, quæ integris cautibus ejus generis ſcatet) *Swin-ſteen* dictum; quia fœtidum exhalat odorem, & talem quidem, qualem ſpirare ſues ſolent. Nigrum eſt, fragile, ſtriatum, in ſe Pyritem argenteum & Talcum habens; unde micas quaſdam ſplendentes de ſe fundit. Uſum habere aiunt, quòd in pulverem redactum, & ſuibus quocunq; morbo laborantibus exhibitum proſit.

V. SAXUM FISSILE, ſeu *Cruſtoſum* (quòd in cruſtas findatur, ſtratis ac tectis utile) *Slate* or *Tyle-ſtone*. Cujus non una eſt differentia. Apud nos tantæ amplitudinis reperiuntur, ut menſas ex eis integras fabricent, aliáſq; tabulas deletiles. Cæteris verò præfertur *Iſlebianum*, quod nigrum eſt, & in comitatu *Mansfeldiæ Iſlebiæ* effoditur. Horſum haud incongrue retuleris *Lapidem Fiſſilem Hibernicum*, *Iriſh Slate* nominatum.

VI. SAXUM LIMOSUM (quia facile ab humido in limum ſolvitur) *Mud ſtone*; quali Agricolæ noſtri nonnullis in locis utuntur ad agros fœcundandos; alii verò in *Cornubia* pro tiguriolis extruendis. Hoc tamen potius ad Margas, quàm ſaxa referri poſſe videtur.

VII. SILEX, *the Flint-ſtone*. Cujus varia ſunt genera.

Ex

Ex omnibus vero præcipui cenſentur

1. *Pyrimachus*, qui colore albo & perſpicuo gemmas quandoq; æmulatur, & liquabilis eſt. Unde Metallarii metallis fuſis eum ſuperinjiciunt, ut iis ſupernatet, ne nimium metalli in auras evolet. Vitrarii verò ex iis vitra conficiunt; & Chymici Pſeudadamantes aliosq; factitios lapides. Noſtrates *Pebles* vocant.
2. *Ludus Paracelſi*, quem *Helmontius* tantopere ad calculos è corpore humano expellendos commendat; quemq; Nos etiam *in Lib. noſtro de Lithiaſi* clarè deſcripſimus.

VIII. Lapis SCHISTOS, qui duriſſimus ac ſolidiſſimus eſt; ideoq; igne calefactus, calorem diu retinet. Quamobrem apud *Cornubienſes* noſtros, *the Warming ſtone* audit.

IX. PYRITES, *Fireſtone* (quia ex ejus quadam ſpecie ignis copioſè excutitur) quem propriè Pyrimachum dictum putant nonnulli, quod igni repugnet. Nam in ardentes conjectus fornaces, fluit; & ubi ſemel defluxerit in catinum, mox rurſus concreſcit & dureſcit. Reperitur utplurimum in fodinis Metallicis, Metallis quandoq; permixtus, quandoq; iis deſtitutus: & variis figuris luſum Naturæ oſtentans.

X. Lapides MOLARES, *Mill-ſtones*; ab uſu nomine mutuato, quòd iis frumenta moliantur. Qui ſuas etiam habent ſpecies.

XI. COS, qui lapis durior eſt, ferramentis acuendis aptus; unde *Whetſtone* appellatur. Eſtq; vel (1.) *Olearius*, *a Hone*; oleo enim illinitur, ut aciem trahat:

trahat: vel (2.) *Aquaticus* (quia in orbem communiter redigi ſolet, ut motu circulari actus, vel ex alto cadentem, vel in ſubjecto alvo ſtagnantem aquam excipiat, quò admotum ferrum commodiùs terere poſſit.) *Grind-ſtone*, or *Grindle-ſtone*.

XII. MARMOR, Græcis Μάρμαρος (παρὰ τὸ μαρμαίρειν, à *ſplendore*. Atq; hæc cauſa eſt, cur & *mari*, ob nitorem aquæ, *marmoris* nomen tribuunt Poetæ; ut I. *Georg.*

——*inſidum remis impellere* Marmor.)

Marble, or *Marble-Stone*. Cujus variæ ſunt differentiæ, à variis coloribus deſumptæ. Dantur nempe Marmora alba, nigra, viridia, cinerea, rubra, variegata.

Ex *Albis* ſunt

1. *Parium* (ab Inſula *Paro*, ubi olim copioſè effodiebatur) Veteribus *Lychnites* dictum (quòd ad lucernas in cuniculis cæderetur) *White*, or *Parian Marble*. Cujus duo genera ſtatuunt: *Unum* tranſlucens, ac *Phengites* proinde dictum; *alterum* non tranſlucens, *Alabaſtrites* nominatum. A vulgari Alabaſtro duritie differt & ſplendore. Foditur in *Italia*, in agro *Lucenſi*, ejus genus quoddam, quod ab oppido *Caracienſe* nomen obtinuit.

2. *Alabaſtrum*, nobis *Alablaſtre*; quod, etſi inter molles & raros lapides locum habeat, huc tamen quidam referunt, externæ figuræ & polituræ reſpectu. Hujus generis vel integras rupes in *Anglia* habemus, in agro *Gloceſtrienſi* ad littus fluminis *Sabrinæ*; ex quo ſtatuas Sepulchrales exſculpunt.

Ex

Ex *Nigris* ſunt

1, *Baſaltes* (à voce Æthiopica, *Baſal*, quæ *ferrum* ſignificat; eo quod Marmoris genus ſit duriſſimum, ferrei coloris, limiſq; reſiſtens) nonnullis *Baſanum* (à βαζανίζω, id eſt, diligenter *examino*; quia eo Argentum & Aurum examinatur & probatur, non minus ac Lapide Lydio) *the hardeſt black Marble.* Variis in locis Germaniæ hodie reperitur.

2. *Obſidianum*, ſeu *Numidianum*; Belgis, unde ad nos effertur, *Toet-ſteen*; Gallis, *Piere de Tuche*; Germanis, *Probier-ſtein*; noſtratibus, *Touch-ſtone*; quia Auro & Argento examinando potiſſimum inſervit. Ex hoc Marmore grandia quadrata conficiuntur, quibus Magnatum demortuorum Loculi teguntur; Tabulæ item Epitaphiis aptæ. Politum enim inſtar ſpeculi reſplendet, & nigerrimum eſt.

Ex Viridibus

Olim celebrabantur *Lacædemonium*, *Auguſtum*, *Tiberium* (quorum duo poſteriora ſic dicta videntur, quod eorum principatu primum inventa) hodie vero frequens eſt *Ophites* (quod Serpentis formas & maculas diſtinctas exhibeat) *Serpentine Marble.* Varia ex eo conficiunt, Pocula, Cochlearia, Mortaria, Laminas incurvas (*Spleen-ſtones* vulgo vocatas) aliaq; ejus generis. Quandoq; adeo mollis eſt hic lapis, ut liquores imbibat; quod ut impediatur, oleo nucis Moſchatæ inungunt vaſa ex eo fabricata. Commendatur ad multa, quæ Schedulâ typis mandatâ enumerare ſolent Venditores circumforanei: Sed omnibus, imo aliquibus

bus an fides adhibenda ſit, eſt cur valde dubitemus.

Ex *Variegatis* ſunt

1. *Cinereum Seravitianum* (quòd *Seravitiæ* aliiſq; in locis Italiæ reperiatur) quod durius eſt, & verè Marmor, & maculis cinereis inſigne. Ex hoc globi conficiuntur parvi, ut manibus detineantur ab iis, qui febre ardente laborant. His enim recreati videntur, dum refrigerando dolorem mitigant & ardorem.

2. *Subviridis* ille *Lapis*, Italis *Verdello* dictus; eo enim utuntur Lapidis Lydii loco, ad aurum & metalla probanda. Quidam *Thyitem* Veterum eſſe arbitrantur. Noſtrates *Greeniſh Marble* nominant.

3. *Garantronium Imperati*; quod pulcherrimum eſt, Literis quaſi Arabicis à Natura ſibi inſculptis ſuperbiens, colore aureo in corpore purpureo. Concretum videtur è terra purpurea & putaminibus aureis, ſuperveniente ſucco aut ſpiritu lapidifico. In *Aſia* inter ornamenta corporis geſtatur, & ex eo manubria cultrorum & gladiorum conficiunt. Lege plura apud *Ferrand. Imperat. Hiſt. Natural. lib.* 24. *cap.* 25.

4. *Florentinum variegatum*; quod per ſe maxima ex parte cinereum licèt ſit, maculis tamen fuſcis, & lineis obſcurioribus, hinc inde ductis & diſcurrentibus, jam turres, jam ædes, montes, flumina, ac integras civitates exhibet. Nobis *Florentine*, or *Landskip Marble* dicitur. Variæ hujus Tabulæ in *REGIÆ SOCIETATIS* Cimeliarchio aſſervantur, in quibus prærupta turrium rudimenta, urbis inæqualiter ſitæ domus & ædificia, aliaq; id genus phænomena, diſcretis coloribus & artificioſè delineata, à Natura ludente, ſine omni artis pictoriæ miniſterio, repreſentantur.

5. *Em-*

5. *Embuſcatum*, ex monte *SINAI* Hieroſolymitano depromptum; quod albicans eſt, ad flavedinem tendens; & quocunq; modo ſecetur aut dividatur, in eo arbuſta & frutices, colore nigricante, ſubtiliter à Natura depicti apparent. Si ſupra ignem ponatur, brevi evaneſcit pictura, & nil niſi nudus remanet lapis, ſui coloris, adeo durus tamen, ut calcinari nequeat, ſed fortiſſimo igne inſtar vitri fundatur. Ego Anglicè *Boſcage*, or *Buſhy Marble of Hieruſalem* nominarem. Hujus etiam generis Tabula *Embuſcata* viſitur inter Rariora Naturæ in dictæ SOC. REG. muſæo collecta. Aliam elegantiſſimam diſertè deſcribit *Ol. Wormius in Muſæi ſui pag.* 45.

Ad *Flava* refertur

Phengites, quod venis flavis & tranſparentibus micat. Tale illud eſt, quod *Romæ* in templo *S. Mariæ* in porticu ſpectatur: ubi columna ex eo fabricata viſitur dimidiata, colore flavo, parietis rimam claudens, & externam lucem ſolari fulgore intromittens; ita ut, ſole radios ſuos in columnam jaculante, ardere videatur: De quo multa fabulantur. Germani, apud quos etiam Flava reperiuntur Marmora, vocant *Selber Spat*.

Inter *Rubra* deniq; principatum obtinet

Porphyrites; Italis *Porfido*; Anglicè *Porphyrie*; quod

durum admodum eſt, & ſplendidum. Ex eo fiunt non ſolum Columnæ, ſed & Mortaria, & Cruſtæ ad Colores & Lapides pretioſos lævigandos; attritione enim nihil à ſe remittit. Ex hoc marmoris genere conſtant *Obeliſci*, qui *Romæ* viſuntur Literis Hieroglyphicis inſignes, ad templum *Joh. Lateranenſis*, & in *Vaticano*. De quibus conſulatur *Plinius lib.* 36. *cap.* 9. Ubi expreſsè modum, quo ex Ægypto eò delati ſunt, deſcribit.

LAPIDUM

LAPIDUM MOLLIORUM Claſſis.

INter Lapides minùs Pretioſos MOLLIORES occurrunt

I. Saxum CALCARIUM, unde Calx conficitur, *Lime-ſtone.* Cujus copia ingens paſſim in tota Anglia reperitur: Optimum verò effoditur prope viculum *Barrow* dictum, in agro *Leiceſtrienſi.*

II. GYPSUM; Germanis, *Spat*; Italis, *Geſſo*; Gallis, *du Plaſtre*; Anglicè *Plaiſtre-ſtone.* Lapis eſt albus, mollis Alabaſtri inſtar, qui cùm levitèr uritur, ex eo fit Calx iſta, quæ Gypſum vocatur, *Plaiſtre of Paris.* Uſus ejus eſt ad ſtatuas ingentes & læviſſimas, ad domorum areas & concamerationes. Cum polline lapidum duriorum, pulvere plumbi & lacte, in veros lapides tranſit; & ſi colores adjiciantur, Marmor pondere, nitore & colore imitatur quam maximè.

III. Lapis BONONIENSIS, à quibuſdam *Spongia Solis*, ab aliis *Spongia Lunæ*; ab aliis *Lucifer*; *Caſciarolanus* lapis; *Phoſphorus* Kirchero, the *Light Carrier*: quod ſingulari proprietate polleat lucem imbibendi & retinendi. Si enim Soli aut igneæ flammæ opponatur, ſic illuſtratur, ut inde tranſlatus ad locum tenebricoſum, conceptam recens lucem diutulè retineat ſibi infixam; adeo ut in tenebris inſtar carbonis ad ſemihorulæ ſpatium ardeat: idq; toties, quoties ita Soli aut Lumini fuerit admotus. Verùm hanc facultatem mi-

rabilem non niſi præparatus obtinet. Modum autem eum præparandi docet *Kircherus, in art. magn. Lucis & Umbræ, lib. 3. de Magn. pag.* 505. & *Ol. Wormius Muſ. pag.* 46.

IV. PUMEX, Græcis κίσηρις (quaſi à vermiculis eroſus) *Pumice ſtone.* Lapis eſt eroſus ſpongioſuſq; , exiguis cavernulis refertus; colore utplurimùm cinereo, quandoq; candido, nonnunquam nigro, qualem Iſlandiæ *Hecla* evomit. Huc pertinet *Pumex Vulcani Syracuſani*, quem deſcribit *Cl. Thom. Bartholinus in Epiſt. Medicin.*

V. FLUENTIS ÆTNÆ COAGULUM, maſſa nimirum quædam coagulata ex Lapidibus, Calce & Sulphure; quæ ſimul calore flagrantis Ætnæ liquefacta inſtar rivi igniti ex Ætna defluunt, ſed frigore tandem ambientis denſata, maſſam hanc præbent.

VI. TOPHUS, πῶρος, *Porus*; qui eſt aſper, ſcaber, poroſus (unde nomen) ſeu foraminulis plenus, ideoq; levis, & facilè in arenam attritu ſolubilis. Reperitur variis in locis *Germaniæ*, copioſè verò prope *Coburgum* in ditione *Mansfeldica*: & in *Anglia* ubivis pene occurrit. Propter levitatem commodiſſimus eſt ad replendas parietum collabentium rimas, cum præ levitate non premat, & glutinet facilè extrema. Huic cognata ſunt

VII. ALCIONIA (ſic dicta ab avibus, quæ *Halcyones* vocantur; quia ex iis mari innatantibus nidos fingunt & conſtruunt.) Quæ etiam lapideam habent naturam, ſed ortum tamen ex mari; cujus aquæ cum ſalſæ ſint, ex ejus ſpuma, cum tenuiſſimis ſordibus permiſta, accedente ſucco lapideſcente, ſeu ſale maſſam coagulante, in varias figuras concreſcunt. Noſtro idiomate vocari poſſunt *Halcyon ſtones.* Horum plura

ponuntur

ponuntur genera, ab *Ol. Wormio in Muſæi ſui pag.* 48, & 49. luculenter deſcripta.

VIII. ASIUS vel ASSIUS *Lapis*, quem etiam *Sarcophagum* vocant (eo quod carnes humanas conſumat, nudatis oſſibus) quem Veteres ad Pumices & Poros referunt. Hic conſulendi veniunt *Plinius lib.* 36. *cap.* 17. & *Ol. Wormius in Muſæo.* Unde lineam unam & alteram interim exſcribam. "Ego in peregrinatione "mea Gallica, inquit, in templo D. Hilario ſacro, pa-"rieti auſtrino infixam vidi tumbam lapideam, coloris "cinerei, cujus ſubſtantia ſaxea aut marmorea erat, "tantæ capacitatis, ut cadaver humanum integrum ca-"pere potuerit. Hic lapis pro *Sarcophago* vel *Aſſio* "monſtratur accedentibus. Verùm poroſus non eſt, "ſed durus & ſolidus, ut ex fruſtulo, quod ex eo ex-"cuſſi, videre licet. Veſtibus affrictum ut incale-"ſcat, fœtorem cadaveroſum exſpirat. Ferunt, ca-"davera ei indita, viginti quatuor horis prorſus ab-"ſumi, relictis ſolùm oſſibus. An ita ſe res habeat, ignoro.

IX. STALACTITES, Norwegis *Berg-drab*, nobis *Drop-ſtone.* Generatur quippe ex aquis Nitro, vel ſucco petrifico copiosè imprægnatis, & materiam terreſtrem ſubtilem ſecum convehentibus. Cum enim aqua per terræ canales effluit, aut ex alto decidit, aut lateribus alveorum agglutinatur ; horum ratione varias, dum concreſcit, figuras acquirit. Ex alto deſtillans, extremitati canalis, pyramidis forma quandoq; adhæret ; & eodem modo, eademq; formâ induratur, qua è canalibus defluens humor frigore hyemali congelari ſolet. Hinc tanta inter hujuſmodi lapides figurarum obtigit varietas : quam obſervare licet in Fonte petrifico apud nos percelebri, *Knasborough*, in agro

Ebora-

Eboracenſi vicino, & *the Dropping Well* dicto; in quem quicquid ligni immittitur, lapideo cortice brevi obduci, & lapideſcere obſervatum eſt; & in quo diverſimodè figuratas concretiones videas. In hunc fontem non è terræ venis aquæ nitroſæ ſcaturiunt; ſed ex impendentibus rupibus guttatìm deſtillant.

X. STALAGMITES, qui ejuſdem naturæ & ſubſtantiæ eſſe videtur cum *Stalactite*; ſed figura ſaltem differt, quod ſemper globosè concreſcat; unde diſtinctionis gratiâ, *Round Dropſtone* nominare libuit. Interdum contingit, ut quamplurimi horum lapillorum ſimul concreſcant; & tunc lapis integer maſſam ovorum piſcium majorum exprimens, Anglicè idcirco *Spawnſtone* appellatur: cujuſmodi aggerici iconem exhibet *Ol. Wormius Muſ. pag.* 52.

XI. AMMONITES, ſeu *Hammites* (quia ex arenis majoribus coagmentatus) qui ovis minorum piſcium ſimilis etiam apparet, & *Leſſer Spawn-ſtone* nominatur.

XII. OSTEOCOLLA, aliis *Oſſifragus*, *Oſteites*, *Ammoſteus*, *Oſteolithus*, *Holoſteus*, *Stelochites*; Germanis *Beinbruch*, *Bruch-ſtein*, *Bein-wol*; nobis *Glew-bone-ſtone*: quia ſummopere ad fracturas oſſium conglutinandas conducere creditur. Lapis eſt mollis, albo & cinereo colore, figuram oſſis exhibens, concavus, quandoq; medullam habens friabilem, linguæ adhærentem, & facile in liquore ſolubilem; quandoq; verò nullam. Creſcit per arenam formâ Corallii, interdum brachii craſſitie. Cum primum è terra erumpit, friabilis eſt; paulatim verò magis indureſcit. Videtur Margæ quædam ſpecies eſſe, quæ per terræ meatus diſcurrens, in talem figuram concreſcit & induratur. Hujuſmodi nos in mineris *Cambrobritannicis* vari-

os habemus: quorum exempla videantur in inclytiſſ. SOC. REG. Cimeliarchio, ex Nobiliſſ. juxta ac Eruditiſſ. D. *Roberti Moray*, Equitis Aurati, & ejuſdem *Societatis* magni ornamenti, munere eò allata. De *viribus* Oſteocollæ videatur *Thom. Eraſtus*, qui de eo argumento juſtum tractatum conſcripſit. Interea temporis animadvertas velim; quod in officinis pleriſq;, pro Oſteocolla vera, *Stalactitis* quandam ſpeciem divendant, albam, poroſam, levem, mollem, facilè in liquore ſolubilem, ſapore ſubſalſo; quæ tamen ab Oſteocolla virtute multum diſcrepat.

XIII. Lapis SPONGIÆ, quibuſdam, Lapis *Cappadox*; Plinio, *Cyſteolythos*; *the Sponge-ſtone.* Qui ſubſtantiâ eſt friabili, colore albicante, ſuccum lacteum de ſe præbente. Laudatur à *Dioſcoride* ad veſicæ calculum frangendum: ex vino aliiſve appropriatis propinatus.

XIV. CORNU FOSSILE, Geſnero, *Ceratites*; Cluſio, *Ebur Foſſile*; Cæſalpino, *Lapis Arabicus*; quibuſdam, *Dens Elephanti petrefactus*; aliis *Lithomarga alba.* Eſt ſubſtantiâ lapidosâ, colore, lævore & forma quandoq; cornu referens, quandoq; durius, quandoq; mollius; cortice exteriore duro, flaveſcente, nigro aut ſubcinereo; medullâ molli, friabili, abſq; poris compactâ, adſtringente, exſiccante, linguæ firmitèr adhærente, odore grato. Invenitur tam in *Italia*, quàm variis *Germaniæ* locis, in *Moravia*, *Sileſia*, *Saxonia.* Materia & modus Generationis traditur ab *Anſelmo Boetio à Boet*, *in lib. de Mineral.* Commendatur ad omnes morbos malignos.

XV. AMIANTHUS (ab α ϛερητικῶ, & μιαίνω, *polluo*; quod in ignem conjectus, non inquinetur, ſed nitidior appareat) aliàs *Aſbeſtinus Lapis* (quod non combura-

tur)

tur) Paulo Veneto, *Salamandra* (ob eandem rationem) ab aliis, *Corſoides* (quia canitiem præ ſe fert) ab aliis, *Linum* (quia lanugo ejus manibus netur & texitur) *the Salamandre, or incombuſtible ſtone, & Salamanders wool.* Lapis eſt *Alumini Schiſto* ſimillimus, ignem reſpuens, adeo ut eo non modo uri non poſſit, ſed purior reddatur; colore ad viriditatem obſcuram tendente, quandoq; & ferreo; attritione facile in tenuia filamenta ſolubilis. Mollis enim eſt, & quod effloreſcit, dum teritur, plumas refert: unde à quibuſdam *Alumen Plumoſum*, & *Flos petræ* dicitur. Olim in fila aptabatur, & mappæ ex eo tanquam lino fiebant; quæ ſordibus conſpurcatæ, puriores igne exuſtæ reddebantur, ac magis ſplendebant, quam ſi lavarentur. Regum quoq; funera in ejuſmodi adurebantur tunicis, ne corporis favilla cum reliquo miſceretur cinere. De quo conſulatur *Pancirollus de Reb. depertit. tit.* 4. *cum Salmuth. commentar.* De modo verò, quo ita præparetur, ut ex eo lina fiant, lege *Ol. Wormium, in Muſ. pag.* 55.

XVI. SELENITIS (quia ad *Lunæ* motum fulgore creſcere & decreſcere olim credebatur) Neotericis, *Lapis Specularis* (quia perſpici poteſt, & rei, quæ ab ejus tergo eſt, imaginem reddit) *Mirrour-ſtone*, or *Muſcovy Glaſs*; nempe ex Moſchovia magna optimi generis copia provenit.

XVII. TALCUM, aliàs *Stella Terræ* (quod ſtellarum inſtar niteat & micet) quibuſdam, *Argyrodamas* Veterum (quia ignis violentiæ reſiſtit) *Argyrolithos*, Chymicis; *Talk.* Cujus oleum ſollicitè quærunt Spagyrici, quo æs in argentum convertere ſe poſſe ſperant. Mulieres etiam id avidiſſimè expetunt, ad nitorem cuti conciliandum; variiſq; modis id perfice-

re

re tentant; ſed irrito hactenus conamine; quanquam *Jacobus Zuingerus* modum extractionis præſcribere auſus ſit.

XVIII. Lapis SCHISTUS, *Talco* & *Selenitidi* valde affinis; albus, perſpicuus fermè, in laminas ſciſſilis ſibi invicem cohærentes. Reperitur in fodinis argenteis *Norwegiæ*, eiq; venæ argenti ita innaſcuntur, ut purum per ejus corpus ramulis elegantèr diſtinctum perreptet.

Lapidum ex ANIMALIBUS *deſumptorum* Claſſis.

AD Lapidum minus pretioſorum Molliorum genus ultimum Auctores & eos referre ſolent, qui ex *Animalibus* deſumuntur. Cujuſmodi ſunt

I. *Lapis* TUBERONUM. Qui reverà lapis non non eſt, ſed os quoddam ad auditum ſpectans, in capite piſcis Tuberonis repertum, & ab Anatomicis *Cochlea* dictum:& cujus loco vulgò divenditur *Lapis Manati*. Pulvis ejus utiliſſimus cenſetur ad Nephritidem & Urinæ difficultatem, renumq; & veſicæ calculos deturbandos.

II. PERCARUM *Lapis*, *Perch-ſtone*; qui reperitur in capite *Percæ Majoris*. Circa exortum ſpinæ, qua capiti jungitur, duo extant, utrinq; unus, veſiculis quibuſdam incluſi, oblongi, plani, altera parte dentati; qui facilè è piſcibus coctis eximuntur. Ad calculos comminuendos ſimiliter laudantur, ſi cum vino oligophoro pulveriſati exhibeantur drachmæ unius pondere.

III. Lapis CARPIONUM, *the triangular bone found in the palat of Carps.* Qui ad calculum pellendum commendatur, pari modo quo præcedentes; magniq; fit à multis, credulitati nimium addictis.

IV. Lapis CORACINUS, qui ex piſce *Coracino* petitur, in ejus capite deliteſcens, candidus, oſſeus, figuræ ovalis, incurvus aliquantulum, parte convexa lævi protuberantia præditus, ſed juxta extremitatum

alteram

alteram aſperitatem quandam habens; ſicut ab *Aldrovando lib.* 1. *de Piſcibus, cap.* 15. deſcribitur. Commendatur à quibuſdam ad Icterum ſeu morbum Regium; ſed & præcipuè ad renum arenulas.

V. Lapis LIMACIS, *the Snailſtone*; ex iis Limacibus exemptus, qui ſine teſtis in campis & locis ſubterraneis vagantur, colore fuſco. Hi ſcilicet in capite lapillum geſtant candidum, ovalis figuræ, tenuem, planum, aliquantulùm convexum, pondere adeo exili, ut tres ſcrupulum unicum non ſuperent. Nil aliud eſſe exiſtimo, quam Limacis *Cranium*.

VI. OCULI CANCRORUM, vulgò *Crabs eyes* vocati, ſed malè. Reverà enim oculi non ſunt; ſed ex Gammarorum fluviatilium (*Creyfiſhes*) capitibus eximuntur; idq; non quovis anni tempore, ſed menſibus Junio & Julio, cum exuvias deponunt, & novam cruſtam acquirunt. Siti ſunt in capitis ſummitate, utrinq; unus. *Medicis* in uſu venerunt ad ſanguinis concreti diſſolutionem & expulſionem; quia tenuium ſunt partium & facultatis diureticæ; quo nomine etiam ad *Nephriticos* dolores ex arenulis commendantur, & potionibus *Traumaticis* admiſcentur.

VII. TOPHUS JUVENCI; qui in Jumentorum ruminantium ſecundo ventriculo, pilæ rotunditate, concretus reperitur. Vulgò *Ox-ball* vocatur.

VIII. PILA RUPICAPRÆ, Velſchio *Ægagropila*; quia reperitur in Capris Alpinis, quæ in præcelſis Rhætorum & Valeſianorum rupibus & Alpibus Epiſcopatus Saliſburgenſis degunt. De horum Lapidum generatione & virtutibus medicis ſingularem tractatum edidit *Hieron. Velſchius*, quem conſulas.

IX. CALCULUS HUMANUS, ſeu in veſica, ſeu in renibus *hominis* concretus.

X. ALECTORIUS, *Capon-ſtone*, or *Cock-ſtone*, qui in ventriculo *Caponis* aut *Galli* decrepiti nonnunquam concretus reperitur.

XI. CHELIDONIUS, *Swallow-ſtone* (quòd in ventriculis Hirundinum inveniri putetur) qui lapillus eſt exiguus, magnitudine ſeminis lini, ſed figura hemiſphærica, colore luteo ſubobſcuro ſplendente parte convexâ & rotundiore, purpureo & nigricante ſeſſili. *Anſelmus Boëtius* ſe in Hirundinibus eum quæſiviſſe ait, ſed inveniſſe nunquam. Adferuntur ex Inſula *Melitenſi* Lapilli *Chelidonii* dicti, qui deſcriptioni Plinianæ conveniunt, quos incolæ *Oculos Serpentum* vocant *Petrificatos*. Vires eis adſcribunt præclaras in Capitis & Oculorum affectibus.

XII. UMBILICUS MARINUS (à ſimilitudine Umbilici, quem repræſentat) quibuſdam *Umbilicus Veneris*; Germanis, *Meer-bonen*; Cretenſibus, *Oculus Marinus* (quod geſtatus oculis prodeſſe dicatur.) Qui nil aliud eſt, quàm operculum *Conchæ* cujuſdam *cælatæ Aldrovando* dictæ, quæ etiam ad *Turbines* ſpectat. Hujus orificium claudit, eo modo quo vulgares Limaces hyeme cruſta quadam teſtas ſuas obducunt, ut à frigoris injuria defendantur. Ejus in ſanguine ſiſtendo vim eximiam experti ſunt quamplurimi, ſi parte plana cum ſaliva fronti agglutinetur. Et Hæmoptoici, qui ſanguinem per Intervalla expectorant, ejus pulvere cum ovo ſorbili juvantur. Hujus Lemmatis eſt & *Umbilicus Marinus Magnus* ex India allatus, quem eleganter deſcribit *Ol. Wormius*, *Muſ. p.* 73.

Lapidum

Lapidum minus pretioſorum MINORUM & DURORUM Claſſis.

EXpedito Minorum Lapidum, minus pretioſorum & mollium, Elencho; ad *Duros* ejuſdem diviſionis accedimus. Hujus igitur capitis ſunt

I. MAGNES (ſeu à *Magnete*, Armentario, primoq; ejus inventore; ut *Plinius* deducit: ſeu, ut *Lucretio* viſum eſt, à *Magneſia* regione, ubi creſcit; ſeu à *magnis viribus*, ut modernorum nonnullis placuit) *Theophraſto*, *Heracleon* (quòd circa urbem *Heracleam* inveniretur) aliis, *Lapis Herculeus* (quia ferro, quod omnia domat, imperat) quibuſdam, *Siderites* (eadem de cauſa; σίδηρος nempe ferrum notat) *the Loadſtone*, or *Magnet*. Qui lapis eſt durus, ferrugineus, nigricans, ferrum, aut alium Magnetem ad ſe trahens vel rejiciens, ac plagas mundi oſtendens.

II. CALAMITA ALBA, ſeu *Magnes Carneus* (quia ut ille ferrum, ita hunc carnem ad ſe trahere putant) qui lapis eſt albus, lineis nigris inſcriptus, qui linguæ admotus, firmiter ei adhæret. Reperitur potiſſimùm in *Ilva*, Hetruſci maris Inſula. Sunt, qui ad *Margas Saxatiles* referant: ſunt, qui ad *Oſteocollas* & *Poros*.

III. HÆMATITES (vel quòd ſanguinei coloris ſit; vel quòd attritus cotibus aquariis, ſuccum fundat ſanguineum; vel quòd polleat vi ſanguinem ſiſtendi.) *Blood-ſtone*. Lapis eſt colore ſanguinis concreti, durus, ſtriis Antimonii inſtar exornatus, gleboſus, vi ſangui-

anguinem ſiſtendi præditus. Reperitur in variis *Germaniæ* locis, inter Rubricas & ferri fodinas; ſed præ reliquis commendatur *Hiſpanicus*, qui *Compoſtellâ* adfertur, figurâ angulosâ, ferri nigricantis colorem habens & ſplendorem. Ulceribus, vaſorumq; rupturis internis, & mictioni cruentæ prodeſt, in pulverem tritus & cum appropriatis exhibitus.

IV. SMIRIS, Germanicè *Smirgel*; Italis, *Smeriglio*; Gallicè *Emeri*; Anglicè *Emerie* or *Emeril-ſtone*. Lapis eſt ferrugineus, ad nigredinem tendens, adeo durus, ut ejus pulvere utantur Gemmarii ad gemmas ſculpendas, & fabri ferrarii ad arma polienda. *Chymici* tincturam ex eo extrahunt, quo Mercurium quaſi in momento figunt, atq; ita fixum quidam vocant *Præcipitatum Miraculoſum*, quo ad augmenta ſua Chryſopoei utuntur. In ferri fodinis reperiri ſolet; & apud nos copioſè provenit in Inſula *Sarnia*, vulgò *Garnſey* dicta; teſte *Camdeno* noſtro, in deſcript. *Inſular. Britannicar.* ubi hæc habet. " Naturæ munimentis tutior [Inſula] " utiq; præruptâ cautium coronâ redimita, inter quas " *Smyris*, lapis duriſſimus & aſperrimus reperitur " (nos *Emeril* vocamus) quo Gemmarii lapides expurgant, ſcinduntq;, & Vitrarii vitrum diffindunt.

V. LAPIS LAZULI, Græcis, Κυανὸς λίθ☉; Latinis, *Lapis Cœruleus*; ab Arabibus *Hager* vel *Azur*; unde fortè *Azure* deductum eſt; Germanis, *Laſur-ſtein*; nobis, *Ultramarine*, & *Azure*. Lapis eſt durus, florum Cyani cœrulei colore, aureis punctulis & venulis exornatus. Duo ejus ſtatuunt genera; Unum ignis vim fert; alterum neutiquam. Is qui *fixus* eſt, & colorem in igne non mutat, ex *Oriente*, Aſia aut Africa adfertur, & *Orientalis* ideo dicitur, atq; hac nota probatur. *Non fixus* quibuſdam in locis *Germaniæ* reperitur,

ritur, & medius eſt inter *Lapidem Armenum* & *Lazuli*; hoc utiq; mollior, illo durior. *Colores* ex utroq; parare ſolent pretioſos, ex *Orientali Ultramarinum* dictum, auro chariorem, qui ætate non mutatur: Ex *Germanico* ignobiliorem, *Azure Blew* dictum, qui externis injuriis facilè læditur, & temporis progreſſu vireſcit. *Medicis* etiam in uſu eſt ad affectus Melancholicos.

VI. LAPIS ARMENUS (i. e. ex *Armenia* allatus) Gallicè *Verdazure* (quaſi dicas colorem à cœruleo in viridem tranſeuntem) Germanis, *Berch-blaw*. Qui levis eſt, colore cœruleo ad viriditatem vergente, friabilis. Olim ex Armenia deferebatur; jam verò in variis *Germaniæ* locis reperitur, ut in comitatu *Tyrolenſi*, aliiſq; argenti fodinis. Inter *Medicos* commendatur ad eoſdem affectus, ad quos *Lazuli* lapis; humores ſcilicet Melancholicos per vomitum & ſeceſſum educendos.

VII. LAPIS LIPIS, cujus, quod ſciam, primus meminit *Zacutus Luſitanus, Lib.* I. *Obſervat.* 83. Colorem habet cœruleum Saphirinum, cum tranſparentia quadam. Duriſſimus eſt, ſed in minuta finditur fragmenta. Guſtu ita acris & mordax, ut, ſi tantillum juxta linguam apponatur, excitato ardore eam exulceret. Affertur à multis mercimonii cauſâ, ex *Novi orbis* provincia, *Pontoſe* dicta, & civitate *Lipis* (unde nomen ſortitus eſt) vocata. Venditur in taleolas redactus; ita ut, ſi eum à longinquo videris, parum diſtare à merce illa, quam Luſitani *Anil* vocant, Belgæ verò *Indigo*, arbitreris; niſi quòd *Lipis* clarum & tranſparentem ſortitur colorem; *Indigo* verò aliquantulum obſcurum. Inter auxilia celeberrima, quæ ad ulcera virulenta & depaſcentia, præſertim Gallica, coercenda,

ercenda, eorumq; putrilaginem abſumendam utilia ſunt; hic Lapis obtinet principatum. Nam ſua vi cauſtica eorum malitiam & malignitatem infrænat.

VIII. LAPIS COERULEUS ANGLICUS, in agro *Lancaſtrenſi* repertus, & incolis *Killow* dictus; qui ducendis lineis idoneus eſt. Hujus mentionem facit *D. Dr Merret*, *Pinac. rerum Natural. Britannicar. pag.* 218.

IX. GLOSSOPETRA (quaſi *Lingua Lapidea*; ita dicta, quòd linguam *Picæ* avis figura referat: Sed vulgò ita appellatam volunt, quòd Serpentis linguam exprimere putant. Unde nil aliud eſſe exiſtimant, quàm Serpentis linguam in lapidem converſam. Verùm falluntur; Serpentium enim linguæ non triquetræ, ſed teretes & bifidæ ſunt.) *the Stone-tongue*, or *Tongue-ſtone*. Lapis eſt utplurimum triangularis, baſi craſſiore, ſcabrâ, toto alioquin corpore lævi, & quaſi corneo, minutis quibuſdam denticulis ad latera crenato; colore quandoq; cæſio nigricante, quandoq; luteo albicante; longitudine diverſa. Creberrimè reperitur in Inſula *Melita*; nonnunquam etiam in *Anglia*, ubi in variis matricibus, præcipuè in mineris carbonariis deliteſcit. Item in *Germania* prope *Luneburgum*, ex Aluminoſis fodinis eruitur. De hoc Lapide ſingularem *diſſertationem* conſcripſit *Cl. Thom. Bartholinus*.

X. ASTROITES, *Lapis Stellaris*, Germanis *Sternenſtein*; *the Star-ſtone* (quia ſtellulis undiquaq; inſignitus nigricantibus) qui eſt moderatè durus, colore cinereo, fuſco, nigricante, aſteriſcis exornatus; ad capitis humani magnitudinem quandoq; excreſcens. In Comitatu *Tyrolenſi* & circa arcem *Cimmeriam* invenitur, & alibi. Aceto impoſitus hinc inde movetur, ac ſi vivus eſſet; quod fit, aceto per poros lapidis ſeſe

inſinuante,

inſinuante, & aerem illis incluſum premente; qui exitum, ſeu libertatem potius elaſticam ſibi quærens, lapidem trudit & movet. Ad peſtilens contagium & vermes puerorum necandos, ejus pulvis, quatuor granorum pondere, commendatur. Nonnulli eum Amuleti loco geſtant.

XI. LAPIS CRUCIS, *Croſs-ſtone.* Cujus duo ſtatuuntur genera. *Unum*, quod in corpore cinerei coloris, crucem oſtentat candidam: Alterum, quod coloris *nigri* aut *purpurei* crucem exhibet. *Primum* elegantèr deſcribit *Laurentius Pignorius in Muſæi Calceolarii Sect.* 3. Poſterius *Lud. Septalius, in Epiſt. ad Chiocccum.*

XII. LAPIS JUDAICUS (à loco ubi invenitur, *Judæa* ſcilicet, ſic nominatus) quibuſdam *Syriacus*; Plinio, *Euroës* (quòd urinam fluere faciat) & *Tecolithos* (quòd calculum reſolvere putetur) *the Jew-ſtone.* Variarum eſt figurarum, Naturâ in ejus formatione mirè ludente; unde diverſa etiam obtinuit nomina. Qui inſtar glandis & Balani eſt, *Phœnicites*; qui inſtar nuclei Olivæ, *Pyrenes*, &c. Genus præcipuum (quod frequentiſſimum apud *Medicos*) Nuclei Olivæ formam repræſentat, ſtriaſq; & ſulcos habet à radice in apicem uſq; excurrentes. Reliquæ ejus ſpecies ſunt TROCHITES, Germanis *Spang-ſtein*, aut *Reder-ſtein*, quia rotæ aut Tympani fert effigiem. ENTROCHOS, cum multæ vertebræ ſimul junctæ reperiuntur, adeo ut radii unius alterius ſtriis inſerantur. COLONETTA, Italica appellatione; cum articuli longiores ſunt, columnulas imitantes, & commiſſuris æqualibus conſtantes. STELLA JUDAICA, quum articuli non Modiolos aut Columnulas, ſed ſtellas exprimunt. Cujuſmodi apud nos etiam in *Anglia* prope oſtium flu-

minis *Sabrinæ* frequentèr inveniuntur. Et exiſtimo eoſdem lapides eſſe cum eo, qui *Aſteria* Boetio dicitur, Geſnero *Sphragis Aſteros*; vulgò *Little Star-ſtone.* Singulis enim partibus utrinq; ſtellæ figura, ceu ſigillo impreſſa videtur; radii eminent ſuis angulis, & in ſingulis radiis cavitas media. Octo aut plures interdum cohærent tam affabrè, ut nullus artifex melius potuiſſet conjungere; facilè tamen ab invicem ſeparabiles. Omnes ſpecies ad renum calculos in primis commendantur.

XIII. BELEMNITES (à *ſagitta*, cujus formam exactè refert; βέλεμνον enim ſagittam vocant Latini) aliis, *Dactylus Idæus*; (quod in monte *Idâ* reperiatur, & *digitum* repræſentet.) Quibuſdam, *Lyncurius*, (quòd ex urina *Lyncis* ortum trahere falsò exiſtimaverint) Germanis, *Alphen-ſchos*; i. e. Incubi ſagitta; Danis, *Spectrorum Candela*; Anglicè, *Arrow-head*, & *Finger-ſtone*, & nonnullis, *Thunder-bolt.* Lapis teres & oblongus eſt, in apicem obtuſum deſinens; colore modò albicante, modò aureo; ſagittæ extremitatem adamuſſìm referens; quandoq; plenus, quandoq; concavus; lineas obtinens à medulla ad extremitates tendentes; communitèr pollicis & digiti longitudine. Omnibus à Natura ineſt rima quaſi, in longitudinem tendens. In *Anglia* paſſìm reperiuntur variorum colorum. Germani contra Incubum, & renum calculos valere credunt; eumq; in finem ejus pulverem exhibent in liquore competenti.

XIV. MOROCHTUS, aliis *Leucogæa*, *Leucophragis*, *Galaxias*, *Graphida*, *Galactites* (quia eo lineas albas ducere ſolent *Pictores* & *Mathematici*; & quia, ſi ſuper cotem cum aqua fricetur, lacteum emittit ſuccum, quo in Collyriis utuntur *Medici*) *White Mark-*

ing-

ing-ſtone. Lapis eſt (ſi modo lapis) mollis, lubricus, quandoq; nigro, quandoq; ſubviridi, quandoq; melleo colore; qui tamen veſtigia alba poſt ſe relinquit, ſi convenienti ſubjecto affricetur. Reperitur in *Hetruria*, *Germania* circa *Hildeſhemium*, *Anglia*, & Inſula *Feroenſi* ad littora fluvii cujuſdam, ubi inſtar Tartari concreti cautibus adhæret. *Dioſcorides* in *Ægypto* reperiri ait, & ad lineas veſtes dealbandas uſurpari.

XV. CERAUNIAS, *Telum Fulmineum*, *Lapis Fulminaris*, *Cuneus Fulmineus*, *Telum Jovis*; Danis, *Torden-ſteen*; Germanis, *Dunder-ſtein*; nobis vernaculè, *Thunderſtone*: eo quòd cum fulmine è nubibus decidere vulgò perſuaſum ſit; quàm verè tamen, à nobis in *Diſſertatione noſtra, de natura Fulminis, fusè* demonſtratum. Varias figuras præ ſe fert, maxima ex parte cuneum refert, pyramidem, malleum, ſecurim, clavam: longus quandoq; pollices ſeptem, quandoq; quinq;; latus tres aut quatuor; craſſitie inæquali; ſubſtantia utplurimùm ad ſilicem accedit; durus adeo, ut limam non ſentiat, gravis & ponderoſus. Colore variat, quandoq; cinereo, quandoq; nigricante, quandoq; luteo ſubobſcuro. Multas & inſignes virtutes ei adſcribunt ſuperſtitioſi.

XVI. BRONTIAS (quod cum *fulmine* ſimilitèr è cœlo delabi putent) aliis *Ombrias* (quòd cum *imbribus* cadat) quibuſdam *Chelonitis* (quod *Chelin* teſtudinum, figura & colore quandoq; repræſentet) aliis *Ovum Anguinum* (quia caudas anguinas corpus ejus ambientes, & in unum punctum concurrentes quodammodo oſtentat) Germanis *Groſs Krotten-ſtein*, i.e. Magnus Lapis Bufonius, aliàs *Donner-ſtein.* Lapis eſt hemiſphæricus, dimidii ovi gallinacei magnitudine, quandoq; major, quandoq; minor; colore cinereo,

fulvo, nigricante; materiâ vel ſaxeâ, vel gypſeâ, vel ſiliceâ; ab apice ad baſin per ejus convexum quinq; lineas, æqualitèr in quinq; quaſi triangula eum dividentes, habens; quæ lineæ ſemper duplicatæ, ex minutulis conſtant punctis, & quandoq; in planam ejus ſuperficiem terminantur, quandoq; eum perreptantes in modiolum, quod centrum planæ ſuperficiei, exornant. Si protuberantiæ & eminentiæ quædam in eo appareant; *Ovum Anguinum* nominant. Nunquam, quod ſciam, animadverſum, quod plures ſimul in eodem loco aut nido reperti ſint. Hujus alteram ſpeciem conſtituit *Brontias Eavogineus*, quem *Ol. Wormius*, *Muſ. pag.* 77. deſcribit.

XVII. ÆTITES, ſeu *Aquilinus Lapis*, Germanis, *Alder-ſtein*; nobis, *Eagle-ſtone*; (vel quòd colore ſit fulvo inſtar Aquilæ; vel quòd in nidis Aquilarum reperiatur: eò enim transferri aiunt, ſeu ut eo nidus Aquilarum ſtabilior reddatur; ſeu ut partum ovorum promoveat) dictus. Lapis eſt rotundus, aut ad rotunditatem accedens, colore cinereo, pullo, aut fuſco; alium lapidem vel argillam in ſe continens, unde concuſſus reſonat. Varia ejus ſunt genera. *Plinius* quatuor recenſet; *Anſhelmus Boetius* tria, & totidem *Wormius* ſe vidiſſe affirmat. *Parturientibus* peculiariter dicatum eſſe docent Veteres, non refragante Modernorum experientiâ. Siniſtro namq; brachio alligatus, fœtum in iis retinet, quæ ad abortiendum ſunt proclives: tempore partus ſiniſtro femori adalligatus, partum accelerat.

XVIII. OSTRACITES (à Græco ὄστρακον, quod *teſtam* notat; eo quòd ex cruſtis multis ſibi invicem ſuperimpoſitis conſtet) *a Neſt of Boxes.* Nam Lapis eſt ſciſſilis & cruſtoſus, ferrugineus ſeu fulvus; qui, ablatâ

ablatâ unâ cruſtâ ſeu teſtâ, alias ſubinde continet ejuſdem coloris & ſubſtantiæ. Pumicis loco quidam utuntur ad cutim glabram reddendam. Ex *Medicis* nonnulli ad mulierum Catamenia ſiſtenda, mammarumq; inflammationes ſupprimendas, pulverem ejus præſcribunt.

XIX. CONCHITES, Lapides *Conchas* figura exprimentes. *Stones reſembling Shell-fiſhes.*

XX. BUCARDITES (quia *Cor bovinum* tam figura, quàm magnitudine æmulatur) quem primus deſcripſiſſe videtur *Ferrandus Imperatus*, *lib.* 24. *cap.* 26. Reperitur interdum in *Anglia.*

XXI. FUNGITES (quia fungos refert) *Muſhrum-ſtone.* Cujus non unum genus.

XXII. SCELETON SERPENTIS; qui oſſa Serpentis in ſpiras contorti exprimit. Cui valde affinis eſt *Ophiomorphites*, *Snakeſtone*; qui ſimiliter anguem in ſpiras convolutum imitatur. Hujus generis infinitus reperitur numerus in *Anglia*, in oppido quodam, *Keynſham* vocato, quinto lapide ab urbe *Briſtolliæ* diſtante, & alibi.

XXIII. PECTINITIS, qui piſcem *Pectinem* repræſentat, eaq; de cauſſa noſtro idiomate, *Scoliop-ſtone*, haud incongruè nominatur.

XXIV. CORNU AMMONIS, quod quatuor conſtat circumvolutionibus, in ſe revolutis, inſtar *Vitruvianæ* volutæ, perpetuis ſtri[illegible] articulationibus dotatum; colore nigricante, a[illegible]tendente; ſubſtantia ſilicea; quibuſdam in[illegible]ocis armatura aurea ſplendens. De quo plura apud *Anſhelm. Boetium*, *lib.* 2. *De Gemmis*, *cap.* 246.

XXV. CORNU ARIETIS, *Rams-horn-ſtone*; quia inſtar cornu arietini in ſe retortum & involutum eſt,

ru-

rugiſq; tranſverſim ductis exornatum. In *Anglia* haud rarum eſt, utpote quod in multis agri *Somerſetenſis* locis, potiſſimùm prope *Thermas* ſulphureas, *Aquas Solis* vocatas, lapidicinis effoditur.

XXVI. HYSTEROLITHUS, ſive *Lapis Uterinus*; eo quod pudendum muliebre figura æmuletur, ſic dictus.

XXVII. PRIAPUS, qui faſcinum virile mentitur, tum figura, tum magnitudine.

Hiſce ſubjungere poteſt Lector curioſus alios lapides, quotquot ſeu Naturalium, ſeu Artificialium formas aliquatenus exprimere viderit. Iſtiuſmodi quippe lapidum, qui omnes nomina ſua à rebus, quas figura repræſentant, ſortiuntur, permagnus, imo fermè infinitus exiſtit numerus. Atq; hæc quidem de *Lapidibus ignobilioribus* & *minoris pretii*, quatenus ad præſens inſtitutum faciant, dicta ſunto.

Lapidum

Lapidum Pretioſorum MAJORUM Claſſis.

LApides PRETIOSI, quos *Gemmas* communitèr vocant (licet inter Lapidem pretioſum & Gemmam diſcrimen agnoſcant accuratiores) commodiſſimè dividuntur in *Majores* & *Minores*, quos *Gemmas* ſtrictè dicunt.

E MAJORIBUS ſunt

I. JASPIS, *the Jaſper ſtone.* Qui lapis eſt variorum colorum, ſeu ob variorum ſuccorum, qui ad ejus generationem concurrunt, mixturam; ſeu ob particularum, quibus conſtat, figuras & poſitiones varias: & tantæ nonnunquam magnitudinis, ut ex eo magnæ ſtatuæ & columnæ integræ elaborari poſſint; ſed *Achate* mollior. *Species* ejus ſunt *Jaſpis*

1. *Orientalis*, quæ ſubcœruleo viridiq; colore obſcura, ſanguineis punctis conſperſa eſt, & cæteris omnibus præfertur. A Gemmariis noſtris *Oriental Jaſper* vocatur.
2. *Viridis, the Green Jaſper*; quæ maxima ex parte vireſcit, paucis intercurrentibus venulis ſanguineis. Hujus varia genera afferuntur ex Inſulis Feroënſibus.
3. *Grammatias*, quæ aliquid purpurei admixtum, interjectâ lineâ albâ, habet, cæteriſq; omnibus olim præferebatur.

4. *Te-*

4. *Terebinthizuſa Dioſcoridis* (quòd colore ſit flavo, inſtar *Terebinthinæ* coctæ, ſic dicta) *the yellow Jaſper with black veins.*
5. *Purpurea*, croceis & cœruleis venulis interſperſa; *the Purple Jaſper.*

II. HELIOTROPIUS (ex eo nomen eſſe videtur, quòd aquæ immiſſus augere Solis fulgorem ſanguineo repercuſſu; extra aquam radios ſive fulgorem quaſi avertere, ſolémq; velut in ſpeculo exhibere credatur; docente *Plinio, lib.* 27. *cap.* 10.) *the Heliotrope, or Bloodſtone.* Qui non ſolùm dimidia ex parte rubro colore tingitur, ſed & in ipſa viriditate maculas oſtendit aliquas rubicundas: qua nota à *Jaſpide viridi* internoſcatur. Huic affinis eſt lapis ille ſpurius quidem, ſed elegans, quem *Jaſponichem*, i. e. Onichem viridi colore tinctam, vocant Gemmarii; quæ in *Inſulis Feroenſibus* reperitur.

III. MALACHITES, quæ viridis & opaca eſt, inſtar foliorum *Malvæ* (unde nomen traxit) ſed pro diverſitate & gradibus colorum, varias etiam obtinet ſpecies, de quibus videatur *Anſhelmus Boetius de Gemmis.* Tantæ magnitudinis quandoq; reperitur, ut pocula & manubria gladiorum ex ea conficiantur. Optimæ in *Bohemia* effodiuntur.

IV. PRASIUS, *Theophraſto*, lib. περὶ λίθων, πρασίτης; aliis πράσιος λίθος, dictus (à *Praſino* ſeu *Porraceo* colore) qui maxima ex parte viridis eſt, ſed raró ſine punctis atris, & quandoq; alba linea diſtinctus. Domus eſt *Smaragdi*, ut *Jaſpis Praſii*, & *Jaſpidis. Marmor*; unde tanto mollior *Jaſpide*, quanto *Smaragdo* durior; obſervatore *Cardano, lib. de Gemmis & Coloribus Sect.* 18.

V. LAPIS

V. LAPIS NEPHRITICUS (quia in doloribus *Nephriticis* eximiè proficuus) Italis, *Oſiada del fiancho*; Gallis, *Un Siadre*; Hiſpanis, *Igiada*; Belgis, *Kalswee.* Qui utplurimum viridis eſt, politurææ accuratæ incapax, & ſemper quaſi pinguedine quadam obductus & oleoſus; maculis ſeu nubeculis quibuſdam obſcurioribus interſtinctus; ubi in laminam tenuiorem redactus eſt, quodammodo tranſparens. Coloris gradibus variat; quidam ex viriditate nigreſcit; quidam flavedinem cum viriditate conjunctam habet; ſæpe ex viridi, albo, flavo, nigro, cœruleo quaſi miſtus apparet. Ex utraq; *India* adfertur; in nonnullis *Hiſpaniæ* & *Bohemiæ* locis etiam reperiri quidam aiunt. De viribus ejus, in Renum & Veſicæ calculis atq; arenulis expellendis, hiſtorias varias & experimenta vide, in peculiari de eo tractatu conſcripto à *Clariſs. Caſparo Bartholino.*

VI. ACHATES (à fluvio ejuſdem nominis in *Sicilia*, quòd primò ibi inventus) *the Agate.* Lapis eſt variorum colorum, quorum ratione in varias ſpecies diſpeſcitur, ut etiam figurarum ipſi à Natura impreſſàrum. Quando venis ſuis & maculis cornu refert, *Ceratachates* dicitur: quando arbores & nemora, *Dendrachates.* Ubi venæ albæ per eum diſſeminatæ ſunt, *Leucachatem* vocant; ubi rubicundæ, *Hæmachatem*; ſi Sardæ modo rubet, *Sardachatem*; ſi Corállii in morem, *Corallachatem.* Summâ, coloribus adeo variat ac ludit, ut jucundum præbeat ſpectaculum, in primis ubi lineis & coloribus ſuis res alias naturales aut artificiales exhibet. Ex *India* notæ probatiſſimæ adfertur; ſed & in *Germania* & *Bohemia* quandoq; reperitur, etiam tantæ molis, ut Pocula & Scyphi ex eo conficiantur: item in *Anglia*, in *Cornubia*, uti ex quorundam

relatione ſcribit *D. Merret, in Pinac. rerum Nat. Britan. pag.* 209.

VII. ONYX (à corneo Unguis humani candore, quem exactè refert) Italis, *Nikolo*; Germanis, *Onichel*; nobis, *Onyx*. Quæ duobus ad minimum coloribus, albo ſcilicet & nigro, Zonis diſtinctis, conſtat; & magis opaca eſt, quàm diaphana. Pro colorum varietate etiam varias habet ſpecies: Sed omnes zonas & lineas habent, quibus colores ab invicem diſterminantur. Olim tantæ magnitudinis inveniebantur, ut inde columnulas & pocula, quæ *Myrrhina* dicebantur, conficerent. Ad ſigilla conficienda aptiſſimus lapis; nam ceram politus non recipit.

VIII. SARDONYX, *the Sardonyx*, quæ ex *Onyche* & *Sarda* componitur, & cui varias imagines imprimere ſolent Sculptores. Quandoq; ex zona alba imaginem ſculpunt, ita ut nigra zona loco ſtrati ſit; tumq; à quibuſdam *Memphites* appellatur, hodie à Germanis *Gamehuja*.

IX. CALCEDONIUS, aliàs *Carchedonius* (à *Carthagine*, quæ Græcis Καρχηδών; non quaſi Carthagine naſceretur: ſed quia è Garamantibus Carthaginem, inde ad alios adveheretur olim.) *the Chalcedony, or White Onyx*. Qui Lapis eſt Gemma quaſi per nubem ſpectata, vel nullo, vel levi aliquo colore tincta, ſemiperſpicua, ſcalpturæ, propter duritiem, contumax. Præferuntur reliquis, qui aliquo colore ſunt diluti ac oculis grati; ut illi, in quibus purpureus, cœruleus ac rubicundus albo miſcetur; quiq; ſoli expoſiti radiorum refractione Iridem oſtentant. Cujuſmodi eſt *Calcedonius Grandinoſus* (nempe ex Grandinibus quaſi Margaritis conſtans, guttulis ſucci lapideſcentis ita invicem concretis, ut ova piſcium eſſe ſolent) cujus mentio-

mentionem feciſſe videtur *Ferrandus Imperatus*, *lib.*24. *Hiſt. Nat. cap.* 2. ſub nomine *Ingemmamenti Grandinoſi*: & qui Veterum *Chalazia* eſſe videtur. Huc ſpectat *Calcedonius Iſlandicus Cryſtalloïdes*, quem *Olaus Wormius*, *Muſ. pag.* 99. diſertè deſcribit.

X. CORNEOLUS, vel potius *Carneolus* (quòd *carnis* colorem imitetur, ſic dictus) aliis *Sardus* (ab Inſula *Sardinia*, unde olim optimus adferebatur) Germanis, *Corneol*; Angligenis, *Cornelian*. Primus lapis in *Rationali Aaronis*; ſanguinis ſubcitrini aut biloſi, vel loturæ carnis, colore ſimilis; ſemiperſpicua & obſcura quaſi nubecula perfuſus; magnitudine nunc majori, nunc minori. Varia ejus ſunt genera, *colores* ſi ſpectes. Reperiuntur in *Sardinia*, *Armenia*, *Perſia*, *Germania*, *Inſulis Feroenſibus*.

XI. AMETHYSTUS (ab ἀ στερητικῷ & μεθύσκω, *inebrio*; vel quòd uſq; ad vini ex pallido rubentis colorem accedens, in violam deſinat: vel quòd Magorum vanitas reſiſtere ebrietati eum olim promiſerit) Hebraicè, *Achlamach*; Chaldaicè, *Enegle*; Anglicè, *Amethyſt*. Lapillus eſt violacei coloris, ex rubri & cœrulei miſtura orti, fulgore non omnino igneo, ſed deficiente ſeu languido. Differentia tamen aliqua in colore obſervatur: & ubi ad albedinem accedit, *Amethyſtus Albus*, *the white Amethyſt* dicitur. Reliquis præferuntur, quibus in purpura refulget roſeus color. Reperiuntur in variis locis *Indiæ* utriuſq;, *Arabiæ*, *Armeniæ*, *Cypriæ*; imo in *Germania*, *Bohemia*, *Miſnia*; ſed molliores & viliores.

XII. CRYSTALLUS (à Κρύος, gelu, & στέλλω, contraho, quaſi quid gelu concretum) *Cryſtal*. Gemma eſt mollis, tranſparens, aquam in glaciem congelatam referens; unde haud pauci ex glacie natam volunt,

 quod

quod tamen veritati minus conſonum eſſe docet Experientia, cum igne non ſolvatur, nec aqueæ in ea partes igne conſumantur. Quandoq; colores alios aſſumit, tumq; nomina etiam. Si Saphirinum, *Pſeudoſaphirus*; Smaragdinum, *Pſeudoſmaragdus* appellatur, & ſola duritie à veris differt. Cryſtalli utplurimum hexagonâ naſcuntur figurâ, quandoq; pentagonâ, imo globoſa & rotunda, ſed tum duriores ſunt vulgaribus, ac pro *Pſeudadamante* habentur. Hujus ſortis eſſe videtur *Cryſtallus* ille, qui è rupe S. *Vincentii* prope *Briſtolliam* effoditur, *Briſtow-ſtone* nominatus.

XIII. FLUORES (quia ignis calore, ut glacies à Sole, liqueſcunt & *fluunt*, ſic ab *Agricola* dicti) Anglicè *Spars*. Qui variis coloribus inſigniuntur, & diverſis figuris concreſcunt, gemmáſq; primo aſpectu mentiuntur. Ex iis quandoq; conficiuntur Colores pictoribus utiles: ſed Metallurgi, dum metalla excoquuntur, eos adhibent, ut faciliùs fundantur. Huc referunt nonnulli lapidem illum (non à Natura quidem, ſed arte elaboratum) qui

XIV. BEZOAR MINERALE dicitur, & Italicè *Pietra D'aventura* (quod à Chymico quodam Veneto caſu inventus ſit.) Cujus ſubſtantia quaſi vitrea eſt, coloris luteo rubentis, micis aureis referta, quæ oculos mirè perſtringunt.

XV. Lapis SERPENTINUS, Luſitanis *la Piedra della Cobra*; partim naturalis in ſerpente concretus, quem Luſitani *Cobra de Capelos*, i. e. Colubrum piloſum vocant; partim artificialis, ex variis venenoſorum animalium, potiſſimum hujus Colubri piloſi portionibus confectus: qui intoxicatis antidotum præſtat, tempeſtivè adhibitum; remedium ferè toti Indiæ, & Chinæ uſitatum. de cujus virtutibus mira prædicat *Athan. Kercher. Chinæ illuſtratæ pag.* 80.

Lapidum

Lapidum Pretioſorum MINORUM Claſſis.

INter Lapides MINORES, ob nobilitatem GEMMAS ſenſu ſtrictiori vocatos, occurrunt

I. ADAMAS (ἀδάμας, ab α privativo, & δαμάω ſive δαμάζω, *domo*, eo quod *indomabilis*, ſive in tantum durus, ut omnia metalla confringat, & ipſe non confringatur ab ullo : licèt quod de tanta ipſius duritie prædicarunt Veteres, vanum prorſus eſſe hodie compertum ſit ; nam & in ſcobem redigi, & facillimè malleo confringi poſſe, quotidiana docet experientia) Hebraicè, *Saimir* ; Anglicè, *a Diamond* (fortè ab Arabico *Diamah*, à *dim*, quod *durare* ſonat.) Gemma eſt duriſſima, ſine colore, aquæ inſtar diaphana, applicatam tincturam ad ſe quaſi rapiens, ſibiq; ita conjungens, ut micantes ſuos radios procul ejaculetur. Si alieno colore, albo, luteo, aut nigro infectus ſit ; id illi vitio eſt, ejuſq; pretium minuit. Licet *Plinius* plura Adamantum genera agnoſcat, nobis tamen non niſi *unicum* innotuit, quod genuinum & verum ſit : ſed *Pſeudoadamantes* varii (*Baſtard Diamonds*) qui à ſolo natali nomen & differentias invenerunt ; cujuſmodi ſunt *Bohemici*, *Annæbergici*, *Hungarici*, *Anglici*, tum *Briſtollienſes* nempe, tum *Cornubienſes*, &c. Sed hi omnes molliores ſunt, nec ſplendorem verorum attingunt ; ideoq; ad *Cryſtallos* rectiùs referendi ſunt. *Veri* in *Biſnager*, provincia *Indiæ Occidentalis*, & in *Decan*, item

item ad fretum *Tanaim* in *Malacca*,&c.inveniuntur.Mirum eſt quod ſcribit *Rubeus* : Dominam *Heverenſem*, è *Luxenburgorum* familia, duos habuiſſe hæreditarios *Adamantes*, qui alios crebro producerent, ut eos qui ſtatis temporibus intueretur, congenerem ſibi prolem enixos fuiſſe palam judicaret. Mirabile dictu, conſtaret ſi certa fides ; & magnum ſane argumentum, Seminarias facultates lapidibus ineſſe, quibus in terræ gremio propagantur & ſibi ſimiles producunt.

II. RUBINUS (à rubro colore) ab Indis, *Tokes* & *Manca*; à Perſis & Arabibus, *Jacut* ; à noſtratibus, *a Ruby*, dictus. Eſt Gemma diaphana, rutilans, rubenſq; ad cœruleum parum inclinans, limam reſpuens, & ad ſanguinis, Cocci, Laccæ Indicæ colorem propiùs accedens, quàm Minii. Ratione ſplendoris & rubedinis *quatuor* ejus conſtitui ſolent *genera*, quæ *nomina* etiam diverſa ſunt ſortita, *viz.*

1. *Rubinus Verus*, qui ubi magnus eſt & radiantis ſplendoris, CARBUNCULUS, Græcè Ἄνθραξ (quia carbonis inſtar accenſi rutilat & micat) & *Pyropus* (quaſi ignitus lapis) & *Apyrotus* (quia ab igne non patitur) *a Carbuncle, or great and radiant Ruby.* De quo vide ſis quæ ab immortali *Boylæo* noſtro, in Epiſtola quadam ad prænobilem Virum, *D. Robertum Morrey*, Equitem Auratum, de *Adamante* quodam in tenebris diutilè lucente, & de *Carbunculo*, conſcripta ſunt, ad finem *lib. ſui de Coloribus.* Hic Rubinus verus, ubi rudis & impolitus, apud nos *a Rock Ruby* nominatur.
2. *Rubicellus*, *a pale Ruby*; qui ex Balaſſio & Spinello colorem mixtum habet, quaſi ſimilis Granatis Bohemicis.

3. *Ba-*

3. *Balaſſius, the Balaſs Ruby*; qui exiguam & languidam habet rubedinem.
4. *Spinellus, the Spinel Ruby*; qui mollior aliquantò vero Rubino, rubicundior Balaſſio; ſed non adeo ſplendet ac verus Rubinus.

Præſtantiſſimi Rubini in Inſula *Zeilan* reperiuntur; ubi in roſea quadam matrice, quam *Balaſſiam* eſſe quidam arbitrantur, naſcuntur. Reperiri nonnunquam *Ovi Gallinacei* magnitudine, teſtantur hiſtoriæ, à *Purcaſio noſtro, lib. Peregrination.* 1. *cap.* 4. *pag.* 104. & à *Benvonuto Cellini nel arte del Gioiellare, lib.* 1. *pag.* 10. *traditæ.*

III. GRANATUS, Gallis *Vermeille* (quod *Minii* rubedine flagret) Danis, Germanis, Anglis, *Granat.* Qui inter Rubinos etiam à quibuſdam recenſetur. Eſt autem Gemma dura & flavedine obſcurè rubens, inſtar ignis aut Minii nativi, tincturam ſuam in igne non remittens. Ratione loci ubi invenitur, in *Orientalem* & *Occidentalem* dividitur. *Orientalis* ex *India*, *Cambaia*, *Æthiopia* adfertur. *Occidentales* colorum gradibus differunt; reliquis verò præferuntur *Bohemici*, ob tincturæ præſtantiam. Reperiuntur quoq; in *Norwegia* dodecalaterum, ſed impuriores, vena *Talci* plerumq; infecti, colore ad nigredinem tendentes, ut eo primum genus *Orientalium* æmulari videantur, naturâ quandoq; politi.

IV. HYACINTHUS (ab Hyacinthino colore) *the Hyacinth or Jacinth*; qui ejuſdem cenſus eſt cum ſuperioribus, colore rutilo & ex flavedine rubenti. Cum varios etiam habeat coloris ſui gradus, eorum reſpectu variæ ejus conſtituuntur ſpecies. Sunt, qui inſtar *Minii* nativi & ſanguinis bilioſi rutilent: Sunt qui colore

lore *Croceo* flaveſcant; ſunt qui *Succinum flavum* æmulentur, qui viliores ſunt; qui *album Succinum* referant, qui viliſſimi habentur. Dantur tam *Orientales*, ex *India* allati; quàm *Occidentales*, ex *Sileſia*, *Bohemia*, aliiſq; *Germaniæ* locis petiti. *Plinii Hyacinthus* hodie inter *Amethyſtos* recenſetur; ut Veterum *Amethyſtus* pro *Granato* accipitur. Apud nos in *Anglia*, in agro *Eboracenſi* quandoq; effodiuntur *Hyacinthi*, ſed impuri.

V. SAPHIRUS, Σάπφειρος (appellatio eſt ab Oriente; nam ſimiliter *Hebræis* dicitur *Saphir*; uti *Voſſio* videtur, à loco, qui forte fuerit ejuſdem nominis) Plinio *Cyanus* (à colore) *the Saphir.* Gemma eſt cœruleo colore pellucida, diaphana, dura, omni carens rubedine Amethyſtinâ. Quidam albicat, & à Plinio *Fœmina* vocatur, à noſtris Gemmariis *Pale Saphir:* quidam coloris eſt ſaturatè cœrulei, *Mas* eidem Plinio, & nobis *Blew Saphir* dictus: quidam omni prorſus colore deſtituuntur, Anglicè *White Saphirs* nominati, & pro Adamantibus quandoq; ſubſtituti, ſed longe his & duritie & ſplendore inferiores. Aliàs dividi ſolent in *Orientales*, ex variis *Indiæ* regionibus allatos: & *Occidentales*, in confinio *Sileſiæ* & *Bohemiæ* in torrentibus & in prato minore *Iſeræ* inventos. Tinctura & color Saphiri ab eo igne auferri poteſt, ut Adamantem mentiatur. Quidam pro *Oleo Saphiri* (quod contra venena commendatur) vendunt quippiam ex floribus *Camomillæ* cum *Sale Ammoniaco* deſtillatum; à quibus cavendum.

VI. SMARAGDUS, Σμάραγδος & μάραγδος ſine σ, quo *Menander* utitur apud *Athen. lib.* 3. (nempe ut dicitur σμαράσσω & μαράσσω, *luceo*, *ſplendeo*: ab illo eſt *Smaragdus*, ab hoc *Maragdus*. Nam *Ovidius*

In

In ſolio Phœbus claris lucente Smaragdis.

à nonnullis, *Praſinus* (à colore viridi) ab aliis, *Neronianus* & *Domitianus*; Arabibus, *Zamarut*; nobis, *Emrauld or Emrald.* Qui lapillus eſt grato virore oculorum aciem ita demulcens, ut omnium viridariorum amœnitatem ſuperet; pellucidus, diaphanus, planè viridis. *Plinius* ejus genera duodecim recenſet. Hodie in *Orientalem* & *Occidentalem* diſpeſcitur: ille præſtantiſſimus, duriſſimus, viriditate oculos uberrimè ſatians. Hic rurſus duplex eſt; *Europæus*, qui in *Cypro*, *Britannia* (*in agro Eboracenſi*) aliiſq; locis invenitur: & *Peruanus*, qui licet viriditate excellat, tamen ut Orientalis non ita radiat, & nubeculis utplurimum fœdatur. Mira ſunt, quæ de Smaragdorum magnitudine apud Autores leguntur. *Ol. Wormius* ſe *Genuæ* vidiſſe ſcribit integrum Catinum ex Smaragdo, qui in diametro pedem circiter habebat, qui æſtimari ob amplitudinem nequibat. Partum id fuit antiquitùs ex victoria Syriaca, & ad publicum Civitatis ornamentum D. Laurentio conſecratum.

VII. CHRYSOLITHUS (à χρύσος & λίθος, quaſi *aureus Lapis*; quia aureo colore tranſlucet) *the Chryſolite.* Qui Gemma eſt viridis, colore Smaragdo dilutior, utpote cui nonnihil flavedinis adjunctum eſt; diaphana, quandoq; per viridem aureum fulgentem habens, & tum *Chryſopatius* à quibuſdam indigitatur. Quòd ſi noctu, igne admoto, vehementer ſplendeat; *Chryſolampis* Plinii eſt. Non adeo durus eſt, quin limam ſentiat. Quandoq;, ſed rariſſimè, in tantam excreſcit magnitudinem, ut inde ſtatuæ confici poſſint. *Arſinoæ* namq; Ptolomæi Philadelphi Uxori ſta-

tua quatuor cubitorum ex hoc lapide (qui Veterum eſt *Topaſius*) in delubro ſacrata fuit.

VIII. TOPASIUS (ab Inſula quadam in Mari Rubro, quæ & *Paz* dicebatur, & *Opaz* & *Topaz*; ita derivante *Plinio, lib.6. cap.* 29.) *the Topaz or Topas.* Topaſium Neotericorum, Veterum *Chryſolithum* eſſe, docte demonſtratur tum *Anſhelmo Boetio*, tum à *D. Joh. de Laet.* Duo ejus genera ſtatuunt; alterum *Orientale*, quod inſtar auri obryzi ſive puriſſimi rutilat: alterum *Europæum*, quod Cryſtalli inſtar molle eſt, cum aureo colore, vel parum vel multum nigricante. Hujus generis quoſdam eſſe ſcribunt, qui tam parum flavedinis habent, ut, niſi nigredine, à Cryſtallis diſtingui non poſſint; atq; in *Bohemia* paſſim inveniri.

IX. TURCOIS, *Turcoſa*, *Turchina* vel *Turcheſia* (à *Turcis*, à quibus ad nos adferri ſolet) Anglicè, *a Turcois.* Quæ Gemma eſt opaca, ex viridi, albo & cœruleo quaſi compoſita, viride æs colore exactè referens. Sunt *Orientales*, in *Perſia* nigris lapidibus adnaſcentes, quarum quædam colorem ſemper ſervant, *Turcois ſtones of the old Rock* dictæ; aliæ paulatim virideſcunt, ac viliores proinde habentur: vel *Occidentales*, quales in *Germania*, *Bohemia*, *Hiſpania*, *Inſulis Feroenſibus* colliguntur. Lege *Itinerar. D. Mandelſlo.* Tantæ magnitudinis *Turcheſia* in Theſauris *Magni Ducis Hetruriæ* viſitur, ut juglandem æquet; cui *Jul. Cæſaris* effigies inſculpta eſt.

X. BUFONIUS *Lapis*, Germanis *Krotten-ſtein* (quia vulgo creditum eſt, eum ab annoſis *Bufonibus* eructari; quod experientia falſum eſſe norunt ſagaciores) *the Toad-ſtone.* Qui Lapillus eſt, raro unguem digiti ſuperans, coloris utplurimum griſei, ad rubedinem quandoq; inclinans, oculi modo convexus, quandoq;

doq; oblongus, quandoq; rotundus, altera parte planus aut parum concavus. Naſcitur fungi ad morem in ſaxis & petris; non verò in capitibus Bufonum.

XI. OPALUS ſeu *Opalis*, Græcè ὀπαλ© (quem *Iſidorus* nomen ex patria obtinuiſſe vult, quia eum ſola parturit India: ſed de cauſſa nominis quod affert, veriſimilius eſſet, ſi locus ejus nominis ullus eſſet in India.) olim *Pæderos*, quaſi puerorum amor (quòd amorem conciliare olim à ſuperſtitioſis crederetur, vel ob eximiam pulchritudinem) Italis, *Giraſole* vel *Scambio*; Germanis, *ein Beeſe*; popularibus noſtris, *an Opal*. Gemma ſane elegantiſſima, omnes ferme colores exhibens. Ex radiorum enim luminoſorum refractionibus variis, cœruleum, purpureum, viridem, flavum, rubrum, lacteum, ac nigrum interdum, intuentium oculis ingerit. Unde *Plinius*, "Ineſt Opalo, inquit, Carbunculi tenuior ignis, Amethyſti purpura fulgens, "Smaragdi virens mare, & cuncta pariter incredibili "miſturâ lucentia. Hincq; fit, ut à quibuſdam inter omnes gemmas palma ei deferatur; tum quòd arte nulla adulterari poſſit. Ejus quatuor conſtituuntur genera.

1. *Primum* Diaphanum eſt, omnes colores Iridis exhibens; hocq; præſtantiſſimum.

2. *Secundum* ex nigredine igneum Carbunculi fulgorem emittit.

3. *Tertium* in corpore flaveſcente varios repræſentat colores, quietos tamen, nec fulgore vividos, & nonnunquam lacteo etiam quaſi languentes.

4. *Ultimum* cum primo æquè diaphanum eſt, ſed parum cœrulei, aut flavi coloris in ſe habet, & luci oppoſitum, ſi vertatur, in extremo cardine lucere, propter luminis reflexionem, videtur. Hoc omnium ig-

nobiliſſimum cenſetur, ideoq; *Pſeudoopalus*, *Baſtard Opal*, dicitur.

Præſtantiſſimi Opali in *India* inveniuntur; viliores in *Cypro*, *Ægypto*, *Hungaria*: Nullibi vero frequentiores quàm in *Inſulis Feroënſibus*. Naſcuntur omnes in lapide molli, venis nigris, flavis, fuſcis diſtincto.

XII. BERILLUS, ſive *Beryllus*, βήρυλλος (nomen ab *Oriente* accepimus, teſte *Iſidoro*, *lib.* 16. *cap.* 7. qui *Beryllus*, inquit, *in India gignitur*, *gentis ſuæ linguæ nomen habens*) *the Beryll*. Ultimus in *Rationali Aaronis* Lapillus. Circa ejus deſcriptionem variant Autores. Communis tamen opinio huic gemmæ tribuit virorem marinum. Ex *India* venit & *Phœnicia*; ubi Ophitæ venis innaſcitur, ut *Dionyſius Poeta* teſtatur hoc verſiculo

φύεται ἐν προβολῇ ὀφιήτιδος ἔνδοθι πέτρης:

Naſcitur is venas intra fulgentis Ophitæ,

uti vertit *Raphael Volaterranus*, *lib.* 27. *cap. de Gemmis.*

XIII. OCULUS MUNDI, nonnullis *Lapis Mutabilis* (quòd aquæ frigidæ impoſitus, colorem mutet, planéq; flavus & perſpicuus reddatur; ſed inde extractus in priſtinum ſtatum redeat) quem *Muſæi Calceolarii Autor Cerutus* Opali ſpeciem quandam exiſtimat. *Onychem* colore cinereo quodammodo refert; & Opali modo quadantenus perſpicua eſt, luciq; applicata in candore luteum quid continet. Hujus generis Ego unum vidi, à nobiliſſimo illo Viro, Philoſophiæq; Experimentalis aſſertore feliciſſimo, *D. Roberto Boylæo* SOCIETATI REGIÆ oſtenſum. Qui aquæ frigidæ & puriſſimæ immerſus, exiguo temporis ſpatio, proprio

prio quaſi exutus colore, alium induebat, ex albo nimirum flaveſcentem, & (quod majorem excitabat admirationem) ferm è tranſlucidum: ex aqua verò extractus, depoſito colore illo, quem in aqua contraxerat, proprium denuo exhibuit intuentibus. Cujus Experimenti occaſione, ex Eruditis Spectatoribus nonnulli ingenia ſua ad inveſtigandum, unde tanta tamq; admiranda Coloris mutatio in iſto Lapillo contingeret, ſerio exercebant, variaſq; in medium profeerebant conjecturas; quarum aliquæ forſan impoſterum lucem videbunt. Interim lectione digniſſima exiſtimo, quæ non multis retro abhinc annis ſuper hoc Lapide commentatus eſt *Clariſs. Vir, D. Joh. de Laet. lib.* 1. *de Gemmis & Lapid. cap.* 13.

XIV. OCULUS CATTI; Italis, *Occhio di Gatta*; ab Hiſpanis, *Tornaſole*; ab Indis, *Holtzitziltetl*; à Portugallis, *Ojo di Gatto*; nobis, *the Catts-eye* dictus (quia illius animalis oculum probè refert:) Cujus variæ ſpecies ſunt. Præcipuam autem ſic deſcribit modo laudatus *Joh. de Laet.* "Gemma hæc, inquit, ſi invertatur, in altera ſemper parte candidior & lucidior apparet. Conſtare enim duobus coloribus videtur; lacteo pene & fuſco, in medio veluti divortio quodam ſeparatis; qui utrinq; obſcuriùs tranſlucent, ita tamen ut alteruter color magis lumen admittat. Inſpicienti hanc Gemmam deſuper, dextra pars candida videtur, quomodocunq; verteris. Imo ſi benè advertas, linea ſatis lata candida in medio apparet, & utraq; latera fuſca: ita ut certo certius ſit, hanc coloris varietatem à lumine illi accedere, *&c.* Magnam horum copiam in *Tototepec* Indiæ Occidentalis *Provincia* reperiri; eoſq; exiguos eſſe, & præ nimia abundantia viles, ſcribit *Franc. Ximenes lib.* 4. *cap.* 18.

XV. OCULUS BELI (ob eximiam ſpeciem *Belo*, Sacratiſſimo Aſſyriorum Deo, olim dicatus; unde nomen) exiguus lapillus, hemiſphæricus, in cujus centro pupilla nigricat, quam ambit latus circulus, Margaritæ inſtar ſplendens, tunicam oculi corneam referens; hinc ſequitur alter circulus, tenuis, altopurpureus, quem excipit ejuſdem magnitudinis flavus, ex quibus duobus Iris quaſi conſtituitur; reliquum corporis fulvo eſt colore. Eadem gemma videtur cum *Geſneri Lycophthalmo*, qui ſimiliter quatuor conſtat coloribus, ita poſitis, ut *Lupi* oculum probe referat.

Ad pedem hujus Claſſis apponi poſſunt

MARGARITÆ (Μαργαρίτης, ſeu, uti *Euſtathius* deducit, à *μαίρειν*, *ſplendere*; ſeu à *μάργαρον*, quomodo à *Pauſania in Arcad. & in Epigramm.* vocatur: *μάργαρα* verò eſt ab Hebræo fonte; nam Jeſ. 17. ver. 6. eſt *Gargerim*, quod in tralatione ſua *Junius* & *Tremellius* vertêre *baccas*) aliis *Perlæ*, & cum majores ſunt, *Uniones* (quòd nulli duo indiſcreti reperiantur) *Pearl.* Quarum nobiliores in ſinu *Perſico*, & in *India*, in primis ad Promontorium *Commorin*, & inſulam *Zeilan* reperiuntur, *Orientales* dictæ: *Occidentales* verò, quæ ignobiliores ſunt, variis in locis *Europæ*; etiam in *Anglia*, *Scotia*, *Dania*, *Norwegia*. Apud nos in *Oſtreis* maxima ex parte, ut & in *Mytulis* (ſed impuriores) inveniuntur. *Margaritæ* vitia temporis progreſſu contrahunt, & quaſi ſeneſcunt, cum flavedinem induunt; ſed priſtino ſplendori & candori reſtituuntur, detractâ ſuperiore cuticulâ ſpiritu Vitrioli: verùm quia aliquid earum detrahit magnitudini & pretio, alii pulvere Alabaſtri, Corallii albi, Vitrioli albi & Tartari albi eas

mundant

mundant & reſtituunt. Quidam Columbis devorandas præbent; quidam Oryza & Sale fricant. Maculas tollunt Gemmarii rore Majali, in foliis Lactucæ collecto, ſi in eo per diem macerentur.

LAPIS BEZOAR (vel à Perſico *Pazar*, quod *Hircum* illum notat, cujus ex ventriculo deſumitur: vel ab Hebraico & Chaldaico *Beluzaar*, quod *dominum veneni* ſignificat; eo quòd præſtans ſit in domandis venenis) *Bezar-ſtone.* Lapis eſt mollis, ex variis cruſtis coagmentatus, in Animalis cujuſdam, Capræ ſylveſtris ſpeciem habentis, ventriculo genitus, figurâ variâ, oblonga, orbiculari, modo compreſsâ, modo rotundiore & renem referente; colore nunc nigricante, nunc ſubcinereo, nunc flaveſcente; utplurimum verò eſt pullus, ſpadiceus, ex viridi nigricans; in ſuperficie lenis & blandus, in meditullio concavus, vel feſtucam, vel plantæ fibras, vel aliud quid continens. Duo ejus dantur Genera, *viz.*

1. *Orientalis*, qui ex *Indiæ* Orientali, *Perſia*, *Ægypto*, *China*, *Cathaio* & vicinis regionibus adfertur: de quo optimè commentati ſunt *Carol. Cluſius ad lib.* 1. *Garciæ, cap.* 44. & *Joh. Nierembergius in Hiſt. Ind.*
2. *Occidentalis*, qui ex *America* & *Peruvia*; & minoris pretii habetur.

Veri Lapidis Bezoardici notæ hæ ſtatuuntur. Si ex Capricervis Orientalibus, in montanis paſcua habentibus, ſit depromptus; undè Perſicus præfertur Malacenſi: qui ex nigro ſeu varo colore virideſcit, cujuſq; pulvis ſubviridis eſt: qui, ablatâ cruſtâ ſuperiore, inferiorem habet æquè ſplendentem ac politum: qui in me-

meditullio concavus, aut arenam lapidis ſubſtantiæ ſimilem habet: qui aqua aut vino liqueſcit, nihil continens arenoſi; ſi calce viva, aquâ admiſtâ, unctus, paulo poſt flaveſcat. Quidam chartam Creta fricant, deinde ſupra Cretam lapidem; &, ſi frictionis linea viridis appareat, genuinum eſſe cenſent. Quidam acu ignita lapidem perforant; ſi fumum de ſe ſpargat, adulterinum credunt. Certius tamen veri indicium non datur, quàm ſi venenum animali exhibeatur, & mox oblato lapidis pulvere incolumis evadat. Mirum eſt, quod *Ol. Wormius* ſe obſervaſſe ſcribit. "Oculis meis, "inquit, vidi Lapidem Bezoardicum inſignem, *Ovi Gal-* "*linacei* magnitudine, manibus ab homine maligno "geſtatum, & levitèr ſaltem tactum, ruptâ exteriore "tunicâ, in fruſta diſſiliiſſe, magna adſtantium admi-"ratione. Ipſos Indos hunc lapidem ſolerter adulterare, docet *Manardus, tractat. de Lapide Bezoardico.* In *Braſilia* conficitur artificiosè ex Reſina, fructu Crumacino, radice *Dralzenæ, Contrajerva* Luſitanis dicta: ſed in ſuperficie flaveſcit, intus cinerei eſt coloris.

Lapis CERVINUS, qui in canthis oculorum *Cervi* concreſcit, ex oculorum ſordibus & ſudore in cavitate quadam exigua collectis diuq; detentis. Subalbus eſt ſuperficie, intus cinereus; & perrarò piſi minoris magnitudinem ſuperat. Viribus cum Bezoar vero certare aiunt. Et de *Lapidum* Generibus hæc ſufficiant.

METALLORUM

METALLORUM Diviſio Generalis.

REcenſitis primi & ſecundi generis Foſſilibus, reſtat *Tertium*, quod METALLA complectitur. Sub quo nomine comprehendimus tam ipſa Metalla propriè ſic dicta, quam Metallis Affinia, ſive ea in fodinis prope Metalla reperiantur, ſive in Metallorum ſeparationibus, fuſionibus, & præparationibus ab iis ſegregentur.

METALLUM, μέταλλον (quaſi μετὰ τὰ ἄλλα, vel quia inventa ſint poſt alia ad vitæ uſum neceſſaria, ut *Euſtathio* viſum eſt: vel, ut *Plinio*, quòd ubicunq; unum inventum eſt, non procul inveniatur & aliud.) ſtrictiori ſenſu acceptum, eſt corpus perfectè miſtum, non vivens, ſed viventi æmulum; à Deo in venis creatum, ex terra ſubtiſſima & halitibus pinguibus ex terra & aqua, per calorem miſtis, ut inde Sulphureum & Mercuriale ſemen fiat, ex quo Metalla generari poſſunt: quæ accedente Salino principio concreſcunt & indies incrementum ſumunt, donec pura & perfecta reddantur, igne fuſilia, ictuq; in longum & latum ductilia.

Dividuntur in genere in *Vera*, quæ rurſum vel *Perfecta* ſunt, vel *Imperfecta*; & *Spuria*, quæ in aliquibus ad Metalli veri naturam requiſitis deficiunt. De quibus in ſpecie.

Metallorum PERFECTORUM Claſſis:

PERFECTA Metalla dicuntur, quæ ſubſtantia & accidentibus ſunt abſoluta, & ita ſuis principiis temperata, ut ignis examina ſine ullo detrimento ſuſtinere poſſint, late diſtendi ac dilatari, & facilè Mercurio conjungi. Hujuſmodi ſunt

I. AURUM (vel à veteri verbo, *aura*, quod *ſplendorem* notat; unde illud *Virgilii*, *Auri per ramos aura refulſit*: vel à Græco ὡρεῖν, *cuſtodire*; quia præcipuè cuſtoditur) *Gold*. Quod eſt Metallorum omnium puriſſimum, perfectiſſimum, è Mercurio puriſſimo, perfectiſſimè excocto, & Sulphure rubro, præſtantiſſimo & fixiſſimo exactè miſtis & unitis conſtans: omnia ignis & aquarum fortium examina ſuſtinens; ponderoſiſſimum, maximè ductile, fulvo colore rutilans. Dividitur in

1. Ἄπυρον; i. e. *ignem non expertum*, aliis *Obryzum* (ſeu, quaſi ἄβρυσον, *nitens*; nam ἀβρύνεσθαι eſt *niteſcere*: ſeu quaſi *Ophiriſum*, ab *Ophir*, unde Salomoni, aliiſq; regibus Hebræis aurum advehebatur.) quod aut è terra effoditur, aut lavatur in rivulis, aut in animalibus reperitur. Quod *è terra effoditur*, aut ſincerum & ſolidum eſt, aut ſcintillis lucentibus tinctum; quale eſt, quod lapidi Lazuli adhæret, aut lapidi fiſſili. In venis propriis, vel ſaxis ſplendore candidis ineſt, vel pyriti

proprio, vel pyriti ferri, quandoq; in glebis, quandoq; in arenis reperitur & colligitur. Quod *lavatur ex rivulis* & aquis, quandoq; formam granorum & maſſularum habet; quandoq; ex nigris lapillis excoquitur, in quibus modò ſcintillarum, modò bractearum inſtar micat. In *Animalibus*, Piſcibus nempe, *Truttis* & *Auriſequis*, inveniri quoq; volunt.

2. Ἄπεφθον, ſive ab *Argento ſeparatum*; quod nonnulli volunt *Purificatum* dici, *Crown-Gold, Fine Gold, or Angel-Gold.*

3. *Argentoſum*, ſeu λεῦκον, à colore candido appellatum; quale in *Pannonia* reperitur, quandoq; in Pyrite ferri, quandoq; in proprio ſaxo. Mirum quod refert *Alexander Neapolitanus, Gen. dierum. lib.* 4. ſe à fide dignis autoribus comperiſſe, in citeriore Germania intra Danubium vites exiſtere, quæ claviculos & plerumq; candicantia folia ex puro auro germinent, quæ Regibus & ſummis Ducibus dono datæ ſunt. Quod confirmatur à *Sennerto*. Apud nos in *Anglia* Aurum eruitur ex *Stanno*, ſed haud magna quantitate.

II. ARGENTUM (à Græco ἄργυρος, quod ἀπὸ τοῦ ἀργοῦ, à candore derivant; quia eſt percandidum) *Silver*. Quod Metallum pariter perfectum eſt, Auro proximum, ex Mercurio & Sulphure fermè fixis conſtans, inſtar Auri ductile, pondere tamen eo, ut & plumbo, levius, ignis vim ſentiens, & in eo nonnihil de ſua ſubſtantia amittens. Dividitur in *Naturale*, quod purum putum eſt, & ita in venis repertum: & *Arte purgatum*, quod igne excoctum eſt, & ab omni materia aliena fornacum ope ſeparatum.

Prius vel effoditur ex terra,& tum variis figuris prædítum apparet, Ramoſum nempe, Furcatum, Acuminatum, Criſpatum, Aſperum, Bracteatum, Capillare, *&c.* Quorum Exempla aliquot in locupletiſſimo SOCIETATIS REGIÆ Rerum Naturalium Theſauro extant. Vel in fluminibus reperitur per montes & fodinas decurrentibus, ex quibus aliquod abradunt, quod deinde colligitur; ſed hoc rarò & paucis admodum in locis. Vel Rude eſt, Metallis & aliis rebus permiſtum; & tum *Silver Ore* dicitur. Hòc differentias quaſdam ratione Colorum admittit; de quibus conſulatur *Agricola.* Hujus generis Argentum nos in *Britannia* habemus, ex mineris *Cambrobritannicis* depromptum; ex minera ſtannea majori quantitate, ex plumbea minori.

Metallorum IMPERFECTORUM Claſſis.

METalla IMPERFECTA habentur, quorum principia non ita matura, bene excocta, fixa aut pura ſunt; unde in ignis examine multum iis decedit, multum in Scorias, Vitra, Lapides, aliaq; impura corpora vertitur. Hæc vel *Dura* ſunt, quæ prius igniuntur, quàm funduntur: vel *Mollia*, quæ è contrario funduntur, antequam igniuntur.

Prioris Generis ſunt

ÆS (unde ſic dicatur, minus evidens eſt. Nam alii derivant ab Hebræo *Eſch*, quod *ignem* ſonat, ob *ſplendorem*: unde *micantia æra*, & *ære renidente*, dixit *Maro*. Alii à Græco ἄρης, quod *ferrum* notare videtur; unde antiquus rectus *aires* & κατ' συγκοπὴν *æs*, ut à plebes plebs: quod vocabulum pro ære ſumebatur, cum *ærea arma* ſolùm obtinerent.) Græcè χαλκὸν; Latinorum quibuſdam *Cuprum* (à nobilioribus ejus venis in *Cypro* olim inventis.) Anglicè, *Coper*. Quod Metallum eſt imperfectum, durum, ex plurimo Sulphure rubeo, impuro & pauco Mercurio, nondum maturis & fixis genitum, colore rubicundo. Magnam cum Argento affinitatem habet, cui utplurimum in mineris conjungitur; ita tamen ut facilè ab eo per ignem ſeparari poſſit. Hujus tria dantur Genera, *viz.*

1. *Nativum*,

1. *Nativum*, quod vel *purum putum* eſt, à Natura ſola in terræ viſceribus perfectum; quale in fodinis ærariis & argentariis reperitur; & effoditur etiam varia figura, ſtiriarum ſcilicet, virgularum, globulorum, maſſulæ, *&c.* Vel *Rude* (*Braſs Ore* dictum) in Pyrite aut minera ſua exiſtens, & ut inde extrahatur excoctione indigens. Quod ratione coloris, conſiſtentiæ, bonitatis & cocturæ, differentias varias ſortitur. E Pyrite enim utplurimum eruitur, aut Lapide Sciſſili.
2. *Arte depuratum*, ab Argento & ſcoriis omnibus liberatum; quod coloris eſt purpurei, & ſanguinei ad flavedinem tendentis, n laminas fuſum. Aliud æris depurati genus eſt, quod in ſuperficie nigricat.
3. *Artificiale* & *Compoſitum*, quod duplex eſt. (1.) *Orichalcum*, ὀρείχαλκον (i. e. æs montanum, ex ὄρος & χαλκὸς.) ex ære liquato & Cadmia, quam imbibit, confectum, Anglicè *Braſs*. Quo autem modo, diſcas ab *Agricola lib.* 9. *cap.* 1. Hoc æris genus durum eſt, malleo tractabile, & in tenues laminas ductile; quæ felle tinctæ aurum referunt; & à *Plinio Coronarium* vocatur, quia Hiſtriones coronis ex eo factis utebantur. (2.) *Album æs*, quod Argentum ita æmulatur, ut flavum Aurum, à Græcis ψευδάργυρον dictum. Arte conficitur modo à priori haud diverſo, niſi quòd loco Cadmiæ ſumant Magnetem, aut Talcum. Alii cum Arſenico & Nitro idem præſtant.

II. FERRUM (ſeu quod *farra*, i. e. ſemina frugum, terræ condat, ut *Iſidorus lib.* 16. *cap.* 20. ait: ſeu à *feriendo*, quòd cætera eo *feriantur*, hoc eſt, domentur; ut

ut *Perottus* cenſet: ſeu à *feritate*; unde *Lucretius*,

Hæc validas ſaxi radices, & fera ferri
Corpora conſtituunt.) Græcis Σίδηρος; *Iron*. Quod duritie inſigne eſt, ex pauco Mercurio & plurimo Sulphure conſtans fixo, diu ignitionem ſuſtinens & tardè fuſile, rubiginem contrahens facilè, colore livido albicante. Duum eſt Generum, *viz.*

1. *Nativum*, quod in fodinis purum reperitur, vel gran orum, vel maſſæ inſtar.

2. *Excoctum*, quod in officinis ferrariis è minera conficitur, idq; vario modo pro diverſitate ipſius mineræ. Ex ferro ſæpiùs liquefacto & repurgato fit ϛόμωμα Græcis, Latinis *Acies*, Anglis *Steel*: quod etiam quibuſdam in locis à Natura procreatur, tumq; *Chalybs* nominatur, à *Chalybibus*, Pontica ſeu Scythica natione, ad fluvium Thermodontem, quam id genus ferri duriſſimi mittere ait *Maro*, 1. *Georgic*. Utrumq; genus, præſertim ſi aeri exponatur, ſeu alioquin humectetur, facilè vitium contrahit, quod *Ferruginem* ſeu *Rubiginem*, *Ruſt* dicimus: à quo tamen diu præſervatur, ſi Minio, Gypſo, Bitumine, Pice liquida, vel Oleo à Sale defœcato obducatur. Reliqua de ferro vide ſis apud *Ulyſſem Aldrovandum*, *Muſæi Metallic. lib.* 1. *p.* 135. Nullibi gentium uberius reperitur hocce tam neceſſarium Metallum, quàm in *Anglia*: ubi ipſum diſtinguunt Ferrarii in *Coldſel*, quod aſperum & poroſum eſt, ideoq; magis fragile; & *Redſel*, quod optimum cenſetur: & Scoriam ejus *Slagg* vocant.

Poſteri-

Poſterioris eſt

I. PLUMBUM (vel quaſi *Pilumbum*, à *pila*; quòd ex eo primùm pilis factis maris altitudo tentata fuerit, ut *Iſidoro* placuit *lib.* 16. *cap.* 21. vel à πελὸς, *niger*, ut *nigri* appellatio conveniat *plumbo nigro:* vel à πηλὸς, *lutum*, quia multum habet terreſtre, unde & Belgis *Loot*, à Lutum.) Græcè μόλιβος, *Lead*. Quod diſtinguitur in

1. *Candidum*, aliàs *Stannum*, nobis, *Tin* & *Pewter* dictum. Quod eſt Metallum imperfectum, molle, album, ex Mercurio copioſo, minus fixo, & Sulphure albo impuro conſtans, Plumbo difficilius fuſionem admittens, rubiginem vix contrahens, tinniens. Quanquam ſui coloris in fodinis non reperiatur; purum tamen lapillis quibuſdam, quos Germani *Zwitter* vocant; nos *Tin-ſtones*, & *Shoad*, adhæret; hiq; Lapilli modò nigri, modò flavi, modò candidi ſunt, quandoq;, ſed perraró, etiam pellucidi. Purum quandoq; angulos habet quatuor, quandoq; quinq;, ſex; quandoq; faviginem refert, quandoq; botrum. Impurum verò & mixtum quandoq; lapidi candidiſſimo adnaſcitur, permiſtis fluoribus coloris argentei: quandoq; lapidi nigro, quod ubi ſterile eſt, *Spuma Lupi* nominatur.

2. *Nigrum*, Græcis μόλιβδος propriè, *Common Lead*, & *Slagg Lead*. Hoc molle eſt, lividum, ponderoſum, ignem diu non ſuſtinens, tractantium manus nigredine inficiens, ex multo Mercurio crudo, & Sulphure impuro & fœtido genitum. Sunt, qui velint, in humidis locis ſepultum creſcere, & pondere augeri; ut & imbribus in tectis plumbeis. Magis mirum verò, quod in fornace

fornace uſtum pulvis ejus pondere augeatur, ſed rurſum fuſum & in plumbum redactum minuatur, vel Nativum effoditur, vel ex lapide excoquitur.

Utriuſq; Generis inſignem habemus copiam in *Anglia*. Ubi *Stannum* à Metallurgis diſtinguitur in tria genera, *Pryan* ſcilicet, *Mundick*, & *Block Tin*.

Metallis AFFINIUM Claſſis.

METallis AFFINIA dicuntur ea, quæ magam quidem habent cum veris Metallis affinitatem, ſi ortum & generationis modum ac locum reſpicias; quibuſdam tamen proprietatibus ab iiſdem differunt, nempe non ductilia aut malleabilia ſunt, ſed frangibilia, friabilia aut fluida. Cujus ſortis cenſentur

I. BISMUTHUM, Cæſalpino, *Marchaſita Argentea*; Germanis, *Biſmut* & *Conterfeit*; nobis, *Tin-glaſs*, dictum. Quod ſui generis Metallum videtur, ab utroq; Plumbo colore & duritie differens; nitens quandoq; Argenti colore, interdum purpureo diluto; quoad figuram, Stybio ſeu Antimonio haud abſimile; Stellatum Antimonii Regulum exactè referens. Minera unde conflatur, ſimilis eſt Galenæ, ſed manus inficit, quod Galena non facit. Reperitur & ſolidum, quod ſectionem admittit, nec diſſilit, ut Galena. In *Anglia* & *Miſnia* invenitur in venis Argentariis. *Metallarii* Plumbo candido admiſcent, ut majorem & ſplendorem & duritiem ei concilient, utq; liquefactum meliùs decurrat. Conficiunt quoq; ex eo varii generis vaſa, quæ Argentum colore tenus æmulentur. *Beguinus* in ſuo *Tyrocinio Chymico*, ex eo fucum elaborat, ad cutim dealbandam.

II. ANTIMONIUM, quibuſdam, *Stimmi*, *Stibium*; Veteribus, *Dioſcoride* teſte, *Platyophthalmon*; Plinio, *Larbaſſon* & *Alabaſtrum*; nobis, *Antimony* & *Stibium*. Quod conſtare videtur ſubſtantiâ minerali combuſtibili,

li, & Mercurio fuliginoſo, ex terreſtri quadam materiâ coagulato. Ejus minera, ut aliorum Metallorum, in montibus reperitur, indeq; variis operationibus extrahitur. In *Italia* in tractu *Sinenſi* ejus fodinæ ſunt ; In *Ungaria* optimum eruitur ; item in *Germania*, *Bohemia* & alibi. *Uſus* ejus magnus eſt apud Stannurgos, Speculorum Chalybeatorum confectores, campanarum, globorum bellicorum, typorumq; Typographicorum fuſores. *Chymici* quoq; ex eo varia conficiunt Medicamenta ; Vitrum ſcilicet, Regulum, Sulphur, Flores, Tincturam, Olea, Pulveres, ſexcenta alia. In *Anglia* ex mineris plumbeis eruitur.

III. ARGENTUM VIVUM, Græcis ὑδράργυρος, i.e. Argentum aqueum ſeu fluidum ; Theophraſto ἄργυρον χυτὸν ; Ariſtoteli ἄργυρον κινητὸν ; *Quick-ſilver* & *Mercury*. Quod eſt liquor mineralis, ex aquâ metallicâ viſcidâ, & terrâ ſulphureâ conſtans, ſpirituoſus, volatilis, ad contactum frigidus, ſed vi calida præditus, ponderoſus, coloris argentei, inſtar aquæ fluidus, ſed manus non madefaciens. Eſt vero vel

1. *Nativum* & foſſile ; quod in propriis venis reperitur, aut etiam in vena *Schiſti* ſeu *Hæmatitidis*.
2. *Factitium*, ex *Minio* ſeu *Cinnabari* nativo elaboratum. Hoc autem *Minium* vel purum eſt, quale in *Haſſia* prope *Marpurgum* è fodinis plumbeis extrahitur: vel Lapidibus permiſcetur, quandoq; in lapide *ſciſſili* cinereo, bractearum modo, concretum ; quandoq; in lapide *Metallico* candidiſſimo.

Uſus ejus apud Artifices permagnus eſt ; eo *Aurifices* ad vaſa deauranda, & Aurum ab Argento ſeparandum, ad ſpeculorum confectionem, ad Aurum moli-

endum, & infinita alia utuntur. *Chymici* eo carere nequeunt, quibus pro Panchreſto inſervit. Unde variis modis *Mercurium* ſuum mangonizant; præcipitando, calcinando, ſublimando, figendo, in oleum, aquam, pulverem, ſpiritum, & neſcio quid non eum redigendo.

Præter hæc tria (quæ ad Metallorum naturam propius accedunt, ideoq; à quibuſdam ad Metallorum impropriè ſic dictorum claſſem referuntur) dantur & *alia Metallis Affinia*; utpote quæ vel in venis Metallicis inveniuntur, & quandoq; in ſe quidpiam veri Metalli continent; vel ex impuris Metallis, dum purgantur, aut etiam puris ipſis, dum corrumpuntur, fiunt. Hujuſmodi alia *Naturalia* ſunt, alia *Arte* elaborata.

Naturalia vocamus, quæ in fodinis inveniuntur, ſine Artis ope ab ipſamet Natura jam confecta. Ut,

I. GALENA (fortè à γαλεῖν, *ſplendere*; quòd inſtar Argenti venæ ſplendeat) ex qua Metalla excoquuntur, vel Plumbum ſolum (& tum *Plumbago* propriè dicitur, Anglicè, *Lead Ore*) vel & Plumbum & Argentum (& tum *Galena* audit) Hæc duplex eſt,

1. *Nativa* ſeu foſſilis, Germanicè *Glans* dicta; cujus variæ ſpecies ſunt, ab *Agricola* & *Ol. Wormio* luculenter deſcriptæ.
2. *Factitia*, quæ fit fornacum ope. Nam Auri & Argenti fornacibus adhærere ſolet, & hoc differt à Nativa, quòd in pulverem etiam comminuta, Emplaſtriſq; ita addita, fundi & liquari nequeat; Nativa verò facilè. Quamobrem uſum habet in Me-

tallis

tallis fundendis. *Dioſcorides* Emplaſtris minimè mordentibus miſcet: & *Galenus* vim *Lythargyro* ſimilem ei adſcribit.

II. CADMIA, (à *Cadmo Tyrio*, qui Auri metalla, eorumq; fuſuram inveniſſe dicitur; ita *Agricola de Metal. lib.* 1. *cap.* 4.) quæ triplex eſt, *viz.*

1. *Foſſilis*, aliàs *Lapis Calaminaris*, Anglicè *Calamie*. Quæ ſublutei coloris eſt, lapidis mollioris, aut terræ durioris naturam referens, & cremata fumum luteum præbens. Qua de cauſſa ea utuntur ad Æs colore aureo tingendum, ut fiat *Orichalcum*. Reperitur in inferiori *Germania*, inter *Coloniam Agrippinam* & *Aquiſgranum*; item in ferrariis *Saverlandiæ*, & alibi.
2. *Metallica*, Plinio *Lapis Æroſus*; & nobis ſimiliter, *Braſs-ſtone, or Braſs-Ore*; quia ex eo fiat Æs, quamvis non ſolùm Æs, ſed & Argentum, imo uutrumq; quandoq; in eo reperitur. Variis figuris concreſcit; eſt enim alia Uvæ ſimilis, alia teſtæ, alia cruſtacea; colore nigro, fuſco aut cinereo. Vi erodendi tam valida pollet, ut ſæpe nudas foſſorum manus & pedes erodat: omni animantium generi venenum eſt lethale; unde vulgo ea mures, ſorices, glires, muſcas, *&c.* interficiunt. *Chymici* ex ea corpus nigrum, fuſcum aut cinereum ſublimant, quod *ſublimatam* vocant *Cadmiam*. Apud nos ex montibus *Mendipenſibus* copioſè eruitur.
3. *Fornacum*, de qua in ſequentibus.

III.

III. CHRYSOCOLLA (quaſi *Auri Gluten*, quòd ad Aurum glutinandum ejus ſit uſus) Germannis, *Stein-grun*, *Stiffer-grun*, *Berch-grun*; Aurifabris noſtris, *Borace*, *or Gold-Soder.* Quæ duplex eſt, *viz.*

1. *Nativa*, quæ ab ipſa gignitur Natura in fibris & cavernis, & reperitur quandoq; arenæ ſimilis, quandoq; materia Metallica ei adhæret. Effoditur jam in *Hungaria*, *Bohemia*, *Goldbergæ* in *Sileſia* & alibi. Hæc ſemper viridis eſt; alia ad ſatietatem, & quo magis ad Smaragdi accedit viriditatem, eo melior æſtimatur: alia dilutè viret, quæ viliſſima: alia medio modo ſe habet.
2. *Factitia*, quæ conficitur vel ex Nativa dura, tingiturq; lutea herba, ob id Herbacea & ὀροβῖτις, dicta, quæ Nativa precioſior habetur, cujus præparationem tradit *Plinius lib.* 33. *cap.* 5. In uſum Pictorum (qui eam *Verditer* vocant) potiſſimum cedit. Vel ex Cypria ærugine, urina pueri impuberis, & Nitro.

IV. SPODOS *Subterranea*, aliàs *Spodium*, nomine à *Mauris* tralatitio; *Soot of Braſs.* Quam fieri vult *Agricola*, cum ignis quo Metallici duritiem ſaxorum rumpunt in cryptis, cuniculis, puteis, aut occulta terræ incendia urunt vel Cadmiam, vel Pyritem, vel Plumbum, vel aliud quid ſimile. *Serapio*, qui ejus primus meminit, tres ſpecies proponit, albam, viridem, luteam rubore aſperſam. Exſiccat, abſtergit quandoq; ſine morſu, quandoq; vero adeo exedit, ut ſi in cutim ſcabioſam aut exulceratam incidat, ad oſſa uſq; carnes erodat, ſine aliquo inſigni dolore; quod de *Albergia* refert *Agricola.*

V. PYRITES (ita dictus, vel quòd ex eo ignis excutiatur; vel quòd ignei ſit coloris) Arabibus *Marcaſita* & *Zeg nigrum*; aliis, *Lapis Luminis*, & *Marcaſita Cuperoſa*; item Lapis *Ærarius* (quòd in Æris fodinis copiosè inveniatur) *Fire-ſtone*, & *Marchaſite*, & *Coperſtone*. Purus lapis non eſt, ſed aut Metalli, aut alterius cujuſdam materiæ quippiam in ſe continet. *Species* ejus variæ recenſentur; *viz. Pyrites* (1.) *Argentei coloris*; (2.) *Aurei coloris*, majoribus conſtans granis; (3.) *Aureus Teſſellatus*, ex variarum figurarum politis conſtans teſſulis, nunc majoribus, nunc minoribus, maxima ex parte quadratis; (4.) *Aureus Granulatus*, granis conſtans inæqualibus, angularibus, aureis, quibus quiddam cœrulei eſt admixtum; (5.) *Ex Auro & Argento miſtus*, granis majoribus; (6.) *Cinereus*, cum Marmoris albi & griſei fruſtulis interſperſis; (7.) *Varius*, ſolidiori conſtans materia, in quo cernere licet flavedinem Auri, candorem Argenti, rubedinem Æris, nigredinem Ferri, purpureum præterea, cœleſtinum, alioſq; colores tanta varietate inter ſe miſtos, ut luſum Naturæ in coloribus miſcendis mirari ſatis non queamus. Horum omnium generum Pyrites apud nos in *Anglia*, maximè in littore Orientali, copiosè inveniuntur.

VI. SAXA METALLARIA, ex quibus Metalla excoquuntur; in ſpecie (1.) *Fiſſile*, Germanis, *der ſtiffer*, nobis *Slate* dictum; coloris cœrulei, aliquando nigrius, aliquando albidius. (2.) *Quartzum*, cui Auri ſcintillæ quandoq; adhærent. (3.) *Spatum*, *Spat*, quod politius & durius eſt cæteris, inde nonnullis *Marmor Metallare* vocatum, & *Silver-Spat*. (4.) *Corneum*, *Horn-ſtone*, *or Horn-ſpat*, quod duriſſimum, colorem cornu referens, & partibus conſtans adeo continuatis, ut

ut unam ab altera diſcernere quis nequeat. (5.) *Areoſum, Sand-Stone,* ex quibus, ubi conſpicuæ ſunt magnitudinis, Molæ (*Mill-ſtones*) fiunt.

VII. MICA, Corpus Metallicum, Argento ſimile, quod in Marmoribus & Saxis Arenoſis lucet, ut & in lapidibus, ſed ex iis ſeparari nequit: noſtrates *Glimmer & Cat-ſilver* vocant.

Artificialia, ſive quæ ex enumeratis Ars elicit, dum priora tractat & perficit, ſunt

I. COERULEUM, *the Blew Ruſt of Silver.* Quod ex Argento fit duplici modo, ab *Agricola de nat. Foſſil. lib. 9. cap.* 17. deſcripto.

II. ÆRUGO, Æs Viride, *Verdigreaſe*; quæ ex Ære & Aceto præparatur: & eſt vel

1. *Raſilis* (quia ab ære, Aceti vapore per aliquot dies infecto, abraditur.) Græcis in ſpecie Ἰὸν ξυςὸν, nominata.
2. *Vermicularis* (quia ad ſimilitudinem Vermiculorum coacta eſt) vel *Foſſilis*, quæ ſponte adnaſcitur lapidi Ærario: vel *Artificialis*; quæ fit ex Ære, Aceto acerrimo, Alumine & Sale, addita quandoq; Urinâ. Modum pluribus declarat *Agricola.* Hæc à quibuſdam nominatur *Solecia.*
3. *Santerna*, quibuſdam *Chryſocolla Factitia, Artificial Borax, or Goldſoder.* Quæ conficitur, cum in Mortariis ex Ære Cyprio, infunditur Urina pueri, & piſtillo ex eodem ære facto circumagitur. Ex his Æruginis ſpeciebus, ſola *Raſilis* jam in uſu eſt. Præter uſum quem Pictoribus præſtat, in arte Medica locum Æris uſti ſupplet; ſed acrior & efficacior eſt.

III. FER-

III. FERRUGO, *the Ruſt of Iron*; quæ variis modis conficitur; optimè verò cum Scobs Chalybis puriſs. (*Filings of Steel*) aceto acerrimo immergitur, ut acetum ſupereminеat quatuor digitis: tum flos ejus aſcendit & olei modo aceto innatat; hic per intervalla colligitur & exſiccatur ad Uſus Medicos.

IV. CROCUS MARTIS, qui variis etiam perficitur modis; vel per Reverberationem, vel per vaporum ex rebus & liquoribus erodentibus exhalationem: de quibus conſule *Sennertum Inſtitut. Medic. lib. 5. part. 3. Sect. 3. cap.* 15.

V. CERUSSA, Græcis ψιμμύθιον, *Ceruſs, or White-Lead.* Quæ eſt Plumbi rubigo, & paratur eodem fermè modo, quo Ærugo; laminis Plumbi nigri ſuper vaporem Aceti appenſis, donec planè fuerint corroſæ. Vim habet refrigerandi, exterius applicata, & candorem faciei conciliat: ſed intra admiſſa, lethalis eſt. Datur etiam *Ceruſſa Cinerea*, quam quidam *Cinerem Plumbarium* vocant; quæ fit, cum Ceruſſa trita in ollam novam conjicitur, & rudiculis continentèr movetur, donec cineris colorem acquiſiverit; tumq; exempta refrigeratur.

VI. MINIUM, *Cinnabaris*, Σάνδυκα, aliis φύκον, (ab Hebraico *Phuk*, quod *Stibium* notat; unde Latinum *Fucus*) Plinio, *Sandice*; Vitruvio, *Sandaracha*; *Cinnaber, or Red-Lead.* Ex Ceruſſa fit in patina ſuper ignem locatâ & uſtâ, quæ rudicula continuè agitatur, donec colorem Minii acquiſiverit. Pictores ad colorem rubrum inducendum eo utuntur: in Medicina quoq; ejus uſus eſt haud rarus.

VII. BIANCA *Alexandrina*, ſeu *Album* Hiſpaniæ, *Spaniſh Paint for Ladies.* Ita ex Plumbo albo ſeu Stanno conficitur, ut Ceruſſa ex Plumbo nigro. Uſus præ-

cipuus eſt ad fæminarum fucos; cutim enim dealbat & candidam reddit.

VIII. FLOS ÆRIS, *Braſs-flower.* Conſtat ex minutis Æris granulis, Milii ſpecie, à reliquo ejus corpore reſultantibus, cum fervens Æs aqua extinguitur. Græcis ἄνθος χαλκοῦ vocatur. Optimus cenſetur, qui facilè teri poteſt in pulverem ruſeſcentem & modicè ſplendentem. *Collyriis* miſtus, palpebrarum aſperitates & ficus tollit.

IX. SQUAMMA ÆRIS, Græcè λεπὶς, *Braſs-ſcales or Cinders.* Malleorum nempe ictibus decutitur, ubi æs elaboratur. Optima cenſetur craſſa, æris modo rubens; quæ cum Aceto aſpergitur, æruginem ducit. Viribus & uſibus cum Flore convenit. Hodie *Medici* Ærugine contenti ſunt, & reliqua raro in uſum admittunt.

X. SQUAMMA FERRI & CHALYBIS, *Smiths Cinders*: quæ pari modo ictibus excutitur ferro & chalybe candenti. Plinius Στόμωμα vocat. Majorem obtinet adſtrictionem, quàm Squamma Æris, & ad contumacia ulcera vim habet inſignem.

XI. SCORIA, Græcis Σκωρία, *Recrementum*; Germanicè, *Slacken*; nobis, *Droſs*. Quod purgamentum eſt venæ metallicæ, in fornace excoctæ; & cum Metallum in catinum defluxerit, de eo detrahitur. Supernatat hæc Metallo olei modo, tenax & lenta quamdiu fuſa eſt; frigefacta autem congelatur, & fragilis redditur, ut vitrum. Fit ex venis Auri, Argenti, Æris, Ferri, Plumbi utriuſq; & Metallarii eâdem utuntur ad venas agreſtiores citiùs fundendas.

XII. LAPIDIS ORBES, qui poſt ſcorias extrahuntur ex catino; ſive ſub ipſis ſit Metallum, ſive non, plerumq; aliquid Metalli in ſe continent.

XIII.

XIII. DIPHRYGES, quaſi *bis toſtum* corpus Metallicum; Germanis *Butter-ofenbruch*, quoniam in fundo fornacum reperiri ſolet; *the Scurf or Refuſe of Metals remaining in the bottom of the melting-pan.* Quatuor ejus conſtituuntur genera, quæ omnia conſtant lapide Æroſo torrefacto, cremato aut excocto. Ulceribus rebellibus accommodatum præbet medicamentum.

XIV. VITRUM, *Glaſs*; quod ad ſcorias referunt pleriq;, ob ſubſtantiæ & fuſionis ſimilitudinem; & quia cum fuſum eſt, trahitur inſtar viſci, refrigeratum autem fragile redditur. Hujus Recrementum, FEL VITRI, *Glaſs-gall, or Sandever* dicitur: quod Artifices ad Argenti ſcobem, cum ex ea maſſam conflare volunt, addunt, ut citius igne liqueſcat.

XV. CADMIA FORNACUM, quæ fit ex Pyrite & Cadmia Metallica foſſili. Ejus quatuor inveniuntur ſpecies, quas optimè deſcripſit *Ol. Wormius*, *Muſæi ſui pag.* 134.

XVI. POMPHOLYX (à πομφολυγεῖν, *ad modum bullæ tumere*; quia dum excoquitur, in bullas tumet) quæ differt à Cadmia, eo quòd non in ſolidum corpus condenſetur, ſed tenuis farinæ inſtar, fornacum parietibus adhæreat. Fit autem ex eadem prorſus materia; cum Æs ex lapidis partibus excoquitur torrefactis, aut cum ſeparatum ab Argento, in ſui generis formam perficitur; tum favilla ſurſum fertur & evolat in ſuperiorem domicilii partem, adhærens ejus parietibus & tecti laqueario; quæ primùm in bullas ut aqua tumet, mox majore accedente incremento, lanarum penicillis aſſimilatur, quandoq; ærei coloris, quandoq; cinerea, qualis vulgo in officinis proſtat. Hoc pacto ſponte ſublimatur; ſed quomodo cum cura & de induſtria præ-

paretur fuſius vide apud *Agricolam*. Uſus ejus præcipuus eſt in Cancroſis & Malignis Ulceribus: additur tamen nonnunquam Collyriis, quæ oculorum fluxionibus, puſtuliſq; φλυκταίναι dictis adhibentur.

XVII. SPODOS *Factitia*, quibuſdam, *Cinerula*; Germanis, *Hutten-rauch*: quæ eo tantum à Pompholyge differt, quòd gravior ſit, cinerea aut lutea, partim adhærens fornacum lateribus, partim decidens in ſolum, unde aut de lateribus abraditur, aut in terra converritur. Eaſdem quoq; quas Pompholyx vires obtinet; ſed non adeo tenuium eſt partium.

XVIII. LITHARGYROS, *Lapis Argenti*; Latinis, *Spuma Argenti*; rectiùs, judice *Agricolâ*, Spuma aut lapis *Plumbi*; quia ex eo, non verò ex Argento conficitur: Germanis, *Glett* aut *Silver-glett*; Anglis, *Litharge, or Silver-glet*. Fit ex Plumbo diutiùs in fornacibus cocto, donec convertatur in ſubſtantiam quandam olei modo liquidam, quæ frigefacta concreſcit in ſimilitudinem Spumæ. Hoc autem contingit, cum Argentum Plumbo miſtum, purgatur in ſecundis fornacibus; unde nomen ſuum contraxit. Modi autem, quibus fiat, plurimi ſunt; omnes ex *Agricola* diſcendi. Duum generum eſt; coloribus ſaltem differentiam conſtituentibus. Una *Chryſitis*, quæ fulva eſt, aurei quaſi coloris, *Lytharge of Gold* proinde dicta: altera *Argyritis*, candida, ad Argenti colorem accedens, eáq; de cauſsâ *Litharge of Silver* nominata, quæ præfertur Chryſiti. In modo concretionis etiam differentia quædam obſervatur; aut enim ſolida eſt, Græcis *Stereotida*; aut Inflata, *Pneomene* dicta. Commendatur in primis ad Intertrigines, exſiccando enim cutim reſtituit.

XIX.

XIX. PLUMBAGO, Græcis Μολίβδαινα, à *Plumb* appellatione ſumptâ. Fit enim ex Plumbo: ſed non unius coloris eſt, ſuprema quippe ejus pars ad Lythargyrium accedit, infima cinereum, media ex utriſq; miſta. Suprema reliquis præfertur. Vim habet Spumæ Argenti, aut Recremento Plumbi ſimilem. Si ad manus non ſit, *Lithargyros* ejus loco ſubſtitui commodè poteſt. Sed nimis jam multa, pro inſtituto noſtro, de Foſſilibus.

XX. Coronidis tamen loco, ut Pictoribus & Statuariis (ſive πλάσαι ſint, ſive χυτοχόοι, ſive λιθοξόοι, ſive ex ligno deſectores: horum quippe omnium rem perſpectam habere intereſt) arcanum, quo inter Chymica nil reconditius, patefaciendo, quadantenus gratificarer; addere libuit AURUM MUSICUM, quod aliis *Muſivum*, vulgo *Moſaicum* dicitur; fortè ex eo, quòd ſimilitudinem quandam habere videatur cum eo Auri factitii genere, quo Veteres Muſearii utebantur in operibus ſuis Muſivis, hoc eſt, pavimentis & lacunaribus; quæ ex variis lapillis teſſellulatis ſive quadratis, in piſcium, quadrupedum, Satyrorum, aliarumq; rerum effigies emendatè & graphicoterως diſpoſitis & coagmentatis conſtabant: quorum hodie etiam nonnulla, ſed temporis injurias perpeſſa, ſuperſunt exempla. Unum oſtenditur juxta *Cumas* Italiæ, in antro *Sibyllæ* dicto: Alterum Romæ, inter *Neronis* palatii aurei reliquias. Nos etiam ejuſmodi opero Muſivo ſuperbimus; eo nimirum, quo Nobiliſſimum illud *Edvardi Confeſſoris* monumentum Sepulchrale, in magnificentiſſimo templo Weſtmonaſterienſi extans, elegantiſſimè exornatur. Sed, ne longiùs ab inſtituto digrediar, *Aurum* hoc *Muſicum* hujuſmodi artificio præparatur.

℞ *Stanni* illius generis, quod Stannariis noſtris *Block Tin* vocatur, libram unam. In catino liquefiat; illiq;, dum adhuc in fuſione eſt, ſensìm addantur, primò *Mercurii* crudi libræ duæ, deinde *Salis Ammoniaci* libra una, & poſt paucula temporis momenta, *Sulphuris* communis tantundem: ſpatula lignea leviter agitando, ut arctius conſocientur. Tum ab igne remota, terantur ſimul ſuper laminam marmoream, & in pulverem tenuiſſimum ac læviſſimum laboriosè redigantur. Qui in vas fictile vel vitreum, ſublimationi accommodatum, & capite cæco (ut vocant Chymici) in cujus tamen vertice foramen exiguum, nempe apicis digiti minimi capax, factum eſt, inſtructum, immiſſus, in fornace ſublimatoria collocetur: & ſuccenſis carbonibus urgeatur, donec bona mixturæ pars vaporum ſpecie exhalaverit: interim proſpiciendo, ne dictum foramen exhalationum agminè planè obſtruatur. Ceſſante fumo, ſubtrahatur ignis, & poſtquam omnia ſponte refrixerint, auferatur Caput. His ritè peractis, collo vaſis circumcirca, annuli in modum, adhærentem videbis florem quendam aurei coloris, & butyri inſtar mollem: qui exemptus, & à Mercurii crudi unà aſcendentibus particulis quibuſcunq; ſeparatus, eſt verum *Aurum Muſicum.* Quo πλαςαὶ potiſſimum utuntur, ut ex gypſo argilláve effictis Magnatum ſtatuis colorem *Æris* vel *Orichalci* æmulum inducant.

Quòd ut melius præſtent, ſtatuas primò oblinunt pigmento quodam, ex *Umbriæ* & *Ochræ luteæ* partibus æqualibus, lævigatione in pollinem redactis, *oleoq; puro* probè contemperatis, confecto: eiq; jam penè exſiccato & alterum deinde ſuperinungunt, quod ex *Auri Muſivi* polline, & pinguiori *oleo ſeminum Lini*, radiis ſolaribus

ſolaribus prius clarificato, commixtis, & in marmore diuturna circumactione contritis, conſtat. Si verò *Cupri* colorem Paradigmatis ſuis Gypſeis inducere conſtituant; tunc priori pigmento admiſcent dimidiam proportionem *Ochræ rubræ*, cum *Cinnabaris* vel *Minii* pauxillo. Sin *Æris* jam veteraſcentis atq; ad viriditatem in ſuperficie inclinantis color (qualem in æneis antiquorum ſtatuis, & vetuſtioribus tormentis bellicis cernimus) gratior videatur: tum Ochræ rubræ, &, Minii loco, *Æris viridis* tantillum ſubſtituunt. Hocq; pacto alterutrum è dictis Metallis tam affabrè mentiuntur, ut ſic coloratas ſtatuas, non ex Gypſo Argilláve in proplaſmate ſiccatâ, ſed ex ſolido ære vel Orichalco arte fuſoriâ effictas eſſe, haud immerito crederes. Hanc Colorationem (qua nulla alia aut oculis magis grata, aut aeris injuriis minus obnoxia, eis, qui in arte plaſtica verſantur, hactenus innotuit) noſtrates *Brounſing* vocant.

FINIS.

INDEX.

I. QUADRUPEDUM.

A

A*Cutus ſive Cuniculus Braſil.* pag. 21
Alces 9
Animal fœtidum 29
Aper 11
Aries 11
Armadillo 17
Aſinus 3
Aſinus Monoceros *Indicus* 3

B

B*Abirouſſa* p. 12
Biſon 6
Bonaſus 6
Bos 5
Bubalus 6
Buffelus 6
Bufo 24

C

C*Abim* 28

Camelopardus ſive Giraffa pag. 10
Camelus 10
Canis 23
Cappa 29
Caper 7
Capra Bezoartica 8
Capra Moſchi 8
Caſtor 17
Catus ſive Felis 20
Caudiverbera ſive Cordylus 26
Chamæleon 26
Cercopithecus 15
Cervus 8
Cervo-camelus 11
Coach 29
Crocodilus 27
Cuniculus 21
Cynocephalus 15

D

Dabuth Arabum 14
Dama 7
Danta 29
Daſypus Pinuus 13
Dorcas ſive Capreolus 9
Dromedarius 11

E

Echinus terreſtris 19
Ejulator 29
Elephantus 4
Equus 2

F

Felis 20
Felis Zibethi 20
Flirus ſive Oryx 8
Furo 19

G

Gazella 8
Genetta 20
Glis 21
Giraffa 10
Gulo 14

H

H

Hermellanus p. 19
Hinnus 3
Hinnulus 8
Hippopotamus 12
Hircus 7
Hircus Bezoarticus 8
Heyrat ſive Taxus American. 17
Hyſtrix 18

I

Ibex 7
Ichneumon 18
Ignavus 16

L

Lacerta 25
Leæna 13
Leo 13
Leopardus 13
Lepus 20
Lupus 13
Lutra 17
Lynx 13

M

Mapach ſive Felis American. 14
Maripetum Animal 29
Martes 19
Monoceros 4
Mulus 3
Mures 22
Mus Alpinus 18
Muſtela 19
Muſtela Zebellina 19

O

Onager 3
Oryx 8
Oves 6

P

Panthera 13
Pardus 13

Papio ſive Babio p. 15
Peva 29
Porcus Guineenſis 12
Porcellus Indicus 21
Putorius 19
Pygargus 9

R

Rana 24
Rangifer 9
Rhinoceros 9
Rupicapra 7

S

Salamandra 26
Satyrus Indicus 15
Scincus terreſtris 25
Sciurus 21
Senembi ſive ignavus 16
Simia 15
Sorex 22
Stellio 26
Succarath 29
Suhak Scytharum 8
Sus 11

T

Talpa 22
Tarandus 9
Tatus ſeu Echinus Braſil. 19
Tamandua-guaca 16
Tapirouſſa ſive Danta 29
Tatu ſive Armadillo 17
Taurus 5
Taxus 17
Taxus Suillus 12
Teſtudo { *terreſtris* 17 & *marina* ib.
Tigris 13
Tlacaxolotl 28
Tragelaphus 9

V

V

Vacca 5
Verres 11
Vervex 6
Vitulus 5
Vitulus Marinus
Viverra 19
Vpalim 15
Vrſus 13
Vrus 6
Vulpes 14
Vulpi congeneres 14

Z

Zebra Indica 4
Zibethi Animal 20

SER-

II. SERPENTIUM.

A

AMphisbæna p. 31
Acontias 31
Ammodites 30
Anguis 32
Aſpis 31

B

BAſiliſcus 32
Boas 33
Boicininga 32
Boiguacu 33

C

CAninana 33
Caprimulgus Anguis 34
Cæcilia ſive Typhlops 31
Ceraſtes 30
Cenchrus 31

D

DIpſas 31
Dryinus 32

E

ELaps 32

H

HÆmorrhous 30
Hydrus 33
Hydrus marinus 34

I

Ibiboca 32

M

Mater Formicarum 33

N

Natrix Torquata 33
Natrix Rubetaria 33
Norwegicus Serpens 34

S

Seps 30
Scytale 31
Scolopendra Marina 34

V

Vipera 30

III. IN-

III. INSECTORUM.

A

Æſchnæ p. 42
Acarus 5~~0~~5
Anthrenus 55~~0~~
Apis 36
Araneus 51
Aſcarides 56
Aſellus { terreſtris 50
{ marinus 57
Aſilus 41
Attelabus 44
Attelabus Arachnoides 58
Aureliæ ſive Chryſalides 40

B

Bibio 41
Blatta 47
Bombylius 38
Bombyx 40
Bruchus 44
Bupreſtis 47

C

Canthari 47
Cantharides ib.
Cervus volans 45
Chryſalis 40
Cicada 39
Cicindela 47
Cimex 39
Corculus 57
Coſſi 55
Crabrones 38
Cucuja 47
Culex 43
Curculio 56

E

Ephemera 41

Erucæ

Erucæ 52
Equiſuga 42

F

Forbicina 50
Forficula terreſtris 48
aquatica 57
Formica 48
Fucus 37
Fur 37

G

Gryllus 44
Gryllotalpa 44

H

Hippocampus 59
Hirudo 59
Humiſuga 42
Hydrocantharus 46

I

Involvulus ſive Sphondyle 50
Ips 47
Julus 54

L

Lacerta aquatica 57
Lendes 49
Libellæ ſive Perlæ 39
Ligniperda { *terreſtris* 55 / *aquatica* 58 }
Limax 56
Locuſtæ terreſtres 44
Locuſta aquatica 57
Lumbrici { *terreſtres* 56 / *aquatici* 59 }

M

Mantes 45
Merdivora 42
Muſcæ 41

Tt *Millipes*

Millipes, ſive Centipes 54

N

Otonecta 57

O

Eſtrus 41
Oripæ 48
Orſodachne 39
Oviſuga 42

P

Papiliones 40
Pediculi 49
Perlæ ſive Libellæ 39
Phalangium 51
Phalænæ 40
Phryganides 41
Proſcarabæus 46
Pulex 50
Pyrogonus 46

R

Reduvius 49
Ricinus 49
Rhinoceros 46

S

Scarabæus 45
Scolo-pendra { *terreſtris* 54
{ *marina* 59
Scorpio 51
Seticaudæ 43
Sphondyle ſive Verticillus 50
Squillæ 57
Staphylinus 50
Stellæ 59
Syrones 56

T

Tabanus 41
Talpa Ferrantis Imperati ib.

Ta-

Tarantula ib.
Taurus volans ib.
Tenthredo 38
Teredines 56
Termites 55
Thermocantharus 58
Thripes 55
Tinea 50
Tipulæ 58
Trimerus 41

V

VErmes 56
Veſpa 37

IV. AVIUM.

A

ACanthis 79
Accipiter 64
Æſalo ſive Smerillus 65
Alauda 80
Alauda marina 108
Alcedo vocalis 105
Alchata 77
Aluco 70
Anas 99 & 74
Anſer 98
Anſer Baſſanus 95
Anſer Chilenſis 115
Anthus 91
Apos Indica 84 & 111
Aquila 62
Ardea 103
Ardea Stellaris 103
Ardeola 103
Arquata ſive Curlinus 106
Aſilus 89
Aſio ſeu Otis 70
Aſio ſive Scops 70
Attagen 73
Atricapilla 91
Avoſetta ſive Spinzago 96
Aurivittes 79
Aura ſive Gallinaſſa 113

B

BArge Gallorum 104
Boſcas 100
Branta ſeu Bernicla 98
Bubo 70
Buteo 65

C

CÆruleo 88
Calidris ſeu Chevalier 107
Canarius Paſſer 79
Cannevarola 91
Capella 109
Capricalca 98
Caprimulgus 71
Carduelis 79
Catarrhacta 95
Caryocatactes 85
Ceoan ſive Avis nivea 114
Cepphus 95
Cercio 109
Certhia 87
Charadrios 109
Calandra 81
Chloris 80
Chloropos Gallinula 107
Ciconia 102
Cinclus 108
Circus 64
Citrinella 80
Coccothrauſtes vulgar 84
Coccothrauſtes Indica 85
Columbæ 76
Collurio 65
Colymbi 96
Coracia 68
Cornix 67
Corvus { major 67
Corvus { minor 67
Cotta Anglorum 101
Coturnix 75
Crex 106
Cuculus 66
Cuntur 115
Curruca 89
Cygnus 97
Cynchramus 75

D

DAje 112
Diomedea Avis 94

Dodo

Dodo Luſitanorum 113

E

EGretta Gallorum 103
Embriza 79
Emeu ſeu Caſſoware 71
Erythropus ſeu Ralla aquatica 107
Erythacus ſeu Rubecula 91

F

FAlcinellus 103
Falco 65
Fedoa 107
Ficedula 81
Flamengo ſive Phœnicopteros 102
Fringilla 80
Fulica 101

G

GAllus Gallinaceus 75
Gallus Indicus 72
Gallina Africana 75
Gallina aquatica 107
Gallina Corylorum 73
Gallinula Erythropus aquat. 107
Gallinula Ochra aquat. 107
Gallinago major 108
Gallinago minor 107
Gallinula ſerica 107
Gallo-Pavo 72
Glaucius 100
Gambetta Italorum 107
Garagay 113
Garletta Italorum 103
Garrulus Bohemicus 68
Gavia 95
Garrulus Indicus 68
Graculus 68
Graculus palmipes 95

Grigallus 73
Grus } 110
Grus Balearica } 110
Grus Japponenſis } 110
Guara ſeu Arquata Bras. 116
Guit Guit 112
Gyrfalco 65

H

Hæmantopus 105
Halcyon 105
Harle ſive Scheldrachus 96
Helorius 104
Hirundo 89
Hoachtzin 113
Horion 104
Hypolais ſive Curruca 89
Hypotriorchis 65

I

IBis 102
Iſpida 105
Juncus 78
Jynx ſeu Torquilla 87

L

LAgopus Perdix 74
Lanarius 65
Lanius, ſive Collurio 65
Larus 94
Ligurinus 79
Limoſa Venetorum 104
Linaria 80
Loxia 68
Luſcinia 92
Luſciniola 92
Lutea ſeu Citrinella 80

M

MAja 112
Manucodiata 111
Merganſer 95
Mergus 95
Merops 87
Merula 83

Meru-

Merula aquatica 108
Milvus 65
Mimus 68
Monedula 68
Montifringilla 80
Morſex 96
Morinellus 106
Motacilla 90
Muſcipetæ 91

N

NIſus 64
Noctua 70
Numenius Indicus 116
Nycticorax 71

O

OChra Gallinula 107
Oedicnemus 74
Oenanthe 91
Oenas ſive Vinago 77
Onocrotalus ſive Pellicanus 94
Ortygometra 75
Oſſifragus 63
Otis ſive Biſtarda 73

P

PAlumbus 77
Paradiſea Avis ſeu Manucodiata 111
Parus 90
Paſſeres 78
Paſſer troglodytes 79
Paſſer ſtultus Braſilienſis 115
Pavo 72
Pelicanus 94
Penelope 100
Perdix 74
Phalacrocorax 95
Phaſianus 72
Phænicurus 91
Pica 68
Picus Martius 86
Pluvialis 109
Polyglotta 114
Porphyrion 104

Porzana

Porzana Italorum 108
Pſittacus 66
Puffinus 101
Pugnax Avis 104
Pyrrocorax 68
Pyrrhula 91

Q

Quapachtototl ſeu Ridibunda 112
Queizaltototl 113
Querquedula 100

R

Rallus Italorum 101
Regulus 89
Rhinoceros 70
Rouſſerolle 105
Rubecula 91
Rubicilla 91
Rubetra 91
Ruticilla ſeu Phœnicurus 91
Ruſticula 108

S

Scheldracus 96
Scolopax ſive Gallinago major 108
Scops 70
Serinus 79
Spinus ſeu Ligurinus 79
Spipolæ 90
Stoparolæ 91
Stella 74
Strix 70
Struthio 71
Struthio Camelus 71
Sturnus 84
Subbuteo 65

T

Tentzon tototl 113
Tinnunculus 65
Tlauquechul 116
Totanus 106

Tritonus 113
Tominejo 114
Trichas 83
Triorchis ſive Buteo 65
Trochilus 97
Trynga 108
Tucana 115
Tuputa 113
Turdus 83
Turdus Viſcivorus 83
Turdus Illas 83
Turtur 77

V

VAnellus 108
Veſpertilio 71

Ulula 70
Upupa 92
Uria 95
Urogallus 73
Vulpanſer 98
Vultur 63

X

XOchitotol 113
Xochitenacatl 112

YAnden, ſive Jandeu 115

V. PISCIUM.

A

ABramus 162
Acarnanes 140
Aculeatus Piſciculus 161
Acus 136
Adonis Exocœtus 135
Alauda 137
Albula 164
Albula Lacuſtris ib.
Alburnus 161
Albus Salviani 164
Aloſa 150
Aloſa Fluviatilis, ſeu Clupea 160
Alpheſtes 135
Anguilla 153
Anguilla de arena 146
Anthias 135
Antacæus 158
Aper 123
Apua 142
Araneus 149
Aſellus major 121
Aſellus minor, ſeu Callarias ib.
Aſellus niger ib.
Aſper Piſciculus 157
Aſtacus Marinus 174
Aſtacus Fluviatilis 175
Atherina 144
Attilus Padi 158
Aurata 140
Auris marina 185

B

BAlænæ genera 166
Balani 184
Barbo, ſeu Barbus 156
Barbota Gallorum 159
Behemoth Jobi 171
Bezola 164

Blennus 142
Blica, ſeu Alburnus 162
Boops 144
Buccinum 180
Bubulca 157

C.

Camarus, ſeu Aſtacus 174
Canadella ib.
Cancri 175
Canicula, ſeu Galeus piſcis 127
Cancellus 177
Canis Carcharias 127
Cantharus 141
Capriſcus 151
Capito Anadromus 151
Capito Fluviatilis 156
Carpio 164
Carpus, ſeu Capriſcus 151
Cataphractus 152
Catulus 127
Chamæ 188
Channe, Hiatula 134
Chare 163
Chromis 140
Centrine 128
Cepola ib
Cernua Fluviatilis 158
Cete 166
Cetorum Dux 125
Citharus 145
Clavatus Cyprinus ib.
Cochleæ 182
Cobites aculeata 157
Cobites Barbatula 157
Conchylium 181
Conger 125
Conchæ 184
Coracinus 135
Corax Rondeletii 148
Corvulus 135
Corvus Niloticus 156
Cruſtacea 174
Cuculus 139
Cynædus Alpheſtus 135
Cyprinus 162
Cyprinus latus 162

D

D

Delphinus 168
Dentex, ſive Synodon 140
Dentalia 185
Draco marinus 146
Dracunculus 147

E

Echinus marinus 182
Enchraſicholus 144
Entalia 185
Eperlanus 153
Eperlanus fluviatilis ib.
Erythrinus, ſeu Rubellio 140
Exocætus, ſive Adonis 135

F

Faber 136
Farra 164
Fiatola 142
Fundulus 157

G

Galades Conchæ 188
Galeus Rhodius 152
Galerita 137
Galeus lævis, ſeu Muſtela 159
Gladius, ſeu Xiphias 125
Glanis 159
Glaucus 123
Glaucus Bellonii 135
Gobio 135
Gobio Fluviatilis 157
Gobio capitatus 157
Gobites barbatus, ſive Lota 157

H

Harengus 122
Hepatus 134
Hephetus 143
Hippurus 124
Hippopotamus 171
Hirundo 138
Hirundo Plinii 139
Hiſtrix ib.
Holoſteon 154
Huſo 153
Huſo, ſeu Antacæus 158

I

Icthyocolla 159
Julis 133

L

Lacertus, ſive Colias 148
Lamia 131
Lampetra 153
Lampetra fluviatilis 159
Latus 150
Lavaretus 163
Lavaronus 144
Lepades 184
Lepras 123
Lepus marinus 173
Leuciſcus 156
Liparis 123
Locuſta marina 174
Lota Gallorum 163
Loligo 173
Lucius 162
Lumpus Anglorum 131
Lupus 150
Lyra 139

M

Maltha 128
Manati Indorum 169
Mater Perlarum 186
Melanurus 134
Merula 133

Milvus

Milvus 139
Milvus, ſive Lucerna 148
Molva 121
Mola 129
Mœna 144
Monoceros 123
Mormyrus 141
Muco, ſeu Orbis Britannicus 154
Mugil 151
Mullus 138
Mullus imberbis 138
Murex 180
Murena 126
Muſculi 190
Muſtela 122
Muſtela lævis 159
Myrus, ſive Serpens rubeſcens 126.
Myſticetus 125
Mytuli 190

N

NAſus 156
Nautilus 178
Nerites 182

O

OPhidion 125
Orbis Piſcis 154
Orca 168
Orſus Germanorum 156
Orphus 140
Oſtracion 154
Oſtrea 188
Oxyrinchus 156

P

PAgurus 175
Pallerus 162
Paſſeres 145
Patella ib.

Paſti-

Paſtinaca marina 129
Paſſer Lævis 149
Pavo Salviani 132
Pecten Romanorum 142
Pectines 189
Penicilli 184
Perca marina 134
Perca flu-viatilis { *major* 161, *minor* ib.
Phagrus 139
Phocæna 168
Phoca 169
Pholis 137
Pholades 190
Phoxinus ſquammoſus 157
Phoxinus lævis 160
Phycis 133
Phyſeter 167
Pigus 164
Pinnæ 191
Piſcis Gutturoſus 137
Polypus 172
Pompilos 124
Porcus marinus 168
Pungitius 161
Purpura 179
Puſtes 167

R

Rajarum genera 129
Rana piſcatrix 130
Remora 125
Reverſus Indicus ſquam. 124
Reverſus Anguilliformis 126
Rhomboides 187
Rhombus 145
Roſmarus, ſive Walrus 169
Rubellius 158
Rutilus fluviatilis ib.
Ruminax, ſeu Scarus 132

S

Salmo 150
Salmerinus 160

Salmo-

Salmonetta 155
Salpa 141
Sandeel Anglorum 146
Sarachus 165
Sarda 144
Sargus 141
Saurus 148
Scarus 132
Sciæna, ſeu Umbra 135
Scolopax 123
Scolopendra Cetacea 169
Scomber 147
Scorpio marinus 142
Scorpæna ib.
Schilus 164
Schrollus 161
Sepia 172
Serpens Marinus 125
Serpens marinus Norweg. ib.
Silurus 159
Simia marina 128
Smaris 144
Soleæ 145
Solan 190
Sparus 141
Sphyræna 136
Squatina & Squatinoraia 131
Squillæ 175
Stromateus 142
Sturio 152
Synagris 140
Synodon, ſive Dentix 140

T

TÆnia 126
Tellinæ 190
Thymallus 155
Thymus ib.
Tiburo ib.
Tinca marina ib.
Tinca fluviatilis 162
Torpedo 129
Trachurus 143
Trochi 182
Trutta fluviatilis 155
Trutta Lacuſtris 162
Trutta Marina 155
Thunnus 124

Turbines 181
Turdus 132

V

Varius, ſive Phoxinus lævis 160
Vitulus marinus 169
Viola, ſeu Epelanus 162
Umbla 163
Umbra fluviatilis 156
Unicornu marinum 168
Uranoſcopus 147
Vulpecula marina 128

Z

Zigæna, ſeu Libella 128
Ziga 151

VI. FOS-

VI. FOSSILIUM.

A

Achates 271
Adamas 275
Æs 291
Agaricus Mineralis 221
Ærugo 302
Ætites Lapis 266
Alabaſtrum 244
Album Hiſpanicum 219
Alcionius Lapis 250
Alectorius Lapis 258
Alumen, ejuſq; variæ ſpecies 229
Ambra 239
Amethyſtus 273
Amianthus 253
Ammoniacus Sal 227
Ammonites lap. 252
Ampelites lap. 238
Antiſcorbutica terra 225
Antimonium 296
Aphronitrum 228
Arabica terra ſigillata 225
Arenarium ſaxum 241
Argentum 289
Argentum vivum 297
Argilla 218
Argyrolithos 254
Arſenicum 235
Aſſius lap. 251
Aſtroites 262
Auris marina 258
Auripigmentum 235
Aurum 288
Aurum Muſicum 307
Axungia Lunæ 223

B

Balaſſius Rubinus. 277
Baſaltes Marmor 245
Beli Oculus 284
Belemnites 264
Beryllus 282
Bezoar lap. 285
Bezoar Minerale 274
Biſmuthum 296
Bitumen 236
Bitumen Judaicum 237
Bolus Armena 223
Bononienſis lap. 249
Borax 229
Boringholmica terra 222
Brontias 265
Bucardites lap. 267
Bufonius lap. 280

C

Cadmia 299
Calamita alba 259
Calcarium ſaxum 249
Calcedonius lap. 272
Calculus Humanus 257
Camehuja Gemma 272
Carbunculus 276
Carpionum lap. 256
Ceraunias 265
Cervinus lap. 286
Ceruſſa 303
Chalazia Veterum 272
Chalcitis 233
Chalybs 293
Chelidonius lap. 258
Chia terra 222 & 300
Chryſocolla 229
Chryſolithus 279
Colonetta 263
Conchites lap. 267
Cœruleum 302
Coracinus lap. 256
Corneolus 273
Cornu foſſile 253
Cornu Ammonis 267
Cornu Arietis ib.
Cos 243
Creta 218

Creta

Creta Argentaria 220
Chryſtallus 273
Crocus Martis 303
Crucis lap. 263
Cuprum 291
Cyſteolithos 253

D

Diphryges 305

E

Embuſcatum Marmor 247
Entrochos lap. 263
Erlachiana terra 224

F

Fel Vitri 229
Ferdenſis terra 221
Ferrum 292
Ferrugo 293 & 303
Fiſſile ſaxum 242
Florentinum Marmor 246
Flos Æris 304
Fluentis Ætnæ coagulum 250
Fluores 274
Fulmineus lap. 265
Fungites lap. 267

G

G

GAgates lap. 238
Galena 298
Garantronium Marmor 246
Gleba Boyleana 221
Gleba Grationopolitana 220
Gloſſopetra 262
Goltbergenſis terra 223
Granatus 277
Gypſum 249

H

HÆmatites lap. 259
Halinitrum 229
Hammites 252
Helenæ Sta terra 223
Heliotropus 270
Hyacinthus 277
Hyſterolithos 268

I

JAſpis 269
Iſlebianum ſaxum 242

L

LAc Lunæ 221
Lap. Judaicus 263
Lap. Cœruleus Anglicus 262
Lap. Armenus 261
Lap. Lazuli 260
Lap. Lipis 261
Lapidis Orbes 304
Lemnia terra 223
Lignicenſis terra 225
Livonica terra 224
Lithargyros 306
Lithanthrax 239
Limoſum ſaxum 242
Limacis lap. 257
Ludus Paracelſi 243

M.

M

Magnes 259
Malachites lap. 270
Maltha 237
Marga ſaxatilis 222
Margaritæ 284
Marmor 242
Melanteria 233
Melitenſis terra 222
Metallum quid 287
Mica 302
Minium 303
Miſy 233
Molaris lap. 243
Morochtus 264
Mumia 238

N

Naphtha 237
Nephriticus lap. 271
Nigrica Fabrilis 219
Nitrum 227
Norwegica terra 221

O

Obryzum 287
Obſidianum Marmor 245
Ochræ variæ ſpecies 219
Oculus Beli 284
Oculus Cati 283
Oculi Cancrorum 257
Oculus Mundi 282
Onyx 272
Opalus 281
Ophites 245
Orichalchum 292
Oſtracites 266
Oſteocolla 252

P

Parium Marmor 244
Pectinites lap. 267
Percarum lap. 256
Petroleum 236
Phengites Marmor 247
Piſaſphaltum 237
Pila Rupicapræ 257
Pix foſſilis 239
Plumbum 294
Plumbago 307
Pnigites terra 220
Pompholyx 305
Porphyrites Marmor 247
Porus 250
Praſius 270
Priapus lap. 268
Pumex 250
Puteolanus pulvis 220
Pyrimachus lap. 243
Pyrites 243 & 301

Q

Quartzum 301

R

Riſagallum 236
Rubinus 276
Rubicellus ib.
Rubrica 219

S

Sal 226
Sal Gemmæ 227
Sal Alkali 227
Sal Petræ 229
Samia terra 221

Sandaracha 236
Santerna 302
Saphirus 278
Sardonyx 272
Saxa 241
Saxa Metallaria 301
Sceleton Serpentis 267
Sciſtos lap. 243 & 255
Selenites 254
Seravitianum Marmor 246
Seſſana terra 225
Scoria var. Spec. ib.
Serpentinus lap. 274
Sileſiaca terra 224
Silex 242
Smaragdus 278
Smectis Anglica 218
Smiris 260
Sory 233
Spatum 249 & 301
Spinellus Rubinus 277
Spodos 300 & 306
Squamma Æris 304
Squamma Ferri ib.
Spongiæ lap. 253
Stalactites 251
Stalagmites 252
Stannum 294
Stella Judaica 263
Stenomarga 221
Stibium 296
Strigoniana terra 224
Succinum 239
Suillum ſaxum 242
Sulphura 234

T

Talcum 254
Terræ variæ 218
Tincar 228
Topazius 280
Tophus 250
Tophus Juvenci 257
Tripela 220
Toccavienſis Bolus 224
Trochites lap. 263
Tuberonum lap. 256
Turcois 280

V

VErdello 246
Violaceum ſaxum 242
Vitrum 305
Vitriolum, ejuſq; ſpecies 231
Umbilicus Marinus 258

FINIS.

70040

A. m

214